

Σχολή Κοινωνικών Επιστημών

Πρόγραμμα Σπουδών «Αθλητικές Σπουδές:
Κοινωνιολογία, Ιστορία, Ανθρωπολογία»

Διπλωματική Εργασία

«Ιστορία, Ταυτότητα και Οπαδική Συγκρότηση: Η περίπτωση της
Ανόρθωσης Αμμοχώστου»

Μιχάλης Παππάς

Επιβλέπων καθηγητής: Ευάγγελος Τζούκας

Πάτρα, Ιούλιος 2023

© Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 2022 Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του φοιτητή («συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων

«Ιστορία, Ταυτότητα και Οπαδική Συγκρότηση: Η περίπτωση της
Ανόρθωσης Αμμοχώστου»

Μιχάλης Παππάς

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής:

Ευάγγελος Τζούκας

Σ.Ε.Π Ε.Α.Π

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

Διαμαντής Μαστρογιαννάκης

Σ.Ε.Π Ε.Α.Π

Πάτρα, Ιούλιος

Αφιέρωση-Ευχαριστίες

Την μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία μου την αφιερώνω στη μνήμη του θείου μου Μιχάλη Κρονίδη, οπαδού της Ανόρθωσης Αμμοχώστου που 'έφυγε' κατά την επιστροφή του στη Λεμεσό μετά τον αγώνα της ομάδας του στην Λάρνακα την Άνοιξη του 1992.

Θέλω να ευχαριστήσω για την υποστήριξη όλη τη περίοδο εκπόνηση της τον επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο Ευάγγελο Τζούκα αλλά επίσης και τον συν επιβλέποντα καθηγητή της διπλωματικής εργασίας μου κύριο Διαμαντή Μαστρογιαννάκη και τους καθηγητές του προγράμματος σπουδών κύριο Ανδρέα Μπαλτά και κύριο Μανόλη Χουμεριανό.

Επίσης θέλω να ευχαριστήσω τη Βιβλιοθήκη στο Σπίτι της Κύπρου στην Πρεσβεία της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Αθήνα για την πολύτιμη πρόσβαση που μου παρείχαν στη βιβλιοθήκη και το ενδιαφέρον και τη βοήθεια τους για την συγγραφή της εργασίας μου.

Ακόμα θέλω να ευχαριστήσω τους ανθρώπους του Συλλόγου Ανόρθωσης Αμμοχώστου τόσο από την διοίκηση τόσο και από τους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές που προσφέρθηκαν να συμβάλουν στην έρευνα μου και με στήριξαν ηθικά σε αυτή τη προσπάθεια.

Σε όλη αυτή την προσπάθεια μου είχα την σταθερή πρακτική και ηθική υποστήριξη του φίλου Άλκη Νικολακέα αλλά και των συμφοιτητών μου γι' αυτό θέλω να τους ευχαριστήσω.

Τέλος θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την μητέρα μου Άννα Κρονίδου αλλά και τους θείους μου Γιάννα Κρονίδου και Γιάννη Μέντζη για όλη την υποστήριξη τους.

Ευχαριστώ το καθένα που η αλληλεπίδραση του με εμένα είχε θετικό αντίκτυπο στην εργασία αυτή.

Περιεχόμενα

Περίληψη	2
Abstract	3
Συντομογραφίες	4
Εισαγωγή	5
Σκοπός εργασίας	9
Μεθοδολογία	10
Διάρθρωση εργασίας	11
1.1 Αναγνωστήριον η Ανόρθωσης: η σύσταση του τη περίοδο της Αποικιοκρατίας και το εθνικό περιεχόμενο του	13
1.2 Η εξάπλωση του αθλητισμού και η Ανόρθωση Αμμοχώστου	18
1.3 Η σημασία της αθλητικής ιδεολογίας και κουλτούρας	24
1.4 Ελευθέριος Βενιζέλος και Ανόρθωσης	32
1.5 Η πόλη της Αμμοχώστου στο χώρο και τον χρόνο της νεωτερικότητας	34
2.1 Η εμφάνιση του ποδοσφαίρου	38
2.2 Η στάση του κόσμου του Συλλόγου στις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις	42
2.3 Κοινωνική συγκρότηση και ανασυγκρότηση του οπαδού	44
2.4 Εθνική, πολιτική και θρησκευτική ταυτότητα	49
2.5 Θεωρητικές προσεγγίσεις περί των οπαδικών ταυτοτήτων και της κουλτούρας	55
2.6 Οπαδισμός και κοινωνική τάξη στη περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου	67
3.1 το πλαίσιο διαμόρφωσης του οργανωμένου οπαδισμού	71
3.2 Οι διαφορετικότητες στην έκφραση της οπαδικής ταύτισης στη μετανεωτερικότητα	79
3.3 Πολιτική έκφραση και οργανωμένοι οπαδοί στο σύλλογο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου	86
Συμπεράσματα	97
Βιβλιογραφία	99

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως σκοπό τη διερεύνηση ορισμένων στοιχείων που αφορούν την ιστορία της Ανόρθωσης Αμμοχώστου. Σε αυτό το πλαίσιο εξετάζονται όψεις που άπτονται της συγκρότησης της ταυτότητας των οπαδών της. Πιο συγκεκριμένα, αναζητούνται στοιχεία με βάση την κυπριακή περίπτωση στις αρχές του 20ου αιώνα, του ανταποικιακού αγώνα που κορυφώθηκε τη δεκαετία του 1950 και το προσφυγικό υπόβαθρό της από το 1974 μέχρι σήμερα. Στη συνέχεια η εργασία καταπιάνεται με το ζήτημα της μετάβασης στον χαρακτήρα του συλλόγου από το εκπαιδευτικό/πολιτιστικό στο αθλητικό πεδίο κατά τη δεκαετία του 1920. Επίσης, σχολιάζεται το γεγονός πως την ιστορία του συλλόγου διαπερνά συνολικά η διαδικασία ενίσχυσης της εθνικής, πολιτικής και θρησκευτικής ταυτότητας. Αυτή η προβληματική αφορά σε ένα βαθμό και την συμμετοχή των μελών και των αθλητών του συλλόγου στους αγώνες του ελληνικού και του κυπριακού λαού. Αναφορικά με τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, η εργασία διερευνά όψεις οι οποίες μπορούν να ενισχύσουν ένα επιχείρημα σχετικά με τις μορφές έκφρασης της οπαδικής ταυτότητας στην καθημερινή ζωή. Παρατηρείται ότι από την δεκαετία του 1990 και ύστερα το ζήτημα της υποστήριξης του συλλόγου και η ευρύτερη κοινωνική δραστηριότητα δεν μπορούν να πραγματοποιούν ως χωριστά, ούτε μεταξύ τους ούτε με την ιστορία της Ανόρθωσης και ιδιαίτερα της Αμμοχώστου.

Λέξεις – Κλειδιά

Ανόρθωση Αμμοχώστου, Προσφυγική Ταυτότητα, Οργανωμένοι Οπαδοί, Κυπριακό Ποδόσφαιρο, Κοινωνιολογία του Αθλητισμού, Ιστορία του Αθλητισμού

Abstract

The purpose of this thesis is to investigate certain facts concerning the history of Anorthosis Famagusta. In this context, aspects related to the formation of the identity of its followers are examined. More specifically, evidence is sought based on the Cypriot case at the beginning of the 20th century, the anti-colonial struggle that peaked in the 1950s and its refugee background from 1974 until today. The paper examines the issue of the transition in the character of the club from the educational/cultural to the sports field during the 1920s. It also comments on the fact that the club's history is permeated by the process of strengthening the national, political and religious identity. This problem concerns to a certain extent the participation of the club's members and athletes in the games of the Greek and Cypriot people. Regarding the social characteristics of the organized fans of Anorthosis Famagusta, the paper explores aspects that can strengthen an argument about the forms of expression of fan identity in everyday life. It is observed that from the 1990s onwards, the issue of supporting the association and the wider social activity cannot be carried out as separate, neither with each other nor with the history of Anorthosis and especially of Famagusta.

Keywords

Anorthosis Famagusta, refugee identity, organized fans, Cypriot football, Sociology of Sport, History of Sport

Συντομογραφίες

Συντομογραφίες

Α.Ε. – Ανώνυμη Εταιρία

Α΄.Π.Π. -Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος

Γ.Σ.Ε - Γυμναστικός Σύλλογος ο Ευαγόρας

Ε.Ο.Κ.Α. - Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών

Κ.Ο.Π. - Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου

Ο.Α. - Ολυμπιακοί Αγώνες

Ο.Η.Ε. – Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

ΟΦΚ Βελιγραδίου - Омладински фудбалски клуб Београд

Π.Α.Ε. - Ποδοσφαιρική Ανώνυμη Εταιρία

ΠΑ.ΣΥ.ΦΙ – Παγκύπριος Σύνδεσμος Φιλιάθλων

ΠΑΝ.ΣΥ.ΦΙ – Πανελλήνιος Σύνδεσμος Φιλιάθλων

Μ.Μ.Ε. - Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

A.C.A.B. - All Cops Are Bastards

ADAV - Agrupación Deportiva Anorthosis Vamianzo

FIFA - Fédération Internationale de Football Association (Διεθνής Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου)

LGBTQ+ - Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender και Queer+

UEFA - Union of European Football Associations (Ενωση Ευρωπαϊκών Ποδοσφαιρικών Ομοσπονδιών)

Εισαγωγή

Η παρούσα διπλωματική εργασία εκπονείται στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου «Αθλητικές Σπουδές: Κοινωνιολογία, Ιστορία, Ανθρωπολογία», και έχει ως αντικείμενο μελέτης την ανάδειξη πτυχών της κοινωνικής ιστορίας του ελληνοκυπριακού Σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου από την ίδρυση του το 1911 μέχρι σήμερα. Συγκεκριμένα η εργασία αυτή επιχειρεί να πραγματευτεί όψεις του ιστορικού πλαισίου του Συλλόγου Ανόρθωσης Αμμοχώστου και όψεις του οπαδικού πλαισίου και ζητήματα της ταυτότητας των οργανωμένων οπαδών καθώς επίσης και τα στοιχεία της διαδικασίας συγκρότησης της οπαδικής κουλτούρας από τα τέλη του 20ου αιώνα.

Η ιστορική αναδρομή του σωματείου συμβάλει στην σχετική συζήτηση αναφορικά με την ταυτότητα και την οπαδική συγκρότηση των οργανωμένων οπαδών στα τέλη του 20^{ου} αιώνα. Συγκεκριμένα το 1980 μετά την Τουρκική εισβολή τον πόλεμο και την κατοχή περιοχών της Κυπριακής Δημοκρατίας ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Φιλάθλων Ανόρθωσης Αμμοχώστου συνένωσε τους διασκορπισμένους σε διάφορες περιοχές λόγω της προσφυγιάς Ανορθωσιάτες και έπειτα με τις αλλαγές που συντελέστηκαν στα πλαίσια της πολιτικής οικονομίας του ποδοσφαίρου στη Κύπρο τη δεκαετία του 1990 έκαναν την εμφάνιση τους οι οπαδοί της θύρας 10 το 1990 και ειδικότερα των Μαχητών που συστάθηκαν το 1994 και των Ultras Famagustas που εμφανίστηκαν το 2004 και που ανήκουν στους Μαχητές.

Η μελέτη εκκινεί από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα και συγκεκριμένα από τη δεκαετία του 1870 όταν ιδρύονται μια σειρά πολιτιστικοί, εκπαιδευτικοί, γυμναστικοί και αθλητικοί σύλλογοι τόσο στην Ελλάδα αλλά και την Κύπρο, ως περιοχή της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας μέχρι το 1878 και ως Αποικία των Άγγλων από το 1878 μέχρι το 1960, περίοδος όπου πραγματοποιήθηκαν οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες που έγιναν στην Αθήνα το 1896 οι οποίοι συνέβαλαν στην ανάπτυξη των σπορ αλλά και της εθνικής συνείδησης των πολιτών των εθνών-κρατών με τον εθνικό χαρακτήρα τους, αλλά και την μετέπειτα καθιέρωση των αθλητικών αναμετρήσεων και την εμφάνιση των υποστηρικτών αυτών.

Η μελέτη αυτή επικεντρώνεται στη διερεύνηση της μετεξέλιξης των υποστηρικτών των αθλητικών ποδοσφαιρικών αναμετρήσεων της δεκαετίας του 1930, τη σημερινή περίοδο, από τη δεκαετία του 1990 μέχρι σήμερα. Αυτή η περίοδος από τη δεκαετία του 1990 στη Κύπρο αλλά και σε διεθνές επίπεδο χαρακτηρίζεται κοινωνιολογικά μεταξύ άλλων ως μετανεωτερική.

Το γεγονός ότι η Κύπρος είναι μία χώρα που ένα μεγάλο τμήμα της τελεί υπό κατοχή από το τουρκικό στρατό από το 1974 μέχρι σήμερα και η περίπτωση του Συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου είναι άμεσα συνδεδεμένη ιστορικά, πολιτιστικά, κοινωνικά με την κατεχόμενη πόλη της Κύπρου Αμμόχωστο είναι στοιχεία μελέτης αυτής της εργασίας. Οι όψεις της αθλητικής ιδεολογίας και κουλτούρας που χαρακτηρίζουν το σωματείο αλλά και το κόσμο των οργανωμένων οπαδών του σήμερα, μελετώνται αρχικά σε σχέση με την ιστορική περίοδο της Βρετανικής Κατοχής

αλλά και σε σχέση της Τουρκικής Κατοχής που οδήγησε στη προσφυγιά το Σωματείο.

Σε αυτή την εργασία επιπλέον αναπτύσσονται οι μελέτες κοινωνικών επιστημόνων που καταγράφουν όψεις του αθλητικού φαινομένου και της πολιτικής οικονομίας συνολικά αλλά και ειδικότερα της πολιτικής οικονομίας του σύγχρονου ποδοσφαίρου. Επιπλέον καταγράφονται ορισμένες τυπολογίες υποστηρικτών των αθλητικών συλλόγων. Οι τυπολογίες αποσκοπούν στην διερεύνηση των σχέσεων που αναπτύσσονται με αφορμή την υποστήριξη των αθλητικών συλλόγων. Ειδικότερα μέσα από τις τυπολογίες των οπαδών εντοπίζουμε χαρακτηριστικά σε κάποιες από αυτές που ταιριάζουν με τη περίπτωση των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητών και Ultras Famagustas που είναι ταυτόσημοι και οι οποίοι συστάθηκαν την δεκαετία του 1990. Επιπλέον με τα χαρακτηριστικά αυτά τα οποία εντοπίζουμε γίνεται μία προσπάθεια να γίνει μία συζήτηση αναφορικά με τη σχέση των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου με το Σύλλογο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου ή και αντίστροφα, δίνοντας έμφαση σε αυτή τη μελέτη στην συγκρότηση της οργανωμένης οπαδικής κοινότητας του Σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και συγκεκριμένα στην περίπτωση των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητών και Ultras Famagustas.

Η εργασία παρουσιάζει το Σωματείο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου από την ίδρυση του το 1911 ως Αναγνωστήριον η Ανόρθωσις από «φιλοπάτριδες», «φιλόμουςους» και «φιλοπρόοδους» Αμμοχωστιανούς και την μετεξέλιξη του σε αθλητικό σωματείο, δίνοντας έμφαση στην επιρροή που άσκησε η πολιτική του Ελευθερίου Βενιζέλου στα ιδρυτικά μέλη της Ανόρθωσης του οποίου ο πολιτικός λόγος έγινε πηγή έμπνευσης του ονόματος του. Επιπλέον παραθέτει ορισμένα στοιχεία της κοινωνικής, πολιτικής, πολιτισμικής κατάστασης της περιόδου και πως αυτά συνέβαλαν στην ανάπτυξη του αθλητισμού στο νησί όταν το Αναγνωστήριον η Ανόρθωσις Αμμοχώστου είχε ως ιδρυτικό σκοπό την πνευματική και σωματική ανόρθωση των Ελλήνων της Αμμοχώστου και όλης της Κύπρου για την καλυτέρευση της ποιότητας ζωής τους αλλά και την ελληνοχριστιανική διαπαιδαγώγηση των μελών του Σωματείου.

Ακόμα η εργασία συμπεριλαμβάνει όψεις του Σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου ως προς την συμβολή του στην καλλιέργεια της ελληνικής εθνικής συνείδησης των κατοίκων της Αμμοχώστου, μέσω των πολιτιστικών, εκπαιδευτικών, γυμναστικών δράσεων αρχικά και μέσω και αθλητικών εκδηλώσεων που έδινε ώθηση για να αναπτυχθούν και να καθιερωθούν στην ιστορική συνέχεια στα πλαίσια του Σωματείου στην κατεχόμενη από τους Βρετανούς Κύπρο.

Η μελέτη αυτή διερευνά επίσης τους σημαντικότερους σκοπούς και την συμβολή του Σωματείου τη περίοδο του πρώτου μισού του 20ού αιώνα ξεχωρίζοντας τον σκοπό αυτόν της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα. Η μελέτη της ιστορίας του Σωματείου από την ίδρυση του γίνεται για να κατανοηθούν καλύτερα οι λόγοι των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, όπως έχουν συμπεριληφθεί αυτούσιοι σε αυτή την εργασία και αναπτύσσονται μέσα από τα άρθρα τους και τις συνεντεύξεις τους στους ιστότοπους των Μαχητών και των Ultras Famagustas. Η μελέτη της ιστορίας του αθλητισμού του συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου θα δώσει ορισμένες απαντήσεις για την κοινωνική κατάσταση της περιόδου των αρχών του 20^{ου} αιώνα σε σχέση με την σημερινή.

Η μελέτη αυτή διερευνά την κοινωνική σύνθεση της Κύπρου όλη τη περίοδο της κατοχής από τους Βρετανούς και τη συμβολή του Σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου τόσο για την ανάπτυξη του αθλητισμού στο νησί αλλά και για τον ανταποικιακό αγώνα που συντελούνταν με αποκορύφωμα τη περίοδο από το 1955 μέχρι το 1960 όταν η Κύπρος έγινε ανεξάρτητο κράτος και ιδρύθηκε η Κυπριακή Δημοκρατία. Επίσης στα πλαίσια αυτής της μελέτης δίνονται ορισμένες απαντήσεις αναφορικά με το ερώτημα αν συνέβαλαν οι Άγγλοι αποικιοκράτες στην εξάπλωση των σπορ και του αθλητισμού στο νησί και γιατί να συνέβαλαν και αναδεικνύει πλευρές της προώθησης των σπορ από τους Άγγλους όπως μέσα από την δράση της Αγγλικής Σχολής Λευκωσίας.

Στην εργασία αυτή διερευνώνται όψεις της αθλητικής ιδεολογίας και των βάσεων που αναπτύχθηκε και δίνονται ορισμένες απαντήσεις αναφορικά με την ιστορικότητα που διαθέτει όταν στις αρχές του

20^{ού} αιώνα ο αθλητισμός και συνολικά οι σωματικές πρακτικές εκλαμβάνονταν ως κάτι το αποκλειστικά θετικό και ως φυσικό φαινόμενο που συνέβαλαν οι κοινωνικοί επιστήμονες να αναδειχθεί σε αντιπαραβολή με τους φυσικούς επιστήμονες που φυσικοποιούσαν τις αθλητικές πρακτικές. Στην εργασία αυτή διερευνώνται τόσο οι όψεις της περιόδου εμφάνισης των σπορ, στη πορεία θεσμοθέτησης και κανονικοποίησης τους στη νεωτερική περίοδο αλλά και του κόσμου των οπαδών και των φιλάθλων που αναπτύσσουν τρόπους επιτέλεσης της ταυτότητας τους και της κουλτούρας τους, σε αντιπαραβολή με τους φυσικούς επιστήμονες και τις αντιλήψεις που εκλάμβαναν τον αθλητισμό στα πλαίσια της φύσης. Επομένως με την κοινωνιολογική και ιστορική μελέτη γίνεται προσπάθεια να εντοπιστούν όσο γίνεται ολόπλευρα οι αντιθέσεις που υπάρχουν στον αθλητισμό και οι συγκρούσεις και οι σχέσεις εξουσίας ως ένα κοινωνικό φαινόμενο που περιλαμβάνει διάφορους φορείς και οργανώσεις μεταξύ αυτών των οργανωμένων οπαδών.

Επιπλέον διερευνώνται πλευρές των κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών επιδιώξεων στα πλαίσια της αθλητικής ιδεολογίας και της κουλτούρας του συνόλου της κοινωνίας και ειδικά στα πλαίσια του κόσμου του αθλητισμού όλο τον 20^ό αιώνα μέχρι σήμερα με έμφαση στη περίπτωση των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και των πλευρών της κουλτούρας και της ταυτότητας τους καθώς τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά πλαίσια έχουν τη δική τους σημασία.

Η μελέτη της σύνθεσης της κοινωνίας της Κύπρου τη σημερινή περίοδο αλλά και τον 20^ό αιώνα με έμφαση στη πόλη της Αμμοχώστου, εστιάζει στις κοινότητες των ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων, στην κοινωνική τάξη του πληθυσμού και στη πορεία εξέλιξης της πόλης της Αμμοχώστου μέχρι το 1974 και επικεντρώνεται στη στάση του κόσμου του συλλόγου στις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις που αποτελούν τμήμα της συλλογικής μνήμης των οργανωμένων οπαδών του Σωματείου σήμερα και εκφράζονται στα άρθρα και στις συνεντεύξεις τους.

Η πόλη της Ανόρθωσης Αμμοχώστου έχει ιδιαίτερη σημασία στη μελέτη αυτή καθώς αποτελεί τη πόλη όπου ιδρύθηκε ο Σύλλογος, όπου από τον Αύγουστο του 1974 κατά τη Τουρκική εισβολή και κατοχή μέχρι σήμερα της πόλης έχει οδηγηθεί στη προσφυγιά, με αποτέλεσμα να έχει τη προσωρινή έδρα του ο Σύλλογος στη Λάρνακα στο γήπεδο Αντώνης Παπαδόπουλος. Η πόλη της Αμμοχώστου η μελέτη αυτή αναδεικνύεται καθώς είναι το ιδιαίτερο σύμβολο των οργανωμένων οπαδών του Σωματείου και μέρος της ταυτότητας τους και η βάση της ‘ιδέας’ των οργανωμένων οπαδών αλλά και ευρύτερα σε όλο το κόσμο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου. Επίσης μέρος της ταυτότητας τους και των συμβόλων τους η εργασία αυτή αναδεικνύει ότι είναι τα χρώματα της ελληνικής σημαίας και άλλα ελληνικά εθνικά σύμβολα.

Η προσφυγοποίηση του συλλόγου η μελέτη αυτή αναδεικνύει ότι επέφερε πολλά προβλήματα τα επόμενα χρόνια στον ίδιο το Σωματείο αλλά και τα μέλη του, τα οποία είχαν καταφύγει σε διάφορες περιοχές της ελεύθερης Κύπρου γεγονός που για να το αντιμετωπίσουν ίδρυσαν το 1980 τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Φιλάθλων προκειμένου να επανενώσουν τα μέλη του που κατέφυγαν σε διάφορες περιοχές και να εγγραφούν στο Σωματείο.

Σε θεωρητικό επίπεδο η μελέτη αυτή καταγράφει το λόγο των κοινωνικών επιστημόνων, ως μια προσπάθεια, στο να μελετηθεί ο σύγχρονος πολιτισμός που περιλαμβάνει τον αθλητισμό και την κοινωνική δράση των οργανωμένων οπαδών. Επίσης οι κοινωνικοί επιστήμονες μελετούν τον αθλητισμό ως ένα ξεχωριστό πεδίο μελέτης που μπορεί κανείς να κατανοήσει από αυτόν σύγχρονες πλευρές του σύγχρονου πολιτισμού. Συγκεκριμένα αναδεικνύονται ορισμένες όψεις της κουλτούρας των οπαδών γενικά και της Ανόρθωσης Αμμοχώστου ειδικά ως βασικό στοιχείο της διαπραγμάτευσης της καθημερινής ζωής των ατόμων σε σχέση με άλλες κοινωνικές σχέσεις. Ακόμα μελετώνται οι δομικές αλλαγές στην οργάνωση και στη λειτουργία του ποδοσφαίρου και τις νέες σχέσεις μεταξύ των υποστηρικτών και των διοικήσεων ομάδων με έμφαση στην Ανόρθωση Αμμοχώστου και την εμφάνιση των οργανωμένων οπαδών για να έχουν ρόλο στο σύλλογο τους.

Το ρόλο των οργανωμένων οπαδών αυτή η μελέτη προσπαθεί να τον αναδείξει με βάση τα θεωρητικά σχήματα των κοινωνικών επιστημόνων και την βιβλιογραφία του ίδιου του Συλλόγου και

των οργανωμένων οπαδών. Με τις συνεντεύξεις και τα άρθρα των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές συζητιούνται ο σκοπός και οι ενέργειες της ομάδας της οργάνωσης των οπαδών που επεκτείνονται πέρα από τα αθλητικά γεγονότα. Η μελέτη αυτή ακόμα περιγράφει το διαφορετικό-ξεχωριστό τρόπο ομαδοποίησης και συγκρότησης της ταυτότητας των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου από αυτή άλλων οπαδών άλλων ομάδων στη Κύπρο και διεθνώς. Η ανάδειξη των παραγόντων που διαμορφώνουν τις στάσεις και τις αντιλήψεις των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, ο τρόπος που σκέφτονται, τα ιδανικά που αναφέρουν ότι εκπροσωπούν, οι απόψεις τους και οι θέσεις τους για ζητήματα της κοινότητας τους και ευρύτερα από αυτή, έχουν απασχολήσει αυτή τη μελέτη.

Στα πλαίσια αυτής της μελέτης γίνεται μία προσπάθεια να εντοπιστούν ευρύτερες αλληλοσυσχετίσεις τόσο των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου με το διεθνές περιβάλλον των οργανωμένων οπαδών και αθλητικών συλλόγων, όπως με την αδελφοποίηση με οργανωμένους οπαδούς του εξωτερικού αλλά και της επιρροής που έχει ασκήσει ο σύλλογος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου σε άλλους συλλόγους και τον κόσμο του αθλητισμού όπως στην Ισπανία και την Νορβηγία. Αυτή η σύνδεση με άλλους συλλόγους του εξωτερικού γίνεται ως μια προσπάθεια για να εντοπιστούν οι κοινωνικές συνθήκες της διάχυσης της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και των οπαδών της συνολικά στο παγκόσμιο περιβάλλον του ποδοσφαίρου και το πως επικοινωνούν και δρουν ο Σύλλογος και οι οργανωμένοι οπαδοί στα πλαίσια της ιστορίας, της ταυτότητας και των κοινωνικοπολιτικών χαρακτηριστικών του Σωματείου.

Επιπλέον η μελέτη αυτή οριοθετεί χρονικά την εμφάνιση των οργανωμένων οπαδών στο σωματείο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου τη δεκαετία του 1990 στη Κύπρο όταν έκανε την εμφάνιση της η Θύρα 10 και λίγο μετά συστάθηκε ο σύνδεσμος των Μαχητών. Η περίοδος αυτή διερευνάται στη μελέτη αυτή για την σημασία που ενδεχομένως είχε η αλλαγή της πολιτικής οικονομίας του ποδοσφαίρου τόσο στη Κύπρο αλλά και διεθνώς στα τέλη του 20ού αιώνα για το Σωματείο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και όλων των υποστηρικτών της.

Ένα ακόμα ζήτημα που συζητείται στην εργασία είναι αυτό του αν συνδέεται και πως ο οπαδισμός και η κοινωνική τάξη στη περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου. Σε αυτή τη περίπτωση αναζητούνται μέσα από την υπάρχουσα βιβλιογραφία αναφορές τύπων διάκρισης και ταυτοποίησης με ταξικούς όρους για τους οργανωμένους ή μη οπαδούς. Σε αυτή τη κατεύθυνση αναδεικνύετε μέσα από τη θεωρία πως συγκροτούνται οι οργανωμένοι οπαδοί και το πως αντιλαμβάνονται τη δράση τους και δίνουν νόημα στην υποστήριξη του Συλλόγου τους καθώς και το ρόλο που αναλαμβάνουν για την επιτυχή έκβαση στους ποδοσφαιρικούς

αγώνες. Δηλαδή γίνεται μία συζήτηση αναφορικά με την διαμόρφωση ταξικής συνείδησης πριν ή κατά την οπαδική συγκρότηση σύμφωνα με την υπάρχουσα βιβλιογραφία.

Η μελέτη αυτή προσπαθεί να αναδείξει πλευρές της διαδικασίας συγκρότησης και ανασυγκρότησης του οπαδού αθλητικών αναμετρήσεων με εστίαση αυτών του ποδοσφαίρου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αλλά και της συγκρότησης και ανασυγκρότησης της κοινωνίας της Αμμοχώστου των αρχών του 20ού αιώνα μέχρι την προσφυγοποίηση των κατοίκων της το 1974 ως μία αλληλένδετη σχέση. Επιπλέον αναδεικνύονται σε ένα βαθμό ορισμένοι τύποι οπαδών μεταξύ άλλων των οργανωμένων-αφοσιωμένων στο σκοπό και την ιδέα της ομάδας της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αλλά και άλλων που δεν είναι.

Στην εργασία αυτή παρατίθεντο ορισμένα από τα άρθρα και τις συνεντεύξεις που έχουν δημοσιεύσει οι οργανωμένοι οπαδοί του Σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές και Ultras Famagustas για να δοθεί ορατότητα στον τρόπο που σκέφτονται, στα νοήματα και τις αξίες τους, στο τρόπο και το λόγο της δράσης τους κάθε φορά για τα διάφορα ζητήματα που τους αφορούν, στη συλλογική μνήμη καθώς και στο πως σκέφτονται αντιλαμβάνονται την οπαδική και κοινοτική τους δράση και συμμετοχή στο Σύλλογο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, στη κοινωνία της Κύπρου και διεθνώς. Επιπλέον γίνεται προσπάθεια να σκιαγραφηθεί το ιδεολογικό, κοινωνικό, πολιτικό

οικονομικό, πολιτιστικό πλαίσιο που στηρίζετε ο λόγος τους. Συγκεκριμένα ο λόγος των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητών, που μελετάμε σε αυτή την εργασία από την αξιοποίηση των άρθρων και των συνεντεύξεων που έχουν δημοσιευτεί στον ιστότοπο τους, έχει το στοιχείο τόσο του αντικατοχικού αγώνα αλλά και της πολιτικής οικονομίας του ποδοσφαίρου που εξυπηρετεί την εμπορευματοποίηση του ποδοσφαίρου και το ιδιοκτησιακό καθεστώς του Συλλόγου τους που έχει επηρεάσει την κοινοτική ατμόσφαιρα των υποστηρικτών. Επίσης κάνουν αυτοκριτική

Στα πλαίσια αυτής της μελέτης αναλύετε η εμφάνιση των οργανωμένων οπαδών σύμφωνα με σχετική βιβλιογραφία που υπάρχει. Ακόμα αναδεικνύεται σε ένα βαθμό η υιοθέτηση των πολιτισμικών χαρακτηριστικών που διαμορφώνουν τον Ανορθωσιάτη οργανωμένο οπαδό με βάση την ιστορικότητα των κοινωνικοπολιτικοοικονομικών συνθηκών. Συγκεκριμένα επιχειρείτε μια ανάδειξη της οπαδικής συγκρότησης τόσο στα πλαίσια της προσφυγοποίησης του Σωματείου και της εκ νέου διαμόρφωσης της κοινότητας των Ανορθωσιατών με την ΠΑ.ΣΥ.ΦΙ αλλά και της εμφάνισης των οργανωμένων οπαδών Μαχητές που έχουν ένα προσανατολισμό στις παραδοσιακές κοινοτικές αξίες της ομάδας που η εντεινόμενη επιχειρηματική δράση στα πλαίσια της εμπορευματοποίησης του αθλητισμού προσπαθεί να εκμεταλλευτεί όπως άλλωστε έχουν και οι συγκροτημένες συλλογικότητες οπαδών σε διεθνές επίπεδο τη δεκαετία του 1970, 1980 και 1990 που επηρεάστηκαν από τις κοινωνικόοικονομικοπολιτικές συνθήκες.

Σκοπός της εργασίας

Αυτή η εργασία έχει σκοπό να αναδείξει ορισμένα ερωτήματα και να προσπαθήσει να δώσει ορισμένες απαντήσεις αναφορικά με την συγκρότηση των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και του Σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου. Συγκεκριμένα γίνεται μια προσπάθεια να απαντηθεί το ερώτημα του πώς χαρακτηρίζουν σήμερα το Σύλλογο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου ο κόσμος που την διαμορφώνει στα διαφορετικά ιστορικά, κοινωνικά και πολιτικά πλαίσια που υπάρχουν σήμερα σε σχέση με το 1911 μετά και το πώς επέδρασαν αυτά στη μετέπειτα ύπαρξη του σωματείου όσο αφορά τον κόσμο αυτό και τα οποία είναι πολλά. Επίσης τα ερωτήματα όπως ποιοι έκαναν την εμφάνιση τους για να εκφράσουν την υποστήριξη και συμμετοχή τους στα πλαίσια του συλλόγου εφόσον νέες ορολογίες κοινότητας στο αθλητικό χώρο έχουν αποτυπωθεί από τους κοινωνικούς επιστήμονες επαναοριοθετούν το τόπο δράσης τους. Επίσης πώς συνάδουν οι αλλαγές της πολιτικής οικονομίας στο ποδόσφαιρο και ευρύτερα στον αθλητισμό τις τελευταίες δεκαετίες με την εμφάνιση των οργανωμένων οπαδών-υποστηρικτών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αλλά και άλλων τις προηγούμενες και τις επόμενες δεκαετίες της επαγγελματοποίησης και εμπορευματοποίησης του ποδοσφαίρου.

Ένα ερευνητικό πρόβλημα που γίνεται ορατό κατά τη μελέτη είναι το αν μπορούμε να μιλάμε σήμερα για σωματειακό αθλητισμό στην Ανόρθωση Αμμοχώστου στα πλαίσια του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ή είναι λάθος αυτή η τοποθέτηση και απλά μπορεί να εκληφθεί ως ένας σύλλογος που έχει ενδεχομένως κριτήριο την κερδοφορία του ως επιχείρησης και όχι ως σωματείο ή αν μπορεί να συνυπάρχουν και τα δύο και να χαρακτηρίζεται παράλληλα για το σωματειακό αθλητισμό και τον πρωταθλητισμό και πώς τοποθετούνται ως προς αυτό οι οργανωμένοι οπαδοί μέσα από τα άρθρα τους, τις συνεντεύξεις τους και στο γήπεδο. Το ερώτημα αυτό επεκτείνεται στην ταυτότητα που έχει το Σωματείο για να δούμε την 'συγκρότηση και διαπραγμάτευση της ταυτότητας των οργανωμένων οπαδών' (Ζαϊμάκης, 2015:252)

Επιπλέον στην εργασία αυτή τίθεντο το ερώτημα αναφορικά με το είδος 'κοινωνικού δεσμού' που διαμορφώνουν οι άνθρωποι στην σύγχρονη εποχή της μετανεωτερικότητας και πώς μελετώνται οι σύγχρονοι θεσμοί των κοινωνιών μεταξύ αυτών και των αθλητικών συλλόγων και ποιο είναι το

κοινωνικό πλαίσιο την εποχή του διαδικτύου από τους κοινωνικούς επιστήμονες. Σε αυτή τη ερώτηση συμπεριλαμβάνετε το τι είναι το έθνος και τι εθνική ταυτότητα και τι τα χαρακτηρίζει αυτά τα δύο με βάση την σχέση τους με το Σωματείο αλλά και ευρύτερα στις κοινωνίες του 20^{ου} και 21^{ου} αιώνα. Όπως πώς συνδέεται το Σωματείο με μία συγκεκριμένη εθνική ταυτότητα και πώς συμμετέχει με βάση αυτή και αν η μετανεωτερικότητα και η οργάνωση των οπαδών σε συλλογικότητες τις τελευταίες δεκαετίες μετέβαλλαν, διατήρησαν ή ενύσχησαν και πώς την ιδρυτική σχέση του Σωματείου ανάμεσα στους υποστηρικτές τόσο με ότι έχει σχέση με το έθνος αλλά και τη θρησκεία και το Σύλλογο.

Το γεγονός ότι οι δράσεις του Σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου σε σχέση με την έκφραση της θρησκευτικής πίστης σε συλλογικά πλαίσια παραμένουν με δυναμικό τρόπο, είναι ένα σημαντικό κατά την άποψη μου ερώτημα το κατά πόσο αυτό είναι και μέρος των οργανωμένων οπαδών του Σωματείου και αν η θρησκευτική ταυτότητα αυτή, είναι μέρος της ταυτότητας των οργανωμένων οπαδών ως συλλογικότητας των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου ή ατομική-ιδιωτική υπόθεση ξεχωριστά όταν ιστορικά το Σωματείο από την ίδρυση του το 1911 μέχρι τον 21^ο αιώνα συνδέεται με τον Χριστιανισμό. Επίσης ερωτήματα που προκύπτουν είναι αναφορικά με την πολιτική ταυτότητα του σωματείου και της πολιτικής έκφρασης των οργανωμένων οπαδών όταν τα εθνικά ιδανικά είναι ενταγμένα στο λόγο τους και αν αυτά εκφράζονται με κάποιο τρόπο.

Επιπλέον στα πλαίσια αυτής της διπλωματικής εργασίας επιχειρείτε να απαντηθεί το ερώτημα του πώς επηρεάζει σήμερα το μοντέρνο ποδόσφαιρο την οπαδική αφοσίωση στην ομάδα και το ποια νοήματα και σκέψεις εκφράζουν οι οργανωμένοι οπαδοί αναφορικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς του συλλόγου τους την περίοδο του ύστερου καπιταλισμού ή της μετανεωτερικής κοινωνίας. Ακόμα γίνεται προσπάθεια να απαντηθούν τα ερωτήματα που άπτονται της κοινωνικής συγκρότησης και ανασυγκρότησης του οπαδού τον 21^ο αιώνα.

Μεθοδολογία

Η μελέτη της περίπτωσης του σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και της εμφάνισης των οργανωμένων οπαδών του συλλόγου στα τέλη του 20^{ου} και αρχές του 21^{ου} δεν μπορεί να μελετηθεί ξεχωριστά από την ιστορία της Κύπρου από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα μέχρι σήμερα. Αυτό καθιστά ιδιαίτερα απαιτητικό το εγχείρημα στο να εντοπιστούν τα κομβικά εκείνα ιστορικά στοιχεία που οι οργανωμένοι οπαδοί αναφέρουν στο λόγο τους σήμερα. Η μελέτη του αθλητισμού στη Κυπριακή περίπτωση ως ξεχωριστή κοινωνική πτυχή έρευνας, είναι πρόσφατη στην κυπριακή βιβλιογραφία και μέσα από τους τόμους της ιστορίας του Κυπριακού αθλητισμού που εκδόθηκαν το 2004, 2007 και 2010 επιχειρείτε να αξιοποιήσουμε αρκετά στοιχεία σχετικά με τον σωματειακό αθλητισμό μέχρι τη δεκαετία του 1970 και συνολικά για την ανάπτυξη των σπορ την ίδια περίοδο. Η βιβλιογραφία που υπάρχει ήταν περιορισμένη γι' αυτό αξιοποιήθηκαν οι έρευνες που έχουν γίνει σε διεθνές επίπεδο σε σχέση με τον αθλητισμό και ειδικά με το ποδόσφαιρο και τους οργανωμένους οπαδούς για την συσχέτιση τους ή όχι με την περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου.

Το θέμα της διπλωματικής εργασίας επιχειρείτε επιπλέον να προσεγγιστεί μέσα από υλικό που προέρχεται από το ίδιο το Σωματείο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και των οργανωμένων οπαδών αλλά και από πηγές που προέρχονται από ιστορικούς και κοινωνιολόγους και άλλους κοινωνικούς επιστήμονες καθώς και ειδησεογραφικούς ιστότοπους. Συγκεκριμένα οι δύο συλλογικοί τόμοι του Σωματείου 'Η Ανόρθωση και η Αμμόχωστος' και 'Ένας αιώνας Ανόρθωσης Αμμοχώστου' είναι σημαντική παράμετρος της εργασίας καθώς εντοπίζουμε τα σημαντικότερα για το ίδιο το σωματείο γεγονότα που επηρέασαν το σωματείο που σχετίζονται με τις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις μέχρι το 2016 όπου γράφτηκε το τελευταίο. Επίσης οι ιστότοποι των οργανωμένων οπαδών

Μαχητές και των Ultras Famagustas έδωσαν την δυνατότητα να μελετηθούν τα δεκάδες άρθρα και οι συνεντεύξεις τους καθώς και οι φωτογραφίες καθώς και άλλο υλικό και πληροφορίες αναφορικά με τις δραστηριότητες τους, το τρόπο λειτουργίας του συνδέσμου, τις αρχαιρεσίες τους, τα κομβικά ιστορικά σημεία της κοινότητας τους καθώς και τις σχέσεις τους με άλλες συλλογικότητες οπαδών στη Κύπρο και διεθνώς.

Η μελέτη της εργασίας έδωσε έμφαση στα άρθρα και τις συνεντεύξεις των οργανωμένων οπαδών ως μια εναλλακτική λύση στο πρόβλημα που παρουσιάστηκε ως προς την άμεση επικοινωνία με τους ίδιους τους οργανωμένους οπαδούς ένα μεγάλο χρονικό διάστημα της περιόδου όπου γινόταν η συγγραφή αυτής της εργασίας, για την απεύθυνση για συμμετοχή τους στην έρευνα ώστε να μιλήσουν οι ίδιοι άμεσα μέσα από το λόγο τους για την οπαδική τους ταυτότητα και ευρύτερα για τα αξιακά χαρακτηριστικά τους, αντ' αυτού γίνεται προσπάθεια να αναδειχθούν στοιχεία από το δημοσιοποιημένο υλικό και συγκεκριμένα από 10 ανάμεσα σε 24 άρθρα και τις δύο συνεντεύξεις που είναι δημοσιοποιημένες που καλύπτουν την εργασία αυτή.

Διάρθρωση εργασίας

Αυτή η διπλωματική εργασία διαρθρώνεται σε 3 κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύονται το ιστορικό πλαίσιο που συστάθηκε το Σωματείο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και οι φάσεις εξέλιξης του από πολιτιστικό σε αθλητικό σωματείο. Παρουσιάζονται από ιστορικής και κοινωνιολογικής προσέγγισης τα ιστορικά, κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα που επηρέασαν στην σύσταση του σωματείου καθώς και το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο της κοινωνίας της Κύπρου γενικά και της Αμμοχώστου ειδικά που καθόρισαν τα κοινωνικά χαρακτηριστικά του Σωματείου και την ιστορική εξέλιξη του. Στο δεύτερο κεφάλαιο διερευνάται το κοινωνικό πλαίσιο που έκανε αρχικά την εμφάνιση του το ποδόσφαιρο ως άθλημα σε διεθνές και Κυπριακό επίπεδο που απέκτησε μεγάλη δημοφιλία από την δεκαετία του 1920 και των υποστηρικτών των αθλητικών-ποδοσφαιρικών αναμετρήσεων και γενικά την αύξηση του κοινωνικού κύρους των σπορ τον 20ό αιώνα σε διεθνές επίπεδο. Στο τρίτο κεφάλαιο αναπτύσσετε κοινωνιολογικά το κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό, πολιτισμικό πλαίσιο της μετανεωτερικής κοινωνίας και η οπαδική συγκρότηση και κουλτούρα με επικέντρωση στη περίπτωση των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου στη Κύπρο

Μέρος 1ο
Το ιστορικό πλαίσιο σύστασης του Συλλόγου
Ανόρθωσης Αμμοχώστου

1.1 Αναγνωστήριον η Ανόρθωσις: η σύσταση του τη περίοδο της Αποικιοκρατίας και το εθνικό περιεχόμενο του

Στις 30 Ιανουαρίου του 1911 στην Αμμόχωστο ιδρύθηκε το «Αναγνωστήριον η Ανόρθωσις», στα πλαίσια του οποίου δημιουργήθηκε η πρώτη μαντολινάτα της πόλης της Αμμοχώστου καθώς και η πρώτη βιβλιοθήκη, όπου θα αρχίσουν να γίνονται οι πρώτες διαλέξεις με κατά κύριο λόγο τα εθνικά ζητήματα (Πρωτοπαπά 1993:126). Το σωματείο η Ανόρθωσις, αν και είχε ως βάση την προώθηση αξιών του πολιτισμού όπως η μουσική, οι τέχνες και η εκπαίδευση, μέχρι το 1928 έδινε μία δευτερεύοντα σημασία στον αθλητισμό και τα σπορ, αλλά παρόλο αυτό έδωσε μεγάλη ώθηση την περίοδο εκείνη ώστε να αποκτήσουν κοινωνικό έρεισμα στη ιστορική συνέχεια της πόλης. Συγκεκριμένα τα πρώτα χρόνια από τη σύσταση του σωματείου, τα μέλη του Αναγνωστηρίου συμμετέχουν στα αθλητικά πράγματα του νησιού μέσω του πρώτου αθλητικού σωματείου του «Γυμναστικού Συλλόγου ο Ευαγόρας» ή «Συλλόγου Φιλάθλων ο Ευαγόρας», που ιδρύθηκε το Φεβρουάριο του 1903. Οι πρώτοι αθλητικοί αγώνες που συμμετείχαν οι αθλητές του Ευαγόρα και κατά συνέπεια της Ανόρθωσις έγιναν το 1918 (Πρωτοπαπά, 1993:132). Το γεγονός της συμμετοχής σε αθλητικούς αγώνες των μελών της Ανόρθωσις Αμμοχώστου αναδεικνύει τη συμβολή τους στην ανάδειξη των νέων κοινωνικών σχέσεων που καλλιεργούνταν σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο μέσω των σπορ. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία τα σπορ και ο αθλητισμός είχαν ήδη αρχίσει να εμφανίζονται από το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα στην Ευρώπη και άρχισαν να αποκτούν μαζικότητα και να διευρύνουν τη κοινωνική τους βάση (Κουλούρη, 1997:401-402).

Τη περίοδο εκείνη που συστάθηκε η Ανόρθωσις τα έθνη-κράτη καθιερώνονταν ακόμα και τα σπορ και η γυμναστική αποκτούσαν σταδιακά όλο και μεγαλύτερη κοινωνική δυναμική. Η Κύπρος καθώς ήταν από το 1571 μέχρι το 1878 έδαφος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, κατά τον 19ο αιώνα ως κράτος η Οθωμανική Αυτοκρατορία οδήγησε στον «εκσυγχρονισμό του κράτους και στην υιοθέτηση νέων πρακτικών όπως της εισαγωγή της σωματικής αγωγής και την ίδρυση αθλητικών συλλόγων και χώρων άθλησης, και διαμορφώθηκαν τότε κοινές αντιλήψεις για το σώμα, τον ανδρισμό και την ευεξία των ατόμων με εκπαιδευτικούς και φιλάθλους όλων των εθνοτήτων της αυτοκρατορίας οπότε και δημιουργήθηκε μία κοινή κουλτούρα για την σωματική αγωγή και την άθληση από τη δεκαετία του 1870» (Μπαλτάς, 2020:21-22), περίοδο ουσιαστικά που θα εγκαθιδρυθεί το αποικιακό καθεστώς των Άγγλων. Ένα γεγονός που αναδεικνύεται από την βιβλιογραφία είναι ότι την περίοδο από το 1870 στη Κύπρο, ως έδαφος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας μέχρι το 1878, όταν και έγινε αποικία των Άγγλων, και μέχρι τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, υπήρξαν «εμπόδια στην ίδρυση τουρκικών αθλητικών συλλόγων και στην εισαγωγή των σύγχρονων δυτικών σπορ, λόγω των κοινωνικών προκαταλήψεων και της μουσουλμανικής θρησκείας» (Μπαλτάς, 2022:22). Επιπλέον τονίζεται ότι την ίδια περίοδο μέχρι τον Α' Π' Π' «η έκρηξη των εθνικισμών, οι πόλεμοι στα κράτη των Βαλκανίων και οι αλλοτριωτικές διαθέσεις των μη μουσουλμανικών εθνοτήτων της αυτοκρατορίας επηρέασαν αναπόδραστα και τον αθλητισμό με αποτέλεσμα οι σύλλογοι να λειτουργήσουν ως φορείς της εθνικής ιδεολογίας των μελών τους» (Μπαλτάς, 2022:22).

Οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες του 1896 στην Αθήνα επιτάχυναν την καθιέρωση της σχολικής άθλησης και τη διάδοση του σωματειακού αθλητισμού, καθώς επίσης ενίσχυσαν την «εθνική αυτοπεποίθηση σε μία εποχή έντονου αλυτρωτισμού» (Κουλούρη, 2015:61) και ενίσχυσαν το ρόλο των εθνών-κρατών ως προς την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων (εφεξής: ΟΑ). Όπως αναφέρεται άλλωστε στο συλλογικό τόμο Ένας αιώνας Ανόρθωσης Αμμοχώστου, οι πρώτοι αθλητές του Συλλόγου που προέρχονται από το γυμναστικό Σύλλογο «ο Ευαγόρας», που ιδρύθηκε λίγα χρόνια μετά την Ολυμπιάδα του 1896 στην Αθήνα, «εμφυτεύσαν πρώτοι στον τόπο τους σπόρους της Ολυμπιακής ιδέας στην Αμμόχωστο». (συλλογικός τόμος, 2016:21), που είναι αξιοσημείωτο γεγονός για τη σημασία των ΟΑ, ως προς την εμφάνιση των σπορ και των υποστηρικτών-φιλάθλων-οπαδών των αθλητικών αναμετρήσεων στο νησί αλλά και διεθνώς.

Η περίοδος των τελών του 19ου αιώνα και της πρώτης και δεύτερης δεκαετίας του 20ού αιώνα χαρακτηρίζεται για την ίδρυση μιας σειράς γυμναστικών και αθλητικών συλλόγων και αναγνωστηρίων στη Κύπρο, όπου είχαν ως γνώμονα αναφοράς τους πρώτους σύγχρονους ΟΑ. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «η συγκυρία εξάπλωσης των σπορ σηματοδοτείται μεταξύ άλλων από την αναβίωση των ΟΑ το 1896, την ίδρυση αθλητικών σωματείων και την εμφάνιση των πρώτων αθλητικών εντύπων αλλά και την αλλαγή στα ήθη και τις νοοτροπίες ως προς το σώμα και τις νέες αισθητικές αντιλήψεις ως προς το κάλλος και τη σημασία του να είναι γυμνασμένο το σώμα, που συμπορεύονται με τις εθνικές διεκδικήσεις και την υπηρεσία προς την πατρίδα» (Κουλούρη, 1997:403-404). Για την εδραίωση των ΟΑ και να αποκτήσουν μεγαλύτερη επιρροή στο κόσμο αλλά και για να μονιμοποιηθούν ως θεσμός οι διάφοροι σύλλογοι που είχαν συνδυαστικά γυμναστικό, αθλητικό, εκπαιδευτικό χαρακτήρα, οι ιστορικοί, λόγιοι και διανοούμενοι της περιόδου όπως ο Δημήτρης Παπαγεωργίου προσέδιδαν «εθνικο-ομογενοποιητικό» (Κόκκινος, 2004:145) χαρακτήρα στους συλλόγους αυτούς που συστάθηκαν με αφορμή τους ΟΑ και συνέβαλλαν στη συνέχιση της διεξαγωγής τους. Η Ανόρθωση Αμμοχώστου την πρώτη περίοδο λειτουργίας της ως Αναγνωστήριο, που χρονολογείται από το 1911 μέχρι το 1929, (όταν και τροποποίησε το καταστατικό και συμπεριέλαβε τον όρο «αθλητικό» στο τίτλο του σωματείου), έδινε ένα δευτερεύοντα ρόλο στις αθλητικές αλλά και γυμναστικές πρακτικές, καθώς το σημαντικότερο για όλα τα Αναγνωστήρια της Κύπρου ήταν να παρέχουν μόρφωση και να προετοιμάσουν διανοητικά τα μέλη τους για την πραγμάτωση των εθνικών σκοπών, όπως της εκπλήρωσης της «Μεγάλης Ιδέας», όπως αναφέρει ο εκπρόσωπος του νεοκαντιανού ιστορικισμού Παύλος Καρολίδης, όπου αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «κέντρο βάρους της πολιτικής πρέπει να είναι η δημιουργία πνευματικών υποδομών και θεσμών για τη μόρφωση των πολιτών» (Κόκκινος, 2004:171).

Ο σύλλογος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου δεν είχε ακραιφνή αθλητικό χαρακτήρα μέχρι το 1929, αλλά συμπεριέλαβε τον αθλητισμό στις δραστηριότητες του ως μέρος διαμόρφωσης της εθνικής συνείδησης των μελών του, και δρώντας στα πλαίσια των σχετικών συλλόγων που συστάθηκαν με αφορμή την ανασύσταση των ΟΑ και ειδικά μέσα από το Γυμναστικό Σύλλογο «ο Ευαγόρας». Ακόμα, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία η κοινωνική και ιδεολογική λειτουργία των σπορ για τους συμμετέχοντες σε αυτά έχουν το χαρακτήρα του «δημοκρατικού ανταγωνισμού και υπηρετούν νεωτερικές, αστικές αξίες» (Κουλούρη, 1997:406). Επιπλέον σύμφωνα με τη βιβλιογραφία η αναβίωση των ΟΑ με πρώτη τέλεση τους στην Αθήνα το 1896, έγινε μέσα στο «πνεύμα του διαφωτισμού» όπου συνδυασμένο με την εθνική αποκατάσταση της Κύπρου, οι αγώνες αναβίωσαν και στη Κύπρο, όπου ιδρύθηκαν κατά επαρχίες «αθλητικοί σύλλογοι με χαρακτηριστικά ονόματα» (Χατζηβασιλείου, 2004:8-9). Όπως τέθηκε από το ερώτημα για τα διαφορετικά πλαίσια της περιόδου σύστασης του σωματείου και τις σταδιακές αλλαγές γίνεται φανερό ότι το 1929 το σωματείο έκανε ενδεχομένως μία ιστορική τομή σε σχέση με την πρώτη μέρα συστάσεως του 18 χρόνια πριν, καθώς έκανε ορατό το αθλητικό χαρακτήρα του ως σύλλογος παράλληλα με την μεγάλη κοινωνική δυναμική που απέκτησαν τα σπορ και ο αθλητισμός συνολικά το χρονικό διάστημα αυτό. Η Ανόρθωση από την πρώτη μέρα της ίδρυσης της είχε ως σκοπό το να προκαλέσει «εθνική έπαλξη στην Αμμόχωστο και

να συμβάλει τα μέγιστα στην εθνική ανάταση του κυπριακού λαού και να αποτελέσει πνευματικό φάρο με ακτινοβολία σε όλη τη Κύπρο και την Ελλάδα» (συλλογικός τόμος, 2016:60). Επομένως είναι αλληλένδετα μεταξύ τους τα εθνικά θέματα που προασπίζει με διάφορους τρόπους το Σωματείο αλλά και τα νεωτερικά σπορ και οι σωματικές πρακτικές που αποτελούν το σύγχρονο αθλητισμό.

Η αθλητική διάσταση του σωματείου σημαίνει ότι επέφερε νέες σχέσεις εντός του συλλόγου, που θα δούμε ποιες είναι αυτές στη συνέχεια και πως ονομάζονται αυτοί που διαμορφώνουν αυτές τις σχέσεις, όταν στην αφετηρία του συλλόγου ήταν οι λόγιοι, οι διανοούμενοι, οι εκπαιδευτικοί, συνολικά άνθρωποι της τοπικής κοινωνίας της Αμμοχώστου που καλλιεργούσαν την «Εθνική Ιδέα» ή όπως διαβάζουμε στον δεύτερο τόμο της ιστορίας του Κυπριακού αθλητισμού «η Ανόρθωση ιδρύθηκε στις 30 Γενάρη του 1911 στην Αμμόχωστο ως Αναγνωστήριον η «Ανόρθωση» από εκατό νέους βιοπαλαιστές της Αμμοχώστου που έθεσαν ως στόχο τη δημιουργία αναγνωστηρίου στη πόλη τους. Ακόμα μετά από κάλεσμα ο Νίκος Καταλάνος μίλησε στους βιοπαλαιστές για την σημασία και την ηθική αξία της συντάξεως του λαού στα Σωματεία. Με την ίδρυση του Αναγνωστηρίου, ο Νικόλαος Καταλάνος ορίστηκε επίτιμος πρόεδρος» (Χατζηβασιλείου, 2007:305). Επιπλέον στο συλλογικό τόμο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου διαβάζουμε ότι, «μία ενθουσιώδης ομάδα φιλοπρόοδων, φιλοπάτριδων και φιλόμουσων ανθρώπων της Αμμοχώστου υπήρξε ο ιδρυτικός πυρήνας της νέας φωτεινής έπαλξης όπου επιφανείς και σεβαστές κοινωνικές και πνευματικές προσωπικότητες της Αμμοχώστου αποτέλεσαν το πρώτο πυρήνα του Αναγνωστηρίου» (συλλογικός τόμος, 2016:10).

Την εποχή ίδρυσης του Σωματείου υπήρξε στη Κύπρο αποικιοκρατία των Άγγλων όπου η Βρετανική Αυτοκρατορία είχε την εξουσία στο νησί. Συγκεκριμένα το αποικιακό σύστημα των Άγγλων στη Κύπρο είχε ως χρονική αφετηρία το έτος 1878, με την εφαρμογή του οποίου συστήματος το Βρετανικό στέμμα καθόριζε τη πολιτική και κοινωνική ζωή. Αυτή τη περίοδο οι Κύπριοι Έλληνες αγωνίζονταν και προσπαθούσαν να συνδεθούν εθνικά, πολιτιστικά, πολιτισμικά και πνευματικά με το Ελληνικό κράτος και την ελληνική κοινωνία και να δώσουν μια προοπτική στο να ενωθεί η Κύπρος με την Ελλάδα. Συγκεκριμένα σύμφωνα με τη βιβλιογραφία η «απαλλαγή της Κύπρου από τον επαχθή όπως αναφέρει τουρκικό ζυγό και η υπαγωγή της στη Βρετανική αυτοκρατορία αν και έγινε με μία ταπεινωτική πράξη αγοραπωλησίας του νησιού, ήταν οπωσδήποτε αναφέρει μια ευπρόσδεκτη εξέλιξη για τον υπόδουλο Κυπριακό Ελληνισμό. Στα πρώτα χρόνια της αγγλοκρατίας, συνεχίζει, μέσα στο νέο πολιτικοκοινωνικό κλίμα που δημιουργήσε η δραστική καθεστωτική αλλαγή και με πρωτοβουλία κυρίως των νέων κατακτητών του νησιού, άρχισαν να καθιερώνονται και να αναπτύσσονται διάφορα αθλήματα που εισήχθησαν από τους Άγγλους, τα οποία οι Κύπριοι είχαν μικρό ενδιαφέρον αρχικά, αλλά υιοθέτησαν με το καιρό, τα οποία εμπλούτισαν με την δική τους παράδοση και κουλτούρα» (Χατζηβασιλείου, 2004:124). Σε αυτά τα κοινωνικά πλαίσια επομένως εντοπίζουμε μία κύρια πτυχή των παραγόντων που συνέβαλαν στην ανάπτυξη του αθλητισμού της Κύπρου και την ιδιαιτερότητα του Συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και της κατ' επέκταση φίλαθλης και οπαδικής συσσωμάτωσης σε σχέση με τις χώρες της Ευρώπης που την ίδια περίοδο ανάπτυξης του αθλητισμού και την μεγάλης επιρροής που ασκεί το ποδόσφαιρο στις κοινωνίες αυτές δεν είχαν αποικιοκρατικό σύστημα όταν η Κύπρος έγινε ανεξάρτητο κράτος το 1960 .

Σε αυτή τη βάση πραγματεύονταν οι Έλληνες Κύπριοι των Βαρωσίων στην Αμμόχωστο, την ιδέα να ιδρύσουν έναν σύλλογο στα πρότυπα άλλων γυμναστικών και πολιτιστικών συλλόγων της εποχής εκείνης των αρχών του 20ού αιώνα. Όπως αναφέρει η σχετική βιβλιογραφία του συλλογικού τόμου του Σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, το γεγονός ότι οι παράγοντες του συλλόγου εκτιμούσαν πως «σύντομα θα γινόταν η Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, λόγο των πολλών αναφορών που εκφράζονταν προς την κατεύθυνση για μία Μεγάλη Ελλάδα από τη πολιτική ηγεσία του Ελληνικού κράτους και πως θα έδινε την δυνατότητα να ξεπεραστούν τα προβλήματα, μεταξύ όλων των άλλων και αυτών που προκαλούνται από το σύστημα της αποικιοκρατικής διοίκησης. Η κύρια τοποθέτηση που έγινε για την δυνατότητα και την προοπτική ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα είναι του Ελευθερίου Βενιζέλος, ο οποίος ανέφερε συνεχώς την φράση περί Ανόρθωσης του Ελληνισμού από

τη πρώτη στιγμή της Πρωθυπουργίας του το 1910» (συλλογικός τόμος, 2016:20-23)

(βλ. 1.4 κεφάλαιο). Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία η «ίδρυση συλλόγων και αναγνωστηρίων υπήρξαν τελικά οι προπομποί των αθλητικών συλλόγων όπου κάποιοι μεταξύ αυτών που ιδρύθηκαν είναι το αναγνωστήριο η αγάπη του λαού και αναγνωστήριο Σαλαμής Αμμοχώστου το 1892» (Χατζηβασιλείου, 2004:125,180,194)

Τα ιδρυτικά μέλη του Αναγνωστηρίου η Ανόρθωσις, ως Αμμοχωστιανοί, κάτοικοι της Κύπρου, εκκίνησαν ιδεολογικά από ιδέες, απόψεις και προθέσεις που αποκαλούνταν ως «φιλοπρόοδες, φιλοπάτριδες και φιλόμουσες και ξεκίνησαν την ίδρυση ενός αναγνωστηρίου με βασικό σκοπό να αποτελέσει εστία εθνικής ανάπλασης και διαπαιδαγώγησης και να συμβάλλει στην ανάταση και διατράνωση του εθνικού φρονήματος, τη μόρφωση και την ελληνοχριστιανική διαπαιδαγώγηση των μελών του και να αποτελέσει μία κοινωνική, πολιτισμική και εθνική νησίδα μέσα στο πνεύμα του Αλυτρωτισμού» (συλλογικός τόμος, 2016:10+22). Δηλαδή οι έννοιες του έθνους και του κράτους ήταν η βάση για το ποια μορφή κοινότητας έχουν ως σκοπό να υποστηρίξουν μέσα από τη δράση τους τα ιδρυτικά μέλη του Συλλόγου το 1911. Το έθνος σε θεωρητικό επίπεδο σύμφωνα με τη βιβλιογραφία αποτελεί «κομμάτι της ιστορίας όπου για να συσπειρωθεί μία κοινωνία γύρω από το εθνικό κορμό χρειάζεται απάντηση σε ορισμένα προβλήματα που θέτει η κοινωνική πορεία» όταν γνωρίζουμε ότι τα έθνη δεν υπήρχαν πάντα όπως και η εθνική συνείδηση. Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι, «το έθνος και η εθνική συνείδηση έχουν ιστορικότητα, είναι δηλαδή προσδιορισμένα ιστορικά» (Πολίτης, 2009:31). Ακόμα σύμφωνα με την βιβλιογραφία «η συγκρότηση των εθνών στηρίχτηκε στην διεκδίκηση ενός δημόσιου πολιτισμικού χώρου που βασίζεται στο δικαίωμα να αντιλαμβάνεται ο καθένας με το δικό του τρόπο το παρελθόν του, δηλαδή να έχει δικαίωμα πολιτισμικού αυτοκαθορισμού» (Λιάκος, 1999: 280). Με βάση τη θεωρητική πλαισίωση των εννοιών του ελληνικού κράτους και του έθνους, ως πυλώνες ανάπτυξης του σωματείου και πηγή δράσης, διαμορφώνονται οι προθέσεις και οι αντιλήψεις των μελών του σωματείου για διάφορα θέματα μεταξύ άλλων για το πολιτισμό και τον αθλητισμό, που διαπραγματευόμαστε σε αυτή την εργασία.

Οι προθέσεις και οι αντιλήψεις των πρωτεργατών του σωματίου δηλαδή του να αποτελέσει το τότε «αναγνωστήριον η Ανόρθωσις ένα κέντρο εθνικού αγώνα των Ελλήνων της Κύπρου» (Ένας αιώνας Ανόρθωσις Αμμοχώστου, 2016:10), που να συνδεθεί με μία συγκεκριμένη θρησκεία, αυτή του Χριστιανισμού, συνδέετε ενδεχομένως με την ιστορική περίοδο δημιουργίας των εθνών κρατών, του Αλυτρωτισμού και της εθνικής διαπαιδαγώγησης στα μεταεπαναστατικά χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης από το 1821. Την περίοδο εκείνη όπου το ελληνικό κράτος ενώνονταν με νέες περιοχές, σταδιακά και οι Έλληνες της Κύπρου προσέβλεπαν να ενωθούν με την Ελλάδα ειδικά μετά την άφιξη των Άγγλων Αποικιοκρατών στο νησί, όπου «τα ταμειευτήρια και τα αναγνωστήρια συμπορεύονταν σε μία πρόωπη κίνηση λαϊκής αφύπνισης και επομένως ήταν αντίπαλα του αποικιακού καθεστώτος» (συλλογικός τόμος, 2016:22), κάνοντας αγώνα εναντίων του που θα συζητήσουμε στη συνέχεια αναλυτικότερα για την περίοδο της αποικιοκρατίας στην Κύπρο.

Σε συνδυασμό με τη βιβλιογραφία και την ιστορία του Συλλόγου της Ανόρθωσις Αμμοχώστου, όπως αναφέρεται τακτικά στο συλλογικό τόμο, ο αγώνας των μελών του σωματείου και επομένως των Ελλήνων Κυπρίων, είχε ενδεχομένως ως βάση μία ελληνοχριστιανική ελληνοκεντρική κατεύθυνση, που εκφράζετε με το ιδεολόγημα της κατασκευής της ιστορικής συνέχειας του έθνους από την Αρχαία Αθήνα και περιλαμβάνει τη περίοδο του Βυζαντίου και τις σχετικές αξίες του. Στα πλαίσια επομένως αυτής της κατεύθυνσης με τις διάφορες παραλλαγές και ερμηνείες και τις σύγχρονες κοινωνικοπολιτικές και κοσμοθεωρητικές τοποθετήσεις τους, που έχουν διαφορετικά μέλη του Συλλόγου που τον στηρίζουν για τον αγώνα του «σκληρωμένου» λαού της Κύπρου από τους Άγγλους αποικιοκράτες, (Κονδύλης, 1990:19-20) που ενδεχομένως ιστορικά αλλάζει με τη διάσπαση του 1948, περίοδο όπου στην Ελλάδα εξελισσόταν ο Εμφύλιος Πόλεμος και πολιτικοποίησε και τους αθλητικούς συλλόγους και οδήγησε στη σύσταση νέων όπως της Ομόνοιας

Λευκωσίας και της Νέας Σαλαμίνας Αμμοχώστου περίοδο ακόμα όπου το αποικιακό καθεστώς καθορίζει τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις στο νησί. Άλλωστε σύμφωνα με την ανθρωπολόγο S. Hiller στο βιβλίο της *The myth of primitivism* «η αποικιοκρατία εμφανίστηκε κατά την Αναγέννηση σύμφωνα με το πρότυπο της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας ως προς την πολιτική φιλοδοξία και την άμεση κατοχύρωση ταξικών συμφερόντων και συγκεκριμένα τις αστικής εμπορικής τάξης που εδραίωσε τις πολιτισμικές αξίες με τη μορφή των λεγόμενων πολιτισμικών λαφύρων των αποικιοκρατών, όπως η εκμετάλλευση ενός παρελθόντος της ιστορίας, που αντιμετωπίστηκαν ως πνευματική περιουσία τους στα πλαίσια του καπιταλισμού που απαιτεί συνεχώς ανανεώσιμες πηγές πόρων και μία διαρκώς επεκτεινόμενη αγορά» (Hiller, 1991:1-368).

Η επιλογή του σήματος που υιοθέτησε το 1913 το αναγνωστήριο όπου αποτελείτο από ένα σύμπλεγμα δύο ελληνικών σημαιών και η σφραγίδα του που έφερε τον Δικέφαλο Αετό που είναι έμβλημα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (Ένας αιώνας Ανόρθωσης Αμμοχώστου, 2016:13), σχετίζεται ενδεχομένως με την διαδικασία των εθνισμών, όπου ιστορικές περίοδοι και γεγονότα αξιοποιούνται για τη σύσταση του εθνικού υποκειμένου το 19ο και 20ο αιώνα. Σε αυτά τα πλαίσια η θρησκεία ενδεχομένως είχε τη θέση της στο εποικοδόμημα αυτό, τόσο στην Ελλάδα και την Κύπρο αλλά και στα νεοσύστατα κράτη της Ευρωπαϊκής ηπείρου, γεγονός που δηλώνει ότι δεν υπάρχει κάποια πρόθεση χειραφέτησης του Κράτους από τους εκφραστές της θρησκείας, αντίθετα υπάρχει μία κατεύθυνση για ένα κράτος που είτε θα έχει «θεοκρατικό, είτε συνταγματικό είτε εγκόσμιο χαρακτήρα αλλά η συγκεκριμένη θρησκεία στο εκάστοτε κράτος είναι το χαρακτηριστικό γνώρισμα του, που θα το προσδιορίζει» (Μαρξ, 2006). Το Ελληνικό κράτος στο οποίο επιδιώκετε να ενωθεί τη περίοδο εκείνη η Κύπρος με αυτό, υποστηρίζετε κρατικά η θρησκεία, κάνοντας την δημόσια υπόθεση πράγμα που αντικατοπτρίζει την κοινωνική σημασία για το Αναγνωστήριο η Ανόρθωση την εποχή εκείνη για την θρησκεία σε αυτό και της εθνικής συνείδησης που θέλουν να διαμορφώσουν μέσω του σωματείου στη κοινωνία. Άλλωστε μέχρι τις μέρες μας οι ιερείς είναι αμειβόμενοι από το ελληνικό δημόσιο εν' αντιθέση όμως με τους ιερείς στην εκκλησία της Κύπρου γεγονός που δείχνει ότι στη Κύπρο η εκκλησία είναι ανεξάρτητη από το Κράτος.

Επιπλέον η σημασία του έθνους ήταν στο επίκεντρο του λόγου των ιδρυτικών μελών του Σωματείου, καθώς άλλωστε είχε καταστατικό σκοπό «να συμβάλλει στην ανόρθωση του έθνους, δηλαδή ήταν ο σκοπός του να συμβάλλει στην εθνική διαπαιδαγώγηση» το ίδιο το Σωματείο η Ανόρθωση στην Αμμόχωστο (συλλογικός τόμος, 2016:26). Παρόλο αυτό την εποχή των αρχών του 20ου αιώνα, η λογική της εθνικιστικής ιδεολογίας ήταν αυτή που υπερίσχυε στη πολιτική ζωή της Ελλάδας, όπου σύμφωνα με τον Ιστορικό Παντελή Λέκκα «η εθνικιστική ιδεολογία είναι αυτή που επιβάλλει την αναζήτηση, την ανάδειξη και τη διατήρηση του εθνικού χαρακτήρα σε ένα σύνολο ατόμων που θεωρείται ότι διαθέτει ορισμένα γνωρίσματα τα οποία το διακρίνουν ως ξεχωριστή ενότητα στο χώρο και το χρόνο από άλλα, ανάλογα προσδιορισμένα, συλλογικά μορφώματα(...)». Επιπλέον με βάση την «εθνική ιδιαιτερότητα, που είναι κατά βάση πολιτισμικός προσδιορισμός και αποτελεί αξίωμα, καθιστά ως ανεπίτρεπτη τη συνύπαρξη του έθνους με άλλα έθνη και επιβάλλει επομένως τη θεσμική κατοχύρωση της αυτοδιάθεσης του έθνους στο εθνικό κράτος. Το ίδιο το έθνος επομένως έχει ιδιαιτερότητα πολιτισμικού χαρακτήρα και για αυτό ορίζει ο πολιτισμός το έθνος, οπότε ο προσδιορισμός της εθνικής ιδιαιτερότητας είναι πρόβλημα πάνω από όλα της ανάδειξης του πολιτισμικού χαρακτήρα του έθνους» (Λέκκας, 2011:123-126). Το έθνος ως μια κοινότητα επομένως, που μπορεί να οριοθετείτε γεωγραφικά σε ένα κράτος που σαφώς αλληλοεπιδρά με άλλες κοινωνικές και πολιτικές αξιώσεις, όπως της εθνικιστικής, διεθνιστικής ή κοσμοπολιτικής αντιμετώπισης των πραγμάτων που στην ιστορική πορεία διάφορες οργανώσεις αλληλοεπίδρασαν ή ήρθαν σε ιδεολογική αντιπαράθεση.

Στη Κύπρο την περίοδο της Αγγλοκρατίας η ανδρική κοινωνικότητα περιοριζόταν στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου και τηςσχόλης στη χαρτοπαιξία, το τζόγο και την οινοποσία που είχαν μεγάλη επιρροή στη ψυχαγωγία και την ανάπαυλα των κατοίκων λόγω των οικονομικών προβλημάτων με

αποτέλεσμα να προκαλεί μεγάλες προστριβές και προβλήματα στις φιλικές, κοινοτικές και οικογενειακές σχέσεις. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται σε σχετική βιβλιογραφία τα «καφενεία από το 1900 μέχρι τη τρίτη δεκαετία αυξάνονταν στην Αμμόχωστο και αποτελούσαν την μοναδική διασκέδαση των κατοίκων κυρίως της νεολαίας τη πρώτη δεκαετία του 1900» (Μιχαηλίδη, 1970:68). Οι πρωτεργάτες της σύστασης του σωματείου διαπιστώνοντας αυτή την επιρροή, που ασκεί ο τρόπος ψυχαγωγίας του καφενείου στη κοινωνία, προσέβλεπαν ότι μέσω της σύστασης του Αναγνωστηρίου-σωματείου η «Ανόρθωση Αμμοχώστου τα μέλη του θα απασχολούνταν δημιουργικά, θα ψυχαγωγούνταν θα αναπλάθονταν ηθικά και το ίδιο το σωματείο θα τους παρείχε την ελληνική μόρφωση» (συλλογικός τόμος, 2016:23-24). Επομένως οι αποικιοκρατικές αρχές καθιστούσαν δύσκολη κάποια διαφορετική διέξοδο για την ψυχαγωγία και τον ελεύθερο χρόνο των κατοίκων, καθώς όπως αναφέρθηκε αποτελούσαν μία κοινωνική, οικονομική και πολιτική τάξη αντίπαλο των πολιτισμικών, εθνικών και κοινωνικών αγώνων των Ελλήνων Κυπρίων, το αναγνωστήριο-σωματείο θα αποτελούσε ένα ανταγωνιστικό προς το καφενείο μέρος και μέσω της δραστηριότητας των μελών του ως αθλητών του Γυμναστικού Συλλόγου «ο Ευαγόρας», να εμψυχήσουν την Ολυμπιακή ιδέα στους κατοίκους της Αμμοχώστου (Μιχαηλίδη, 1970:68-69).

Με την ίδρυση του σωματείου η ανερχόμενη αστική τάξη έβαζε τις βάσεις του ιδεολογικού και πολιτικού περιεχομένου της, δηλαδή «τις αρχές της καλλιέργειας του πνεύματος και του σώματος, της εθνικής και ηθικής διαπαιδαγώγησης, αλληλοϋποστήριξης και αλληλοβοήθειας» (συλλογικός τόμος, 2016:23-26). Τα ιδεολογικοπολιτικά χαρακτηριστικά που εμφορούνταν είχαν την ανοχή αν όχι την υποστήριξη από τους αποικιοκράτες στα πλαίσια που οι σύλλογοι προωθούσαν τα σπορ. Σύμφωνα άλλωστε με τους κοινωνικούς επιστήμονες και θεωρητικούς του αθλητισμού Jacques Ulmann και Nibert Elias η έννοια των «sports εμφανίστηκε πρώτη φορά στη Βρετανία όπου απέκτησε αυτή τη μορφή που χρησιμοποιούμε σήμερα εκεί, τον 18ο αιώνα» (Ζαϊμάκης & Φουρναράκη, 2015:17-18). Επιπλέον σύμφωνα με άλλους ερευνητές από το χώρο των κοινωνικών επιστημών αυτών των Michael A. Messner, Donald F. Sabo, Institut Guttmann και J. A. Mangan τα Βρετανικά σπορ διαδόθηκαν αμέσως «διαμέσου της μετανάστευσης, της πολιτισμικής επίδρασης και του γοήτρου που ασκούσαν, ως αποικιοκρατική δύναμη και ως ιμπεριαλιστές», οι Βρετανοί ή Άγγλοι, όπως αποκαλούνται στη Κύπρο ως επί το πλείστον. (Ζαϊμάκης & Φουρναράκη, 2015:18). Επομένως τα σπορ που καλλιεργήθηκαν για πρώτη φορά στην Αγγλία, το αποικιοκρατικό καθεστώς είχε κάθε λόγο να επιτρέψει την συμμετοχή των Κυπρίων σε αυτά, και να προωθήσει τις σχετικές ενσώματες πρακτικές μέσω των σπορ που εισαγάγουν πολιτισμικά πρότυπα και κουλτούρα που διαφοροποιείται από τις παραδόσεις της γυμναστικής άλλων ευρωπαϊκών περιοχών, μεταξύ αυτών και της γυμναστικής που έβρισκε την έκφραση της στο κλασσικό αθλητισμό του στίβου.

1.2 Η εξάπλωση του αθλητισμού και η Ανόρθωση Αμμοχώστου

Στη σύγχρονη κοινωνία, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία η γνώση του πεδίου του αθλητισμού είναι απαραίτητη ώστε να κατανοήσουμε συνολικά τη κοινωνία, και όπως αφορά την εργασία στη προκειμένη περίπτωση, την κοινωνία της Κύπρου, όπου και ιδρύθηκε η Ανόρθωση Αμμοχώστου. Ποιο αναλυτικά σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «η μελέτη του αθλητισμού συμβάλει στο να κατανοήσουμε τις πολιτικές σκοπιμότητες και αντιπαραθέσεις που υπάρχουν με αφορμή τα αθλητικά πράγματα» (Ζαϊμάκης & Φουρναράκη, 2015:10), όπως μεταξύ των Ελλήνων Κυπρίων με τους Αποικιοκράτες και τους Τούρκους Κυπρίους ή το Τουρκικό Κράτος κ.α. που προκύπτουν από τα ερωτήματα της διαδικασίας της εξάπλωσης των σπορ ή της «αθληματοποίησης» στην κυπριακή κοινωνία υπό την αποικιοκρατία των Άγγλων και τη θέση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου σε αυτή. Συγκεκριμένα όταν οι μορφές σωματικής άσκησης αποκτούν ιδεολογικό περιεχόμενο, χρειάζεται να συμπεριλάβουμε στην ανάλυση μας τις ιστορικές μορφές και κοινωνικές πρακτικές που τις αποτελούν, υπό την έννοια ότι αποτελούν μέρος της πολιτισμικής διαδικασίας, της τοπικής και

εθνικής ιστορίας αλλά και των πρακτικών που γίνονται στα πλαίσια του ελεύθερου χρόνου.

Επιπλέον η μελέτη του αθλητισμού από τους κοινωνικούς επιστήμονες συμβάλει την κοινωνική έρευνα αναφορικά με την κοινωνική οργάνωση του κράτους, τις λειτουργίες των θεσμών, τις ταυτότητες που υιοθετούν τα άτομα, και τους μετασχηματισμούς και τις σχέσεις εξουσίας που χαρακτηρίζουν συνολικά τον αθλητισμό από την εμφάνιση του στη νεωτερικότητα» (Ζαϊμάκης, 2020:3). Ακόμη η μελέτη του αθλητισμού «επιτρέπει να μελετήσουμε ευρύτερα κοινωνικά φαινόμενα και να κατανοήσουμε την σύνθετη αλληλεπιδραστική σχέση κοινωνίας και αθλητισμού στα πλαίσια του οποίου υπάγονται και τα σπορ τα οποία μελετώντας τα προκύπτει ότι έχουν μεγάλη κοινωνική απήχηση και συμβάλλεται στο να καθορίζονται οι προτεραιότητες και οι ιδιαίτερες πολιτικές για την ανάπτυξη του αθλητισμού και την αντιμετώπιση φαινομένων διαφθοράς, βίας και παραβατικότητας» (Ζαϊμάκης, 2020:3-4).

Η εμφάνιση των νέων κοινωνικών συνθηκών και κοινωνικών σχέσεων, συμμετοχής, δράσης και υποστήριξης του συλλόγου στην ιστορική πορεία του, αναδεικνύει τη σημασία της μελέτης του αθλητισμού σε σχέση με ευρύτερα κοινωνικά ζητήματα που επηρεάζουνε σήμερα το Κυπριακό Κράτος. Συγκεκριμένα τις νέες κοινωνικές συνθήκες και κοινωνικές σχέσεις που οφείλονται στη εξάπλωση του αθλητισμού και των πρακτικών, που ενδεχομένως σχετίζονται με αυτόν, τις εντοπίζουμε στη Κύπρο από το 1899 όπου έγιναν οι πρώτες προσπάθειες οργάνωσης της αθλητικής δραστηριότητας». Χαρακτηριστικά στο συλλογικό τόμο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αναφέρεται στο έργο του Ανδρέα Χατζηβασιλείου «Η ιστορία του κυπριακού αθλητισμού», στο οποίο περιγράφει τη πρώτη συγκέντρωση φιλάθλων της Αμμοχώστου, όπου οι «παριστάμενοι αποφάσισαν ομόφωνα την ίδρυση γυμναστηρίου στην Αμμόχωστο στις 5 Αυγούστου του 1899, γεγονός που θα πραγματοποιηθεί το Μάρτιο του 1901 με προσωπική πρωτοβουλία του αθλητικού παράγοντα της Αμμοχώστου Λούη Ευαγγέλου Λοΐζου. Το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε ώστε να γίνει τελικά το γυμναστήριο αναδεικνύεται από τη βιβλιογραφία μέσα από τα λόγια ανθρώπων που έζησαν στην τοπική κοινωνία της Αμμοχώστου την περίοδο των αρχών του 20ού αιώνα» (συλλογικός τόμος, 2016:21).

Ένας σχολιογράφος της εποχής που αποτυπώνει τις αντιλήψεις και τις στάσεις των ανθρώπων αναφορικά με την γυμναστική και τον αθλητισμό αναφέρει ότι, «η εκλογή Επιτροπής για την σύσταση Γυμναστικού Συλλόγου και γυμναστηρίου δεν επαρκεί, αλλά απαιτείται εθελουσία και θέλησις τις οποίες δεν έχουν όσοι απαρτίζουν την επιτροπή αλλά ούτε οι πολίτες της Αμμοχώστου, καθώς όπως αναφέρει, ζουν μοιρολατρικώς το πλείστον εν τοις καφενείοις» καθώς επίσης «οι άνθρωποι είναι στάσιμοι και οπισθοδρομικοί προτιμώντας να συχνάζουν στα γεμάτα από κόσμο καφενεία με την πνιχτή ατμόσφαιρα παρά στο γυμναστήριο όπου προφυλάσσονται από την καθημερινή ακινησία του σώματος. Τελικά στο χώρο αυτό του γυμναστηρίου διαμορφώθηκε ο αγωνιστικός χώρος όπου τελούνταν οι μαθητικού αγώνες» (συλλογικός τόμος, 2016:20). Επιπλέον ένα ακόμα βιβλίο που αποτυπώνει την πρώιμη αθλητική δραστηριότητα αναφέρει ότι «σε κάθε γειτονιά μέχρι το 1925 στην Αμμόχωστο τα παιδιά χρησιμοποιούσαν τους δρόμους για τα αθλητικά τους παιχνίδια, όπου το 1926 άρχισε να εισχωρεί στην αθλητική ζωή των παιδιών το παγκόσμιο άθλημα της πετοσφαίρισης που απέκτησε πολλούς οπαδούς άνδρες και γυναίκες» (Μιχαηλίδη, 1970:16-17). Επιπλέον το βιβλίο παραθέτει στοιχεία της περιόδου σύστασης του Γυμναστικού Συλλόγου «ο Ευαγόρας» όπου αναφέρει ότι είναι «παιδί» της Ανόρθωσης και ιδρύθηκε το 1917, ενώ δεν είχε ακόμα στάδιο. Σε αυτές τις συνθήκες χρησιμοποιούσε ως στάδιο ένα χωράφι, όπου γίνονταν αθλητικές επιδείξεις από αθλητές που είχαν ως κύρια αποστολή να εμψύχουν την Ολυμπιακή ιδέα, παρουσία φιλάθλων που κάθονταν σε καρέκλες» (Μιχαηλίδη, 1970:68) αν και όπως είδαμε παραπάνω ο «Γυμναστικός Σύλλογος ο Ευαγόρας» είναι μετονομασία του «Συλλόγου Φιλάθλων ο Ευαγόρας» που ιδρύθηκε το 1903.

Ο αθλητισμός καθώς βρίσκεται σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «στις ρίζες της δυτικοευρωπαϊκής νεωτερικότητας, δηλαδή των σύγχρονων αστικών κοινωνιών και συν διαμορφώνεται ιστορικά με

αυτές, ως συστατικό μέρος της κοινωνικής δομής και οργάνωσής τους» (Ζαϊμάκης & Φουρναράκη, 2015:10-12) μπορούμε ενδεχομένως να εξηγήσουμε γιατί οι Άγγλοι αποικιοκράτες είχαν την δική τους παρέμβαση στην εξέλιξη του αθλητισμού στη Κύπρο. Συγκεκριμένα υπό την οπτική ότι αναπτύχθηκαν στην Αγγλία τα σπορ και ήταν ένας εκ των θεμελιωτών και προωθητών των σπορ και του αθλητισμού συνολικά στις δυτικές κοινωνίες και είχαν το άλλοθι για την εξουσία τους στη Κύπρο ως αποικιοκράτες μπορεί να δοθεί εξήγηση για την ιστορική πορεία του σωματείου, όπως θα εξηγήσουμε περί αυτής της ιστορικής πορείας στη συνέχεια της εργασίας και συγκεκριμένα περί της εξάπλωσης του αθλητισμού και ειδικά των σπορ που συνέβη σταδιακά στη Κύπρο τη περίοδο εκείνη. Σύμφωνα με την ηλεκτρονική ιστοσελίδα «sigmalive.com» το ποδόσφαιρο «το έφεραν στη Κύπρο οι Άγγλοι αποικιοκράτες ήδη από τα τέλη του 19ου αιώνα και για πρώτη φορά στις 18 Αυγούστου του 1900 νέοι του νησιού άρχισαν να ασκούνται κατά το αγγλικό αυτό τρόπο με το ποδόσφαιρο το οποίο θεωρούνταν ως γύμνασμα ωραιότατο και αθλητικότατο και τελικά αφού πολλοί πολίτες συνεδρίασαν στις 8 Σεπτεμβρίου 1900 και ίδρυσαν τον αθλητικό σύλλογο με το όνομα «Ελληνικός Αθλητικός Σύλλογος» που, σύμφωνα με το καταστατικό του, σκοπός του ήταν «η εκγύμναση και ελληνοπρεπής ανάπτυξη της Ελληνικής νεολαίας της Κύπρου, που εκτός από τα διάφορα αγωνίσματα του κλασικού αθλητισμού θα ασχολείται και με το ποδόσφαιρο» (Κυριακού, 2015)

Η περίοδος από το 1911 μέχρι το 1929 ο αθλητισμός καλλιεργούνταν μέσα από το «Αναγνωστήριο η Ανόρθωσης Αμμοχώστου» και τον ΓΣΕ. Είναι η περίοδος όπου ο αθλητισμός και τα σπορ μπήκαν στο επίκεντρο του σωματείου της Ανόρθωσης, κυρίως του ποδοσφαίρου και έκαναν την εμφάνιση τους οι υποστηρικτές στα γήπεδα και ευρύτερα στη κοινωνία. Επομένως με την εμφάνιση της κοινότητας των υποστηρικτών αθλητικών ομάδων συνεπάγετε ταυτόχρονα και η εμφάνιση νέων κοινωνικών σχέσεων των ανθρώπων. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «η καθιέρωση της σωματικής άσκησης, ως ιδιαίτερης αυτόνομης δραστηριότητας σήμαινε και τη δημιουργία των ειδικών τόπων για την άθληση των σταδίων, των γυμναστηρίων και των γηπέδων οι οποίοι είναι τοποθετημένοι μέσα στα αστικά κέντρα και η ανάπτυξη της γυμναστικής μπορεί να συνδέεται με τους εκπαιδευτικούς θεσμούς και η εμφάνιση και εξάπλωση των σπορ ακολουθεί τους ρυθμούς αστικοποίησης και εκσυγχρονισμού» (Κουλούρη, 1998:407). Επομένως το μεσοδιάστημα εκείνο μέχρι να αναδειχτεί ο αθλητισμός στο επίκεντρο του Συλλόγου και να γίνει χαρακτηριστικό που το ξεχωρίζει και να γίνετε πλέον πρωταγωνιστικό στη ταυτότητα του, ενδεχομένως μπορεί να χαρακτηριστεί για την προσαρμογή του στα νέα δεδομένα της μεγάλης κοινωνικής δυναμικής που αποκτούσε ο αθλητισμός καθ' όλη αυτή τη χρονική περίοδο με την απόκτηση χώρου και του κατάλληλου υλικοτεχνικού εξοπλισμού.

Στην Αγγλία συγκεκριμένα τα παραδοσιακά αθλήματα της μεσαιωνικής περιόδου μετεξελίχθηκαν κατά τη περίοδο που η αστική τάξη αποκτούσε κοινωνικά ερείσματα. Το ποδόσφαιρο το οποίο είναι το πιο δημοφιλές άθλημα στην Ανόρθωση ιστορικά έχει διαμορφωθεί όπως το γνωρίζουμε σήμερα «το 1863 καθώς τότε διαχωρίστηκε το ράγκμπι από αυτό» (Ρούσης, 2016:19). Σταδιακά με το πέρασμα στη βιομηχανική κοινωνία, τους αγώνες της εργατικής τάξης για καλύτερες συνθήκες εργασίας, καλύτερους μισθούς και σταθερό ωράριο εργασίας που ξεκίνησαν στο Σικάγο το 1880 έκανε την εμφάνιση του ο διακριτός ελεύθερος χρόνος που επέτρεπε στα λαϊκά στρώματα των αστικών κέντρων να παίζουν ποδόσφαιρο αυτό το παιχνίδι-σπορ το οποίο και οικειοποιήθηκαν δίνοντας του κοινωνιολογικά το χαρακτηρισμό άθλημα του λαού όπως το αποκαλούμε στην καθημερινότητα, καθώς μπορούν να το παίζουν οι πιο φτωχοί άνθρωποι με πολύ απλά μέσα και φθινό εξοπλισμό καθώς απαιτείται μία μπάλα ένα αυτοσχέδιο τέρμα και μια αλάνα ή ένας δρόμος που για την περίοδο των τελών του 19ου και των πρώτων δεκαετιών του 20ου αιώνα τόσο οι ελεύθεροι χώροι στις πόλεις και μητροπόλεις ήταν πολλοί, αλλά και στους δρόμους κυκλοφορούσαν ελάχιστα τροχοφόρα. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «η εξέλιξη του ποδοσφαίρου μέσα στον 20ό αιώνα χαρακτηρίζεται για την εκλαΐκευσή του». (Κουλούρη, 1998:415)

Με γνώμονα τα ομαδικά αγωνιστικά αθλήματα που ένταξε η Ανόρθωσης Αμμοχώστου τη τρίτη

δεκαετία του 20ου αιώνα και συγκεκριμένα του ποδοσφαίρου που αφορά άμεσα την εργασία αυτή, αλλά και άλλα όπως την πετόσφαιρα όπως μαρτυρά από την αρχή ο συλλογικός τόμος του συλλόγου Ένας αιώνας Ανόρθωσης Αμμοχώστου, η σημασία της ψυχαγωγίας των μελών του ήταν στα σημαντικά σκέλη των καταστατικών στόχων του. Στη πρώτη συνεδρίαση του διοικητικού συμβουλίου του Αναγνωστήριου η Ανόρθωσης οι αποφάσεις που ελήφθησαν προδίκασαν εξαρχής «κάθε μορφής τζόγου και χαρτοπαιξίας στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του σωματείου και ταυτόχρονα προέβλεπαν την εισαγωγή μαθημάτων μουσικής και διεξαγωγής νυχτερινών μαθημάτων σε νέους που λόγο του γεγονότος ότι εργάζονταν δεν πήγαιναν σχολείο». Επιπλέον σύμφωνα με την μαρτυρία του ιδρυτικού μέλους και μέλους του διοικητικού συμβουλίου Πρόδρομο Παπαδόπουλο, «το Σωματείον μας ως Φωτεινόν Άστρον εφώτιζεν και εξακολουθεί να φωτίζει και να καθοδηγή τα μέλη του (...) και εις τον αθλητισμόν έδωσε την πρώτην ώθησιν η Ανόρθωσις μας και είμαι υπερήφανος διότι υπό το λάβαρον της αναδείχθην πρωταθλητής εις την δυσκοβολίαν επί σειράν ετών» (συλλογικός τόμος, 2016:27) που ως προσωπικότητα και βιογραφική αφήγηση διλώνει την αξία που είχε ο αθλητισμός για τα ιδρυτικά μέλη του συλλόγου.

Η περίοδος επομένως της 2ης δεκαετίας του 20ου αιώνα όπου τα σπορ αναπτύσσονταν παράλληλα με τη γυμναστική στη Κύπρο και ειδικά στην επαρχία Αμμοχώστου και την ίδια την πόλη της Αμμοχώστου, «αποτελέσαν αφετηρία για την οργανωμένη αθλητική κίνηση όπου προωθήθηκε η καλλιέργεια του αθλητισμού» (συλλογικός τόμος, 2016:168-169). Ιστορικά με βάση τη θεωρία του σχηματισμού των Νόμπερτ Ελίας και Έρικ Ντανίνγκ, τα σπορ αναδύθηκαν μετά από «μία μακρόχρονη διαδικασία που είχε ως βάση των έλεγχο των παθών και της βίας». Χαρακτηρίζετε επιπλέον ως «μία διαδικασία σύστοιχη με την εξέλιξη του πολιτισμού»(...) «στον Ευρωπαϊκό πολιτισμό από την Αναγέννηση μέχρι σήμερα» (Ζαϊμάκης, 2015:96-97), που έχει άλλωστε πρωτεύοντα σημασία για τους Αποικιοκράτες. Επιπλέον «τα παραδοσιακά παιχνίδια των προβιομηχανικών κοινωνιών σταδιακά άρχισαν να αποκτούν άλλο περιεχόμενο» το οποίο αποκαλούν ο Dunning και ο Sheard ως το αποτέλεσμα διαδικασιών της λειτουργικής δημοκρατικοποίησης των σύγχρονων κοινωνιών και της ανάπτυξης των εθνών-κρατών, ενώ ταυτόχρονα αναδύονται από τη κοινωνία νέα παιχνίδια με θεσμική συγκρότηση, ύπαρξη θεσμικών κανόνων και πρακτικών» (Ζαϊμάκης, 2015:97), αυτά που αποκαλούμε συνολικά ως αθλητικές πρακτικές όπου δεν υπάρχει καμία ανοχή στη βία αντίθετα δηλαδή με ότι συνέβαινε με τις σωματικές πρακτικές προνεωτερικών και προβιομηχανικών κοινωνιών. Επιπλέον σύμφωνα με τον Νόμπερτ Ελίας τον 20ό αιώνα οι πρακτικές σωματικής αναμέτρησης, που αποκαλούμε σήμερα αθλητισμό, έφτασαν να λειτουργούν «ως συμβολικές αναπαραστάσεις» ενός μη βίαιου, μη στρατιωτικού χαρακτήρα ανταγωνισμού ανάμεσα στα κράτη. Επιπλέον σύμφωνα με τον στοχαστή οι αθλητικές επιτυχίες χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο ως σύμβολο εθνικού γοήτρου». (Ελίας, 1998:44), γεγονός που επιβεβαιώνεται από τον ίδιο τον Σύλλογο κατά την επιτυχία της ομάδας ποδοσφαίρου το 2005 (συλλογικός τόμος, 2016:42), που μεταφράστηκε από το κόσμο του Συλλόγου ως «εθνική επιτυχία» παρόλο ότι δεν ήταν εθνική η ομάδα αλλά συλλογική που έχει ιδρυτικό σκοπό την εθνική διαπαιδαγώγηση αλλά καθώς κέρδισε την Τουρκική αθλητική ομάδα σε ένα εκτός έδρας αγώνα δηλαδή στη Τουρκία αποτέλεσε σημείο αναφοράς εθνικού γοήτρου και εθνικής υπερηφάνιας απέναντι σε μία χώρα που εισέβαλε σε μία άλλη χώρα, τη Κύπρο το 1974 και κατέχει ένα τμήμα της μέχρι σήμερα, όπως θα δούμε αναλυτικότερα στη συνέχεια της εργασίας αυτής.

Η περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου σε ένα βαθμό συμφωνεί με τη θεωρία του Νόμπερτ Ελίας καθώς «οι συμμετέχοντες στα σπορ αγωνίζονταν αντιπροσωπεύοντας ένα έθνος, μία πόλη ή μια γειτονιά» (Ζαϊμάκης, 2015:97), όπως η Ανόρθωση πέρα από το προσωπικό όφελος κάνοντας μεταξύ των άλλων το πιο δημοφιλές άθλημα, το ποδόσφαιρο μέρος της καθημερινής ζωής των μελών του, πέρα από την αγάπη για το έθνος και την μητέρα-πατρίδα Ελλάδα. Επιπλέον για το Αναγνωστήριον η Ανόρθωσις που είναι μέρος της ιστορίας του Συλλόγου, η παιδεία είχε κομβικό ρόλο καθώς ως αναγνωστήριο παρείχε τόσο βιβλία αλλά αξιοποιούσε και καθηγητές μέλη του για

τη μόρφωση των μελών του. Επιπλέον σύμφωνα με την βιβλιογραφία «τα πολεμικά και πολιτικά γεγονότα», όπως οι Βαλκανικοί Πόλεμοι και οι ελληνικές εθνικές διεκδικήσεις, «ευνόησαν στο να έχουν εκπαιδευτική διάσταση αυτά τα σωματεία παρά ψυχαγωγική» (Κουλούρη, 1998:285). Αυτή η αναγνώριση του Συλλόγου, για τη σημασία της παιδείας και της μόρφωσης, όπου ήταν πάροχος σχολικού επιπέδου μόρφωσης το Σωματείο, ενδεχομένως η θεωρία του Bourdieu αναφορικά με το ρόλο του σχολείου στις αθλητικές πρακτικές να δώσει μία διάσταση της σημασίας της εκπαίδευσης μέσα από τα Αναγνωστήρια, μεταξύ αυτών και της Ανόρθωσης Αμμοχώστου. Συγκεκριμένα αναφέρει ότι, «στο σχολείο οι αθλητικές πρακτικές μετατράπηκαν σε κοινωνικές λειτουργίες όπου τα σπορ είχαν κοινωνική σημασία, καθώς αξιοποιούνταν και προωθούνταν ως μέσα αναπαραγωγής ταυτοτήτων» (Ζαϊμάκης, 2015:113-115), όπως της εθνικής ταυτότητας για τη περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου που εξετάζουμε αλλά και πολιτισμικών διακρίσεων, όπως παρατηρούμε ανάμεσα στις Τουρκοκυπριακές και Ελληνοκυπριακές ομάδες αλλά και κοινωνικών διαφορών όπως όταν έπαιζαν κάποιο σπορ μεταξύ ομάδων αποικιοκρατών και ντόπιων κατοίκων.

Επιπλέον κατά τον 18ο αιώνα σύμφωνα με τον Νόμπερτ Ελίας, «παρατηρείται μία βαθιά αλλαγή στη δομή της ανθρώπινης προσωπικότητας, όπου δίνετε πλέον μία μεγάλη σημασία στην απόλαυση της διέγερσης της εισαγωγικής ευχαρίστησης, δηλαδή και γίνεται μία προσπάθεια του ανθρώπου να παρατείνει την ευχαρίστηση της νίκης στο πεδίο της εικονικής μάχης μέσω του ψυχαγωγικού αθλητικού παιχνιδιού που σχετίζεται με τις αλλαγές στη δομή της εξουσίας στην ευρύτερη κοινωνία» (Ελίας, 1998:46), που η αναφορά αυτή του Ελίας δείχνει ενδεχομένως ότι είναι υιοθετημένη από τα ιδρυτικά μέλη της Ανόρθωσης που είχαν ως σκοπό μεταξύ άλλων την ψυχαγωγία των μελών τους στην αρκετά μεταγενέστερη περίοδο σε σχέση με τη περίοδο που αναφέρει ο Ελίας, αυτή των αρχών του 20ού αιώνα. Η αλλαγή αυτή που έγινε ανάμεσα στο 18ο και αρχές 20ου αιώνα συνέβαλλε στην πολιτισμική Αποικιοκρατία, καθώς αναφερόμαστε στα σπορ και ειδικά στο ποδόσφαιρο που είναι ο κορμός της Ανόρθωσης. Επιπλέον τα σπορ συνέβαλαν στο να διαμορφωθούν νέα ήθη, αυτά του ανταγωνισμού και των κανόνων που περιορίζουν τη πιθανότητα να προκληθεί φυσική βία που στα πλαίσια του σωματείου τα σπορ μπορούν να συμβάλλουν στις σύγχρονες αστικές δημοκρατίες καθώς τόσο για το συμβολισμό της πόλης της Αμμοχώστου για την Ανόρθωση, ενίσχυσαν τη συμμετοχή των κατοίκων σε συλλογικές διαδικασίες στα πλαίσια του συλλόγου που δημιουργήσαν δεσμό με τη πόλη της Αμμοχώστου σε μια περίοδο που η Αμμόχωστος αναπτυσσόταν.

Οι προσωπικότητες των ιδρυτικών απλών μελών και πρώτων μελών του διοικητικού συμβουλίου δεν προέρχονταν ως επί το πλείστον από το χώρο της γυμναστικής και των σπορ αποκλειστικά όντας από εύπορες οικογένειες, που είχαν και οι ίδιοι μια οικονομική άνεση λόγω των δραστηριοτήτων όπως στο εμπόριο, τις επιχειρήσεις ή από μία εργασία με καλές οικονομικές απολαβές. Συγκεκριμένα ορισμένες προσωπικότητες που συνέβαλαν στο Αναγνωστήριον η Ανόρθωσης Αμμοχώστου ήταν ο Μιχαήλ Γ. Μιχαηλίδης και η οικογένεια του που συνέβαλαν στο Αναγνωστήριον κυρίως με την οικονομική ενίσχυση του. Επιπλέον ορισμένα ιδρυτικά μέλη με τη ταυτόχρονη ενασχόληση τους στο Αναγνωστήριον είχαν πρωτοστατήσει στην ίδρυση του Γυμναστικού Συλλόγου Ευαγόρας, όπως ο Νικόλαος Κ. Νικολαΐδης Πατατράκας. Ακόμα το ιδρυτικό στέλεχος Χαρίλαος Παντελίδης συνδέθηκε ιστορικά με την εμφάνιση και ανάπτυξη του ναυταθλητισμού στη Κύπρο και διετέλεσε αντιπρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Γυμναστικών Αθλητικών Συλλόγων Κύπρου αλλά και ιδεολογικά ταυτιζόταν με το Ολυμπιακό Κίνημα καθώς συμμετείχε σε εκδηλώσεις στα πλαίσια των Ολυμπιακών Αγώνων (συλλογικός τόμος, 2016:42). Ο Πρόδρομος Παπαδόπουλος Παπαμιχαήλ, ως ιδρυτικό στέλεχος του Αναγνωστηρίου υπήρξε αθλητής της ελευθέρας δισκοβολίας, στο άλμα εις ύψος, τον ακοντισμό την κολύμβηση και άλλα αθλήματα. Το γεγονός δηλαδή αυτό ότι τα μέλη του Αναγνωστηρίου ήταν στελέχη και μέλη ή αθλητές σε γυμναστικούς συλλόγους και το γεγονός αυτό παράλληλα επευφημούσαν από το Αναγνωστήριον μπορεί να εξηγηθεί από το δεδομένο ότι ήταν στις προτεραιότητες, του από το 1911 που ιδρύθηκε, το να δώσει έμφαση στις αθλητικές πρακτικές, αλλά ήταν και μέρος των ιδεολογικών συντεταγμένων του, με γνώμονα την συμβολή του αθλητισμού

αλλά και της μουσικής και άλλων πολιτισμικών πρακτικών, ως πρακτικών του σώματος στο να ενισχύσει την εθνική συνείδηση και να οδηγήσει τους αθλούμενους στην φιλοπατρία, όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Επομένως η έμφαση στις αθλητικές πρακτικές μπορούσε να θεωρηθεί ως ένα μέσο στο να μην σπαταλάνε τον ελεύθερο χρόνο τους οι άνθρωποι σε δραστηριότητες του τζόγου και της χαρτοπαιξίας, που ως χρόνος είναι πολύτιμος για την επιδίωξη του ανταγωνισμού και των επιδόσεων στην εργασία της κοινωνίας της νεωτερικότητας.

Επομένως «με την εμφάνιση της οργανωμένης σωματειακής δραστηριότητας» (Ζαϊμάκης & Φουρναράκη, 2015:32), που μία τέτοια είναι ο σύλλογος Ανόρθωσης Αμμοχώστου και την συνεπακόλουθη δημιουργία ποδοσφαιρικού τμήματος που είχε τη μεγαλύτερη λαϊκή υποστήριξη καθώς όπως στην Ελλάδα έτσι και στην Κύπρο τη δεκαετία του 1920, «τέθηκαν οι βάσεις της ξεχωριστής θεσμοποίησης, κανονικοποίησης και γραφειοκρατικοποίησης του που αποτελεί και την αφετηρία της μαζικοποίησης και εμπορευματοποίησης του» (Ζαϊμάκης & Φουρναράκη, 2015:32) και παραμένει όπως θα δούμε μέχρι σήμερα. Ποιο αναλυτικά το ποδόσφαιρο που έχει τη μεγαλύτερη μαζικότητα από τα άλλα σπορ στον Σύλλογο, είναι ένα σπορ, το οποίο όπως και τα άλλα σπορ σύμφωνα με την βιβλιογραφία, «αποτελεί μία δραστηριότητα του ελεύθερου χρόνου που έχει στόχο τη διασκέδαση και την τέρψη, τονίζει την ανταγωνιστικότητα και προβάλλει παράλληλα τη δημοκρατική οργάνωση και την ατομοκεντρική αναμέτρηση και είναι όπως και όλα τα σπορ στην πρωτοκαθεδρία έχοντας περιθωριοποιήσει τη φυσική αγωγή» (Κουλούρη, 2015:55) και επομένως και τις ανταγωνιστικές ως προς τα Βρετανικά σπορ, σωματικές πρακτικές της γυμναστικής.

Αυτή η περίοδος των αρχών του 20ού αιώνα αποτελεί ορόσημο για την Κύπρο και την Ελλάδα καθώς μέσα από τα σωματεία και τα δημοφιλή σπορ άλλαξε ο τρόπος κοινωνικοποίησης των πολιτών των τοπικών κοινοτήτων και συνέβαλε σε ένα διαφορετικό τρόπο ψυχαγωγίας και απελευθέρωσης των συναισθημάτων που διαμορφώθηκε τελικά στα τέλη της τρίτης δεκαετίας του 20ου αιώνα. Το σωματείο δηλαδή, «εμφανίζεται ως ανταγωνιστικό προς το καφενείο που συμβολίζει ανταγωνιστικές αξίες στο πλαίσιο της αστικής κουλτούρας (Κουλούρη, 1998:285) γεγονός που οι πρωτοπόροι της Ανόρθωσης ήθελαν να προσαρμόσουν ώστε να «καταπολεμηθεί ο τζόγος που άνθιζε στη Λέσχη» (συλλογικός τόμος, 2016:24-25). Την περίοδο αυτή με την υιοθέτηση του συλλόγου της ταυτότητας του και των αξιών του με τη ψήφιση του καταστατικού του το 1913, συμπεριέλαβε και τις αθλητικές πρακτικές χωρίς τότε να δίνει ιδιαίτερη σημασία καθώς ο αθλητισμός είχε δευτερεύοντα ενισχυτικό ρόλο για τα εθνικά, πολιτικά και θρησκευτικά ζητήματα. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία στις περιοχές που ήδη είχαν αναπτυχθεί κοινωνικά τα σπορ στις αρχές του 20ού αιώνα, υπήρχε «η συνήθεια της διασκέδασης μέσα από τα σπορ, όπου έκαναν πρακτική με αυτά, τα ανώτερα και μεσαία στρώματα της πόλης. Τα σπορ αποτελούν πλέον συστατικό στοιχείο του νεωτερικού προτύπου ψυχαγωγίας και μεταξύ άλλων σπορ, το ποδόσφαιρο συμβολίζει τις νέες αστικές αξίες ως δραστηριότητες τηςσχόλης της ανερχόμενης αστικής τάξης» (Κουλούρη, 1998:417). Επιπλέον τονίζεται ότι η άσκηση στις αθλητικές εγκαταστάσεις του συλλόγου, η συνάντηση στις συνελεύσεις, η φιλική συζήτηση στο εντευκτήριο η ψυχαγωγία με εξωσωματειακές εκδηλώσεις όπως οι χοροεσπερίδες καθιστούν το γυμναστικό και το αθλητικό σωματείο, «έναν από τους τόπους της καθημερινότητας στην πόλη, έναν τόποσχόλης για τα ανώτερα και μεσαία αστικά στρώματα κοινωνικά συμπληρωματικά και ιδεολογικά ανταγωνιστικό προς το καφενείο ως χώρος της ανδρικής ως επί το πλείστον κοινωνικότητας» (Κουλούρη, 1998:418)

Με την μελέτη της ιστορίας του αθλητισμού που, «χωρίζετε σε ιστορία της φυσικής αγωγής, των σπορ και των Ολυμπιακών Αγώνων και συγκεκριμένα υιοθετώντας την αναλυτική προσέγγιση της ιστορίας» (Κουλούρη, 2015:47,56) και ειδικά της ιστορίας σωματείου της Ανόρθωσης αλλά και του αθλητισμού στη Κύπρο και την Ελλάδα, θα επιχειρηθεί σε αυτή την εργασία στη συνέχεια να αναλύσουμε μέσα από τους λόγους των οργανωμένων οπαδών του συλλόγου όπως τον αποτυπώνουν μέσα από τα άρθρα τους και γενικότερα του κόσμου των υποστηρικτών του πως αντιλαμβάνονται σήμερα το σύλλογο και γενικότερα τη θέση τους στα κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά πλαίσια

του 21ου αιώνα και γιατί οι καταστατικές αρχές και οι αξίες που δήλωνε ο σύλλογος κατά την σύσταση του έχουν μία ιδιαίτερη σημασία σήμερα. Η περίοδο όπου ο σωματειακός αθλητισμός «έγινε ένα κεντρικό και αυτόνομο ζήτημα, για μια ιστοριογραφική επεξεργασία μετά την μεγάλη εξάπλωση του και τον πολλαπλασιασμό των αθλητικών οπαδών που δημιουργήσαν τις προϋποθέσεις εμφάνισης της ιστορίας των αθλητικών συλλόγων» (Κουλούρη, 2015:66) είναι το κομβικό ζήτημα επομένως που ξεκινά επίσημα το 1929, με την ορατότητα του Συλλόγου ως αθλητικού. Άλλωστε σύμφωνα με τη βιβλιογραφία τα αθλητικά σωματεία χαρακτηρίζονται για τον κοινωνικό αποκλεισμό που καταλήγει στη κοινωνική διάκριση καθώς θέτουν περιορισμούς στην είσοδο νέων μελών, οι οποίοι συνήθως δεν είναι οικονομικοί, αλλά να αφορούν διαφορετικές παραμέτρους όπως π.χ. εθνικοί, όταν στους Τουρκοκυπρίους περιορίζει τη δυνατότητα να είναι μέλη στην Ανόρθωση Αμμοχώστου, καθώς ως σωματείο εκφράζει συγκεκριμένη εθνική ταυτότητα αν και «αθλητές Τουρκοκύπριοι της ποδοσφαιρικής ομάδας της Ανόρθωσης υπήρξαν ορισμένοι όπως ο Αλί Αχμέτ ο οποίος κατά τον Αγώνα ενάντια στους Άγγλους κατακτητές τον Ιούλιο του 1957 διέσωσε όλα τα κύπελα και τα πρακτικά των διοικητικών συμβουλίων, πριν οι βρετανικές κατοχικές δυνάμεις ανατινάξουν το οίκημα του Σωματείου» (συλλογικός τόμος, 2016:124-125) λόγο της δράσης του ενάντια στους αποικιοκράτες. Συνεχίζοντας η βιβλιογραφία αναφέρει ότι, «τα σωματεία αποτελούν τόπους κοινωνικής αναπαραγωγής και επακόλουθα προέκτασης των διαιρέσεων που υπάρχουν στην περιβάλλουσα κοινωνία (Κουλούρη, 1998:416).

Προϋπάρχει όμως μία διαδικασία από την αρχή του 20ου αιώνα, όπου οι επιδόσεις και τα ρεκόρ αποκτούν βαρύτητα για τους αθλητές και το σύλλογο που ανήκουν από τη μέχρι πρότινος συμμετοχή στα πλαίσια της φυσικής αγωγής και της σωματικής δραστηριότητας όπως φαίνεται από τη συμμετοχή μελών της Ανόρθωσης στο γυμναστικό σύλλογο «ο Ευαγόρας ». Υπάρχει δηλαδή «μια σταδιακή αναζήτηση της νίκης, για την οποία δίνετε έμφαση στη μέτρηση της σωματικής επίδοσης με την επιστημονική ακρίβεια του χρονομέτρου» (Κουλούρη, 1998:285-286). Είναι άλλωστε ορατό αυτό σήμερα για τη σημασία που είχαν στη κατάταξη οι αθλητές στα ατομικά και ομαδικά αθλήματα, αλλά και το πόσο καλό αποτέλεσμα είχαν ως προς την απόδοση, όπως μαρτυρά ο συλλογικός τόμος για την ιστορία της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, όπου οι κατατάξεις της ομάδας ποδοσφαίρου, τα συνολικά τέρματα που έφεραν μια ξεχωριστή επιτυχία σε κάποιο ομαδικό άθλημα ή ο χρόνος τερματισμού στα αγωνίσματα αθλητών στο κλασικό αθλητισμό έχουν σημαίνουσα σημασία για την κάλυψη αυτής της ιστορικής πτυχής του Συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου που η λογική του προσανατολισμού προς αυτή τη καταγραφή της απόδοσης ξεκίνησε τη πρώτη περίοδο της Ανόρθωσης μέχρι το 1929.

1.3 Η σημασία της αθλητικής ιδεολογίας και κουλτούρας

Η αθλητική ιδεολογία εκφράζει κατεξοχήν την κατεύθυνση φυσικοποίησης του αθλητισμού, δηλαδή προσδίδει σε αυτό ένα περιεχόμενο με αποκλειστικά θετικό πρόσημο που ανάγεται σε «φύση» (Γιαννακόπουλος, 2005:60), για όποιον συμμετέχει στις πρακτικές του, ειδικά αν πρόκειται για τους άνδρες, δηλαδή χαρακτηρίζεται ως μια πράξη που ισοδυναμεί με το να πιεί νερό κάποιος άνθρωπος, που όμως έχει προκύψει από την κοινωνία και καλούνται οι κοινωνιολόγοι σύμφωνα με τον Νόμπερτ Ελίας να «αναζητήσουν το είδος της κοινωνίας όπου όλο και περισσότεροι άνθρωποι αξιοποιούν τον ελεύθερο χρόνο τους για να παρακολουθήσουν τις αθλητικές αναμετρήσεις που αποκαλούμε σπορ, και να διερευνήσουν το απόθεμα ανθρώπινων συμβόλων σε αυτά τα πλαίσια, σε αντιδιαστολή από τους φυσικούς επιστήμονες και φιλοσόφους των θετικών επιστημών» (Ελίας, 1998:39-40). Η ιστορία, η ιδεολογία, και η κουλτούρα αναφορικά με τον αθλητισμό και τα σπορ που τον περιλαμβάνει και τους υποστηρικτές τους, είναι η βάση της συζήτησης που θα κάνουμε στη συνέχεια, ώστε να επιχειρηθεί μία προσέγγιση που θα αναδεικνύει τη σημασία της αθλητικής ιδεολογίας και κουλτούρας στην ιστορική πορεία των σπορ. Η πορεία αυτή του σύγχρονου

αθλητισμού και των σπορ είναι συνυφασμένη με τους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες, που με αποκορύφωμα στο πρόσφατο παρελθόν της διοργάνωσης τους στην Αθήνα το 2004, να συνδεθούν τόσο με το ιδεολογικό και το ιστορικό πλαίσιο λειτουργίας της Ανόρθωσης Αμμοχώστου τόσο στα πρώιμα στάδια ανάπτυξης των αθλητικών τμημάτων τα πρώτα χρόνια λειτουργίας τόσο και μετά το 1929 όπου επίσημα πλέον συμπεριλαμβάνει τμήματα σπορ.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «τα σπορ και ο θεσμός των Ολυμπιακών Αγώνων αποτελούν στοιχεία της κουλτούρας του 20ου αιώνα, η οποία χαρακτηρίζεται για την μαζικότητα της και το διεθνή και καθημερινό χαρακτήρα της» (Κουλούρη, 1997:401). Επιπλέον κατά την μελέτη της βιβλιογραφίας που έχω πρόσβαση, όπως στο βιβλίο ιστορίας «η επινόηση της αρχαιότητας» αναφέρετε αναλυτικά στην επινόηση της ιστορίας των αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων και στο πως διαχειρίζονται οι θεσμοί σχετικοί με τον αθλητισμό τους συμβολισμούς του που η αξιοποίηση αυτών έχουν στόχευση την οικοδόμηση της πολιτισμικής συνέχειας με την αξιοποίηση της αρχαίας κληρονομιάς, ώστε να ενισχυθεί ιδεολογικά η λεγόμενη αυθεντικότητα των σημερινών Ολυμπιακών Αγώνων με τους Αρχαίους» (Τζαχρήστα, 2015:181). Επιπλέον στο ίδιο κείμενο που έχει γραφτεί με αφορμή τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, αναφέρετε στο ερώτημα που προκύπτει «για τη σημασία της Ελλάδας ως γενέτειρας των ΟΑ, που την κάνει μοναδική. Συνεχίζοντας αναφέρει ότι η Ελλάδα ως γενέτειρας των Αγώνων καθορίζει την ιδιαίτερη θέση που κατέχουν οι Αρχαίοι Αγώνες στη σύγχρονη ελληνική ιδεολογία, ως οργανικό κομμάτι του ελληνικού πολιτισμού και αναπόσπαστο μέρος για τη συγκρότηση της εθνικής ταυτότητας, όπου με αυτή την εθνοκεντρική προσέγγιση η ιδεολογία του ολυμπισμού γίνεται το μέσον για την ενσάρκωση της εθνικής ιδέας (...)» (Τζαχρήστα, 2015:190)

Συγκεκριμένα στα πλαίσια της εξιδανίκευσης του αθλητισμού κατά τον 19ο και 20ο αιώνα η αθλητική ιδεολογία συνέδεσε σωματικές πρακτικές άλλων ιστορικών περιόδων, με αυτές που αναπτύχθηκαν στις νεωτερικές κοινωνίες. Στα τέλη του 19ου αιώνα η πραγματοποίηση των πρώτων σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων συντέλεσαν στο να νομιμοποιηθούν τα σπορ, οι αθλητικές πρακτικές και τα αθλητικά θεάματα μέσω του θεσμού των ΟΑ. Αυτός ο θεσμός άσκησε μια ιδεολογική επιρροή ανάμεσα στις διαφορετικές παραδόσεις σωματικών πρακτικών και αποτέλεσε «μία τομή ως προς την ανάπτυξη του αθλητισμού καθώς συνέβαλε στην εξάπλωση των σπορ» (Κουλούρη, 1997:403) σε μια περίοδο όπου τα σπορ αντιμετωπίζονταν αρνητικά από τους εκπροσώπους των γυμναστικών συλλόγων. Στα πλαίσια αυτά δημιουργούνταν ένας ανταγωνισμός μεταξύ αυτών των δύο δραστηριοτήτων της ενασχόλησης με τη γυμναστική και τα σπορ, όπου τα μεν είχαν αποκλειστικά γυμναστικό περιεχόμενο, δηλαδή την σωματική αγωγή και φροντίδα του σώματος με βάση τη δύναμη, τη ροπή και το κάλλος για τους άνδρες με μία σύνδεση και με στρατιωτικούς σκοπούς και την φροντίδα των γυναικών ως προς τη μητρότητα με διαφορετικές ασκήσεις για τις γυναίκες σε σχέση με τους άνδρες με γνώμονα την ιδεολογική αντίληψη για τη γυναικεία «φύση». Αντίθετα δε, τα σπορ και οι αθλητικές πρακτικές έχουν ψυχαγωγικό περιεχόμενο πέρα από την ενσώματη πρακτική, αλλά έχουν και την ανταγωνιστικότητα και τη συμμετοχή πάνω σε ίδιους κανόνες και θεσμούς και τη συμμετοχή των γυναικών αν και ακόμα άνδρες και γυναίκες στον επαγγελματικό αθλητισμό διαγωνίζονται πάντα μόνο ως γυναίκες και ως άνδρες και όχι μικτά στα ομαδικά και ατομικά αγωνίσματα.

Οι ΟΑ την εποχή ανόδου των σπορ και του αθλητισμού συνολικά στη κοινωνική ζωή επιτέλεσαν ένα ιστορικό προσανατολισμό που εκφράζει «ιδεολογικοπολιτικές σκοπιμότητες» ειδικά όταν επιχειρηματολογήθηκε για την διεξαγωγή τους η θέση περί «ευθείας γενεαλογικής σχέσης και πολιτισμικής συνέχειας της αρχαίας Ελλάδας με τη σύγχρονη και επιπλέον η αναγωγή του αναδόμενου αθλητικού ιδεώδους στο αρχαιοελληνικό πρότυπο αλλά και η οργανική συνύφανση του αθλητικού ιδεώδους και της εθνικής ιδέας» (Κόκκινος, 2004:142-143,149). Άλλωστε οι ΟΑ συνέβαλλαν «στην δημιουργία της αθλητικής κουλτούρας και ενδυνάμωσαν το εθνικό φρόνημα» (Κόκκινος, 2004:162) με επακόλουθο να αξιοποιηθεί η κατάσταση τους για πολιτικούς,

στρατιωτικούς και εθνικούς σκοπούς που η χρονική συγκυρία είναι πολύ κοντά με τη ίδρυση του Σωματείου η Ανόρθωσης. Όπως γίνεται ορατό την εποχή εκείνη των αρχών του 20ου αιώνα αλλά και σήμερα και διαχρονικά αυτή τη περίοδο μεταξύ 1911-2023, η εθνική διαπαιδαγώγηση και η διαμόρφωση της εθνικής συνείδησης οικοδομείται στη κοινωνία τόσο «με τη σύνδεση της Ελλάδας με το ολυμπιακό κίνημα, αλλά με μία βαθύτερη σύνδεση της νεότερης με την αρχαία Ελλάδα ως βασικό στοιχείο του εθνικού αυτοπροσδιορισμού» (Τζαχρήστα, 2015:186).

Στις προνεωτερικές κοινωνίες, «δηλαδή αυτών πριν την καπιταλιστική οικοδόμηση και την ανάπτυξη της σύγχρονης βιομηχανικής κοινωνίας, της αποικιοκρατίας, της συγκρότησης εθνικών ταυτοτήτων, της παγκοσμιοποίησης» (Κουλούρη, 2015:44) της εμφάνιση της αστικής τάξης κ.α., προσέδιδαν διαφορετική σημασία στις επιτελέσεις αυτών των σωματικών πρακτικών, που προσδίδονται και πνευματικές ιδιότητες, οπότε και η κουλτούρα σχετικά με τις σωματικές πρακτικές είχε άλλο περιεχόμενο στις προνεωτερικές κοινωνίες σε σχέση με τις νεωτερικές και τις μετανεωτερικές του 21ου αιώνα που διαπραγματευόμαστε σε αυτή την εργασία. Επομένως «για να προσεγγίσουμε τις ιδεολογίες και τις νοοτροπίες είναι απαραίτητο να προσεγγίσουμε ταυτόχρονα το σύνολο της κοινωνίας που τις έθρεψε, οι οποίες δεν αφορούν μόνο το γενικό ιστορικό πλαίσιο» (Πολίτης, 2009:30). Τα σπορ και η γυμναστική καθώς προέρχονται από διαφορετικές πειθαρχίες που τους δίνονταν διαφορετικές πολιτισμικές νοηματοδοτήσεις, οι εκπρόσωποι τους σταδιακά άρχισαν να διαμορφώνουν μια κοινή αθλητική ιδεολογία και κουλτούρα. Άλλωστε όπως αναφέρει η Βασιλική Τζαχρήστα «ο εθνοκεντρικός χαρακτήρας της ιστορίας των αρχαίων αγώνων βρίσκεται σε πλήρη αναλογία με την εθνική ιστορία της Ελλάδας και ενισχύει την ιδέα της συνέχειας» (Τζαχρήστα, 2015:186).

Τα πλαίσια της αθλητικής ιδεολογίας, ενδεχομένως δεν μπορούν να αποτρέψουν την αξιοποίηση των δημοφιλών σπορ όπως είναι το ποδόσφαιρο από το να σφετεριστούν ιδεολογικά και να γίνουν επομένως αντικείμενο εκμετάλλευσης ή αξιοποίησης από οργανώσεις, θεσμούς και κόμματα που υποστηρίζουν εθνικιστικές, ρατσιστικές, ομοφοβικές, σεξιστικές και άλλες θέσεις που αποτρέπουν τον διαφορετικό άλλο με το να ασχοληθεί με τα σπορ και να εκφραστεί μέσα από αυτά. Η αξιοποίηση άλλωστε των σπορ για προπαγανδιστικούς σκοπούς στα πλαίσια της ιδεολογικοπολιτικής αντιπαράθεσης περιγράφεται για παράδειγμα σε δύο λόγους που εκφωνήθηκαν όπου στον πρώτο λέγετε ότι «μία αθλητική νίκη μπορεί να υπηρετήσει ένα έθνος όσο και μία στρατιωτική νίκη» που ανήκει στον πρόεδρο των ΗΠΑ Gerald Ford και στον δεύτερο λόγο όπου λέει ότι «το ποδόσφαιρο είναι προπομπός της αποικιοποίησης του Tonkin ή της κατάληψης του Tombouctou» που ανήκει στον Pierre de Coubertin (Ρούσης, 2016:21). Μέσα από τους λόγους αυτούς επομένως γίνεται σαφές ότι στα πλαίσια του αθλητισμού και παρά την ύπαρξη αθλητικής ιδεολογίας η ιδεολογική οικειοποίηση των σπορ από τα κράτη και τις κυβερνήσεις για σκοπούς προπαγάνδας δημιουργεί σχέσεις αποκλεισμού και συγκεκριμένων πολιτικών στοχεύσεων ακόμα και αν οι λόγοι αυτοί αναφέρεται ότι έχουν μία απολιτική στάση από αυτούς που τους εκφέρουν και που πρέπει και να κρατήσει ως στάση ο κάθε διοργανωτής αθλητικών αγώνων και το σκοπό που έχουν αυτοί οι λόγοι όταν εκφέρονται.

Όπως άλλωστε η στάση τη FIFA στο Μουντιάλ του Κατάρ το 2022 στο οποίο η διοργανώτρια χώρα απαγορεύει κάθε χρήση και αξιοποίηση από τους οπαδούς ρούχου, σημαίας ή οτιδήποτε άλλου που συμβολίζει κοινωνικές ομάδες που έχει απαγορεύσει τουλάχιστον της ορατής υπάρξεως τους στα πλαίσια της κοινωνίας της, όπως «της lgbtq+ κοινότητας» ή ατόμων. Το καθεστώς της απόλυτης μοναρχίας του Κατάρ έδρασε ενδεχομένως με μία ανοχή από τη FIFA για αυτή τη στάση. Η στάση επομένως της FIFA έρχεται ενδεχομένως σε μία σύμπλευση με το καθεστώς του Κατάρ διαμορφώνοντας το ιδεολογικό πλαίσιο καταστολής της ελευθερίας της έκφρασης που πολλές φορές ήρθαν αντιμέτωποι θεατές, οπαδοί, δημοσιογράφοι κ.α. που ήταν στα γήπεδα του Κατάρ όταν δεν ακολούθησαν τις εντολές των μηχανισμών επιτήρησης και των κατασταλτικών μηχανισμών του καθεστώτος που επικαλούνται την αντίθεση αυτών στους νόμους του, το πολιτισμό και τη κουλτούρα της κοινωνίας του, όπως διαβάζουμε στην ενημερωτική αθλητική ηλεκτρονική ιστοσελίδα

«www.gazzetta.gr», «η κατάσχεση σημαίων της LGBTQ+ κοινότητας επικαλείται ως αναγκαία πράξη από τις αρχές του Κατάρ για να προστατεύσουν τη κοινότητα. Επιπλέον σημειώνει ότι το καθεστώς είπε ότι μπορούσαν να πάνε όλοι, αρκεί να μην έχουν σύμβολα της» (Μπαλατσός, 2022) πράγμα όμως που η Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλες διακρατικές ενώσεις αστικών δημοκρατιών ανέχονται ή συγκαλύπτουν τη στάση των αρχών του Κατάρ αν και μεμονωμένες περιπτώσεις αρχηγών κρατών της εξέφρασαν δημόσια την αντίθεση τους. Η επιλογή επομένως μιας παγκόσμιας ομοσπονδίας να αναθέσει τη διοργάνωση αυτή στο Κατάρ με μοναδικό κριτήριο την οικονομική δυνατότητα στο να την διεξάγει, χωρίς να εκλαμβάνετε το ποιοτικό στοιχείο στο τι πολιτική και κοινωνική πολιτική προασπίζει αυτό το καθεστώς και κάθε καθεστώς είναι σημαντικό να ερευνηθεί περαιτέρω ειδικά αν εκλάβουμε υπόψη τις «χιλιάδες θανάτων εργατών κατά τη διάρκεια των έργων για το Μουντιάλ, σύμφωνα με έρευνα της Guardian» όπως δημοσιεύτηκε στον ιστότοπο theguardian.com (Άγνωστο, 2021) που συνάδουν μία αξιοποίηση της δημοφιλέστερης διοργάνωσης ενός αθλήματος που είναι το μουντιάλ ποδοσφαίρου για γεωπολιτικούς σκοπούς των θεμελιωτών του αθλητισμού που έρχονται σε αντίθεση με τα δημοκρατικά δικαιώματα και τις κατακτήσεις των λαών τους ως προς την ελευθερία της έκφρασης της προσωπικότητας τους μετά από τους συλλογικούς αγώνες τους.

Όπως αναφέρει ο ερευνητής Christian Bromberger «ο χρόνος που τελείται ο αγώνας ποδοσφαίρου είναι μία από τις ελάχιστες ευκαιρίες που εκφράζεται με συλλογικό τρόπο μία ζωντανή λαϊκή κουλτούρα, ένα ελάχιστο κοινής κουλτούρας, το οποίο σηματοδοτεί τη μέθεξη στην κοινότητα» . (Ρούσης, 2016:33). Τα οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά πλαίσια που διεξάγονται οι αγώνες ποδοσφαίρου επομένως μπορεί να έχουν καθοριστική σημασία για τους ίδιους τους οπαδούς. Το γεγονός της διεξαγωγής του Μουντιάλ στο Κατάρ που τέθηκε ως παράδειγμα, για το πως σε μία χώρα που έχει μεγάλο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν δηλαδή μία ισχυρή οικονομία αλλά δεν έχει καμία ιστορική σύνδεση με τα σπορ και ειδικά με το ποδόσφαιρο ανέλαβε την ευθύνη της διοργάνωσης των αγώνων και της φιλοξενίας των επισκεπτών για τη διοργάνωση, είναι ένα ζήτημα που θέτουν οι οπαδοί συχνά και αυτό το ζήτημα είναι της οικονομικής και ιδεολογικής εκμετάλλευσης του ποδοσφαίρου σε βάρος αυτών που αποτελούν μέρος του δηλαδή των υποστηρικτών του. Τόσο οι διεθνείς οργανισμοί του ποδοσφαίρου τόσο οι επιχειρηματικοί όμιλοι και τα κράτη διαχειρίζονται το ποδόσφαιρο, αυτό που οι οπαδοί έχουν την δική της συμβολή στο να υπάρχει και που διαμορφώνουν τις διαφορετικές κουλτούρες και ιδεολογικές συντεταγμένες στη βάση του και επιπλέον μπορούμε να δούμε το βαθμό δυσκολίας και της επιτυχίας που έχει η Ανόρθωση Αμμοχώστου ως σύλλογος με ένα αριθμό υποστηρικτών αναλογικό του πληθυσμού της Κύπρου αλλά και των επιτυχιών της σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι κουλτούρες του οπαδισμού εκφράζονται με βίαιους ή μη, τρόπους και δικαιολογούν τη συμπεριφορά τους με βάση τις αντιλήψεις τους για τη πολιτική, την οικονομία και την κοινωνία. Η ποδοσφαιρική κουλτούρα άλλωστε «επηρεάζει τις αντιλήψεις των ατόμων για την ταυτότητα του εαυτού τους» (Stone, 2007). Με αυτή τη φράση γίνεται αντιληπτό ότι οι οπαδοί ανατροφοδοτούν τη ταυτότητα τους, ως μεμονωμένα άτομα από την συλλογική εμπειρία τους ως οπαδοί. Σύμφωνα με τον Stone, στη καθημερινή ζωή, διακρινόμαστε, εκφράζουμε και βιώνουμε πρωτίστως η ποδοσφαιρική κουλτούρα, η οποία έχει διάχυτη φύση, δηλαδή αντανάκλασε πέρα από τις τοπικές συνδέσεις. Έχει τις ρίζες της «στις κατανοήσεις και τις έννοιες των παγκόσμιων επιρροών σε τοπικό επίπεδο στη καθημερινή ζωή των ατόμων» (Stone, 2007). Οι οπαδοί δηλαδή αμφισβητούν «τις δομικές επιρροές στη καθημερινή ζωή τους που προέρχονται από ένα διακρατικό, υπερεθνικό παράγοντα και δεν είναι το θέαμα των ημερών των αγώνων και η επικαιρότητα των επιδόσεων και των αποτελεσμάτων των ποδοσφαιρικών ομάδων, η κύρια πτυχή της ποδοσφαιρικής-αθλητικής κουλτούρας που επηρεάζει τις αντιλήψεις των ατόμων για τον εαυτό τους δηλαδή την ταυτότητα τους, του να ανήκουν σε μία ομάδα και να έχουν διαπροσωπικές σχέσεις μέσω αυτής» (Stone, 2007), επιζητούν στον εμπορευματοποιημένο αθλητισμό με το ιδιοκτησιακό καθεστώς τρόπους συμμετοχής στην ομάδα τους με τρόπους που σχετίζονται με τη κουλτούρα τους και την κληρονομημένη παράδοση, που έχει

παραδοθεί από τους παλιότερους υποστηριχτές στους νεότερους, δηλαδή η πολιτική, η οικονομία και η κοινωνία είναι η δομή η οποία αμφισβητείται από τους υποστηρικτές.

Από την πρώτη στιγμή της συστάσεως του Αναγνωστήριου, προδρόμου του αθλητικού συλλόγου Ανόρθωσης η Αμμόχωστος είχε ως σκοπό «την ηθική ανάπτυξη, την διαπαιδαγώγηση, την εθνική μόρφωση και την ψυχαγωγία μέσω κάθε πρόσφορου τρόπου εκτός του τζόγου και η συμμετοχή στους αγώνες του Έθνους ήταν στην προμετωπίδα» (συλλογικός τόμος, 2016:59) κάθε προσπάθειας διαμορφώνοντας έτσι αυτό το ιδεολογικό πλαίσιο. Είναι η περίοδος όπου διαμορφώνονται νέες αντιλήψεις σχετικά με το σώμα, όπου διάφορα σωματεία ιδρύονται, και μέσω του αθλητισμού εκφράζονται οι εθνικές ταυτότητες, με αφετηρία τους ΟΑ του 1996 στην Αθήνα. Το Σωματείο επομένως, με την σύνδεση του στη προσπάθεια φορέων για τη διαμόρφωση της εθνικής συνείδησης, κάνοντας αναφορά στη σημασία τόσο του Ελληνικού Έθνους αλλά και της ελληνοχριστιανικής διαπαιδαγώγησης από το ίδιο το Σωματείο, που τοποθετείται ιδεολογικά κατά αυτή την προσέγγιση, εμπλέκοντας τη θρησκεία με τα σπορ και τον σωματειακό αθλητισμό, διαμορφώνοντας μία μορφή αθλητικής ιδεολογίας για το ίδιο το σωματείο της Ανόρθωσης, από το 1911 που συστάθηκε ως Αναγνωστήριον η Ανόρθωση, μέχρι σήμερα που έχει ως αφετηρία τις αθλητικές πρακτικές και τα σπορ, καθορίζει την ταυτότητα του, και την ιδεολογική του ταύτιση. Η εμφάνιση και καθιέρωση άλλωστε των εθνικών κρατών το 18ο αιώνα, που έγινε ένα δυναμικό φαινόμενο τον 18ο, 19ο και 20ο αιώνα που «έχει ρόλο ιστορικού παράγοντα» (Πολίτης, 2009:31), που αποκτούν ρόλο στα πλαίσια αυτού του φαινομένου στην ιστορική πορεία τόσο οι θεσμοί του κράτους άλλα και φορείς που εκφράζουν την εκκλησία ή άλλους και από τη πλευρά του αθλητισμού που αφορά την εργασία μας και συγκεκριμένα της Ανόρθωσης Αμμοχώστου.

Ακόμα η άμεση «σύνδεση της θρησκείας», με το σύλλογο σε διάφορες περιστάσεις, είναι ένα επιπλέον γεγονός που φανερώνει πως αποτυπώνετε η κουλτούρα του θρησκευόμενου και το ιδεολογικό συμφραζόμενο ως προς τις πράξεις της κοινότητας του Συλλόγου, από την σύσταση του μέχρι σήμερα, ως προς την μεταφορά της πίστης του στα αθλητικά πράγματα, ειδικά όταν έχει σε αυτή η διοίκηση του Συλλόγου και η θρησκεία είναι ένα μέσω που μπορεί ενδεχομένως να νομιμοποιεί το σύλλογο ως μέρος της δομής αρχικά ως αποικία, και έπειτα ως «Κράτος» (Μαρξ, 1844). Συγκεκριμένα από την σύσταση του ως Αναγνωστήριον παρείχε «ελληνοχριστιανική μόρφωση στα μέλη του» (συλλογικός τόμος, 2016:10). Το κορυφαίο γεγονός του Συλλόγου στο οποίο αναδεικνύεται η έκφραση της θρησκευτικότητας του και που συνδυάστηκε με αυτό της εθνικότητας, έγινε μία μέρα πριν τη νίκη της ποδοσφαιρικής ομάδας της Ανόρθωσης επί της ομάδας της Τραπεζούντας στη Τουρκία το 2005, που αποτέλεσε το σημαντικότερο αθλητικό γεγονός της Ανόρθωσης. Συγκεκριμένα όπως αναγράφεται στο συλλογικό τόμο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου «η αποστολή της ομάδας δεν ήταν δυνατό να βρίσκετε στη Τραπεζούντα και να μην επισκεφτεί την Ιερά Μονή Παναγίας Σουμελά, όπου με επικεφαλής τον πρόεδρο της ομάδας, η αποστολή της ομάδας επισκέφτηκε και προσκύνησε στο χριστιανικό ορθόδοξο μοναστήρι και έδωσε τη υπόσχεση πως αν κερδίσει θα χτίσει ένα εξωκλήσι στο περιβάλλοντα χώρο του γηπέδου. Η νίκη επί της Τούρκικης ομάδας από την Ανόρθωση αποτέλεσε αιτία επομένως να ανεγερθεί στον ευρύτερο χώρο του σταδίου της Ανόρθωσης στη Λάρνακα Αντώνης Παπαδόπουλος ένα ξωκκλήσι προς τιμή της Παναγίας Σουμελά» (συλλογικός τόμος, 2016:410).

Ποιο αναλυτικά «στα πλαίσια της αθλητικής ιδεολογίας ο αθλητισμός φυσικοποιείται και εξιδανικεύεται δίνοντας ταυτόχρονα μία εγγενή θετική «ουσία» στον αθλούμενο άνθρωπο» (Ζαϊμάκης & Φουρναράκη, 2015:15), παραβλέποντας το γεγονός της σημασίας που μπορεί να δίνει κάποιος που συμμετέχει στον αθλητισμό, όπως κάποιου ατόμου τόσο ως αθλητή ως οπαδού ή φιλάθλου αθλητικού συλλόγου ή ως παράγοντα κ.α., και την παραγωγή των νοημάτων τους σε αυτή τη διαδικασία. Επιπλέον στην κατεύθυνση της θετικότητας που εκφέρετε στα πλαίσια της αθλητικής ιδεολογίας για τον αθλητισμό, μέσα από το λόγο διαφόρων εκπροσώπων του, διατυπώνεται ότι ο αθλητισμός έχει μία «υγιή φύση» και σε περίπτωση εκτροπών του εκφράζονται «παρά φύσιν»

«εκτροπές» (Ζαϊμάκης & Φουρναράκη, 2015:16), όπως όταν γίνονται επεισόδια μεταξύ αθλητών, οπαδών ή οικονομικών παραγόντων, χρήση απαγορευμένων ουσιών από αθλητές ή χρηματισμό και άλλα πολλά, τα οποία αντί να αναζητήσουν οι φορείς του κράτους και των αθλητικών συλλόγων τα αίτια με επιστημονικό τρόπο από καταρτισμένο επιστημονικό δυναμικό με γνώμονα την έρευνα, τη πρόληψη και τη συνεργασία με τις συλλογικότητες από το χώρο του αθλητισμού συνολικά, αρκούνται σε μία ηθικιστικού τύπου ανάλυση με τους μύθους που την περιβάλλει και μειώνεται ο ρόλος μίας συμπεριληπτικής αντιμετώπισης της σύγχρονης πραγματικότητας όπως για παράδειγμα για την έκφραση της θρησκευτικότητας και την επιλογή της θρησκείας ή αθεΐας κ.ο.κ.

Επιπλέον η αθλητική ιδεολογία που θεωρεί ότι ο αθλητισμός έχει «υγιή» «φύση», αγνοεί τις διαφορετικές κουλτούρες που αναπτύσσονται γύρο από τα σπορ και τις σωματικές πρακτικές αλλά και τα διαφορετικά συμφέροντα που διακυβεύονται κάθε φορά είτε είναι οικονομικά, πολιτικά, κοινωνικά αλλά και τις αντικειμενικές διαφορές που υπάρχουν στους κόσμους του αθλητισμού, όπως είναι οι ενδοδιοικητικές διενέξεις και ενδοοπαδικές διαφορές. Επακόλουθο είναι να μην δίνετε σημασία στην ιστορική περίοδο της εμφάνισης των μοντέρνων σπορ, της πορείας θεσμοθέτησης και κανονικοποίησης τους κατά την νεωτερική περίοδο και στο κόσμο των οπαδών και φιλάθλων που ταυτίζονται με ομάδες ή αθλητές που αναπτύσσουν διαφορετικούς τρόπους επιτέλεσης της ταυτότητας τους και της κουλτούρας. Αποτέλεσμα αυτής της αντίληψης από τους φορείς και τα άτομα που εκφράζουν την αθλητική ιδεολογία είναι να δυσχεραίνουν την ολόπλευρη απεικόνιση των αντιθέσεων, ανάμεσα σε διαφορετικά συμφέροντα που διακυβεύονται ειδικά στον επαγγελματικό αθλητισμό, καθώς και τις συγκρούσεις και σχέσεις εξουσίας που υπάρχουν και επομένως «συσκοτίζεται η αντίληψη που κάνει ορατό τον αθλητισμό, ως ένα κοινωνικό φαινόμενο» (Ζαϊμάκης & Φουρναράκη, 2015:16) με τις αντιθέσεις του στην ιστορικότητα που έχει και την συμπερίληψη που κάνει τόσο των δρώντων υποκειμένων αθλητών αλλά και των παθητικών υποκειμένων θεατών του θεάματος που προβάλλουν οι αθλητικές αναμετρήσεις στα διάφορα σπορ.

Το αθλητικό σωματείο σήμερα όπως παρατίθεται στον συλλογικό τόμο Ένας Αιώνας Ανόρθωσης Αμμοχώστου και συγκεκριμένα στην ενότητα «Η αθλητική ιστορία της Ανόρθωσης» επιχειρεί να κάνει μία ιστορική αναδρομή για την ιστορία του αθλητισμού στη Κύπρο από την αρχαία Κύπρο και συγκεκριμένα από την Πτολεμαϊκή και Ρωμαϊκή Περίοδο από το 175 π.Χ. μέχρι σήμερα όπου όπως αναφέρει γίνονταν Πανελλήνιοι αλλά και Οικουμενικοί Αγώνες που επικράτησε να ονομάζονται Ολυμπιακοί Αγώνες αλλά από την Αρχαιότητα αμέσως μετά μεταπηδάει στον 20ο αιώνα» (συλλογικός τόμος, 2016:166-173), προδιαγράφοντας τον ιδεολογικό αθλητικό χάρτη της, που σημαίνει ότι διαμορφώνει την αντίληψη για τον αθλητισμό τη σύγχρονη εποχή. Αυτή την αντίληψη εκφράζει το συγκεκριμένο σωματείο ή και άλλα σωματεία της Κύπρου που δεν δίνετε να ερευνήσουμε επακριβώς στα πλαίσια αυτή της εργασίας, που άλλα αθλητικά σωματεία ανά τον κόσμο δύναται να έχουν άλλη ιστορική αφετηρία αναφορικά με το πότε διαμορφώθηκαν πρώτη φορά αθλητικές πρακτικές όπως την εννοούν σήμερα αυτές οι ιστορικοί, οι κοινωνιολόγοι και ανθρωπολόγοι του αθλητισμού και όχι με τη χάραξη ιδεολογικών λόγων αναφορικά με παραδοσιακά παιχνίδια και άλλες ενσώματες πρακτικές προνεωτερικών κοινωνιών, που έρχονται από το χώρο της εκπαίδευσης και των γυμναστών. Ποιο αναλυτικά η ιστορική αναδρομή με μία μεγάλη παράλειψη ιστορικών περιόδων, αν θεωρηθεί ότι αθλητικές πρακτικές υπήρχαν από την Αρχαιότητα και θεωρούνται ιστορική συνέχεια τους στο σήμερα, θα έπρεπε να αναφερθούν έστω περιληπτικά στο μεγάλο ιστορικό κενό μεταξύ της αρχαιότητας και μέχρι τον 19ο αιώνα όπου δεν διεξάγονταν Ολυμπιακοί Αγώνες. Σύμφωνα με την ερευνήτρια Χριστίνα Κουλούρη «τα σπορ και ο θεσμός των Ολυμπιακών Αγώνων αποτελούν στοιχεία μιας μαζικής, διεθνούς και καθημερινής κουλτούρας» (Κουλούρη, 1997:401), οπότε και η διεξαγωγή τους στη σύγχρονη εποχή εξυπηρέτησαν μεν την ανάδειξη των σπορ αλλά ταυτόχρονα εξυπηρετούν και τα οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα εντός του κοινωνικού, πολιτικού και οικονομικού συστήματος ειδικά των Δυτικών χωρών που διεξάγονται που παράγουν ένα ιδεολογικό λόγο που να εξυπηρετεί τις επιδιώξεις τους μέσα από τη δομή του

έθνους-κράτους, που έχει το κυρίαρχο ρόλο στην κοινωνική πραγματικότητα.

Σε αυτή τη κατεύθυνση παραγωγής του ιδεολογικού λόγου όπου παρουσιάζετε ο αθλητισμός και οι όποιες επιδιώξεις στα πλαίσια του κυρίαρχου κοινωνικού, οικονομικού και πολιτικού συστήματος, στη προκειμένη περίπτωση του καπιταλισμού, από μία κυρίαρχη ομάδα εντός μίας αθλητικής συλλογικότητας είτε είναι σε μία διοίκηση αθλητικής ομάδας, είτε είναι ένας αθλητικός θεσμός ή ένα μέρος του αθλητικού κόσμου κ.α., ως κάτι που θα επιφέρει ένα συλλογικό καλό συλλήβδην παραβλέποντας το αντικειμενικό συμφέρον του εκάστοτε φορέα, συλλογικότητας ακόμα και αν αυτό αφορά την Ανόρθωση Αμμοχώστου που έχει μία διαδρομή 111 χρόνων και δρα σε διαφορετικά κοινωνικά και πολιτικά πλαίσια (Αποικιοκρατία, Τουρκική Κατοχή, επαγγελματικός αθλητισμός, ιδιοκτησιακό καθεστώς), στην ιστορική πορεία του συλλόγου ή ενός μεμονωμένου αθλητή όπως με το να διεκδικήσει αυτόνομα από το συλλογικό τα δικαιώματα του ή όποια άλλη ομάδα ή αθλητή. Σε αυτά τα ιδεολογικά και ιστορικά πλαίσια αναπαράγονται αξίες όπως του έθνους, της αθλητικής ομάδας και του αθλητισμού, του πολιτισμού, της κουλτούρας, του κράτους, της θρησκείας μεταξύ άλλων, όπου η ιδεολογία του αθλητισμού και ειδικά του κάθε αθλητικού συλλόγου, αποτελεί το νομιμοποιητικό παράγοντα για την θεσμοποιημένη μορφή του, οπότε θα επιχειρηθεί στη συνέχεια να αποκωδικοποιηθεί η σημασία της ιστορίας, της ταυτότητας και της οπαδικής συγκρότησης μέσα από τη περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου πέρα από ιδεολογικές συντεταγμένες των συλλόγων και των κοινοτήτων οπαδών, για να υπάρξει όσο το δυνατόν γίνετε μία αντικειμενική αναφορά σε αυτήν και να αναδειχτούν τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά πλαίσια που την επηρέασαν κατά την ιστορικότητα της.

Η σχέση της αθλητικής ιδεολογίας με τη περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, έγκειται στο γεγονός της υιοθέτησης του εμβλήματος από το σύλλογο, «του ιερού μυθικού πουλιού της αρχαιότητας Φοίνικα ο οποίος σύμφωνα με το μύθο πεθαίνει με αυτοθυσία και αναγεννάτε αενάως μέσα από την τέφρα του» (συλλογικός τόμος, 2016:13). Η επιλογή ενός αρχαιοελληνικού συμβόλου το 1929 από το σύλλογο, περίοδο που έχει διαμορφώσει την αθλητική ταυτότητα του καθώς μετονομάστηκε από Αναγνωστήριον η Ανόρθωση σε «Μουσικοφιλολογικό και Φιλαθλητικό Σύλλογο Ανόρθωσης», φανερώνει την μεγάλη σημασία που έχει για την διαμόρφωση της ταυτότητας του η σύνδεση του αθλητικού συλλόγου, με την αρχαιότητα, που αξιοποιείται για ιδεολογικούς σκοπούς, διαμόρφωσης της εθνικής συνείδησης στα πλαίσια του τέλους του κοσμοπολιτικού ελληνισμού και ανόδου των κοινωνικών πλαισίων διαμόρφωσης των εθνών-κρατών και της εθνικής ιδεολογίας που ταυτίζετε με την αθλητική ιδεολογία στη προκειμένη περίπτωση. Η επικέντρωση σε χρονικές στιγμές και περιόδους της αρχαιότητας που γίνετε μεταξύ άλλων και με την «αξιοποίηση των συμβόλων της, αναδεικνύουν και οικοδομούν το ιδεολόγημα της πολιτισμικής κληρονομιάς και της πολιτισμικής συνέχειας με την αρχαία χρονική περίοδο μέσα από αναχρονιστικά σχήματα λόγου στη βάση της εθνοκεντρικής αντίληψης της ιστορίας που κινείτε στον άξονα της συνέχειας» (Τζαχρήστα, 2015:186, 198).

Ποιο αναλυτικά ο συμβολισμός του Φοίνικα και η επεξήγηση του ορισμού της συνεχούς αναγέννησης που προκύπτει, είναι ότι κατά τις ιστορικές περιόδους από την Αρχαία Ελλάδα μέχρι τη σύγχρονη εποχή, ο ελληνισμός παρά τις δομικές αλλαγές κατά την μετάβαση σε άλλες ιστορικές περιόδους και τις καταστροφές που αντιμετώπισε σε αυτές τις φάσεις, λόγο αντιποίνων, όπως για παράδειγμα εκλαμβάνουν ιδεολογικά οι Ανορθωσιάτες τη πρόσφατη ιστορικά καταστροφή του οικήματος τους από τους Άγγλους αποικιοκράτες λόγω της δράσης των μελών της Ανόρθωσης ενάντια στην αποικιοκρατία των Άγγλων στη Κύπρο, συνεχώς αναγεννιόταν μέσα από τις «στάχτες» του που εκφράζετε μέσα από την έννοια της «παλιγγενεσίας», δηλαδή το νόημα του είναι ότι θα γεννηθεί ξανά μέσα από τις στάχτες του, δηλαδή από τα συντρίμια που άφησαν οι Άγγλοι στο οίκημα της Ανόρθωσης, το νέο οίκημα με το γήπεδο και τις εγκαταστάσεις του θα είναι πάλι όρθιο από την αρχή. Επιπλέον ακόμα δύναται να εκφραστεί μέσω της αξιοποίησης συμβόλων προς «μία επιδιωκόμενη ελληνοκεντρική αφήγηση, με το θεωρητικό σχήμα της αδιάσπαστης συνέχειας από την αρχαιότητα

μέχρι σήμερα» (Κουλούρη, 2015:71), που τόσο το σχήμα της «παλιγγενεσίας» αλλά και της «συνέχειας» αντικατοπτρίζουν το προσανατολισμό του Συλλόγου για να συνδεθεί με το Ελληνικό έθνος-κράτος, που είναι ξεκάθαρο από την επιλογή του λαβάρου του Συλλόγου να εμφανίζει το «ιερό πουλί της αρχαιότητας τη περίοδο εκείνη μαζί με την ελληνική σημαία της ξηράς που αντικατέστησε τη σημαία του Αναγνωστηρίου η Ανόρθωσης Αμμοχώστου που είχε ως λάβαρο εκτός από την επιγραφή Αναγνωστήριον η Ανόρθωσης και ένα σύμπλεγμα δύο ελληνικών σημαιών» (συλλογικός τόμος, 2016:13).

Το έμβλημα σύμφωνα με τον επίτιμο πρόεδρο του Συλλόγου Ανδρέα Γαβριηλίδη, «συμβολίζει σταθερώς ότι η Ανόρθωσης περικλείει εν εαυτή τοσαύτας και τοιαύτας ηθικές και ψυχικές δυνάμεις ώστε αενάως να αναγεννάται και εξ' αυτής ακόμη της τέφρας της και να δράττεται μετά θάρρους και πίστεως του έργου, το οποίον κατά ιστορικήν επιταγήν είναι τεταγμένον εις αυτήν» (συλλογικός τόμος, 2016:63). Επομένως τόσο οι καταστροφές που έχουν υποστεί από τους Αποικιοκράτες ή η εγκατάληψη λόγω της προσφυγιάς του γηπέδου της Ανόρθωσης, αλλά και την απώλεια του ανθρώπινου δυναμικού που τα διάφορα ιστορικά γεγονότα προκάλεσαν, γίνετε να εξηγηθούν μέσω της ιδεολογικής αποτύπωσης τους με την έννοια της παλιγγενεσίας και των διαφόρων συμβόλων που χρησιμοποιούν, όπου εξηγείτε ότι δεν θα σταματήσει το σωματείο να συμβάλει για την ύπαρξη του συλλόγου από τους υποστηρικτές και τα μέλη του συλλόγου.

Το σημείο τομής που σύμφωνα με την μέχρι τώρα μελέτη μου, αποτυπώνει τη κουλτούρα και ιδεολογία του συλλόγου είναι ότι η κουλτούρα που είναι δομημένος ο σύλλογος από το 1911, έτος ιδρύσεως του, έχει βοηθήσει στη καλή σχέση με την ομάδα της Νέας Σαλαμίνας η οποία το 1948, χρονιά που στην Ελλάδα γινόταν ο εμφύλιος πόλεμος, ιδρύθηκε μέσα από τους κόλπους της Ανόρθωσης καθώς μέλη, αθλητές και παράγοντες της Ανόρθωσης διαφοροποιήθηκαν από τη θέση που επικράτησε στο Σύλλογο για τη στάση και θέση του στα πολιτικά τεκταινόμενα, τόσο στην Ελλάδα αλλά και σε ότι αφορά την διεξαγωγή των ποδοσφαιρικών αναμετρήσεων στη Κύπρο, που τις επηρέασαν οι ιστορικές και πολιτικές αυτές εξελίξεις. Συγκεκριμένα σύμφωνα με το τόμο του συλλόγου της Νέας Σαλαμίνας 50 χρόνια Νέα Σαλαμίνα 1948-1998 που έχει γράψει ο Πάμπος Στυλιανού, «για τη Νέα Σαλαμίνα η διάσπαση της ομοσπονδίας ποδοσφαίρου το 1947-1948 σε Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου και της νέας ομοσπονδίας που ονομάστηκε Ποδοσφαιρική Αθλητική Ομοσπονδία Κύπρου που συμμετείχαν όσοι αποχώρησαν από τη ΚΟΠ μεταξύ αυτών και η Ανόρθωσης Αμμοχώστου, αιτία της διάσπασης και της δημιουργίας δεύτερου σωματείου στην Αμμόχωστο, ήταν οι διάφοροι περιορισμοί που επέβαλλαν στο να δεχτούν νέα μέλη με αντιλήψεις όπως αποκαλεί ο τόμος ως προοδευτικές απέναντι στις εθνικόφρονες αντιλήψεις που αποκαλεί αυτών της Ανόρθωσης που είχε συγκεκριμένες πολιτικές κατευθύνσεις σε αντίθεση με την Νέα Σαλαμίνα που όπως λέει θα αγκάλιαζε όλα τα λαϊκά στρώματα της Αμμοχώστου, μακριά από τη πολιτική και με πρόθεση όπως λέει να εξαπλωθεί ο αθλητισμός» (Στυλιανού, 1998:10-11).

Αντίθετα από τη πλευρά του συλλογικού τόμου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου διαβάζουμε αρχικά ότι, «υπήρχαν πολιτικές συγκρούσεις εντός των σωματείων και του αθλητικού φάσματος συνολικά με αφετηρία στους Γυμναστικούς Συλλόγους της περιόδου χωρίς να αναφέρετε στη Νέα Σαλαμίνα και επιπλέον συγκρούσεις για τη μη αποδοχή εισηγήσεων της Ανόρθωσης στην ΚΟΠ το 1947, που οδήγησαν σε διάσπαση των σωματείων από τη ΚΟΠ. Ακόμα αναφέρετε στη δημιουργία «αριστερών» σωματείων που βάζει σε εισαγωγικά με λόγους της αντιπαράθεσης όπως λέει αυτούς» (συλλογικός τόμος, 2016:190-191), της διαχωριστικής γραμμής αριστεράς-δεξιάς. Επομένως η ιδεολογική αντίληψη στους κόλπους των αθλητικών σωματείων έχει σημαντικό ρόλο στο καθορισμό του μελλοντικού πλάνου τους, η οποία αντίληψη σαφώς δεν αφορά αποκλειστικά τον αθλητισμό αφού ιδεολογία είναι ένα σύνολο συνειδήσεων που δεν διαχωρίζονται ανάμεσα σε παραδείγματος χάρη αθλητικές πολιτικές, αλλά αλληλοσυμπληρώνονται με άλλες, και όταν ιστορικά γεγονότα διαμορφώνουν εντός μιας κοινότητας διαφορετικές εκτιμήσεις και θέσεις με ταυτόχρονη διαφωνία σε ζητήματα διευθέτησης των αθλητικών γεγονότων τότε μπορεί να οδηγήσουν σε διάσπαση της

κοινότητας και όπως αφορά την εργασία αυτή, της κοινότητας των μελών και υποστηρικτών της Ανόρθωσης που διασπάστηκε το 1948 και οδήγησε στη σύσταση νέου συλλόγου όπως συμβαίνει και με τα πολιτικά κόμματα. Η στάση όμως του Συλλόγου Ανόρθωσης Αμμοχώστου και της Νέας Σαλαμίνας μετά τη προσφυγιά αυτών των συλλόγων δείχνει ότι διαπνέετε από αλληλεγγύη και κατανόηση. Ένα παράδειγμα αυτής είναι ότι η Νέα Σαλαμίνα από το 1987 μέχρι το 1991 φιλοξενήθηκε στο στάδιο Αντώνης Παπαδόπουλος, την έδρα της Ανόρθωσης αλλά και ότι συμμετέχουν ποδοσφαιριστές των δύο ομάδων σε δράσεις έναντι στη Τουρκική Κατοχή.

Επιπλέον ένα χρόνο πριν, το 1947 σύμφωνα με την ηλεκτρονική ιστοσελίδα «kathimerini.gr» «είχε προηγηθεί η πρώτη διάσπαση της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου η οποία οφείλεται σε τοπικιστικούς λόγους. Συγκεκριμένα οι ομάδες της Αμμοχώστου και της Λάρνακας κατηγόρησαν την ομοσπονδία ότι μεροληπτούσε υπέρ των συλλόγων της Λευκωσίας και λόγο αυτού ίδρυσαν αντίπαλη ομοσπονδία, πριν επιστρέψουν στην ΚΟΠ το 1948. Την ίδια χρονιά, όμως, δημιουργήθηκαν οι σύλλογοι όπως η Ομόνοια, η Νέα Σαλαμίνα και άλλες που εκπροσωπώντας πολιτικά αριστερούς αθλητές και με αφορμή τον ελληνικό εμφύλιο, ίδρυσαν δική τους ομοσπονδία». Η ένταξή τους στην ΚΟΠ έγινε πέντε χρόνια αργότερα (Άγνωστο, 2012). Επιπλέον μία τρίτη διάσπαση στη ΚΟΠ άρχισε το 1954 και ολοκληρώθηκε επισήμως την επόμενη χρονιά, με την απόσυρση των τουρκοκυπριακών ομάδων. Με τουρκική εντολή αποσύρθηκε το 1954 από τις διοργανώσεις της ΚΟΠ, η κάτοχος του Κυπέλλου Κύπρου Τσετίν Καγιά, όπως και όλες οι άλλες τουρκοκυπριακές ομάδες. Η ΚΟΠ τελικά επιβεβαίωσε επισήμως την αναστολή της συμμετοχής των τουρκοκυπριακών ομάδων στα πρωταθλήματα της τον Οκτώβριο του 1955, κι ενώ είχε ήδη αρχίσει ο ένοπλος αγώνας των Κυπρίων για την ένωση της νήσου με την Ελλάδα. Η ΚΟΠ επικαλέστηκε τότε λόγους ασφαλείας, λέγοντας ότι σοβούσε κίνδυνος επεισοδίων στα γήπεδα, δεδομένου του ότι η βρετανική αποικιοκρατία είχε προσεταιριστεί τους Τουρκοκυπρίους στην προσπάθειά της να καταστείλει τον αγώνα των Ελληνοκυπρίων» (Άγνωστο, 2012).

Ακόμα οι αναφορές στο τόμο του Συλλόγου, Ένας Αιώνας Ανόρθωσης Αμμοχώστου, για τη «μορφωτική του δραστηριότητα και ο τρόπος που προσπαθεί να την αναδείξει για να δηλώσει ότι η Ανόρθωση είναι ένα χώρος μόρφωσης, ένα αλλιωτικό σχολείο καθώς παρέχει τους χώρους του Συλλόγου για τις ανάγκες μόρφωσης σε πολλούς μαθητές» (συλλογικός τόμος, 2016:63,576) που αποκλείονταν από την εκπαιδευτική διαδικασία λόγω κοινωνικών περιστάσεων, είναι ένα ιδεολογικό μέσο που αναδεικνύει ιδεολογικές και πολιτικές σκοπιμότητες της περιόδου των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα. Ακόμα γίνεται λόγος για «εθνική παλιγγενεσία» η οποία σημαίνει «μία περιοδολόγηση της εθνικής ελληνικής ιστορίας μέσω του σχήματος της αδιάσπαστης συνέχειας ανά τους αιώνες από την αρχαιότητα στο σήμερα» (Κουλούρη, 2015:71), που και με αυτή την αξιοποίηση της έννοιας της «συνέχειας» δύναται να κρατά την ιδεολογική ταύτιση με το Ελληνικό Έθνος και να συνεχίσουν να συμβάλλουν τόσο ενσώματα τόσο και ηθικά δηλαδή νοητικά, οικονομικά και με άλλους τρόπους στους αγώνες του Έθνους, όπως συνέβη «κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους, τη περίοδο του Ελληνοϊταλικού Πολέμου ενάντια στο φασίστα κατακτητή και την Γερμανική Κατοχή της ναζιστικής Γερμανίας όπου μέλη της Ανόρθωσης Έλληνες της Κύπρου πήγαν να πολεμήσουν στην Ελλάδα στο πλευρό των Ελλήνων ενάντια στη γερμανική κατοχή, όπως για παράδειγμα ο Κωνσταντίνος Χαραλάμπους Ηλιασίδης Νατάρ, ιδρυτικό μέλος της Ανόρθωσης πολέμησε και πέθανε κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών Πολέμων και επιπλέον η Ανόρθωσης Αμμοχώστου βοήθησε με τους εθνικούς εράνους την οικονομική ενίσχυση της Ελλάδας» (συλλογικός τόμος, 2016:92-94).

1.4 Ελευθέριος Βενιζέλος και Ανόρθωσης

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος την περίοδο που ιδρύθηκε το Αναγνωστήριον η Ανόρθωσης ήταν πρωθυπουργός της Ελλάδας και υπουργός στρατιωτικών, περίοδο κατά την οποία δεν είχε ενωθεί

ακόμα η Κρήτη με το Ελληνικό κράτος, γεγονός που θα συμβεί το 1913 μετά την λήξη των Βαλκανικών Πολέμων του 1912-1913. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, «ελάχιστοι κορυφαίοι πολιτικοί της νεότερης Ελλάδας έχουν συνδέσει το όνομα τους τόσο στενά με την Κύπρο, όσο ο Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος, ο οποίος υπήρξε ο πρώτος πρωθυπουργός ο οποίος συζήτησε με τους Βρετανούς την ανταλλαγή ή την παραχώρηση της Κύπρου από το 1912, όπου μετά το θρίαμβο, όπως αναφέρετε του πολεμικού και διπλωματικού πεδίου, δημιούργησε και υπέβαλε υψηλές προσδοκίες στους Κύπριους πολίτευτές για την επικείμενη ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα το 1913 και το 1918. Αντίθετα όπως περιγράφεται στη βιβλιογραφία ο Βενιζέλος «επικαλούμενος την ανάγκη της αδιατάρακτης διατήρησης της ελληνοβρετανικής φιλίας ήταν ο μόνος που καταδίκασε και με βαριές εκφράσεις την οκτωβριανή εξέγερση των Κυπρίων ενάντια στους Άγγλους αποικιοκράτες του 1931» (Παπαπολυβίου, 2008:37). Αντίθετα με την πολιτική του Βενιζέλου σύμφωνα με τον συλλογικό τόμο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου η Ανόρθωση Αμμοχώστου «στις 23 Οκτώβρη του 1931 που άρχισαν οι μαζικές λαϊκές κινητοποιήσεις, η Ανόρθωση είχε συντονιστικό ρόλο στη διοργάνωση συλλαλητηρίου όπου κατατέθηκε πρόγραμμα παθητικής αντίστασης κατά των Άγγλων, με μποϊκοτάρισμα των Αγγλικών προϊόντων και οικονομικό πόλεμο εναντίων της Κυβέρνησης» (συλλογικός τόμος, 2016:95-96). Η περίοδος εκείνη ενδεχομένως έρχεται σε μία αντίθεση με τη πολιτική του Βενιζέλου, του οποίου ο σύλλογος της Ανόρθωσης φέρει ως όνομα το πολιτικό λόγο του περί Ανόρθωσης του ελληνικού κράτους και φανερώνει ότι δεν εξαρτιόταν από την πολιτική του, αλλά αποτέλεσε πηγή έμπνευσης για τον ίδιο το σύλλογο.

Ποιο αναλυτικά στις 14 Νοεμβρίου 1910, κατά την ομιλία του σε πολιτική συγκέντρωση στη Λαμία, ο Βενιζέλος ανέφερε πολλάκις την λέξη «Ανόρθωσης», η οποία έγινε πηγή έμπνευσης του ελληνισμού στη Κύπρο και επηρέασε την πολιτική και κοινωνική ζωή του τόπου, καθώς οι πολιτικές ιδέες του και το ιδεολογικό σκέλος των προθέσεων του, που εξέφρασε εκεί, συνδέθηκαν με τα εθνικά ιδεώδη των Ελλήνων Κυπρίων, με επακόλουθο να εμπνεύσει η αναφορά αυτή περί Ανόρθωσης της Ελλάδας και τους ίδιους Έλληνες κυπρίους και να δώσουν ως όνομα στο Αναγνωστήριον, αυτό της Ανόρθωσης Αμμοχώστου. Επιπλέον στο συλλογικό τόμο του σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αναφέρεται ότι «στεντόρεια αντήχησε σε όλη την ελληνική επικράτεια αλλά και στην αγγλοκρατούμενη Κύπρο η φωνή του Ελευθερίου Βενιζέλου για την Ανόρθωση του Έθνους, και μέσα σε τούτο τον ανορθωτικό εθνικό παλμό νέες ελπίδες γεννήθηκαν, νέα όνειρα άρχισαν να πλάθονται για την πραγμάτωση του μεγάλου οράματος του προαιώνιου και ανεκπλήρωτου πόθου, της ενσωμάτωσης της Κύπρου στον εθνικό κορμό, την ένωση με τη μητέρα Ελλάδα» (συλλογικός τόμος, 2016:10).

Άλλωστε όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στη βιβλιογραφία, τα χρόνια της αποικιοκρατίας των Άγγλων χαρακτηρίζονται για τους «δυσβάστακτους νόμους έκτακτης ανάγκης και τους φόρους αλλά και το ολοκληρωτικό σκλάβωμα της παιδείας όπως χαρακτηρίζεται ο εξαναγκασμός του να ξεκρεμάσουν από τους τοίχους των σχολείων τους ήρωες της Ελλάδος και το σβήσιμο από το πρόγραμμα του σχολείου της ελληνικής Ιστορίας και Γεωγραφίας, αλλά και η απαγόρευση του ελληνικού Εθνικού Ύμνου». Ακόμα ανέφερε ότι «οι δάσκαλοι μάθαιναν κρυφά στα παιδιά ότι θεωρούσαν ως εθνικό αναγκαίο. Τέλος αναφέρει ότι το σωματείο η Ανόρθωσης και το σωματείο Λύκειον Ελληνίδων Αμμοχώστου δούλεψαν σκληρά για να διατηρήσουν την φλόγα της ιδέας αναμμένη, και να κρατήσουν τη νεολαία όλα αυτά τα χρόνια αγνή και ενθουσιώδη από την οποία νεολαία στρατολογήθηκαν τα πρώτα μέλη της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών στο Βαρώσι» (Μιχαηλίδη, 1970:66-67), αναδεικνύοντας με αυτό το τρόπο το πως η έμπνευση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου από τη πολιτική του Ελευθερίου Βενιζέλου δημιούργησε το έδαφος για την αφυπνιστική και αγωνιστική διάθεση απέναντι στους Αποικιοκράτες.

Επιπλέον ο Ελευθέριος Βενιζέλος, που ήταν Κρητικός πολιτικός και είχε πρωταγωνιστήσει στις επαναστάσεις στη Κρήτη για την αυτονομία της, τη δημιουργία της Κρητικής Πολιτείας και τη μετέπειτα Ένωση της Κρήτης με το Ελληνικό Κράτος, είχε ασκήσει μεγάλη επιρροή στον ελληνισμό

της Κύπρου που ένα μεγάλο μέρος του προσέβλεπε σε άμεση ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Συγκεκριμένα όπως αποτυπώνεται στον συλλογικό τόμο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Ένας Αιώνας Ανόρθωσης Αμμοχώστου «ο Ελευθέριος Βενιζέλος είχε γίνει δεκτός με ενθουσιασμό από τους Αμμοχωστιανούς και όλο τον Ελληνισμό καθώς όπως λέει έθεσε ένα μεγάλο πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων σε όλους τους τομείς, ανεπανάληπτο για την ιστορία του Ελληνικού Κράτους από ιδρύσεως του» (συλλογικός τόμος, 2016:23). Η εκσυγχρονιστική πολιτική κατεύθυνση του Βενιζέλου που είχε ως σύνθημα «Η Ανόρθωση της Ελλάδας» και η οποία αποτυπώθηκε στο Σύνταγμα του 1911, ένα χρόνο μετά την πολιτική ομιλία του στη Λάρισα που είχε αναφέρει πολλές φορές την έννοια Ανόρθωση, ανακοινώνοντας το λεγόμενο «ανορθωτικό πρόγραμμα της Ελλάδας, ήταν ο κύριος παράγοντας έμπνευσης για την ίδρυση αναγνωστηρίου με κατεύθυνση που προωθούσε από το ξεκίνημα του μεταξύ άλλων και τον αθλητισμό στο νησί ως βάση για την επίτευξη των στόχων του αλλά και να εκφράσει τις αξίες που ενέπνεε και να αναπλάσει ηθικά τα μέλη του συλλόγου με γνώμονα τα ιδανικά και τα ιδεώδη του ελληνικού έθνους και να διαμορφώσει την εθνική συνείδηση του λαού της Κύπρου για την προοπτική της Ένωσης του Κυπριακού Ελληνισμού με την μητέρα Ελλάδα» (συλλογικός τόμος, 2016:23).

Την περίοδο πρωθυπουργίας του Ελευθερίου Βενιζέλου, μεταξύ 1912-1913, έγιναν οι βαλκανικοί πόλεμοι, στους οποίους «πολέμησαν εθελοντικά σύμφωνα τον ιστορικό Πέτρο Παπαπολυβίου αρκετοί κύπριοι, μεταξύ αυτών και μέλη της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, έχοντας τη συγκατάθεση του πρωθυπουργού και υπουργού στρατιωτικών Βενιζέλου, για να συμβάλουν στην απελευθέρωση των υπόδουλων περιοχών της Ηπείρου της Μακεδονίας, της Κρήτης, των νησιών του Αιγαίου και αργότερα της Θράκης. Στη μάχες ανατολικά των Ιωαννίνων και την πολιορκία που δέχτηκαν οι στρατιώτες, στο Γρεβενίτη, στο Ντρίσκο σκοτώθηκαν 2 Ανορθωσιανοί που ως γεγονός είναι ένα κεφάλαιο της ιστορίας του Σωματείου που αναδεικνύει τη συμβολή της στους εθνικούς αγώνες. Επιπλέον πολλοί Κύπριοι που πολεμήσαν την περίοδο αυτή μετά τις επιτυχίες επί των μαχών και την απελευθέρωση είχαν ενθουσιαστεί και ήλπιζαν ότι θα ζούσαν κάποτε τις ίδιες εικόνες και στη υπόδουλη από τους Βρετανούς Κύπρο» (Παπαπολυβίου, 2020)

1.5 Η πόλη της Αμμοχώστου στο χώρο και τον χρόνο της νεωτερικότητας

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία η Αμμόχωστος μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα ονομαζόταν «η πόλη των Βαρωσίων κατ' ευφημισμόν, καθώς επρόκειτο για μία κωμόπολη που είχε μικρή έκταση αν και ήταν ξεχωριστός δήμος, που είχε εκκλησίες, σχολεία, και γινόντουσαν πανηγύρεις και πατριωτικές ομιλίες και εκδηλώσεις, αλλά και θεάματα και ψυχαγωγίες στα πλαίσια των σχολικών γιορτών και μαθητικών αγώνων, αλλά και του Γυμναστικού Συλλόγου Ευαγόρα, που είναι όπως αναφέρεται στη βιβλιογραφία, παιδί της Ανορθώσεως» (Μιχαηλίδη, 1970:9-11,16,18,64,68). Στη πόλη «είχε πολύ μικρή κίνηση στους δρόμους, γεγονός που επέτρεπε να χρησιμοποιούν τα παιδιά τους δρόμους για τα αθλητικά τους παιχνίδια και για κοσμικές συγκεντρώσεις όπως αποκαλούνται οι κοινωνικές επαφές των κατοίκων. Επιπλέον «μέχρι το 1970 η Αμμόχωστος που λεγόταν μέχρι το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο Βαρώσι, είχε γίνει μία πόλη» (Μιχαηλίδη, 1970:9-11,16,18), δηλαδή είχε διαμορφώσει ένα αστεακό κοινωνικό χώρο όπου κατοικούσε πλέον μεγάλο μέρος του κυπριακού πληθυσμού, που ως γεγονός «λίγοι πίστευαν ότι το μικρό απομονωμένο Βαρώσι θα είχε κάποια εξέλιξη στα επόμενα χρόνια» (Μιχαηλίδη, 1970:9).

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία το Βαρώσι ήταν στάσιμο για αρκετά χρόνια μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα, όταν και διεθνή γεγονότα συνέτειναν ώστε να τερματιστεί αυτή η στασιμότητα καθώς στο Βαρώσι έφτασαν πρόσφυγες από την Αρμενία το 1912, Λευκορώσσοι πρόσφυγες το 1919 και Έλληνες πρόσφυγες μετά τη Μικρασιατική καταστροφή το 1922, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν στη πόλη που όπως περιγράφετε ήταν πολύ εργατικοί, καλοί Χριστιανοί και ήσυχοι άνθρωποι. Επιπλέον όπως αναφέρεται άρχισαν να «έρχονται από άλλες πόλεις της Κύπρου διάφοροι έμποροι και πολλές

εταιρίες άνοιξαν γραφεία και Ρώσσοι εργαζόμενοι επέδρασαν στη πόλη στο Βαρώσι, καθώς όπως αναφέρετε είχαν μοντέρνα συμπεριφορά που βρισκόταν σε ευθεία αντίθεση με τον πουριτανικό τρόπο ζωής του τόπου. Επακόλουθο όλων αυτών των επιδράσεων τη δεύτερη και τρίτη δεκαετία του 20ού αιώνα ήταν να αλλάξουν το τρόπο της ζωής της πόλης» (Μιχαηλίδη, 1970:44-45). Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «η ανάπτυξη των σύγχρονων πόλεων είχε πολύ μεγάλες επιπτώσεις, όχι μόνον στις συνήθειες και τους τρόπους συμπεριφοράς αλλά και στα σχήματα της σκέψης και των συναισθημάτων με συνέπειες στην κοινωνική ζωή» (Giddens, 2009:618,628,630) γι' αυτό η αστεακή ανάλυση της πόλης της Αμμοχώστου και η εξέταση των αστεακών διαδικασιών και αστεακής ανάπτυξης μετά από πόλεμο που περιλαμβάνουν και την Ανόρθωση Αμμοχώστου μπορούν να μελετηθούν και να αναπτυχθούν περισσότερο στα πλαίσια μιας άλλης έρευνας ως μελλοντική προοπτική

Η Αμμόχωστος είναι μία πόλη η οποία παραμένει ακατοίκητη στο μεγαλύτερο μέρος της μετά την «κατάληψη της πόλης στις 14 Αυγούστου του 1974 από τις τουρκικές στρατιωτικές δυνάμεις, με την επιχείρηση Αττίλα 2. Λίγες μέρες πριν είχε προηγηθεί η εισβολή του τουρκικού στρατού στη Κύπρο στις 20 Ιουλίου του 1974, με την επιχείρηση Αττίλα 1, με αφορμή το προδοτικό πραξικόπημα της χούντας των Αθηνών 5 μέρες πριν την εισβολή, όπου οι μέρες αυτές της χούντας ήταν μέρες τρόμου για τους Τουρκοκύπριους και τους ελληνοκύπριους όπως και οι μέρες της τουρκικής εισβολής που ακολούθησαν στη Κυπριακή Δημοκρατία» (Φωτάκη, 2019). Η τουρκική στρατιωτική εισβολή και κατοχή της Κυπριακής Δημοκρατίας επέφερε χιλιάδες πρόσφυγες, κατοίκους της πόλης της Αμμοχώστου και 150000 περίπου συνολικά σε όλη τη χώρα ελληνοκύπριοι βρήκαν καταφύγιο και τελικά εγκαταστάθηκαν προσωρινά κυρίως στις νότιες ελεύθερες περιοχές της χώρας αλλά και το εξωτερικό αλλά και περίπου 60000 Τουρκοκύπριοι μετακινήθηκαν κυρίως στις κατεχόμενες περιοχές 1 χρόνο μετά την τουρκική εισβολή και κατοχή περιοχών της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο πόλεμος που ακολούθησε της τουρκικής εισβολής, και η μέχρι αυτήν την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές κατοχής μεταξύ άλλων εδαφών της Κύπρου και αυτών που είναι η Αμμόχωστος, καθιστούν τη πόλη κατεχόμενη και ακατοίκητη αν και επισκέψιμη σε ένα μέρος της από το 2020 μέχρι τώρα, όταν και το μεγαλύτερο μέρος της μέχρι τότε ήταν περικλειστο, όπου στο σύνολο της περιοχής του Βαρωσίου τα προηγούμενα χρόνια ήταν όλο περικλειστο και δεν μπορούσε κανείς να πάει παρά μόνο το προσωπικό ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) που έχει πρόσβαση. Η περιοχή των Βαρωσίων στην Αμμόχωστο, που βρίσκεται η έδρα του συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, είναι μη αποδιδόμενη μεν στη κυπριακή δημοκρατία και το δήμο που έχει την προσωρινή έδρα του στη Λεμεσό, την οποία περιοχή μπορεί κανείς να δει μόνο κινούμενος πεζός ή με τη χρήση ποδηλάτου από συγκεκριμένους δρόμους μη επιτρέποντας οι κατοχικές δυνάμεις να μπει ο οποιοσδήποτε μέχρι αυτή την ώρα μέσα στα ακατοίκητα σπίτια και τους περιβάλλοντες χώρους τους ακόμα και των ιδιοκτητών τους, μεταξύ αυτών και της οικογένειας της μητέρας μου, που το σπίτι της βρίσκεται στο Βαρώσι και κατά την επίσκεψη στη γειτονιά που είναι το σπίτι μπορέσαμε να το δούμε μόνο από το πεζοδρόμιο, όταν άλλα τμήματα του Βαρωσίου είναι μη επισκέψιμα όπως το στάδιο της Ανόρθωσης.

Η Αμμόχωστος περιλαμβάνει τη περιοχή του Βαρωσίου ή Βαρωσίων που είναι εξ' ολοκλήρου ακατοίκητη και εγκαταλελειμμένη και περικλειστο, δηλαδή αποτελεί άβατο της περιφραγμένης πόλης της Αμμοχώστου από το τουρκικό στρατό, που αποτυπώνετε σε διεθνή κλίμακα «ως πρόβλημα του Βαρωσιού» (Δημητριάδης, 2023), του μεγαλύτερου τμήματος της πόλης της Αμμοχώστου όπου έχει την έδρα του ο σύλλογος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και αποτελούσε μέχρι την τουρκική εισβολή το κεντρικότερο σημείο της πόλης της Αμμοχώστου. Το γεγονός ότι η Κύπρος έχει εδάφη που είναι υπό κατοχή την καθιστά ιδιαίτερο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι ενταγμένη από το 2004 και της ευρωζώνης από το 2008, χωρίς να έχει δώσει λύση για αυτή τη πόλη η οποία δεν ήταν στα σχέδια του τουρκικού καθεστώτος να καταληφθεί αλλά παραμένει εγκαταλελειμμένη πόσο μάλλον δε για όλη την κατεχόμενη επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επίσης το ίδιο το προσφυγικό σωματείο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου είναι ιδιαίτερη περίπτωση αθλητικού σωματείου που δραστηριοποιείται σε μία απόσταση περίπου 40 χιλιομέτρων μακριά από την έδρα του 49 χρόνια, χωρίς να μπορούν να επισκεφτούν τις εγκαταστάσεις του σωματείου τους και έχει την προσωρινή έδρα στη πόλη της Λάρνακας. Ακόμα σύμφωνα με τον αντιπρόεδρο του Κυπριακού Κέντρου Μελετών Ανδρέα Μορφίτη, με αφορμή τη παραβίαση του άβατου από μία ομάδα άγγλων youtubers που έκαναν παρκούρ στη περικλειστή πόλη της Αμμοχώστου το Μάιο του 2023, ανέφερε μεταξύ άλλων ότι «η περιφραγμένη πόλη τελεί κάτω από την ευθύνη και την καθοδήγηση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και ότι ο ΟΗΕ διαχρονικά αποτυγχάνει να θέσει σε εφαρμογή τα ψηφίσματα 550 του έτους 1984 και 789 του έτους 1990 που θέτει κάτω από την προστασία των Ηνωμένων Εθνών τη περικλειστή περιοχή της Αμμοχώστου» (Μορφίτης, 2023).

Μέρος 2^ο

Κοινωνικό πλαίσιο και οπαδικές ταυτότητες

2.1 Η εμφάνιση του ποδοσφαίρου

Το κοινωνικό πλαίσιο αφορά την κοινωνικοιστορική διαδρομή ανόδου των σπορ στα τέλη της δεύτερης δεκαετίας του 20ου αιώνα, τα οποία αύξησαν το κοινωνικό κύρος τους τόσο ως πρακτικές του σώματος αλλά και ως δραστηριότητες τηςσχόλης, του ελεύθερου χρόνου που αφιερώνετε για την ψυχαγωγία και την ανάπαυλα από τον νεωτερικό άτομο. Αυτή τη περίοδο αθλητές και θεατές σμίγουν σταδιακά σε ένα οριοθετημένο χώρο, ο οποίος έχει υποστεί δομικές αλλαγές στην ιστορική πορεία του. Τα σπορ και ειδικά το ποδόσφαιρο που εστιάζουμε σε αυτή την εργασία έχει ιδιαίτερη σημασία για τον αθλητικό Σύλλογο Ανόρθωσης Αμμοχώστου από τη δεκαετία του 1920 μέχρι σήμερα, όπου και έχει σταθερή σωματειακή παρουσία στο συγκεκριμένο άθλημα και συμμετέχει σε όλα τα πρωταθλήματα και τα κύπελα από το 1934 που ξεκίνησαν μέχρι σήμερα, ακόμα και στην περίοδο του Εθνικοαπελευθερωτικού Αγώνα ενάντια στους Άγγλους Αποικιοκράτες, όπου πολλά από τα μέλη του Σωματίου και των ποδοσφαιριστών συμμετείχαν σε αυτόν και η οποία περίοδος έχει ιδιαίτερη σημασία για την συγκρότηση της οπαδικής ταυτότητας του Ανορθωσιάτη και της συλλογικής μνήμης του. Η τοπική κοινωνία της Αμμοχώστου έχει την σημαίνουσα αξία για την οπαδική συγκρότηση ιδιαίτερα μετά την εισβολή, το πόλεμο και τη κατοχή από τους Τούρκους το 1974 εδαφών της Κύπρου που συμπεριλαμβάνουν και την περιοχή της Αμμοχώστου το Βαρώσι που αναπτύχθηκε το σωματείο, όπου και έχει την έδρα του. Σε ένα από τα άρθρα στην επίσημη ηλεκτρονική ιστοσελίδα των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αναφέρεται χαρακτηριστικά στη συλλογική μνήμη του Ανορθωσιάτη, που δίνει έμφαση στη προσφυγική διάσταση του Σωματείου και την αγάπη του τόπου της Αμμοχώστου που μέχρι σήμερα δεν έχουν επιστρέψει στη περιοχή που ιδρύθηκε. Συγκεκριμένα στο άρθρο με τίτλο «ξενιτεμένος Ανορθωσιάτης» αναφέρεται χαρακτηριστικά:

«Κάποιες φορές το μυαλό ασυναίσθητα ταξιδεύει στο χθες. Διανύει χιλιάδες χιλιόμετρα μέχρι να φτάσει σε κάποιο προορισμό. Το δικό μας μυαλό περπατάει συνεχώς στους ίδιους δρόμους και καταλήγει πάντα στο ίδιο σημείο. Αθεράπευτα ερωτευμένοι μ' αυτή την ομάδα, αν και μακριά, ζούμε την κάθε στιγμή τόσο έντονα που πολλές φορές νιώθουμε την καρδιά μας έτοιμη να εκραγεί.

Μεγαλωμένοι σε ένα πέταλο, γαλουχημένοι με αξίες και ιδανικά που πηγάζουν μέσα από την Ανόρθωση, πονάμε γιατί δεν μπορούμε να είμαστε εκεί μια τέτοια μέρα. Μπορεί σωματικά να απουσιάζουμε, αλλά η ψυχή και το μυαλό μας είναι συνεχώς στο πέταλο. Στο πέταλο εκείνο όπου ανέκαθεν παραδίνουμε το είναι μας. Και σήμερα το βράδυ όλοι εμείς που είμαστε μακριά, θα είμαστε εκεί. Θα τραγουδάμε από τη ξενιτιά, θα νιώθουμε τον παλμό όλων εσάς που είμαστε σίγουροι πως θα στηρίζετε το δικό μας Φοίνικα.

Για να καταλάβει κάποιος την αγάπη που έχουμε γι' αυτό το ιδανικό που λέγεται ΑΝΟΡΘΩΣΙΑΣ, πρέπει να ζήσει έστω και ένα παιχνίδι ανεξαρτήτου σημασίας, μαζί με μας... από την ξενιτιά. Πολλοί θα μας πουν τρελούς, κάποιοι ακραίους και κάποιοι άλλοι ακόμα και άρρωστους. Εμείς το λέμε απλά αγάπη. Γιατί η αγάπη είναι κάτι το αληθινό, κάτι που όπου κι αν είσαι τη νιώθεις, όσο μακριά κι αν βρίσκεσαι από αυτό που αγαπάς. Όσα χιλιόμετρα κι αν είμαστε μακριά από το Φοίνικα, η καρδιά, το μυαλό και η ψυχή μας είναι ΠΑΝΤΑ μαζί του.

Είμαστε υποχρεωμένοι σαν γνήσιοι Αμμοχωστιανοί Ανορθωσιάτες να κρατάμε τη σημαία του Φοίνικα ψηλά, σε όποιο σημείο της γης και αν βρισκόμαστε. Και είμαστε περήφανοι γι' αυτό. Μια τέτοια μέρα σαν τη σημερινή, όταν είσαι μακριά, όλα τα χρώματα σου φαίνονται γκρίζα, η πιο ωραία

μελωδία ακούγεται φάλτσα και η πιο όμορφη γυναίκα απλά σου είναι αδιάφορη. Μόνο μια νίκη του Φοίνικα σε επαναφέρει.

Το μόνο που θυμίζει ΑΝΟΡΘΩΣΗ στο εξωτερικό είναι οι διάφοροι σύνδεσμοι που τα κατά τόπους αδέρφια μας έχουν ιδρύσει. Χωρίς αυτούς, τίποτα δεν θα ήταν το ίδιο. Αυτή η προσπάθεια κρατάει χρόνια και θα κρατήσει άλλα τόσα και ακόμη περισσότερα. Γιατί χωρίς αυτή την ομάδα, για μας δεν υπάρχει ζωή.

ΨΗΛΑ Η ΣΗΜΑΙΑ ΑΔΕΡΦΙΑ»

[illegible]

(Νογέλας, 2009)

Στο παραπάνω άρθρο ο οργανωμένος οπαδός της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, «ταξιδεύει το μυαλό του στο χθες» του Σωματείου, εκφράζοντας ενδεχομένως την ανάγκη να επιβεβαιώσει την ταυτότητα του ως οπαδού και να τονίσει ότι έχει παρελθόν, παρόν αλλά θα έχει και μέλλον, σε κάθε ιστορική περίπτωση του Σωματείου, όπως στην περίοδο της προσφυγιάς αλλά και της μεγαλύτερης επιτυχίας του Συλλόγου που πραγματεύεται ότι μπορεί να συμβεί στο ποδόσφαιρο καθώς μπορεί να διακριθεί σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και είναι το σημαντικότερο παιχνίδι για την ευρωπαϊκή πορεία του Συλλόγου όπως αναφέρει το άρθρο της εφημερίδας που παραθέτει ο οργανωμένος οπαδός μαζί με το άρθρο του στην ιστοσελίδα των οργανωμένων οπαδών. Ο λόγος του είναι ενταγμένος στο ιδεολογικό πλαίσιο πάνω στο οποίο περικλείει εθνικά σύμβολα, όπως του Φοίνικα, ιδιαίτερα σε περιόδους που η ιδιότητα του οργανωμένου οπαδού δοκιμάζει τη σχέση του με την ομάδα προκειμένου να συνδεθεί με τον Σύλλογο του, που έχει το ζήτημα της επιστροφής στην έδρα του στη προτεραιότητα του και να τονίσει ότι είναι παρών πάντα «ως γνήσιος Αμμοχωστιανός Ανορθωσιάτης» στο εθνικό πρόβλημα-ζήτημα της επιστροφής στη πόλη ως «υποχρέωση» στο τόπο του για τον οποίο παλεύει από όπου και αν βρίσκεται ο Ανορθωσιάτης στο κόσμο έτσι και σε αυτό τον αγώνα ποδοσφαίρου οι Ανορθωσιάτες θα πάνε να «στηρίξουν μαζικά και ενωμένα» τον Σύλλογο τους (Ψαρά, 2008).

Η επιλογή κατά την ονοματοδοσία του Συλλόγου να φέρει το όνομα της πόλης, όπου έχει ιδρυθεί έχει ιδιαίτερη σημασία κατά την οπαδική συγκρότηση. Ποιο αναλυτικά σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, «η χρονιά του 1918 αποτέλεσε έτος αφετηρίας της οργανωμένης αθλητικής κίνησης στην Αμμόχωστο» (συλλογικός τόμος, 2016:168-169), όπου σταδιακά σχηματίζονταν ομάδες ποδοσφαίρου αλλά και πετόσφαιρας όπου έπαιζαν σε διάφορους αυτοσχεδιασμένους χώρους πράγμα που δηλώνει το μεγάλο κοινωνικό ενδιαφέρον ιδιαίτερα της νεολαίας για τα σπορ. Το 1929 όπου το Αναγνωστήριον η Ανόρθωσις μετονομάστηκε σε Μουσικοφιλολογικό και Φιλαθλητικό Σύλλογο η

κοινωνική ζύμωση σχετικά με τα σπορ δείχνει να έχει ωριμάσει καθώς το 1918 μέλη του Αναγνωστηρίου που συμμετείχαν ως αθλητές στο Σύλλογο Φιλάθλων «ο Ευαγόρας» και ήταν οι πρωτεργάτες σύμφωνα με το συλλογικό τόμο σε αυτό το σύλλογο που μετά από ενέργειες και πρωτοβουλίες τους «μετονομάστηκε σε Γυμναστικό Σύλλογο Ευαγόρα όπου λειτουργούσε τμήματα κλασικού αθλητισμού, ποδοσφαίρου, πετόσφαιρας και θαλάσσιων αγωνισμάτων» (συλλογικός τόμος, 2016:169-170). Μέσω του ΓΣΕ δηλαδή, μέλη της Ανόρθωσης έδιναν ώθηση στον αθλητισμό, γεγονός που αποτελεί το έτος 1929, τομή σε σχέση με την ταυτότητα του σωματείου αλλά και των υποστηρικτών του, καθώς ο αθλητισμός έγινε μέρος επίσημα της ονομασίας του.

Η ορατότητα του αθλητισμού στην ταυτότητα της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, δηλαδή του να είναι ο αθλητισμός μέρος της καθημερινότητας τόσο με το λόγο τόσο και με τη συμμετοχή των μελών του σε αυτό, ενδεχομένως να σχετίζεται με την διαδικασία όπως αναφέρθηκε προηγουμένα της «αθληματοποίησης» για την οποία η κοινωνική σημασία της Αμμοχώστου είναι μεγάλη. Επιπλέον τη τρίτη δεκαετία του 20ου αιώνα στην Αμμόχωστο συγκροτήθηκαν διάφορες ποδοσφαιρικές ομάδες όπως του Γυμνασίου Αμμοχώστου, ο Ονήσιλος Ευαγόρας η Τουρκική Λέσχη Αμμοχώστου, η Ποδοσφαιρική Ομάδα Ελλήνων Βαρωσίων που αποτελεί πρόδρομο του τμήματος ποδοσφαίρου της Ανόρθωσης αλλά και οι επαρχιακές ομάδες Αμμοχώστου όπως του Άγιου Μέμνονα και του Λευκώνικου, οι οποίες έδιναν όλες φιλικούς αγώνες μεταξύ τους. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «το 1924 ήταν η χρονιά του ποδοσφαίρου στη Κύπρο καθώς δεκάδες ποδοσφαιρικές ομάδες βρίσκονταν σε πλήρη δραστηριότητα σε όλο το νησί, όπως της Αγγλικής Σχολής, της Ένωσης Νέων Τραστ, του Γυμνασίου Βαρωσίων, των Τουρκικών Ποδοσφαιρικών Ομίλων Λάρνακας και Λευκωσίας, του Πανεργατικού Λευκωσίας και του Πανεργατικού Συνδέσμου Λάρνακας» (Χατζηβασιλείου, 2010:93), γεγονός που αν το μελετήσουμε κοινωνιολογικά ενδεχομένως να δούμε ότι το ποδόσφαιρο μπορεί να έχει συνδεθεί με πολλά κοινωνικά χαρακτηριστικά που εκφράζουν τη νεολαία, τους εργαζόμενους και τα ιδιαίτερα εθνικά χαρακτηριστικά.

Το κοινωνικό πλαίσιο σύστασης των ομάδων της περιόδου σχετίζεται με το εθνικό χαρακτήρα τους, δηλαδή από την άποψη ότι τόσο η Τούρκικη λέσχη αλλά και η Ομάδα Βαρωσίων την περίοδο εκείνη που ήταν Αποικιοκρατική η διοίκηση εξέφραζαν ένα διαφορετικό εθνικό χαρακτήρα στη Κύπρο αλλά δεν δημιουργούνταν συγκρούσεις και συμμετείχαν όλες οι ομάδες ομαλά στο πρωτάθλημα και το Κύπελο ποδοσφαίρου της Κύπρου από το 1934 που ξεκίνησαν μέχρι το 1952, που γίνεται φανερό ειδικά όταν «Τουρκοκύπριοι αθλητές συμμετείχαν στην ομάδα της Ανόρθωσης, όπως το 1935 που αγωνίστηκαν οι Τουρκοκύπριοι ποδοσφαιριστές Νταρίς Μπόκσερ, Νιαζί Χουσεϊν και Οσμάν Φετί (συλλογικός τόμος, 2016:182-183), αλλά αντίθετα λίγα χρόνια μετά το 1951 όλοι οι Τουρκοκύπριοι αθλητές αποχώρησαν από την ομάδα λόγω εντολών με πολιτική χρεία» (συλλογικός τόμος, 2016:200).

Με την έναρξη του Αντιαποικιακού Αγώνα της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών το 1955 που είχε ως βασικό σκοπό την Ανεξαρτησία της Κύπρου από την Αγγλία και τη σύσταση Κυπριακού Κράτους, που επιτευχθεί το 1960, θα εκδηλωθούν τα πρώτα «ενδοαθλητικά γεγονότα» που σχετίζονται βεβαίως με όλο το φάσμα της κοινωνικής ζωής. Η ποδοσφαιρική σεζόν του 1955-1956 «ήταν ταραγμένη καθώς η Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου δεν επέτρεψε στις τουρκοκυπριακές ομάδες να συμμετέχουν και να αγωνιστούν στο πρωτάθλημα Α΄ και Β΄ Κατηγορίας λόγω φόβου πρόκλησης επεισοδίων και συρράξεων από τους ιδιοκτήτες των γηπέδων κάθε πόλης που σχετίζονταν με τους γυμνασιακούς συλλόγους και είχαν αρνηθεί να επιτρέψουν να τα παραχωρήσουν τα γήπεδα σε τουρκοκυπριακές ομάδες. Επίσης και από τη πλευρά των Ελληνοκυπρίων αθλητικών παραγόντων έκριναν τα γήπεδα των τουρκοκυπριακών ομάδων ως ακατάλληλα για την ασφάλεια των θεατών και των αθλητών, οδηγώντας σε διάσπαση τη Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου με τα τουρκοκυπριακά σωματεία να κάνουν τελικά δική τους ομοσπονδία που όμως δεν αναγνωρίστηκε από τη FIFA» (συλλογικός τόμος, 2016:208).

Η εμφάνιση και ανάπτυξη των αθλητικών πρακτικών, επομένως μπορεί να συνδέεται με διάφορους κοινωνικούς παράγοντες. Συγκεκριμένα αν κάνουμε ένα παραλληλισμό με ότι χαρακτηριστικά

αναφέρει ο Max Weber στο έργο του Η προτεσταντική ηθική και το πνεύμα του καπιταλισμού, τα σπορ συνδέονται με τις διαδικασίες εξορθολογισμού της μοντέρνας κοινωνίας όπου η πουριτανοί έκαναν αποδεκτές τις αθλητικές πρακτικές, στο βαθμό που εξυπηρετούσαν τον ορθολογικό σκοπό, όπως ονομάζει αυτόν της σωματικής άσκησης και της ψυχαγωγίας, που αποκαλεί ως αναγκαία για τη φυσική αποδοτικότητα και ότι σχετιζόταν με την ενστικτώδη απόλαυση της ζωής, και τα σπορ που θεωρούνται ως μία αυθόρμητη έκφραση απειθάρχητων ενστίκτων που είναι ύποπτη και επομένως απορρίπτονταν» (Ζαϊμάκης, 2015:90). Σχετικά με αυτή την μελέτη του Max Weber μπορούμε ενδεχομένως να εντοπίσουμε ότι στη Κύπρο ισχύει σε ένα βαθμό καθώς έχουμε την ανάπτυξη των Γυμναστικών συλλόγων που συμβάλουν στην σωματική άσκηση, που μπορεί για την Ανόρθωση να συμβάλει στους αγώνες του Έθνους και την εθνική διαπαιδαγώγηση, οι οποίοι σύλλογοι σταδιακά εισάγουν τα σπορ όπου μαζί με τη γυμναστική και τη φυσική αγωγή, που στοχεύει στο να είναι το σώμα σε λειτουργία, και συγκροτούν ξεχωριστά διακριτές κοινωνικές σωματικές πρακτικές που είναι πολιτισμικά και ιστορικά διαμορφωμένες με μεγάλο ρόλο ως προς την κοινωνική συμβίωση αλλά ακόμα και προς τη συμβολή τους στην άμβλυνση των κοινωνικών διαφορών μεταξύ των κοινοτήτων στη Κύπρο και ορθολογικά ως προς το σκοπό του αποικιακού καθεστώτος να διατηρήσει σε συνοχή τη κυπριακή κοινωνία.

Άλλωστε κατά τη περίοδο αποικιοκρατίας και της ανάπτυξης των σπορ, της γυμναστικής και της φυσικής αγωγής, υπήρχαν εντάσεις πάνω σε εθνικά ζητήματα, όπου οι αποικιοκράτες ήθελαν να πάρουν το ρόλο του εγγυητή της σταθερότητας διατηρώντας τις αντιθέσεις στη κοινωνία. Οι λόγοι που προκαλούσαν τις εντάσεις και τις συγκρούσεις στη κοινωνία έμειναν στο απυρόβλητο, οπότε και η στάση των αποικιοκρατών στο ζήτημα ανάπτυξης του αθλητισμού, της γυμναστικής, της σωματικής αγωγής και της σωματικής άσκησης είχε θετικό πρόσημο για να γίνει μέρος της συζήτησης και στοιχείο της ταυτότητας των μελών της κυπριακής κοινωνίας, όπου χαρακτηρίζετε και για περίοδο όπου ο κόσμος πηγαίνει μαζικά ανεμπόδιστα στο γήπεδο για να υποστηρίξει τον αθλητικό σύλλογο. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία όταν «οι Άγγλοι γιόρτασαν το Φεβρουάριο του 1928 τα 50 χρόνια κατοχής της Κύπρου με ένα πρόγραμμα αθλητικών εκδηλώσεων, περιλαμβάνοντας πρωταθλήματα μεταξύ άλλων και ποδοσφαιρικών συναντήσεων, οι Κύπριοι αντέδρασαν άμεσα» (Χατζηβασιλείου, 2010:174). «Ο Αρχιεπίσκοπος Κύριλλος, η Ιερά Σύνοδος, οι Έλληνες βουλευτές, και ο δήμαρχος Λευκωσίας, μέσω έκδοσης ανακοίνωσης καλούσαν το λαό να απόσχει εντελώς από τις εκδηλώσεις», οι οποίες ανέφερε «θύμιζαν την παρατεινομένην αυτού δουλείαν και όπως «νομιμοφρόνως διαμαρτυρηθή και διαδηλώση τας απόψεις, σκέψεις, και πόθους αυτού», και με την ανακοίνωση αυτή καταδίκασαν τις αυταρχικές μεθόδους της αγγλικής διακυβέρνησης η οποία αρνείτο στους Έλληνες της Κύπρου, που αποτελούσαν τα πέντε έκτα του πληθυσμού, να συμμετέχουν στη νομοθετική εξουσία, ενώ η εκτελεστική εξουσία ήταν συγκεντρωμένη στα χέρια της ξένης κυβέρνησης, όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά και στα 50 αυτά χρόνια της Αγγλικής διοίκησης, οι ελπίδες, οι πόθοι και τα ιδεώδη του Ελληνικού λαού του νησιού έμειναν τελείως ανικανοποίητα όπως αναφέρει» (Χατζηβασιλείου, 2010:174).

Η εμφάνιση και η υποστήριξη της φυσικής αγωγής, αλλά και των σπορ στις αρχές του 20ού αιώνα στη Κύπρο από τους αποικιοκράτες αλλά και την Ανόρθωση Αμμοχώστου και τη κοινωνία, είχε και το χαρακτήρα να στραφούν οι νέοι άνθρωποι σε δραστηριότητες τηςσχόλης που να έχουν μεν ψυχαγωγικό χαρακτήρα αλλά δεν θα τους έθετε επιρρεπείς στις συνήθειες των μεγαλύτερων στα καφενεία που έπαιζαν χαρτιά και έπιναν αλκοόλ καθημερινά. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία από τις αρχές του 20ού αιώνα και συγκεκριμένα τη πρώτη δεκαετία του, μέσω του αγγλικού στόλου των αποικιοκρατών και της έναρξης λειτουργίας της Αγγλικής Σχολής Λευκωσίας, διαδόθηκαν τα παραδοσιακά αθλήματα της Αγγλίας, όπως το κρίκετ, δίνοντας μεγάλη σημασία πέραν από την πνευματική μόρφωση και στη σωματική άσκηση. Χαρακτηριστικά της σημασίας που είχε η Αγγλική Σχολή, σύμφωνα με την βιβλιογραφία, είναι ότι το άθλημα του ποδοσφαίρου, το οποίο άρχισε να αποτελεί μέρος του προγράμματος των Παγκύπριων Αγώνων, είχε κατακτήσει τη νεολαία όλων των

πόλεων, «με βασικό θιασώτη και προωθητή του ποδοσφαίρου την Αγγλική Σχολή Λευκωσίας όπου καλλιεργούσε το νέο αυτό ομαδικό παιχνίδι. Επιπλέον η διεύθυνση της Αγγλικής Σχολής προωθούσε το άθλημα του ποδοσφαίρου γιατί διέβλεπε τις παιδαγωγικές του αξίες» (Χατζηβασιλείου, 2007:141,161,287,293)

Επιπλέον «η μονομερής εστίαση ως προς την φυσιολογία και τη σωματική άσκηση» (Ζαϊμάκης, 2015:92) παύει να υφίσταται καθώς τα σπορ η σωματική αγωγή και η γυμναστική αποτέλεσαν ένα ενοποιητικό μέσο ανάμεσα σε Τουρκοκύπριους, Ελληνοκύπριους και σε άλλες πληθυσμιακές ομάδες στη Κύπρο κατά τη περίοδο της Αποικιοκρατίας, καθώς στους Γυμναστικούς Συλλόγους συνυπήρχαν αλλά παρόλο αυτό δεν παύει να υπήρχαν και σκοποί που ο κοινωνικός ρόλος τους σχετίζεται με τη πολιτική. Το ποδόσφαιρο άλλωστε είναι ένα σπορ που από την εμφάνιση του το 1864 στην Αγγλία έχει αγαπηθεί και αξιοποιηθεί από τα ευρύτερα λαϊκά στρώματα για το οποίο ο κοινωνιολόγος Nobert Elias μίλησε ως το «σπάνιο χώρο όπου υπάρχει ακόμα η δυνατότητα να εκφράζονται συλλογικά αξίες και συγκινησιακές συμπεριφορές των οποίων η έκφραση είναι αδύνατη στην υπόλοιπη καθημερινότητα» (Ρούσης, 2016:26). Όπως αναφέρεται στην βιβλιογραφία ο αθλητισμός «είναι ένα σύνθετο κοινωνικό φαινόμενο το οποίο κατά τη μελέτη του καθιστά δυνατό να διερευνήσουμε όψεις της κοινωνικής οργάνωσης των σύγχρονων κοινωνιών(...), και επιπλέον μπορούμε να διεισδύσουμε ερμηνευτικά στις περίπλοκες αλληλοσχετήσεις της κοινωνίας, της οικονομίας και των σπορ τα οποία γίνονται πεδίο διαιώνισης δομών ανισότητας με βάση το φύλο, την τάξη, τη φυλή και το πολιτισμικό κεφάλαιο των ομάδων που εμπλέκονται ως αθλητές ή θεατές στις αθλητικές δραστηριότητες» (Ζαϊμάκης, 2015:89). Επιπλέον σύμφωνα με την βιβλιογραφία «το να μελετάμε το ποδόσφαιρο δεν σημαίνει μόνο ότι μας παρέχει πρόσβαση στα ιδιαίτερα αξιακά συστήματα των κοινωνικών κόσμων αλλά ότι το ποδόσφαιρο μπορεί και να ιδωθεί ως ένα πολιτισμικό κάτοπτρο μιας κοινωνίας που βρίσκεται σε διαρκή μετασχηματισμό» (Ζαϊμάκης & Κοταρίδης, 2013:10)

2.2 Η στάση του κόσμου του Συλλόγου στις κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις

Οι θεατές, οπαδοί και φίλαθλοι καυτηριάζουν στο γήπεδο και σε κάθε περίπτωση τόσο τα θεσμικά όργανα, την αστυνομία, τη δικαιοσύνη αλλά και τη πολιτική εκείνη που ακολουθείται και περιορίζει τις ελευθερίες τους και τα δικαιώματά τους. Για παράδειγμα αναφορικά με τη κάρτα φιλάθλου για την οποία τόσο οι οργανωμένοι οπαδοί της Ανόρθωσης Μαχητές αλλά και άλλοι που υποστηρίζουν άλλους αθλητικούς συλλόγους στη Κύπρο είναι κάθετα αντίθετοι και για αυτό το λόγο έχουν προβεί σε διάφορες δράσεις εκτός αλλά και εντός των γηπέδων με τις τελετουργικές επινοήσεις τους, που είναι άλλωστε διαχρονικές και για κάθε περίπτωση για την υποστήριξη της ομάδας τους αλλά και για την ορατότητα τους στο γήπεδο. Στα πλαίσια που σήμερα η διοίκηση του σωματείου και οι υποστηρικτές του υποστηρίζουν τα ιδρυτικά προστάγματα

του σωματείου για την συμβολή στην ενίσχυση της εθνικής συνείδησης και ιδέας και της πολιτικής που ακολουθεί επομένως είναι ένα ζήτημα που είναι απαραίτητο να επεξεργαστούμε για το πως αξιοποιούν το σύγχρονο ποδόσφαιρο οι διάφοροι θεσμοί και διοικήσεις οργανισμών ποδοσφαίρου όπως η UEFA, η FIFA κ.α., ειδικά στη Κύπρο και την Ανόρθωση Αμμοχώστου που η προσφυγική ταυτότητα και ο λόγος αναφορικά με τη προσφυγιά είναι πρωταγωνιστικός, που μέσα από αυτόν απορρέουν ζητήματα πολιτικής που μένουν να δούμε αν συγκλίνουν γενικά οι λόγοι αυτοί σε μία κοινή άποψη ή αν παρατηρούνται στους κόλπους των οπαδών του συλλόγου διαφορετικές απόψεις, όπως ως προς την επιστροφή στην έδρα του συλλόγου στην Αμμόχωστο και το πως θα είναι η επανένωση αυτή μετά από μισό αιώνα προσφυγιάς, όταν άλλωστε σε επίπεδο κομμάτων ακόμα και κοινής ιδεολογικοπολιτικής τοποθέτησης και με κοινές αρχές έχουν διαφορετικές θέσεις και διαφορετικές προσεγγίσεις επί πολιτικών ζητημάτων.

Ποιο αναλυτικά όσο αφορά το χώρο του γηπέδου από πολιτικής θέσης παρατηρούμαι μία

συνεχόμενη και αυστηρότερη παρακολούθηση των θεατών, όπου εφαρμόζετε μία πολιτική ελέγχου και επιτήρησης όπου είναι ζητούμενο να εντοπίζουμε κάθε φορά για τα διάφορα ζητήματα και τις αποφάσεις που παίρνονται από τους διαφορετικούς θεσμούς και τις οργανώσεις που άπτονται για το ποδόσφαιρο από που απορρέει αυτή η πολιτική, όπως αυτή αφορά για τη πολιτική απόφαση της καθιέρωσης της κάρτας φιλάθλου. Το ποδόσφαιρο άλλωστε τόσο «ως παιχνίδι αλλά και άθλημα-σπορ αφορά δισεκατομμύρια ανθρώπους γι' αυτό εκ προοιμίου συνιστά πολιτικό θέμα, καθώς προκαλεί κοινωνική δράση και επιφέρει την ενεργοποίηση τεράστιων κοινωνικών μαζών για αυτό καλούμαστε να εντοπίσουμε ποια πολιτική καλείτε κάθε φορά να υπηρετήσει» (Μπογιόπουλος-Μηλάκας, 2016:98) το κάθε σπορ και συνολικά το αθλητικό οικοδόμημα της Κύπρου και διεθνώς μέσα από τους θεσμούς της πολιτείας.

Το γήπεδο για τους οπαδούς είναι ενδεχομένως ένας χώρος όπου μπορούν να εκφράσουν μέσω των συνθημάτων τους διάφορα ζητήματα που δεν έχουν σε διαφορετική περίπτωση την ίδια δυνατότητα να κάνουν. Για παράδειγμα μεταφέρουν μέσω της τηλεοπτικής κάλυψης των αγώνων με διάφορους τρόπους, όπως με το χλευασμό, τις βρισιές και τις χειρονομίες απέναντι σε αντίπαλες ομάδες αλλά και με πανώ που αναφέρονται σε γεγονότα που έχουν εθνική διάσταση όπως πρόσφατα με τη σύγκρουση των 2 τρένων στη κοιλάδα των Τεμπών στη Λάρισα η οποία οδήγησε στο θάνατο μεταξύ των νεκρών και 2 Κυπρίων όπου οι οπαδοί της Ανόρθωσης αναφέρθηκαν ως μία «εθνική τραγωδία και ατύχημα ενώ οπαδοί άλλων ομάδων τη χαρακτήρισαν ως έγκλημα που οφείλεται στην προτεραιότητα του κέρδους έναντι της ασφάλειας καθώς οι κυβερνήσεις δεν έλυναν τα προβλήματα όπως τα τόνιζαν οι εργαζόμενοι στις συγκοινωνίες με διάφορες δράσεις» (Άγνωστο, 2023).

Ακόμα η στάση τους απέναντι στη κάρτα φιλάθλου αλλάζει τα πλαίσια της ανωνυμίας του γηπέδου αφού η κάρτα φιλάθλου με την ονομαστικοποίηση των εισιτηρίων στη Κύπρο τα τελευταία χρόνια είναι ένα γεγονός που καθιστά τους φιλάθλους και τους οπαδούς ελέγξιμους και η όποια φωνή διαμαρτυρίας και αντίθεσης σε κυβερνητικές αποφάσεις που κατά τη διάρκεια του αγώνα μπορεί να μεταδοθεί στη τηλεόραση ζωντανά και να μην λογοκριθεί όπως αυτές εκφράστηκαν με τη σύγκρουση των τρένων που οδήγησαν σε τραγωδία στις 28 Φεβρουαρίου στα Τέμπη, βάζει πολλά ερωτηματικά για τη προστασία των προσωπικών δεδομένων αλλά και κατ' επέκταση του δικαιώματος στη πρόσβαση στο γήπεδο που για κάποιον που δεν έχει προβεί στη γραφειοκρατική διαδικασία που απαιτεί την αυτοπρόσωπη παρουσία στην Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου στη Λευκωσία δεν έχει δικαίωμα εισόδου. Για παράδειγμα από την προσωπική εμπειρία μου για να παρακολουθήσω αγώνα της Ανόρθωσης στη προσωρινή έδρα του Συλλόγου στη Λάρνακα το Νοέμβριο του 2022 μετέβη στα γραφεία της Κυπριακής Ομοσπονδίας Αθλητισμού για να συνταχθεί η κάρτα φιλάθλου με τα προσωπικά μου στοιχεία γιατί από τον ιστότοπο της ΚΟΠ δεν γινόταν να συνταχθεί η κάρτα φιλάθλου.

Ο αθλητισμός από την πρώτη στιγμή που εντάχθηκε στο πρόγραμμα της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, είναι συνυφασμένος με τους κοινωνικούς αγώνες ενάντια στην αποικιοκρατία, τη Τουρκική Κατοχή και για όλα τα εθνικά ζητήματα που έχουν επηρεάσει και εξακολουθούν να επηρεάζουν τη κοινωνία της Κύπρου και τις κοινότητες της αλλά και της Ελλάδας. Η εθνική διαπαιδαγώγηση που είχε και έχει ως προμετωπίδα στη κάθε δράση, που πολύ συχνά στο συλλογικό τόμο του συλλόγου Ένας Αιώνας Ανόρθωσης Αμμοχώστου, αναφέρετε ως «εθνική αναβάπτιση», και ήταν ο γνώμονας «για την συμμετοχή σε κάθε κάλεσμα, σε κάθε εγερτήριο, σε κάθε πρόκληση για να επιτευχθούν τα ιδανικά και οι αρχές του Έθνους» (συλλογικός τόμος, 2016:576), είναι βασικό ζητούμενο. Ο κόσμος της Ανόρθωσης επομένως ιστορικά είχε συνδεθεί τις πρώτες δεκαετίες της σύστασης του Συλλόγου με το «Ελληνικό Έθνος και με βάση τα ιδανικά που απορρέουν από αυτό οι φίλοι, οι παράγοντες, τα μέλη και οι ποδοσφαιριστές της Ανόρθωσης Αμμοχώστου έλαβαν μέρος στο αντιαποικιακό κίνημα» (συλλογικός τόμος, 2016:207), ανταποκρινόμενοι στον Εθνικοαπελευθερωτικό Αγώνα που είχε ως πρωτοπόρο την Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών και συνεχίζουν να στηρίζουν τα εθνικά ζητήματα με βάση την Ελλάδα και από τα γεγονότα που την επηρεάζουν, όπως έγινε αναφορά για τη

τραγωδία των Τεμπών. Οι διαφορές που μπορούμε να αναζητήσουμε σε σχέση με τις συλλογικότητες οπαδών από αθλητικούς συλλόγους άλλων χωρών που συμπαραστέκονται μετά από γεγονότα και εξελίξεις είναι να δούμε το είδος αυτής της αλληλεγγύης την οποία οι οπαδοί της Ανόρθωσης συχνά ονομάζουν ως «εθνική υποχρέωση» απέναντι στη «μητέρα Ελλάδα» και τη κοινωνία της και το λαό της.

2.3 Κοινωνική συγκρότηση και ανασυγκρότηση του οπαδού

Η κοινωνική κατανόηση των πρακτικών των οπαδών κάθε αθλητικού Σωματείου είναι μία υπόθεση που αφορά και την ευρύτερη κατανόηση της συγκρότησης της κοινωνίας της Κύπρου και ειδικά της Αμμοχώστου μέχρι την προσφυγοποίηση της Ανόρθωσης τον Ιούλιο του 1974, αλλά και της συγκρότησης του οπαδού και ανασυγκρότησης του μετά από κάποια τομή σε σχέση με τη συνέχεια του σωματείου ή και ενός συμβάντος που να έχει επηρεάσει την οπαδική ζωή μίας κοινότητας οπαδών. Επίσης η συγκρότηση και ανασυγκρότηση της τοπικής κοινωνίας και των οπαδών μίας συγκεκριμένης περιοχής, αφορά και κάθε άλλη περιοχή του κόσμου που έχει μία ιστορική διαδρομή με οργανωμένη αθλητική σωματειακή δραστηριότητα. Οι πρακτικές των οπαδών εκφράζουν παράλληλα κάποιες στάσεις που σχετίζονται με την κουλτούρα συλλογικοτήτων ή μεμονωμένων οπαδών όπως είναι ο ανδρισμός ή τη μορφή των σχέσεων που εδράζονται όπως είναι οι μορφές αλληλεγγύης μεταξύ των οπαδών μίας ομάδας που υποστηρίζουν μεταξύ τους οπαδούς της ομάδας τους ή τις καταναλωτικές σχέσεις στα πλαίσια της ελεύθερης αγοράς και της ρευστής οπαδικής ταύτισης, δηλαδή να είναι οπαδοί και άλλων αθλητικών ομάδων πέραν από μίας και η μορφή υποστήριξης δεν προκαθορίζει κάποια αλληλεγγύη ή σύμπλευση σε κάποιο κοινό σκοπό αφού μπορεί να είναι εφήμερη υποστήριξη και σχετιζόμενη μόνο με την απόλαυση του ποδοσφαιρικού θεάματος.

Συγκεκριμένα η συζήτηση αναφορικά με την συγκρότηση και ανασυγκρότηση των οπαδών μετά από ιστορικές τομές αλλά και έπειτα από κοινωνικές εξελίξεις είναι μεγάλη, και η σχετική βιβλιογραφία αυξάνετε συνεχώς. Για να περιγραφούν οι δομικές αλλαγές που υφίστανται ο κόσμος των υποστηρικτών αθλητικών συλλόγων αξιοποιούνται για την ονομασία τους πολλές τυπολογίες οπαδών οι οποίες αναφέρονται στην δράση τους, ορισμένες εξ'αυτών ως «νέο-φυλές» που εμφανίστηκαν και δρουν στα ιστορικά πλαίσια της εμφάνισης της «ρευστής νεωτερικότητας» (Best, 2013:80-92), που διαφέρει από τις νεωτερικές κοινωνίες των αρχών και των μέσων του 20ού αιώνα καθώς οι σχέσεις των οπαδών με την ομάδα διαμεσολαβείται από τη χρήση της τεχνολογίας, του διαδικτύου, του «έξυπνου» κινητού τηλεφώνου κ.α.. Άλλωστε όπως χαρακτηριστικά αναφέρει η σχετική βιβλιογραφία «η κοινωνιολογία των σπορ έχει συγκροτηθεί ως τομέας την μεταπολεμική περίοδο του 1950 καθώς από τότε διαμορφώθηκε μια πολιτισμική βιομηχανία παραγωγής υπηρεσιών ψυχαγωγίας και αναψυχής που περιλαμβάνει τις σωματικές πρακτικές και τα αθλήματα» (Ζαϊμάκης, 2015:91)

Οι κοινωνικοί επιστήμονες έχουν εντοπίσει βασικές αλλαγές αναφορικά με το τρόπο που συγκροτούνται τα οπαδικά υποκείμενα, οι δρώντες υποστηρικτές των αθλητικών αναμετρήσεων από την περίοδο του 1920 που εμφανίστηκαν οι πρώτοι οπαδοί στα γήπεδα, μέχρι τη σημερινή περίοδο. Συγκεκριμένα σύμφωνα με τη βιβλιογραφία οι πρακτικές των οπαδών από τη δεκαετία του 1960 στα ελληνικά γήπεδα έχουν αλλάξει, καθώς σε αυτό συνέβαλλε «η αλλαγή της χωροταξίας των γηπέδων καθώς μέχρι τότε η επικοινωνία των οπαδών που στέκονταν στις κερκίδες ήταν απρόσκοπτη, είχαν άμεση εποπτεία των αγωνιστικών δρώμενων και οι οπαδοί βίωναν την ποδοσφαιρική αντιπαράθεση από μία σκοπιά σχεδόν ταυτόσημη με αυτή των παικτών που είχαν μία σύμπνοια και ταύτιση των συναισθημάτων μεταξύ τους» (Παπαγεωργίου, 2007:43-44). Η ταύτιση επομένως που υπήρξε μεταξύ οπαδών και αθλητών προσδιόρισε τις σχέσεις των οπαδών μεταξύ τους και με τους αντιπάλους τους πράγμα που οδήγησε στην διαμόρφωση της έννοιας της «ομάδας» σε ιδεολογικό

επίπεδο. Η «ομάδα» αποτέλεσε το κομβικό σύμβολο της αθλητικής κοινότητας για την σύνδεση παικτών, οπαδών, παραγόντων και προπονητών στο πλαίσιο μιας επικοινωνιακής κοινότητας και αντιπροσώπευε το ιστορικό βάρος μιας «παράδοσης», που την αποτελούν συνολικά οι μυθοπλασίες ή οι ρεαλιστικές αφηγήσεις που μεταδίδουν ως προφορική ιστορία που περιλαμβάνει κωδικοποιημένα αξιώματα και περιγραφές διαφόρων δρώμενων που αναδείκνυν την αξία της «ομάδας», «έδιναν έμφαση στην αναγκαιότητα ύπαρξης της συλλογικότητας και πρόβαλλαν αξιολογικά πρότυπα για τους οπαδούς, τους παίκτες, τους παράγοντες και τους προπονητές. Η παράδοση δηλαδή σύμφωνα με τον κοινωνικό επιστήμονα αποτελούσε μια πρόταση για μια στάση ζωής ανάλογη με συγκεκριμένες αξίες και συμπεριφορές» (Παπαγεωργίου, 2007:44-45).

Σε ένα από τα δημοσιευμένα άρθρα των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές με τίτλο ‘5 χρόνια ULTRAS FAMAGUSTA’ μπορούμε μέσα από την αφήγηση του αρθρογράφου να μελετήσουμε το πως αναδεικνύεται η αξία που έχει για τον ίδιο η οργανωμένη οπαδική ζωή για κάθε συγκυρία της ομάδας. Στη προκειμένη περίπτωση αποτυπώνονται τα συναισθήματα των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές με αφορμή την επέτειο της εμφάνισης των ULTRAS FAMAGUSTA και με αφορμή αυτή ξεδιπλώνεται η προφορική ιστορία και η μνήμη σημαντικών για τον αρθρογράφο στιγμών της οργανωμένης οπαδικής καθημερινότητας. Επιπλέον στο κείμενο ξεχωρίζει ο τρόπος που περιγράφονται οι πρακτικές που έχουν τελέσει σε συλλογικό επίπεδο σε όλη την ιστορία της μέχρι τότε που έγραψε το άρθρο οργανωμένης οπαδικής πρακτικής τους και διευκρινίζει τι είναι ULTRAS FAMAGUSTA στην κερκίδα ανάμεσα στους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές. Το κείμενο έχει ως εξής:

«Ήταν Δεκέμβρης του 2008, ημέρα Παρασκευή, όταν έκαναν την εμφάνιση τους τα παιδιά με τα μαύρα. Σε ένα αγώνα εκτός με το αποέλ για την 12η αγωνιστική, κατεβήκαμε οργανωμένα με το πρώτο μας τότε προϊόν. Σαν γκρουπ πλέον, με τα μαύρα μας φούτερ, που πίσω έγραφαν A.C.A.B. και μπροστά τον όρο ULTRAS.

Από την αμέσως επόμενη αγωνιστική αναλάβουμε δράση. Πήραμε την πρωτοβουλία να ετοιμάσουμε είσοδο μόνοι μας, την πρώτη μας. Ένα παιχνίδι πρωταθλήματος στις 14 του μηνός απέναντι στην άεκ στο Παπαδόπουλος. Εκείνες οι μέρες ήταν του Αλέξη (06/12) και το μίσος για τους ένστολους ήταν πιο έντονο από ποτέ. Η είσοδος μας επομένως δεν θα μπορούσε να έχει αλλιώςτικο νόημα. Έτσι λοιπόν, μια μέρα μετά την 13/12 του '08, αποφασίσαμε να κάνουμε το πρώτο κορεό A.C.A.B.

Βλέποντας ότι είχαμε θετικά αποτελέσματα, αποφασίσαμε να το καθιερώσουμε. Είχαμε βρει πια το πόστο μας πάνω στην κερκίδα. Τότε ήταν που βάλαμε στόχο, είσοδο σε κάθε αγώνα μέχρι το τέλος της χρονιάς. Κάτι εντελώς αλλιώςτικο για την τότε εποχή. Βγάλαμε πλάνο και το ακολουθήσαμε κατά γράμμα. Μια παρέα από όλη την Κύπρο, δώσαμε τα πάντα για να πετύχουμε τον στόχο μας.

Εκτός των εισόδων, φροντίζαμε να αφήνουμε την υπογραφή μας με χρώμα παντού σε δρόμους και πέταλλα. Φτιάξαμε αμέτρητα πανιά και πλακάτ που κόσμισαν την κερκίδα. Επίσης προωθήσαμε συνθήματα που εμείς γράψαμε, αυθεντικά, στους δικούς μας ρυθμούς. Ακόμα, με πρωτοβουλία μας ή με εξ ολοκλήρου δική μας ευθύνη, βγήκαν πάρα πολλά προϊόντα που έντυσαν τους οργανωμένους της ομάδας μας και όχι μόνο.

Στα αξιοσημείωτα της χρονιάς, ήταν ο χαρακτηρισμός «ρομαντικοί» που λάβαμε σε ένα δημοσίευμα εφημερίδας, μετά από μια είσοδο που ετοιμάσαμε με σλόγκαν «Ενάντια στο Μοντέρνο Ποδόσφαιρο».

Ο τρόπος σκέψης και λειτουργίας μας ουσιαστικά είχε και έχει να κάνει με δύο στοιχεία: τον αγνό

οπαδισμό και την ταυτότητα μας σαν ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ. Είχαμε πάντα σαν αρχές, την αυθεντία και την πρωτοβουλία. Πολλές φορές κατακριθήκαμε για τις απόψεις μας, άλλες υποτιμηθήκαμε και άλλες το παλέψαμε μόνοι. Πέντε ολόκληρα χρόνια αργότερα όμως, αποδείξαμε σε όλους με έργα ότι δεν ήμασταν απλά λόγια. Καταφέραμε να εκπληρώσουμε τους στόχους μας και μάλιστα να εντυπωσιάσουμε ακόμα και τους ίδιους μας τους εαυτούς σε πολλές περιπτώσεις.

Σε αυτά τα πέντε χρόνια δράσης μας, ιδρώσαμε, μαλώσαμε, απογοητευτήκαμε. Ποτέ μας όμως δεν τα βάλαμε κάτω. Σαν μια αδελφότητα και όχι απλά σαν ένα γκρουπ, σταθήκαμε όλοι στήριγμα ο ένας στον άλλο. Περάσαμε πραγματικά δύσκολες εποχές, αλλά σαν μια γροθιά αντιμετωπίσαμε το κάθε εμπόδιο που μας παρουσιάστηκε. Χρειάστηκε υπομονή, πείσμα και φυσικά πολύ όρεξη. Κανένας δεν μπόρεσε να μας εμποδίσει από το να ολοκληρώσουμε το όραμα μας.

Αναμφισβήτητα, δεν θα καταφέρναμε τίποτα αν δεν είχαμε την στήριξη του Συνδέσμου και των αλανιών στην κερκίδα. Όλοι μαζί ενώσαμε δυνάμεις και συνδιάσαμε ιδέες, για να φτάσουμε στα επιθυμητά επίπεδα. Στόχος μας να ξεπερνάμε κάθε προηγούμενο μας στόχο, γι' αυτό κάθε φορά ανεβάζουμε τον πήχη όλο και πιο ψηλά. Όσο μας το επιτρέπουν οι καιροί και οι συνθήκες φυσικά. Καημός μας, ένα τρόπαιο που θα μας έδινε τα περιθώρια να κάνουμε ακόμα πιο τρελά πράγματα.

Τελειώνοντας, θα θέλαμε να δώσουμε έμφαση στην παρερμηνεία του Ultras Famagusta στην κερκίδα μας. Ultras Famagusta ονομάσαμε το γκρουπ μας, σαν μια απόχρωση στο πέταλλο. Μια ομάδα ατόμων με συγκεκριμένη δράση και απόψεις. Το οργανωμένο κομμάτι της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ, που ανήκουμε και εμείς, ονομάζεται ΜΑΧΗΤΕC από το 1994 και αυτή η ονομασία πρέπει να χρησιμοποιείται. Λανθασμένα γίνεται χρήση της ονομασίας μας από άτομα, που καμία σχέση έχουν να κάνουν με μας και το γκρουπ μας.» (Άγνωστο, 2013)

Με κριτήριο το παραπάνω παράδειγμα του λόγου του οργανωμένου οπαδού μπορούμε να καταλάβουμε ότι οι σημερινοί οπαδοί έχουν πλέον ιδρύσει οργανωτικές δομές, όπως είναι οι σύνδεσμοι και οι λέσχες, που τους διαφοροποιούν ακόμα και από τους οπαδούς που υποστήριζαν την ίδια αθλητική ομάδα ένα σχεδόν αιώνα πριν, αλλά και τους απλούς υποστηρικτές, φιλάθλους και οπαδούς της ομάδας οι οποίοι δεν μετέχουν σε κάποια οργανωτική δομή. Αυτές οι αλλαγές της οπαδικής συγκρότησης γίνετε να μελετηθούν με διάφορους τρόπους και σε σχέση πάντα με την τοπική κοινωνία και το κράτος που αγωνίζεται η εκάστοτε αθλητική ομάδα. Ο αρθρογράφος επισημαίνει τη θέση των ULTRAS FAMAGUSTA στο σύνδεσμο των Μαχητών και αναφέρετε στο ιστορικό σκέλος της εμφάνισης τους στη περίοδο όπου δολοφονήθηκε από αστυνομικό ο μαθητής Αλέξανδρος Γρηγορόπουλος και το πως είχε αυτό το γεγονός ξεχωριστή σημασία στην εμφάνιση των ULTRAS FAMAGUSTA ως ένα μη οργανωμένο τμήμα των Μαχητών.

Αποτελέσματα των ερευνών αναφορικά με τον αθλητισμό, δείχνουν «ότι οι επιρροές που έχει μία περιοχή όπως για παράδειγμα είχε η χώρα της Αργεντινής που είχε επιρροή από την Βρετανία λόγω των εμπορικών σχέσεων που διατηρούσαν αυτά τα δύο κράτη από τον 19ο αιώνα» (Parrich & Nauright, 2012:1-19) ή της Κύπρου που αφορά την εργασία λόγω της Αποικιοκρατίας των Άγγλων στη Κύπρο από το 1878 μέχρι το 1960, αλλά παραμένουν εμπορικά ενωμένες που άλλωστε διατηρούν στρατιωτικές βάσεις στη Κύπρο, γίνετε να συμβάλουν στην ανάπτυξη σπορ που προέρχονται από την Αγγλία, όπως είναι το ποδόσφαιρο και το οποίο είναι το πιο δημοφιλές άθλημα στη Κύπρο και στα πλαίσια του οποίου δημιουργούνται τόσο οπαδικά κλαμπ όπως είναι οι Μαχητές της Ανόρθωσης, μία μεγάλη κοινότητα οργανωμένων οπαδών, υποστηρικτών του Συλλόγου, αλλά αναπτύσσονται πολιτικές συσπειρώσεις εντός των αθλητικών συλλόγων ή και «εμφύλιες διαμάχες» και αντιπαραθέσεις αρχής γενομένης από τη περίοδο του 1948 όπως αναφέρθηκε προηγουμένως.

Ιστορικοί περίοδοι που η συσπείρωση και η ύπαρξη των αθλητικών συλλόγων στο όνομα του

έθνους δηλαδή της εθνικής σημασίας δεν ήταν αρκετή προϋπόθεση και συμβάλλουν στη ίδρυση νέων συλλόγων με συγκεκριμένες κουλτούρες, αντιλήψεις και στάσεις ζωής που αναρριχούνται μέσα από τη κοινωνική ζύμωση μίας νέας ιστορικής εποχής σε αρκετά κράτη ενώ για ομάδες όπως της Ανόρθωσης στη Κύπρο ήταν περίοδος που το εθνικό ζήτημα και οι πολιτικές που απορρέουν από αυτό είχε τη σημαίνουσα σημασία. Για παράδειγμα μετά τη σύσταση της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου εκφράστηκαν νέες αντιλήψεις, πολιτικές στάσεις και επιλογές που παρακάμπτονται από τις επιταγές της αποικιοκρατικής διοίκησης την ιστορική περίοδο των τελών του 1940 αν και ήθελαν να υποστηρίξουν και να συμμετέχουν στις αθλητικές πρακτικές που η ίδια διοίκηση των αποικιοκρατών προωθούσε και που επομένως οδήγησαν στη μαζικοποίηση των γηπέδων από υποστηρικτές που αφιέρωναν όλο και περισσότερο χρόνο για τη παρακολούθηση και τη συζήτηση των αγώνων αλλά τελικά με το πέρασμα στη κοινωνία της πληροφορικής, των ηλεκτρονικών κοινωνικών δικτύων κατά το πέρασμα στη νέα χιλιετία στον 21ο αιώνα επέφερε νέες κοινωνικές αλλαγές που επηρέασαν και το κόσμο των υποστηρικτών και των οπαδών αθλητικών συλλόγων και της Κύπρου.

Συγκεκριμένα, η ομοιογένεια των οπαδικών κοινοτήτων στις χώρες της δύσης, που ανήκουν η Ελλάδα και η Κύπρος ως μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν υφίσταται, καθώς τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά πλαίσια των κοινωνιών αυτών της ύστερης νεωτερικότητας δεν δρουν με όρους μόνο του «έθνους-κράτους». Αυτό προκύπτει καθώς η ομοιογένεια δεν είναι ο βασικός ιδεολογικός-θεσμικός παρονομαστής τους και επομένως δεν είναι στοιχείο και της ενότητας των οπαδών των ομάδων, καθώς όπως για παράδειγμα οι οπαδοί υποστηρίζουν και αθλητικές ομάδες ποδοσφαίρου του εξωτερικού με διαφορετικές κοινωνικές και ιστορικές καταβολές και εκφράζουν αδελφοποιήσεις με αθλητικούς συλλόγους άλλων χωρών είτε ανήκουν στις χώρες της δύσης ή τη σφαίρα επιρροής ή όχι. Επιπλέον στα πλαίσια αυτά σύμφωνα με τον Peter Beilharz που κάνει κριτική στον Emile Durkheim, «η μηχανική και οργανική αλληλεγγύη ως δύο μορφές κοινωνικής οργάνωσης, διαφορετικές μεταξύ τους, στις οποίες η κοινωνία αρχικά θεωρείται ως μηχανή δηλαδή η συλλογική συνείδηση δεν αφήνει να εκφραστεί η ατομική συνείδηση και στη συνέχεια ως λειτουργικό ανθρώπινο σώμα που αποκαλεί οργανική αλληλεγγύη που όλοι είναι διαφορετικοί αλλά επιτελούν συγκεκριμένες λειτουργίες ισότιμα για να υπάρξει λειτουργία της κοινωνίας, δεν λειτουργούν πλέον στις κοινωνίες της ύστερης νεωτερικότητας. Αυτό οφείλεται σύμφωνα με τον διανοητή ότι η υπόθεση του Durkheim ότι η κοινωνία είχε κοινωνικό εγκέφαλο ή κέντρο ελέγχου, δεν ισχύει πλέον στην ρευστή νεωτερικότητα και επειδή παρόλο που ηθοποιοί- δρώντα υποκείμενα, όπως αποκαλεί τους οργανωμένους οπαδούς και φορείς όπως είναι οι σύνδεσμοι των οργανωμένων οπαδών, μπορεί να εξακολουθούν να εξαρτώνται ο ένας από τον άλλο, δεν υπάρχει σαφές πρότυπο εξάρτησης ή συντονισμού. Επιπλέον συνεχίζοντας την κριτική του αναφέρει ότι η ηθική δεν μπορεί να εξηγηθεί ως συστηματική λειτουργία αλλά ως ανθρώπινη δραστηριότητα» (Best, 2013:80-92).

Δηλαδή καθώς «ο κοινωνικός δεσμός» ως σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ των ανθρώπων κατά τον Durkheim είναι ηθικής σχέσεως, ο Beilharz θεωρεί αντίθετα ότι στους σύγχρονους θεσμούς των κοινωνιών όπως το κράτος, οι αθλητικοί σύλλογοι, κ.α., δεν υφίσταται κοινωνικά καθώς στις μεταβιομηχανικές κοινωνίες της ρευστής νεωτερικότητας, δηλαδή αυτών που έχουν παρέλθει της βιομηχανικής περιόδου όπου κεντρικό ρόλο στην οικονομία και την οργάνωση της παραγωγής έχουν οι τομείς των υπηρεσιών μέσω του διαδικτύου και για τις οποίες αναφέρετε ο Durkheim έχει άλλο τρόπο κοινωνικής οργάνωσης και καταμερισμού της εργασίας που επηρεάζει και το κοινωνικό πλαίσιο του αθλητισμού και επομένως η εξ' αποστάσεως και πέρα των χωρικών συνόρων δράση διαμορφώνει τις νέες κοινωνικές σχέσεις. Δηλαδή η ηθική των παραγόντων της ομάδας και των θεσμών τους κράτους απέναντι στους οργανωμένους οπαδούς δεν μπορεί να υπάρξει καθώς σύμφωνα με τη θεωρία «η ηθική είναι ανθρώπινη δραστηριότητα» και σε θεσμικό και συστημικό επίπεδο δεν αποδίδεται ή δεν εκφράζεται ειδικά αν πάρουμε υπόψιν μας τον ακραίο ανταγωνισμό που υπάρχει ανάμεσα στις Ανώνυμες Εταιρίες των ποδοσφαιρικών συλλόγων που επιδιώκουν να έχουν

οικονομικό όφελος μέσα από τη δραστηριοποίηση τους ως επενδυτές ποδοσφαιρικών συλλόγων.

Ο Durkheim, αναφερόμενος στο «τι είναι ένα κοινωνικό γεγονός», που επηρεάζει την οπαδική ταύτιση και συγκρότηση των υποστηριχτών αθλητικών αναμετρήσεων σήμερα, ορίζει ότι «είναι αυτό εξωτερικό προς το άτομο και εξαναγκαστικό καθώς επίσης ότι το πλαίσιο της δράσης, όπως οι αθλητικοί θεσμοί, είναι ανεξάρτητοι από τις ατομικές συνειδήσεις» και η δράση στα πλαίσια των κανόνων είναι υπό το πρίσμα των «ηθικών επιταγών που η κοινή συνείδηση αποτρέπει κάθε πράξη που τις θίγει τόσο με την εποπτεία όσο και τις ειδικές ποινές» ακόμα συνεχίζει λέγοντας ότι «αυτά που συνιστά τα κοινωνικά γεγονότα είναι οι συλλογικές δοξασίες, τάσεις, τρόποι ενέργειας και είναι ξέχωρα από τις επιπτώσεις που έχουν στα άτομα. Τέλος καταλήγει ότι είναι κάθε τρόπος ενέργειας, σταθερός ή όχι, ικανός να ασκήσει στο άτομο εξωτερικό εξαναγκασμό ή ακόμα, τρόπος ενέργειας που είναι γενικός σ' όλη την έκταση μιας δεδομένης κοινωνίας, έχοντας όμως ταυτόχρονα μία ιδιαίτερη υπόσταση, ανεξάρτητη από τις ατομικές εκδηλώσεις» (Ντυρκάιμ, 1978:64-66,77).

Ακόμα ο Durkheim αφήνει «το περιθώριο για την κοινωνική μεταβολή καθώς οι κοινωνίες μετασχηματίζονται μαζί με αυτές και οι κοινότητες οπαδών που είναι μέρος τους και που πάντα έχουν αντιστάσεις και συγκρούσεις η μεταβολή της. Η αλληλεγγύη για τον Durkheim υποδηλώνει το πως τα άτομα μίας κοινωνίας-κοινωνικού σχηματισμού έχουν κοινούς δεσμούς μεταξύ τους, έτσι ώστε να επιτυγχάνετε η κοινωνική συμβίωση και συνοχή. Επομένως παρά τον ακραίο ανταγωνισμό των Ποδοσφαιρικών Ανώνυμων Εταιριών μεταξύ τους και τα αποτελέσματα που μπορεί να έχει στις οπαδικές κοινότητες οι εκάστοτε επιλογές και αποφάσεις του ιδιοκτήτη των ποδοσφαιρικών συλλόγων η θεωρία του Durkheim μπορεί να οδηγήσει σε ένα τρόπο κατανόησης των τρόπων που σκέφτονται και συνειδητοποιούν οι οπαδοί τις αλλαγές στο τρόπο λειτουργίας των ποδοσφαιρικών συλλόγων και τις επιλογές των δράσεων τους για την υποστήριξη της ομάδας τους και τη συμμετοχή στις αποφάσεις της. Τέλος μπορούμε πλέον μέσω της αφήγησης, όπως είδαμε στο παραπάνω άρθρο ή της προφορικής μαρτυρίας μέσω συνεντεύξεων σε ερευνητές από οργανωμένους οπαδούς ποδοσφαιρικών και άλλων αθλητικών συλλόγων «να δούμε πως κατασκευάζεται η ταυτότητα του εαυτού των οργανωμένων οπαδών και πως καθρεφτίζουν ή αναδιαμορφώνουν την αντίληψη τους για τον εαυτό τους» (Best, 2013:80-92).

Στα τέλη του 20ού αιώνα σύμφωνα με την βιβλιογραφία «η κοινωνία μεταπήδησε σε μία ενσυναίσθητη κοινωνικότητα η οποία εκδηλώνεται με νέους τρόπους αλληλεπίδρασης σε δημόσιους χώρους. Για την κατανόηση αυτών των νέων τρόπων αλληλεπίδρασης αξιοποιούνται παραδείγματα από οργανωμένους οπαδούς που κοινωνικοί επιστήμονες τους ονομάζουν ως νεοφυλές των μητροπόλεων» (Best, 2013:80-92). Οι «νεοφυλές δηλαδή οι οργανωμένοι οπαδοί αθλητικών συλλόγων που περιγράφεται στη βιβλιογραφία, χαρακτηρίζονται για το γεγονός ότι μοιράζονται την ίδια συνήθεια και την ίδια πολιτική της καθημερινής ζωής ως εκλεκτικές ομάδες συνάφειας που βοηθούν να έρθουν σε επαφή μεταξύ τους ως οργανωμένοι οπαδοί πλέον, διάφοροι οπαδοί της ομάδας». Τα πλαίσια όμως της ρευστής νεωτερικότητας και των νέων προτύπων κατανάλωσης των ανθρώπων «επηρεάζουν το τρόπο που εκφράζουν την οπαδική τους ζωή χαρακτηρίζοντας τους ως νεοφυλές» (Best, 2013:80-92).

Οι «νεοφυλές δεν έχουν μακροζωία και δεν είναι σταθερές, αλλά διακρίνονται από τον ξεχωριστό τρόπο ζωής και το γούστο των μελών τους και παρέχουν προσωρινή πηγή αναγνώρισης για τους ανθρώπους που επιλέγουν να ανήκουν σε αυτές» (Best, 2013:80-92). Στην περίπτωση των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου η «ίδια συνήθεια» και η «ίδια πολιτική της καθημερινής ζωής» μπορεί να σχετίζεται με το «πόθο» τις δράσεις και την καθημερινή αναφορά τους για την επιστροφή τους στην έδρα του Συλλόγου στο Βαρώσι στην Αμμόχωστο, η οποία αν και μετά το πόλεμο σε μία εποχή της νεωτερικότητας είχε ενδεχομένως διαφορετική έκφραση στη κοινωνία της μετανεωτερικότητας, συνεχίζεται πάνω στις ίδιες αρχές τους μέχρι τελικά συμβεί η επιστροφή ο τρόπος που μπορεί να εκφράσουν την οπαδική ζωή να είναι προσαρμοσμένος στις νέες συνθήκες.

2.4 Εθνική, πολιτική και θρησκευτική ταυτότητα

Η περίπτωση του αθλητικού συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου έχει τις βάσεις του σε ένα πυλώνα που περιλαμβάνει της έννοιες του Έθνους, της πολιτικής και της Θρησκείας από τη περίοδο της σύστασης του μέχρι σήμερα. Συγκεκριμένα σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, η έννοια του έθνους καθόρισε την ταυτότητα των οπαδών για πρώτη φορά μεταξύ των δύο Παγκοσμίων πολέμων, «περίοδος όπου ο διεθνής αθλητισμός έγινε έκφραση του εθνικού αγώνα και μία ομάδα ποδοσφαίρου μπορεί να ενσαρκώσει το έθνος και να μεταδώσει την πραγματικότητα του στον υποστηρικτή, ο οποίος γίνεται σύμβολο του ίδιου του έθνους» (Tabie, 2012:1-17). Η ταυτότητα του Σωματείου είναι το ποιοτικό μέρος πάνω στο οποίο εξετάζουμε τα ζητήματα «συγκρότησης και διαπραγμάτευσης της ταυτότητας των οργανωμένων οπαδών» (Ζαϊμάκης, 2015:252) της Ανόρθωσης. Ο Σύλλογος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου καθώς συστάθηκε το 1911, αντικειμενικά προηγείται χρονολογικά από την εμφάνιση και τη δράση των υποστηριχτών των αθλητικών αναμετρήσεων, οπαδών, φιλάθλων, κ.α., καθώς «η πρώτη ποδοσφαιρική ομάδα του συλλόγου συστάθηκε το 1929 και το οργανωμένο ποδόσφαιρο στη Κύπρο με την ύπαρξη υποστηρικτών των αθλητικών συλλόγων στα γήπεδα ξεκίνησε το 1934, χρονιά που διεξήχθη το πρώτο πρωτάθλημα ποδοσφαιρικών ομάδων της Κύπρου» (συλλογικός τόμος, 2016:170-172) αν και φιλαθλητικοί σύλλογοι υπάρχουν από τις αρχές του 20ού αιώνα στη Κύπρο.

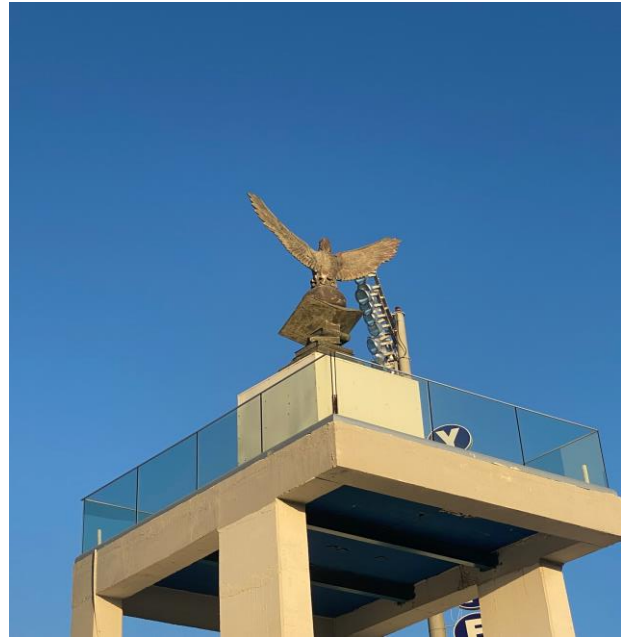
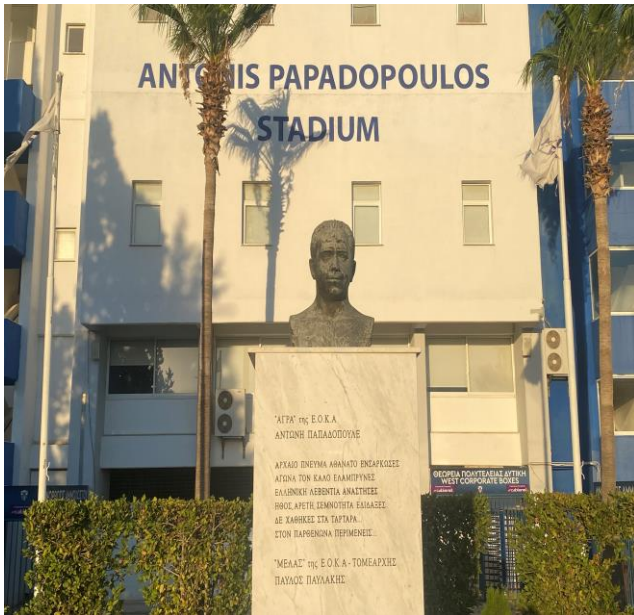
Η εξέταση της «δυναμικής σχέσης ταυτοποίησης» (Ζαϊμάκης, 2015:252) της Ανόρθωσης με την κοινωνία της πόλης της Αμμοχώστου αρχικά αλλά και με τις κατεχόμενες περιοχές από την Τουρκία τη σημερινή περίοδο είναι άλλη μία σημαντική πλευρά ανάδειξης της ταυτότητας των οπαδών. Το Σωματείο την έννοια τους «έθνους» την πραγματεύεται και την συμπεριλαμβάνει στις πρωτεύοντες αξίες του από την σύσταση του ταυτόχρονα με την αξία που έχει για αυτό η πόλη της Αμμοχώστου, σε όλη τη περίοδο δράσης του τόσο στα πλαίσια δράσης στην ίδια τη πόλη της Αμμοχώστου τόσο και στην προσωρινή έδρα του στην Λάρνακα με την προσφυγοποίηση του Σωματείου. Το Σωματείο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου συμπεριλαμβάνει το έθνος στον πυρήνα των επιχειρημάτων του για την ανάγκη ύπαρξης και ενδυνάμωσης του Σωματείου στη κοινωνία της Κύπρου και ειδικά της Αμμοχώστου. Όπως χαρακτηριστικά αναγράφεται στο συλλογικό τόμο του συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, «η εθνική, πνευματική και πολιτιστική ανθοφορούσα έπαλξη του Συλλόγου φωτίζει τη πόλη της Αμμοχώστου και αναζωπύρωσε τον αγωνιστικό παλμό του σκλαβωμένου κυπριακού Ελληνισμού» (συλλογικός τόμος, 2016:10). Ο σύλλογος τονίζει μέσα από αυτό το απόσπασμα του συλλογικού τόμου την αναγκαιότητα της δράσης του και τη πολύτιμη συμβολή του στο να καθιστά τη πόλη της Αμμοχώστου ορατή στο κόσμο της πνευματικής δημιουργίας και της διανόησης σε όλο το κόσμο αλλά και της συμβολής του στον αθλητισμό της Κύπρου και της εθνικής διαπαιδαγώγησης.

Σε επίσημες διατυπώσεις γίνεται λόγος «για τον κοινωνικό ρόλο του Σωματείου ως προς το χτίσιμο του Ελληνικού «εθνικού φρονήματος» και τον κομβικό ρόλο που θέλει να έχει κατά τον «εθνικό αγώνα των Ελλήνων της Κύπρου» (συλλογικός τόμος, 2016:10). Όπως αναφέρεται και επισημαίνεται χαρακτηριστικά στη βιβλιογραφία, ο πολιτισμός είναι αυτός που ορίζει το έθνος και το καθιστά ιδιαίτερο καθώς η Εθνική Ιδέα οδηγεί στη δημιουργία ή τη διατήρηση κράτους για να υπάρξει Έθνος. Η «εθνική ταυτότητα είναι ζήτημα έμπρακτης, πολιτικής αναγνώρισης και κατοχύρωσης της μοναδικότητας του έθνους σε ανεξάρτητη πολιτική οντότητα» (Λέκκας, 2011:126). Το σωματείο όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο συγγραφέας του ενός εκ των δύο συλλογικών τόμων για την ιστορία του Σωματείου ο Κωνσταντίνος Χρ. Ριπής, «η Ανόρθωση ήταν πάντοτε το κέντρο της πόλης και της Επαρχίας Αμμοχώστου εν γένει για κάθε εθνική κίνηση και δραστηριότητα» και συνεχίζει

αναφέροντας ότι «όλες οι συσκέψεις και οι εορτασμοί όλων των επετείων γινόντουσαν μέχρι το 1958 στις αίθουσες του Συλλόγου». Επιπλέον τονίζει ότι «η Ανόρθωση κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο ανταποκρίθηκε στην έκκληση της Πατρίδας αποστέλλοντας πολλά μέλη της ως στρατιώτες» που όλοι όπως αναφέρει «εδόξασαν και τίμησαν των Ελληνικό Στρατό» (συλλογικός τόμος, 2005:24). Αυτές οι αναφορές του ιστορικού στελέχους της Ανόρθωσης Αμμοχώστου για τη θέση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου στα εθνικά ιστορικά γεγονότα της Ελλάδας τον 20ό αιώνα, αναδεικνύουν την κοινωνική και πολιτική δράση του Σωματείου γενικά και της Αμμοχώστου ειδικά όπου εδράζονται στην διατύπωση της σχετικής βιβλιογραφίας όπως αναφέρθηκε ότι για να υπάρχει έθνος πρέπει να υπάρχει κράτος που είναι ενταγμένο το έθνος, όταν ο ίδιος ο Σύλλογος της Αμμοχώστου όπως έχουμε αναδείξει σε άλλα κεφάλαια έχει ως προμετωπίδα την πολιτισμική και κοινωνική πρόοδο της κοινωνίας της Κύπρου που αυτές θα επιφέρουν την επιθυμητή όπως την αποκαλούν ένωση με την «Μητέρα Ελλάδα» αρχικά αλλά σε αλλαγή πολιτικής στάσης στην ιστορική πορεία ανεξαρτησία της Κύπρου από τους Άγγλους αποικιοκράτες με ελληνική εθνική ταυτότητα. Οπότε πράγματι εντοπίζουμε ότι οι πολιτιστικές δράσεις του Σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου όπως άλλωστε παρουσιάζονται στο συλλογικό τόμο της ιστορίας του επευφημούνται και αποτελούν μνημειώδη χαρακτηριστικά του όπως «ως Ανόρθωση του πολιτισμού, Ανόρθωση των γραμμάτων και Ανόρθωση των Τεχνών όπως η ανάδειξη της μαντολινάτας της Ανόρθωσης στο χώρο της μουσικής, η ίδρυση βιβλιοθήκης από το Σωματείο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, η ίδρυση Θεατρικού Ομίλου Αισχύλος όπου διδάσκονται και παίζουν μέλη της Ανόρθωσης κ.α. Αυτές οι δράσεις του Σωματείου συμβάλουν στις επιδιώξεις του στο να καλλιεργεί το εθνικό αίσθημα και πρωτοστατεί σε κάθε εθνική εκδήλωση» (συλλογικός τόμος, 2016:58-64).

Το σωματείο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου προσδιορίζει την ταυτότητα του ως ένα «εθνικό» σωματείο το οποίο είναι παρόν σε κάθε αγώνα των Ελλήνων της Κύπρου και του ελληνικού λαού. Αυτή η έκφραση της εθνικής ταυτότητας εντοπίζεται από το γεγονός καταρχάς ότι οι αθλητές του φοράνε αθλητικά ρούχα στα χρώματα της Ελληνικής σημαίας στο μπλε και το λευκό. Επιπλέον στον περιβάλλοντα χώρο του γηπέδου ποδοσφαίρου του Συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου στη προσωρινή έδρα του στη Λάρνακα υπάρχει προτομή του Αντώνη Παπαδόπουλου, όπως έχει ονομαστεί προς τιμήν του το στάδιο, όπου αναγράφεται:

«ΑΝΤΩΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΕ
ΑΡΧΑΙΟ ΠΝΕΥΜΑ ΑΘΑΝΑΤΟ ΕΝΣΑΡΚΩΣΕΣ
ΑΓΩΝΑ ΤΟΝ ΚΑΛΟ ΕΛΑΜΠΡΥΝΕΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΕΒΕΝΤΙΑ ΑΝΑΣΤΗΣΕΣ
ΗΘΟΣ, ΑΡΕΤΗ ΣΕΜΝΟΤΗΤΑ ΕΔΙΔΑΞΕΣ
ΔΕ ΧΑΘΗΚΕΣ ΣΤΑ ΤΑΡΤΑΡΑ...
ΣΤΟΝ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙΣ
'ΜΕΛΑΣ' ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.Α-ΤΟΜΕΑΡΧΗΣ
ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΥΛΑΚΗΣ»

(Φωτογραφίες που έβγαλα κατά την επίσκεψη μου στο περιβάλλοντα χώρο του σταδίου Αντώνης Παπαδόπουλος τον Αύγουστο του 2022)

Η προτομή ενδεχομένως προσδιορίζει επακριβώς την Ελληνική εθνική ταυτότητα του συλλόγου κάτω από το άγαλμα του μυθικού πουλιού της αρχαιότητας Φοίνικα και την Ελληνική σημαία που κυματίζει στην νότια άκρη του γηπέδου. Οι κοινότητες, οι συλλογικότητες και οι υποστηρικτές του Σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου εκφράζουν την σημασία της ελληνικής εθνικής ταυτότητας τους με διάφορους τρόπους. Για παράδειγμα εκφράζουν την εθνική ταυτότητα τους με την τοποθέτηση αυτοκόλλητων και τη δημιουργία γκράφιτι πέριξ του γηπέδου του Συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου στη Λάρνακα, όπου αναγράφουν και επικοινωνούν την εθνική σημασία για τον κόσμο της Ανόρθωσης το να προσδιορίζονται ως Έλληνες ή ως Έλληνες της Κύπρου. Οι αναφορές των δύο συλλογικών τόμων του Σωματείου για τις στιγμές που «αισθάνθηκαν τα μέλη του εθνική συγκίνηση σε διάφορες ιστορικές περιόδους όπως είναι η είσοδος της Ελλάδας στο πόλεμο εναντίον του Φασισμού στις 28 Οκτωβρίου του 1940 είναι ενδεικτικό της ελληνικής εθνικής ταυτότητας του καθώς επισημαίνετε στην σχετική βιβλιογραφία ότι μέλη του Σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου σκοτώθηκαν στη μάχη για την ελευθερία» (συλλογικός τόμος, 2005:61) στο πόλεμο ενάντια στον φασίστα κατακτητή στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα σύμφωνα με την βιβλιογραφία «πολλοί Κύπριοι, ανάμεσα τους και Αμμοχωστιανοί , αθλητές, παράγοντες, μέλη και φίλοι του Γυμναστικού Συλλόγου Ευαγόρας, καθώς, επίσης, της Ανόρθωσης και άλλων σωματείων, είχαν καταταχθεί στον ελληνικό στρατό για να υπερασπιστούν τα χρώματα της Ελλάδας στα χρόνια του Β' Παγκοσμίου πολέμου» (Χρυσάνθου, 23:2021)

Σε θεωρητικό επίπεδο κατά τον Μπένεντικτ Άντερσον η «εθνική ταυτότητα συγκροτείται μέσο του αισθήματος του συνανήκειν στη φαντασιακή κοινότητα του έθνους» (Γιαννακόπουλος, 2005:58). Αυτή η έννοια του «φαντασιακού» που περιλαμβάνει σύμφωνα με τον ερευνητή την έννοια του έθνους σε μία κοινωνία, έχει ως βάση την μη ομοιογένεια του συνόλου του πληθυσμού του κράτους που χαρακτηρίζετε ως ένα έθνος. Στη περίπτωση της Κύπρου οι κοινότητες που υπήρχαν πριν την εμφάνιση των εθνών-κρατών ήταν οι Τουρκοκύπριοι και οι Ελληνοκύπριοι που αποτελούσαν την μεγάλη πλειοψηφία της κοινωνίας της Κύπρου, αλλά και άλλες σε μικρότερο ποσοστό όπως των Αρμένιων. Το εθνικό πρόβλημα στη Κύπρο δεν λύθηκε την περίοδο ανάδυσης των εθνών κρατών γεγονός που οδήγησε στην όξυνση του πολιτικού προβλήματος της ανάδειξης εθνικής ταυτότητας

μεταξύ του πληθυσμού της Κύπρου. Το πρόβλημα αυτό έφτασε στο αποκορύφωμα του με την εισβολή, τον πόλεμο και την κατοχή από το στρατό της Τουρκίας το 1974 ενός μεγάλου τμήματος της Κυπριακής Δημοκρατία. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει ως εθνικό ύμνο αυτόν της Ελλάδας και επομένως δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως ξεχωριστό έθνος από αυτό που χαρακτηρίζει το ελληνικό κράτος. Η εθνική κοινότητα αν είναι δόκιμο να ονομάσω το έθνος αποτελεί το πολιτικό πλαίσιο ανάδυσης των εθνισμών, δηλαδή της διαδικασίας παραγωγής πληθώρας «εθνικών» οντοτήτων μέχρι τον 20ο αιώνα. Μέρος αυτής της διαδικασίας είναι και η Ανόρθωση, καθώς το Αναγνωστήριο της όπως και αυτών άλλων συλλόγων είχε αυτό το ρόλο, να κινηθεί και αυτή δηλαδή, σύμφωνα με τον ιστορικό Γιώργο Γεωργή, ως «μία δημιουργική κοινωνική, πολιτισμική και εθνική νησίδα» μέσα στο «πνεύμα του Αλυτρωτισμού (συλλογικός τόμος, 2016:22) και να καλλιεργήσει τα εθνικά ιδεώδη τη περίοδο των πρώτων δεκαετιών σύστασης της όπου ο εθνικισμός είχε την κύρια επιρροή από τις μάζες.

Το γεγονός ότι ο Σύλλογος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου έχει ως αφετηρία αυτοπροσδιορισμού του ότι είναι ένα «εθνικό» σωματείο, προβάλλει με αυτό την σπουδαιότητα που έχει για ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας της Κύπρου η σύνδεση του με μία συγκεκριμένη εθνική ταυτότητα, δηλαδή της ελληνικής, αλλά και της συμμετοχής στα πλαίσια αυτής της εθνικής κοινότητας σε όλες τις ιστορικές, πολιτικές και κοινωνικές περιστάσεις. Όπως αναφέρθηκε άλλωστε στη προηγούμενη ενότητα η σημασία της ανασύστασης των Ολυμπιακών Αγώνων το 1896 που συνεχίζονται ως θεσμός μέχρι σήμερα, έχουν ουσιαστική σημασία για τη σύσταση του Αναγνωστηρίου η Ανόρθωση καθώς η «φανταστική κοινότητα» του έθνους που γίνεται συστατικός παράγοντας δράσης και ανάπτυξης του αθλητισμού στα πλαίσια του Συλλόγου και ενισχύει επομένως την άποψη περί ελληνικής συνέχειας, με την αξιοποίηση συμβολισμών για την ενίσχυση της ταυτότητας. Όπως αναφέρεται στη βιβλιογραφία, «η σημειολογία του αρχαίου αθλητισμού ενσωματώνεται στα κριτήρια πολιτισμικού χαρακτήρα που συγκροτούν και διαμορφώνουν την εθνική ταυτότητα ως κληρονομημένη σχέση, της σύγχρονης Ελλάδας με την ελληνική αρχαιότητα, όπου η φανταστική κατασκευή του ιδεολογικού δεσμού της αρχαίας με τη σύγχρονη Ελλάδα θεωρείται αυτονόητη» (Τζαχρήστα, 2015:187). Οι αιτίες που συγκροτούνται οι ταυτότητες των υποστηρικτών αθλητικών αναμετρήσεων με βάση το έθνος είναι πολλές που σημαίνει ότι υπάρχουν πολλές όψεις παραγόντων που συνέβαλαν στη διαμόρφωση των ταυτοτήτων των υποστηρικτών αθλητικών συλλόγων που είχαν ως γνώμονα τα σπορ και τον αθλητισμό που είναι άλλωστε διακρατικός θεσμός.

Ποιο αναλυτικά ο σύλλογος από τη πρώτη στιγμή της σύστασης του έχει μια συγκεκριμένη πολιτική ταυτότητα η οποία καθορίστηκε με επίκεντρο τις πολιτικές θέσεις του πρωθυπουργού της Ελλάδας Ελευθερίου Βενιζέλου, και πάνω σε αυτή τη πολιτική κατεύθυνση βασίστηκε, όχι απόλυτα όμως. Η πολιτική κατεύθυνση του Σωματίου εφαρμοζόταν στη πράξη και δεν είχε μόνο θεωρητικό πλαίσιο καθώς πολλά από τα μέλη του, αθλητές και παράγοντες πήραν μέρος στους «εθνικούς αγώνες», όπως όταν ήταν στο πλευρό του Ελληνικού στρατού, ενάντια στην εισβολή της φασιστικής Ιταλίας και της Κατοχής της ναζιστικής Γερμανίας της ελληνικής επικράτειας την ιστορική περίοδο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Ακόμα η συμμετοχή τους στις επαναστατικές κινηματικές διαδικασίες της Ε.Ο.Κ.Α στη Κύπρο το 1955 με 1960 ενάντια στους Άγγλους Αποικιοκράτες με βασικό πυλώνα την ελληνική ταυτότητα, ήταν πολιτική επιλογή του σωματίου που προβάλλει την θέση του και τη συμμετοχή στις κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις όταν άλλοι αθλητικοί σύλλογοι ενδεχομένως προτιμούν στάση ουδετερότητας. Επομένως η Ανόρθωση Αμμοχώστου είναι συνδεδεμένη με πολιτικές προοπτικές, που μετέχει στο αθλητικό γίγνεσθαι με μία πολιτική ταυτότητα χωρίς υπεκφυγές και απολιτικές τοποθετήσεις που δεν έχω δει να έχουν στην πλειονότητα των αθλητικών συλλόγων άλλων χωρών που ως αθλητική οντότητα που κατευθύνετε από τις εθνικές, πολιτικές και θρησκευτικές αξίες της η Ανόρθωση, αναγνωρίζετε από συλλόγους άλλων χωρών που δεν έχουν μια συγκεκριμένη εθνική, πολιτική και θρησκευτική κατεύθυνση.

Ο αθλητικός Σύλλογος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου όπως αποτυπώνετε στους δύο συλλογικούς

τόμους του σωματείου έχει συνδέσει την συλλογική του υπόσταση και δράση με την θρησκευτική ταυτότητα του Ορθόδοξου Χριστιανού. Η ταυτότητα του θρήσκου μέλους, υποστηρικτή και οπαδού σε συλλογικό επίπεδο στο σύλλογο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου προβάλλεται και αναδεικνύεται πολύ συχνά μέσα από την μελέτη της βιβλιογραφίας που έχει εκδώσει ο αθλητικός σύλλογος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου. Συγκεκριμένα στους δύο συλλογικούς τόμους του Συλλόγου «Η Ανόρθωση και η Αμμόχωστος» και «Ένας Αιώνας Ανόρθωσης Αμμοχώστου» παρατηρούμε την πολύ συχνή ύπαρξη αναφορών προς τη σπουδαιότητα πίστης στον Θεό και τον ελληνοχριστιανικό χαρακτήρα του Συλλόγου από την πρώτη στιγμή της ίδρυσης του. Η αναφορά του συλλόγου στον ελληνοχριστιανισμό είναι πολλάκις από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσης μέχρι σήμερα. Το γεγονός της σύνδεσης του αθλητικού συλλόγου με αυτή την θρησκευτική παράδοση σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία σχετίζεται με αντιλήψεις που εξέφρασαν λόγιοι, διανοούμενοι, γυμναστές και παιδαγωγοί των τελών του 19ου με αρχών 20ου αιώνα στην Ελλάδα οι οποίοι συνδέουν την ιδιότητα του θρησκευόμενου ατόμου με αυτή του αθλητή και του γυμναστή.

Ο συγγραφέας του συλλογικού τόμου για το Σύλλογο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου «η Ανόρθωση και η Αμμόχωστος Κωνσταντίνος Ριρής, επισημαίνει το πόσο σημαντικό είναι που ο σύλλογος διοργάνωνε από την ίδρυση του το 1911 κάθε έτος την υποδοχή των προσκυνητών από τους Αγίους Τόπους, στο οίκημα του. Στα πλαίσια αυτής της υποδοχής τονίζει, ότι είχαν παραβρεθεί σημαντικοί πολίτες των Βαρωσίων της Αμμοχώστου και ο δήμαρχος της πόλης και ασκεί κριτική στον Σύλλογο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, λέγοντας ότι πλέον δεν υφίσταται αυτή η συνήθεια της υποδοχής τονίζοντας ότι ο Βαρωσιώτης δεν γνωρίζει πλέον αν πάνε ή έρχονται προσκυνητές στις αρχές του 21ου αιώνα» (συλλογικός τόμος, 2005:25), που ενδεχομένως αποκαλύπτει μια μεταβολή του σωματείου ως προς το τρόπο και το βαθμό σύνδεσης με την εκκλησία και τη θρησκεία την περίοδο της μετανεωτερικής κοινωνίας του 21ου αιώνα αν και όπως είδαμε σε στιγμές που διακυβεύεται μια σημαντική στιγμή του σωματείου, όπως στη Τραπεζούντα στην Τουρκία, το θρησκευτικό αίσθημα και η θρησκευτική πράξη της πίστης εκδηλώνεται. Η θρησκεία και η θρησκευτική πίστη έχει ρυθμίσει και ρυθμίζει σε ένα μεγάλο βαθμό, την ιστορική πορεία του Συλλόγου και το τρόπο έκφρασης των συναισθημάτων που προκαλούνται από την πορεία του Συλλόγου στις ποδοσφαιρικές αναμετρήσεις. Επιπλέον ο τρόπος που εκλαμβάνεται το θρησκευτικό συναίσθημα έχει δημιουργήσει προστριβές ανάμεσα στη κοινότητα του Συλλόγου, όπως με το τρόπο που μπορεί να εκφράζεται αυτή η θρησκευτικότητα ή επειδή ένα μέρος της κοινότητας της Ανόρθωσης δεν την εκφράζει πλέον την θρησκευτικότητα, στα πλαίσια συμμετοχής και δράσης του στον αθλητικό σύλλογο.

Οι παράγοντες που οδήγησαν στο να διαχωρίσουν την έκφραση και την υποστήριξη τους, τόσο οι φίλαθλοι αλλά και οι οπαδοί του αθλητικού συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, το θρησκευτικό περιεχόμενο της ταυτότητας και της δράσης τους, ως υποστηρικτών της Ανόρθωσης, μπορεί να εξηγηθεί με την υπάρχουσα βιβλιογραφία. Σύμφωνα με την έως τώρα μελέτη της βιβλιογραφίας στις νέες κοινωνικές συνθήκες, της ύστερης νεωτερικότητας τα άτομα στηρίζονται όλο και περισσότερο στα αθλήματα, τόσο για τη συγκρότηση της ταυτότητας τους, όσο και για την εύρεση ευκαιριών κοινωνικής επιτέλεσης, περίοδο όπου οι ποιο παραδοσιακές πηγές κοινοτικής ταυτότητας που είναι μεταξύ άλλων η εκκλησία άρα η θρησκευτική έκφραση, περιορίζονται ως προς τη σχετική τους σημασία, η αίσθηση της κοινότητας και της πρωταρχικής ομάδας που προσφέρουν τα σύγχρονα αθλήματα γίνεται όλο και πιο σημαντική αλλά και σε ποιο εμπορευματοποιημένη» (Williams, 2013:68) μορφή. Ο αθλητισμός καθώς έχει γίνει μέρος των πρακτικών της καθημερινής ζωής των κοινωνιών διεθνώς, η έκφραση της θρησκευτικής πίστεως, των αθλητών, οργανωμένων οπαδών, συνολικά των θεσμών που απορρέουν από τις αθλητικές πρακτικές μπορεί να εκφραστεί, αφού υπάρχουν οι προϋποθέσεις του χαρακτήρα του κράτους, ως ατομική υπόθεση, αν πάρουμε υπόψη την εγκοσμιότητα των σύγχρονων κοινωνιών δυτικού τύπου και τις διεθνείς ποδοσφαιρικές διοργανώσεις όπου συμμετέχουν οι σύλλογοι μεταξύ αυτών και η Ανόρθωση Αμμοχώστου όπως τη περίοδο 2005-2006 που συμμετείχε στο προκριματικό γύρο του Τσάμπιονς Λιγκ κερδίζοντας την Τουρκική ομάδα

Τράμπζονσπορ στη Τραπεζούντα στη Τουρκία, γεγονός που αντιμετωπίστηκε «ως θέμα εθνικής αξιοπρέπειας» (συλλογικός τόμος, 2016:407-409).

Ο Σύλλογος της Ανόρθωση Αμμοχώστου τη σημερινή περίοδο έχει πρωταρχικά αθλητικό χαρακτήρα. Η ποδοσφαιρική ομάδα παίρνει μέρος σε διακρατικές ποδοσφαιρικές διοργανώσεις και οι οργανωμένοι οπαδοί της έχουν αδελφοποιηθεί με οργανωμένους οπαδούς άλλων χωρών όπως σύμφωνα με τους Μαχητές, «με τους Blue Union (ΟΦΚ Βελιγραδίου)» (Άγνωστο, 2014), όπου και συγκροτούν τις ταυτότητες τους, όπως κάνουν άλλοι οπαδοί άλλων χωρών. Επιπλέον «τα αθλήματα της ύστερης νεωτερικότητας γίνονται ένα προϊόν για πώληση, σε πρόθυμους καταναλωτές» και ένας από τους τρόπους που διαθέτουν τα άτομα για να «επινοήσουν» ή να «φανταστούν» από την αρχή την αίσθηση τοπικότητας» στα πλαίσια των αθλητικών δεσμών» (Williams, 2013:68). Η καθημερινότητα του οργανωμένου και μη οπαδού της Ανόρθωσης Αμμοχώστου μπορεί να χαρακτηριστεί ενδεχομένως πρωτίστως για την αφοσίωση στην ομάδα και τις δραστηριότητες στα πλαίσια της που διαμορφώνουν την ταυτότητα τους αντίθετα με τις πρώτες δεκαετίες της οπαδικής συγκρότησης του Ανορθωσιάτη οπαδού, όπου η θρησκευτική πίστη είχε αλληλένδετο ρόλο στη διαμόρφωση της ταυτότητας όπου ενδεχομένως η εμφάνιση των οργανωμένων οπαδικών συλλογικοτήτων να έχει κάποιο ρόλο σε αυτή την αλλαγή του χαρακτήρα.

Αυτό που θεωρείται δεδομένο για τη θρησκεία σύμφωνα με τον Anthony Giddens είναι ότι «υπάρχει τεράστια ποικιλία θρησκευτικών πεποιθήσεων και οργανώσεων και δεν ταυτίζεται πάντα με τη πίστη σε κάποιο θεό, δηλαδή το μονοθεϊσμό και δεν ταυτίζεται με ηθικούς κανόνες που ρυθμίζουν την συμπεριφορά των πιστών. Επιπλέον ο διανοητής αναφέρει ότι η θρησκεία προϋποθέτει ένα σύνολο συμβόλων που συνδέονται με τελετουργικά ή θρησκευτικές τελετουργίες» (Giddens, 2009:570-571). Επιπλέον σύμφωνα με την βιβλιογραφία οι ορισμένες θεωρίες και πρακτικές καθιστούν αδύνατο το εγχείρημα της διατύπωσης ενός έγκυρου οικουμενικού ορισμού της θρησκείας» (Hendry, 2011:226). Η σύνδεση τελετουργικών στα πλαίσια αθλητικών συμβάντων με τη θρησκεία και τις θρησκευτικές τελετουργίες αντικατοπτρίζεται ενδεχομένως στη συλλογικότητα του συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, κάνοντας αυτό το παραλληλισμό της σύνδεσης αθλητικών και θρησκευτικών πρακτικών καθώς είδαμε ότι μία επιτυχία του συλλόγου ή μία σημαντική στιγμή, που μπορεί να οδηγήσει σε επιτυχία τον σύλλογο, γίνεται αφορμή να στραφεί ο σύλλογος στη πίστη στο Θεό όπως με το προσκύνημα στη Παναγία Σουμελά στη Τουρκία.

Στην προσωρινή έδρα του γηπέδου του συλλόγου στην Λάρνακα διακρίνουμε συγκεκριμένα τόσο ένα ξωκκλήσι αλλά και εικόνες της χριστιανικής παράδοσης στο περιβάλλοντα χώρο του γηπέδου και των εγκαταστάσεων που σηματοδοτεί τη σύμπλευση του με τον ελληνοχριστιανισμό. Σύμφωνα με τον Ντυρκάημ «οι θρησκείες περιλαμβάνουν τακτικές τελετουργικές και λατρευτικές δραστηριότητες», όπου η ομάδα πιστών μπορεί να προσεύχεται τόσο για το καλό του συλλόγου αλλά για τις συνολικές επιδιώξεις του και εκεί να επιβεβαιώνεται και να ενισχύεται μία αίσθηση «ομαδικής αλληλεγγύης» που αντιστρόφως ανάλογα μέσα στα πλαίσια του συλλόγου «οι τελετουργίες αυτές απομακρύνουν τα άτομα από τις ασχολίες της βέβηλης κοινωνικής ζωής που επιδρούν στην έκφραση της συλλογικότητας πάνω στο άτομο» (Giddens, 2009:580). Γίνεται αντιληπτό ότι στη περίπτωση που εξετάζουμε τόσο ο αθλητικός σύλλογος τόσο και οι θρησκευτικές τελετουργίες συμπλέκουν αλλά είναι σαφώς πάλι με γνώμονα τον διανοητή Ντυρκάημ «η παραδοσιακή θρησκεία που συνεπάγεται θεϊκές δυνάμεις και θεούς έχει εξαφανιστεί και επομένως έχει διαφορετική μορφή και εκφράζεται με νέες τελετουργικές δραστηριότητες» (Giddens, 2009:581) μέσα στα πλαίσια δηλαδή του αθλητισμού και ανεξάρτητα της οπαδικής συγκρότησης και διαμόρφωσης της ταυτότητας τους ως οπαδών.

Ακόμα αντιλήψεις που εισάγουν και εκπροσωπούν τη θρησκευτική ταυτότητα στα αθλητικά σωματεία εντοπίζετε και στη περίπτωση του νομικού Μιχαήλ Γαλανού, αλλά αρκετά χρόνια πριν, κατά τη νεωτερική περίοδο όπου εξέφραζε την «κανονιστικότητα των αρχών, των αξιών και των πρακτικών που επιτάσσει η θρησκευτική πίστη καθώς όπως αναφέρει η ορμή και η δυναμική του

εκσυγχρονισμού των νεωτερικών κοινωνιών δεν αναιρεί αυτές τις αρχές και αξίες», καθώς όπως συνεχίζει να λέει «το έργο του γυμναστή συμπληρώνεται και επιστρέφεται από το έργο του δασκάλου και του ιερέα» (Κόκκινος, 2004:173). Επιπλέον κατά μία άλλη τοποθέτηση αυτή του νομικού και τραπεζίτη Ιωάννη Σκαλτουνή «η χριστιανική πίστη δίνει νόημα σε κάθε πτυχή της ζωής ιδιωτική ή δημόσια» (Κόκκινος, 2004:174). Άλλωστε μετά το κορυφαίο γεγονός του ποδοσφαιρικού τμήματος του Συλλόγου στη Τραπεζούντα η διοίκηση τα μέλη και οι υποστηρικτές του συλλόγου βοήθησαν στο να χτιστεί ένα ξωκλήσι στο περιβάλλοντα χώρο του σταδίου του Συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Αντώνης Παπαδόπουλος στη Λάρνακα προς τιμήν της επιτυχίας αυτής των ποδοσφαιριστών της. Με αυτή την απόφαση και πράξη του χτισίματος ενός ξωκκλησιού εξέφρασαν επομένως το θρησκευτικό αίσθημα της διοίκησης, των οπαδών, των φιλάθλων, συνολικά του κόσμου που παρακολουθεί με ενδιαφέρον και επηρεάζεται από την πορεία του συλλόγου. Επιπλέον στην προσωρινή έδρα του συλλόγου στο γήπεδο Αντώνης Παπαδόπουλος και συγκεκριμένα στο καφενείο των φιλάθλων διακρίνουμε ένα έργο τέχνης όπου απεικονίζονται αθλητές, ένα εκκλησάκι, ένα ιστιοφόρο και ένας αρχαίος ναός και επιπλέον δίπλα από το καφενείο στην είσοδο της αίθουσας «Τάκης Πελεκάνος» φέρει μια εικονογραφία όπου απεικονίζονται η Παναγία με το Χριστό μαζί με την ελληνική σημαία και το Φοίνικα όπου ξεχωρίζονται η ποδοσφαιρική ομάδα του Συλλόγου όπου νίκησε στη Τραπεζούντα την Τουρκική ομάδα αλλά και η Κατεχόμενη πόλη της Αμμοχώστου συμπληρώνοντας ένα παζλ μίας ταυτότητας του Συλλόγου και διαμορφώνοντας εικονογραφημένα τη συλλογική ταυτότητα του Σωματείου.

(Φωτογραφίες που έβγαλα κατόπιν προφορικής άδειας κατά την επίσκεψή μου στο στάδιο Αντώνης Παπαδόπουλος το Νοέμβριο του 2022)

2.5 Θεωρητικές προσεγγίσεις περί των οπαδικών ταυτοτήτων και της κουλτούρας

Ο οπαδισμός (fandom) σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «είναι ένα σύνθετο κοινωνικό φαινόμενο και μέρος των πρακτικών της καθημερινής ζωής μεγάλου μέρους του πλυθησμού πολλών κοινωνιών της μεταπολεμικής περιόδου, από το 1950 μέχρι σήμερα, που μπορεί να διερευνηθεί μελετώντας το άθλημα του ποδοσφαίρου» (Ζαϊμάκης, 2013:10). Ο οπαδισμός αφορά πολλούς τομείς της κοινωνίας όπως είναι για παράδειγμα τα πολιτικά κόμματα και μεμονομένες διάσημες προσωπικότητες που έχουν οπαδούς. Οι οργανωμένοι οπαδοί των αθλητικών συλλόγων «διακρίνονται για τα ιδιαίτερα αξιακά συστήματα που σχηματίζουν» (Ζαϊμάκης, 2013:10). Το κοινωνικό φαινόμενο του οπαδισμού αθλητικών συλλόγων άργησε πολύ να μελετηθεί και να γίνουν έρευνες επί του συγκεκριμένου πεδίου από το χώρο των κοινωνικών επιστημών σε ελληνικό και κυπριακό επίπεδο,

καθώς θεωρούνταν ένα δευτερεύον ζήτημα που δεν έχριζε μίας ξεχωριστής ερευνητικής διαδικασίας και μεθόδου δυσχεραίνοντας την ορατότητα της συνθετότητας των οργανωμένων οπαδών αθλητικών συλλόγων, της κουλτούρας και των προτύπων κοινωνικής συμπεριφοράς τους. Η στροφή του επιστημονικού λόγου των κοινωνικών επιστημών και ειδικά των νέων σχολών σκέψης προς «τις λαϊκές κουλτούρες και το πολιτισμό της καθημερινής ζωής οδήγησαν στο να μελετηθεί ο σύγχρονος πολιτισμός. Μέρος του σύγχρονου πολιτισμού σύμφωνα με τη βιβλιογραφία είναι το ποδόσφαιρο που χαρακτηρίζεται για τη μαζικότητα στα γήπεδα και τα συνδεδεμένα με αυτό διάφορα στέκια οπαδών των συλλόγων ποδοσφαίρου. Το ποδόσφαιρο επομένως «διασυνδέεται με τα συμβολικά και αξιακά συστήματα και τις εκφραστικές τελετουργίες» (Ζαϊμάκης, 2013:10) των οπαδών.

Ποιο αναλυτικά σύμφωνα με την βιβλιογραφία «τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες τα σπορ δεν συγκαταλέγονταν στα βασικά ενδιαφέροντα των κοινωνικών επιστημών καθώς θεωρούνταν ότι συνδέονταν με κατώτερους τύπους κουλτούρας, τις εφήμερες καταστάσεις και τα παροδικά πρότυπα κοινωνικής συμπεριφοράς, που δεν μπορούσαν να ενταχθούν στα αναλυτικά σχήματα των μεγάλων θεωριών και να έχουν θέση στις σοβαρές επιστήμες» (Ζαϊμάκης, 2013:9). Η εστίαση των κοινωνικών επιστημών σε ότι είχε σχέση με τα σπορ, τους υποστηρικτές των αθλητικών συλλόγων αλλά και ευρύτερα των σχέσεων μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων γύρο από τα σπορ, και η αναφορά επομένως για τους οπαδούς από τους κοινωνικούς επιστήμονες, απορροφούνταν από ευρύτερα ερευνητικά πεδία, όπως από αυτά που άπτονταν της πολιτικής και της διαχείρισης πλήθους από επιστημονικούς φορείς που είχαν ως αποστολή την εκπόνηση μελετών για τις αποκλίνουσες συμπεριφορές. Τα σπορ και ο αθλητισμός επομένως μέχρι τα τέλη του 20ου αιώνα δεν ήταν ένα διακριτό πεδίο που μπορούσε να μελετηθεί αυτόνομα και να αναδυθούν ευρύτερα ζητήματα γύρο από τις κοινότητες οπαδών, αθλητών των αθλητικών συλλόγων και των φορέων που συνδέονται με τα σπορ και τα οικήματα που τελούνται οι αγώνες των αθλητικών αναμετρήσεων μέχρι να γίνει ξεχωριστός τομέας των κοινωνικών επιστημών ο αθλητισμός και ότι έχει σχέση με αυτόν.

Μέχρι να μελετηθούν όλες οι πτυχές του φαινομένου του οπαδισμού επιστημονικά από το χώρο των κοινωνικών επιστημών υπήρχε μόνο ένα ενδιαφέρον για αυτές τις κοινότητες που τον αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά σε ότι αφορούσε τις βίαιες εκδηλώσεις τους προσάπτοντας τους τα στερεότυπα των βίαιων περιθωριοποιημένων νέων των λαϊκών κοινωνικών στρωμάτων. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, «ο οπαδισμός είναι ένα χαρακτηριστικό της λαϊκής κουλτούρας της νεωτερικής κοινωνίας», που συναντάτε καθημερινά και στην περίπτωση της Κυπριακής κοινωνίας. Ο οπαδισμός ακόμα παραπέμπει σε μία «συλλογική ταυτότητα που συγκροτείται με βάση την κοινή έλξη των μελών μιας ομάδας και την νοηματική επένδυση τους σε ιδιαίτερα μορφώματα της λαϊκής κουλτούρας με κύριο λόγο της εμφάνισης του στις νεωτερικές κοινωνίες να είναι η κρίση ταυτοτήτων στις ανεπτυγμένες κοινωνίες αυτής της ιστορικής περιόδου» (Ζαϊμάκης, 2017:2).

Επιπλέον ο οπαδισμός σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, «αφορά στην ειδική σχέση που υπάρχει ανάμεσα σε ένα ορισμένο κοινό και ένα είδος λαϊκής κουλτούρας, όπου τα μέλη μιας κοινότητας οπαδών βιώνουν την ευχαρίστηση της κατανάλωσης, της συμμετοχής και της συναισθηματικής έκφρασης επενδύοντας συμβολικά στην πολιτισμική διαφορά και αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του τρόπου ζωής και προφίλ της ταυτότητας που μπορεί να υπερισχύει έναντι άλλων ιδιοτήτων του εαυτού» (Ζαϊμάκης, 2017:3), χωρίς να σημαίνει ότι συμβαίνουν όλα αυτά απόλυτα ή μερικά με τους οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου. Ενδεχομένως μια παρατήρηση σε αυτή την αναφορά είναι αν η «πολιτισμική διαφορά» χαρακτηρίζει και το να έχουν μια συγκεκριμένη θρησκευτική ταυτότητα.

Οι οπαδοί, οι θαυμαστές, οι υποστηρικτές εκφράζουν τις ταυτότητες τους επομένως σε συγκεκριμένα πλαίσια και όχι στο κοινωνικό κενό ούτε περιορίζονται αποκλειστικά στο γήπεδο ποδοσφαίρου ή σε ειδικά περιβάλλοντα ποδοσφαίρου ή και άλλων σπορ που δεν εστιάζουμε σε

αυτή την εργασία. Το ποδόσφαιρο σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «κατασκευάζεται και καταναλώνεται σε καθημερινή βάση προκειμένου να επιβεβαιωθεί η αίσθηση του εαυτού, του ανήκειν στη κοινότητα και στα πρότυπα της καθημερινής ζωής των ανθρώπων» (Stone, 2007:169-184). Επιπλέον η ποδοσφαιρική κουλτούρα σύμφωνα με την βιβλιογραφία «δεν ήταν ποτέ μια στατική υπόθεση και έχει τα δικά της αλλοτριωτικά χαρακτηριστικά προς διαπραγμάτευση. Οι τρόποι στήριξης και η δομική και άτυπη οργάνωση τους υπόκεινται συνεχώς σε αλλαγές σύμφωνα με άλλες κοινωνικό-ιστορικές επιρροές. Αντ' αυτού οι ακαδημαϊκές συζητήσεις γύρω από την κουλτούρα των οπαδών τείνουν να κυριαρχούνται «από μία αναζήτηση για αυθεντικότητα όπου τα πρότυπα υποστήριξης εντοπίζονται σε σχέση με κάποια έννοια παραδοσιακής συμπεριφοράς ανθεκτικής στην αστική παρέμβαση και στα εταιρικά ιδανικά» (Stone, 2007:169-184)

Το να είναι κανείς οπαδός μιας ποδοσφαιρικής ομάδας γίνεται βασικό στοιχείο της διαπραγμάτευσης της καθημερινής ζωής του ατόμου-οπαδού σε σχέση με άλλα κοινωνικά χαρακτηριστικά, όπως του να είναι μέλος σε μία οικογένεια και να εργάζεται κάπου μέσα από την οποία εναλλαγή ρόλων και την οπαδική ζωή εμφανίζονται σύνθετα ζητήματα. Το ποδόσφαιρο μπορεί να «υπερβαίνει την καθημερινή ζωή και να είναι ενσωματωμένο στις καθημερινές ρουτίνες και τις χωρικές πρακτικές της ζωής των ανθρώπων και να παρέχει την υπέρβαση και τη ρουτίνα» γύρω από την οποία μπορεί να δομηθεί η ζωή των οπαδών και να αποτελεί σημαντικό στοιχείο στη δομή της ζωής πολλών ανθρώπων. Επιπλέον το ποδόσφαιρο έχει σχέση με βασικές οργανωτικές διαδικασίες της καθημερινής ζωής των ατόμων που κατακερματίζονται. Σε αυτά τα πλαίσια σύμφωνα με τη βιβλιογραφία οι οπαδοί δίνουν νόημα στην όλο και πιο κατακερματισμένη ζωή τους μέσω της προσκόλλησης τους στο ποδόσφαιρο που είναι ένα λογικά καθορισμένο πολιτιστικό προϊόν συνεχώς κάτω από μεγάλη πίεση από προοδευτικές δυνάμεις» (Stone, 2007:169-184). Το ποδόσφαιρο «διαπερνά τους θεσμούς, τις πολιτιστικές πρακτικές και τις προσωπικές αλληλεπιδράσεις και τους διαφορετικούς τομείς δραστηριότητας των οπαδών» (Stone, 2007:169-184).

Οι οπαδοί από την δεκαετία του 1970 και έπειτα δεν έμειναν ανεπηρέαστοι από τις δομικές αλλαγές στην οργάνωση και λειτουργία του ποδοσφαίρου. Τότε στα δυτικά κράτη όπως στην Ελλάδα έγιναν αλλαγές της πολιτικής οικονομίας του ποδοσφαίρου. Η περίοδος εκείνη ήταν καθοριστική ώστε να μελετηθούν οι κόσμοι των οπαδών αθλητικών συλλόγων από τους κοινωνικούς επιστήμονες. Συγκεκριμένα σε πολλές χώρες οι αθλητικοί - ποδοσφαιρικοί σύλλογοι μετατράπηκαν σε Ποδοσφαιρικές Ανώνυμες Εταιρίες, που επέφεραν γρήγορη αλλαγή ως προς την οργάνωση, τη δομή και τις λειτουργίες του σύγχρονου επαγγελματικού ποδοσφαίρου. Συνέπεια των αλλαγών αυτών σύμφωνα με τη βιβλιογραφία ήταν να γίνουν «αλλαγές ως προς τις μορφές του οπαδισμού, τις ταυτότητες, τους κώδικες συμπεριφοράς και τα αξιακά πρότυπα που διαμορφώνονται στο χώρο του ποδοσφαίρου» (Ζαϊμάκης, 2013:10). Όπως στο ποδόσφαιρο αλλά και σε κάθε άλλο σπορ που περιλαμβάνουν οι αθλητικοί σύλλογοι με ιδιοκτησιακό και επιχειρηματικό καθεστώς στις γραμμές τους επιφέρει νέες σχέσεις μεταξύ των υποστηρικτών και των διοικήσεων και ιδιοκτητών. Αυτή η αλλαγή της περιόδου είναι δόκιμο να χαρακτηριστεί ως μία τομή σε σχέση με την συνέχεια του κόσμου των υποστηρικτών αθλητικών αναμετρήσεων. Τότε εμφανίστηκαν οι οργανωμένοι οπαδοί που ήθελαν και θέλουν να έχουν λόγο και ρόλο στο σύλλογο τους και τις αποφάσεις που παίρνονται από τις διοικήσεις που καθορίζει ο εκάστοτε ιδιοκτήτης των Ποδοσφαιρικών Ανώνυμων Εταιριών.

Σταδιακά μέσα από τις ποιοτικές και ποσοτικές έρευνες που αναδείχτηκαν ως πολύτιμο ερευνητικό εργαλείο για τους κοινωνικούς επιστήμονες αλλά και την παρατήρηση μέσα στις κοινότητες αυτές αναδείχτηκαν πολλές πλευρές της οπαδικής ταύτισης και της υποστήριξης τους που καταρρίπτουν στερεότυπα και χαρακτηριστικά που προσάπτονται στους οπαδούς χωρίς να λένε οι ίδιοι οι οργανωμένοι οπαδοί πως βιώνουν την συμμετοχή τους στον αθλητισμό. Επιπλέον αυτές οι έρευνες αναδεικνύουν το τι αντιπροσωπεύει και εκφράζει το κοινωνικό φαινόμενο των

οργανωμένων οπαδών στα ευρύτερα κοινωνικά στρώματα και τις τάσεις κοινωνικής συμπεριφοράς. Ο κόσμος των οπαδών αθλητικών αναμετρήσεων και ότι συνδέεται με κοινωνικές ομάδες που άλλοτε θεωρούνταν αδύνατο να είναι οργανωμένοι οπαδοί αθλητικών- ποδοσφαιρικών αναμετρήσεων γίνονται ορατοί στα επιστημονικά κείμενα των κοινωνικών επιστημών.

Το φαινόμενο του οπαδισμού ιστορικά εμφανίστηκε για πρώτη φορά στα Βρετανικά γήπεδα και στη ιστορική συνέχεια επεκτάθηκε σε όλο τον αθλητικό κόσμο των δυτικών καπιταλιστικών κοινωνιών. Συγκεκριμένα ο οπαδισμός με βάση την ταύτιση και υποστήριξη με διάφορους τρόπους αθλητικών συλλόγων εντοπίζεται πρώτη φορά στις νεωτερικές κοινωνίες και συγκεκριμένα στην ιστορικά οριοθετημένη περίοδο της των μεταπολεμικών χρόνων των δεκαετιών από το 1950. Οι νεωτερικές κοινωνίες των μεταπολεμικών χρόνων, χαρακτηρίζονται κοινωνιολογικά για την αστικοποίηση του πληθυσμού τόσο στην Ελλάδα αλλά και πανευρωπαϊκά, δηλαδή πρόκειται για την αύξηση του πληθυσμού που ζει σε πόλεις και στα αστικά κέντρα. Αυτή η περίοδος από το 1950 μέχρι τη δεκαετία του 1980, έχει ως σημείο αναφοράς την καπιταλιστική ανάπτυξη που τα επόμενα χρόνια με τα επιμέρους διαφορετικά ή κοινά χαρακτηριστικά που συνεχίζει μέχρι σήμερα χαρακτηρίζετε τόσο για τις περιόδους κρίσεις αλλά και σταθερότητας και ανάπτυξης που επηρεάζουν το κόσμο των οπαδών, καθώς η εκάστοτε οικονομική κατάσταση έχει και τις ανάλογες επιπτώσεις στις ζωές των οπαδών. Οι έρευνες και μελέτες επί του φαινομένου του οπαδισμού και των σπορ που σχετίζετε, άρχισαν να αυξάνονται μετά την ανάληψη των ΟΑ από την Αθήνα το 1997, αλλά κυρίως μετά την κατάκτηση του πανευρωπαϊκού πρωταθλήματος ποδοσφαίρου το 2004 από την εθνική ομάδα ποδοσφαίρου της Ελλάδας, οπότε και η έρευνα και η σχετική βιβλιογραφία για την ελληνική και κυπριακή περίπτωση που ενδιαφέρει την εργασία αναπτύσσεται γοργά στην Ελλάδα.

Οι κοινωνικές αλλαγές της περιόδου αυτής με τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές νέες συνθήκες, οδήγησε στο να υποστούν ριζικές και να μετασηματιστούν οι νεανικές ταυτότητες και οι υπάρχοντες κόσμοι των υποστηρικτών των αθλητικών συλλόγων, ειδικά κατά την αυξανόμενη εμπορευματοποίηση και επαγγελματοποίηση των σπορ και κυρίως του ποδοσφαίρου και της οικονομικής κρίσης, όπου νέοι άνθρωποι στις μεταπολεμικές κοινωνίες, κυρίως άνδρες στη μεγάλη πλειοψηφία τους που είναι ορατή, αναζητούν νέους τρόπους για να διαπραγματευτούν την ταυτότητά τους. Ένας βασικός τρόπος διαπραγμάτευσης της ταυτότητας είναι μέσω της υποστήριξης ενός αθλητικού συλλόγου με χαρακτηριστικό γνώρισμα την έντονη και σταθερή παρουσία στους αθλητικούς αγώνες μεταβάλλοντας την μέχρι πρότινος ομογενοποιημένη εικόνα των οπαδών στα γήπεδα. Σύμφωνα με τον Stone μετά από μία εθνογραφική έρευνα ανέφερε ότι «η εκφραστική φύση του να είσαι οπαδός ορίζεται μέσα από μία διαδικασία αναμνηστικής τελετουργίας που περιγράφεται όχι ως ένα διακριτό ή απομονωμένο κοινωνικό-πολιτιστικό «γεγονός» αλλά μάλλον ως μία επέκταση της καθημερινότητας, και συνεχίζοντας αναφέρει ότι το ίδιο το «γεγονός» του αγώνα είναι απλώς μία φυσική εκδήλωση, ως ασυνείδητη εκδήλωση ορισμένης κανονικότητας που τροφοδοτεί μία συνεχή διαδικασία διαμόρφωσης ταυτότητας στη καθημερινή ζωή των εμπλεκόμενων» (Stone, 2007:169-184)

Ο οπαδισμός έχει συνδεθεί κατά τη μεταπολεμική περίοδο από το 1950 μέχρι τη περίοδο που γράφετε αυτή η εργασία, με τα ΜΜΕ καθώς από όταν ανέλαβαν τη μετάδοση των αγώνων μέσω ραδιοφώνου ή από τις εφημερίδες αρχικά όπου περιγραφόταν και γράφονταν αντίστοιχα τα τεκταινόμενα στο γήπεδο και έπειτα με την άμεση οπτική επαφή της εξ' αποστάσεως παρακολούθησης από την τηλεόραση μετέφεραν τις πρακτικές των υποστηρικτών όπως τα τραγούδια, τους ύμνους και όλη την ηχοτοπία του γηπέδου σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο. Ειδικά μετά την τηλεοπτική ζωντανή προβολή των αγώνων ποδοσφαίρου τη δεκαετία του 1980 ο οποιοσδήποτε άνθρωπος έχει οπτική και ηχητική πρόσβαση μέσα στο γήπεδο και ακούει και βλέπει τους οπαδούς βέβαια πάντα ανάλογα με το που εστίαζε η κάμερα ή τι επέτρεπε να ακουστεί ο τηλεοπτικός σταθμός σύμφωνα με τις επιταγές των ΜΜΕ.

Σύμφωνα με την βιβλιογραφία «τα εγκωμιαστικά τραγούδια και οι ύμνοι αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι των αθλητικών δρώμενων από τη βικτωριανή εποχή όπου από τη δεκαετία του 1950 η πρακτική των υποστηριχτών με τα τραγούδια και τους ύμνους για να τονώσουν το ηθικό των παιχτών, πήρε παγκόσμιες διαστάσεις» (Τσιμπογιάννη, 2013:274). Επιπλέον τα τραγούδια και οι ύμνοι των οπαδών καθιερώθηκαν, «ως μέσω ενίσχυσης της οπαδικής ταυτότητας και διαδόθηκαν σε διάφορες περιοχές του κόσμου» (Τσιμπογιάννη, 2013:274). Επιπλέον ένας παράγοντας που έδρασε συνδυαστικά με τα ΜΜΕ και οδήγησε στην εμφάνιση του οπαδισμού έγκειται «με τη κρίση ταυτοτήτων στις ανεπτυγμένες κοινωνίες (Ζαϊμάκης, 2017:6). Σε αυτά τα πλαίσια επομένως της εμφάνισης του φαινομένου του οπαδισμού εμφανίστηκαν οι πρώτες μελέτες τόσο στην Ευρώπη αλλά και διεθνώς. Για αυτό που κάθε μια από αυτές τις μελέτες αναδεικνύουν πτυχές του φαινομένου όπου μία βασική έρευνα είναι αυτή της κατηγοριοποίησης των οπαδικών ταυτοτήτων, ως προς αυτούς που έχουν παρουσία μέσα από μια συλλογικότητα οπαδών όπως τα κλαμπ ή των ανένταχτων οπαδών και φιλάθλων ονομάζοντας τους πρώτους οργανωμένους οπαδούς.

Συγκεκριμένα σύμφωνα με την μέχρι τώρα μελέτη μου, η βασική διαφορά των οπαδών από τους υπόλοιπους υποστηριχτές των αθλητικών συλλόγων που πήγαιναν στα γήπεδα και πριν τη δεκαετία του 1960 είναι η σταθερή σχέση που διατηρούσαν με τον σύλλογο που υποστήριζαν καθώς πλέον διακρίνονται από μία θεσμοποιημένη μορφή οργάνωσης της δράσης τους με την οποία κάνουν ορατή την θέση τμημάτων των οπαδών αναφορικά με ζητήματα της λειτουργίας του συλλόγου και του αγωνιστικού σκέλους του και διαχωρίζονται από τους ανοργάνωτους οπαδούς και φιλάθλους. Σε αυτά τα πλαίσια η υποστήριξη του συλλόγου γίνεται με πολύπλευρους τρόπους που ενδεχομένως να τους προσάψουν διάφορες κατηγορίες υπαρκτές ή ανύπαρκτες τα ΜΜΕ ή οι θεσμοί και οι διοικήσεις των συλλόγων, ανάλογα τις μορφές δράσεις που επιλέγουν όπως ότι κινούνται σε παράνομα πλαίσια, ότι προκαλούν κοινωνικές ταραχές και αυτές οι αναφορές να είναι ίσος ένας παράγοντας το να γίνονται αφορμή οι οργανωμένοι οπαδοί να στοχοποιούνται από τους μηχανισμούς κοινωνικού ελέγχου και καταστολής. Ο ρόλος άλλωστε των οργανωμένων οπαδών είναι αυτός, δηλαδή μέσω της θεσμοποίησης τους όπως υποστηρίζει ο Κρίστιαν Μπρομπερζέ για τη περίπτωση των ultras να «δημιουργούν σταθερούς θεσμούς κοινωνικότητας και αλληλεξάρτησης ώστε να συμβάλουν στη ρύθμιση, την πρόληψη και τον έλεγχο των ανεξέλεγκτων εκδηλώσεων της αστάθμητης συμμετοχής στην ομάδα και της ανάληψης δράσης» (Μπρομπερζέ, 2007:116). Στα πλαίσια αυτά επομένως, της θεσμοποίησης των οπαδών, παρά τα όποια κατασταλτικά μέτρα ή μέτρα ελέγχου σε βάρος τους ή προκλητικότητας των κρατικών οργάνων της δημόσιας τάξης ή παραπληροφόρησης και διαστρέβλωσης των εκδηλώσεων τους, να μπορούν να οργανώνουν τη δράση τους και να μην δημιουργούνται μεμονωμένες δράσεις αλλά συλλογικές ώστε να είναι ανεβασμένο το επίπεδο της αλληλοϋποστήριξης σε κάθε έκφραση υποστήριξης της ομάδας που θεωρούν ως κατάλληλη για να συμβάλλει στην πορεία της αλλά και των ίδιων ως συλλογικότητας που μπορεί ο ένας να υποστηρίξει τον άλλο.

Η υποστήριξη της ομάδας από τις κοινότητες των οπαδών, μέσω των τελετουργιών τους που λαμβάνουν χώρα κατά την διάρκεια των αθλητικών αναμετρήσεων αλλά και πέρα αυτών όπως σε επετειακές εκδηλώσεις ή φιέστες μετά από κάποια ιδιαίτερη επιτυχία, προσφέρει υψηλό θέαμα, συναισθηματική διέγερση και συγκίνηση στον κόσμο που παρακολουθεί τον αγώνα. Οι μελωδίες μέσω των τραγουδιών τους, τα πανό, τα καπνογόνα και οι διάφοροι άλλοι τρόποι διαμόρφωσης μίας παράστασης, ενός θεάματος και μίας τελετουργίας από τους οπαδούς εμπλουτίζουν και αναμορφώνουν την κοινότητα τους. Το θέαμα που παράγουν περιστρέφεται σε κάθε περίπτωση μεταξύ αυτών και των παιχτών που επευφημούν που αυτοί αντίστροφα προσπαθούν να ανταποδώσουν ή τουλάχιστον αυτό ζητάνε οι οπαδοί από τους παίκτες. Οι οπαδοί πολλές φορές αποκτούν έντονο συναισθηματικό δέσιμο με την αθλητική ομάδα που υποστηρίζουν και για την οποία αφιερώνουν μεγάλο μέρος ή όλο τον ελεύθερο χρόνο τους ακόμα και περιορίζοντας τις

οικογενειακές ή εργασιακές υποχρεώσεις τους. Ακόμα οι οπαδοί δένονται τόσο με το σύλλογο ως ολότητα αλλά και με μεμονωμένους παίχτες της ομάδας που θεωρούν ως «δικά τους» παιδιά. Άλλωστε για πολλούς οπαδούς όπως τονίζει ο Chris Stone «ο σύλλογος γίνεται συστατικό μέρος του εαυτού τους οπότε το να υποστηρίζουν το ποδοσφαιρικό-αθλητικό σύλλογο τους, και το να είναι μία συγκεκριμένη ομάδα, γίνεται βασικό στοιχείο για τη διαπραγμάτευση της καθημερινής ζωής» (Stone, 2007:169-1984).

Η υποστήριξη και οι τελετουργίες των οργανωμένων οπαδών αποτυπώνονται χαρακτηριστικά, μέσα από το λόγο τους, όπως τις εξηγούν στο κόσμο άλλων οργανωμένων οπαδικών κοινοτήτων άλλων ομάδων σε όλο το κόσμο. Συγκεκριμένα στο απόσπασμα από τη συνέντευξη στο οπαδικό Ουγγρικό περιοδικό Vendégszektor καταγράφεται όπως την εννοεί ο ερωτώμενος εκπρόσωπος των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές, η οπαδική κουλτούρα στη Κύπρο λέγοντας χαρακτηριστικά μετά το ερώτημα του δημοσιογράφου, «Τι θα μπορούσατε να μας πείτε για την κουλτούρα των οπαδών της Κύπρου γενικότερα; Ποια πέταλα/σύνολα είναι οι πιο δυνατοί και τι είναι μοναδικό σε καθένα από αυτά;» ανέφερε το εξής:

«Η πιο δυνατή κερκίδα είναι το Νότιο μας πέταλο και είμαστε περήφανοι που ο σύνδεσμος μας κατάφερε να δημιουργήσει μερικές από τις καλύτερες ατμόσφαιρες στην κυπριακή οπαδική σκηνή, με πολλές κορεογραφίες και πρωτότυπες ιδέες όλα αυτά τα χρόνια. Είμαστε επίσης περήφανοι για τον μεγάλο αριθμό πρωτότυπων συνθημάτων και τα δυνατά pyro show.

Αλλά αυτό που είναι πραγματικά μοναδικό για την ομάδα και την οργάνωση μας είναι ότι ο σκοπός και οι ενέργειες μας δεν σχετίζονται μόνο με μια ποδοσφαιρική ομάδα και τις προσπάθειες να κερδίσουμε ένα πρωτάθλημα ή ένα κύπελλο κ.λ.π. Αυτό που είναι μοναδικό για εμάς είναι ότι ο σκοπός και οι ενέργειες μας βασίζονται σε μεγάλο βαθμό για την εκπαίδευση των μελών μας της ιστορίας μας που ήταν και ο κύριος ιδρυτικός σκοπός της Ανόρθωσης το 1911. Έτσι, εκτός από την οργάνωση της κερκίδας στους αγώνες της Ανόρθωσης, η δράση του συνδέσμου μας εξαπλώνεται έξω από τα γήπεδα, στους δρόμους με πολλές διαμαρτυρίες ενάντια στην παράνομη κατοχή των εδαφών μας από την Τουρκία, τιμώντας τους Εθνομάρτυρες του Συλλόγου μας αλλά και σε κλειστές αίθουσες διοργανώνοντας εκπαιδευτικά σεμινάρια και προβολές για τα μέλη μας για την ιστορία της Ανόρθωσης, της Αμμοχώστου και της Κύπρου.

Όσον αφορά τους υπόλοιπους οπαδούς στην Κύπρο, στην πρώτη 5άδα περιλαμβάνονται οι δύο σύνδεσμοι από τις ομάδες της πρωτεύουσας Λευκωσίας (απόελ και ομόνοια) και οι άλλοι δύο από τη Λεμεσό (αέλ και απόλλων)» . (Άγνωστο, 2022)

Στο παραπάνω ερώτημα του δημοσιογράφου η απάντηση που δόθηκε και περιεγράφηκε συνοπτικά η κουλτούρα των οπαδών της Κύπρου και το ποια πέταλα/σύνολα είναι ποιο δυνατοί και τι είναι μοναδικό σε καθένα από αυτά, το χαρακτηριστικό γνώρισμα των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, που εδράζεται σε μία βάση που μπορεί να χαρακτηριστεί αντιστρόφως ανάλογη των άλλων οπαδών της Κύπρου, όπως το εκλαμβάνει ο εκπρόσωπος των Μαχητών, είναι ότι θεωρεί ότι η ατμόσφαιρα που δημιουργούν οι οπαδοί της Ανόρθωσης στο γήπεδο είναι από τις καλύτερες, φανερώνοντας ότι αυτό είναι το ποιοτικό χαρακτηριστικό που βελτιώνει τον ποδοσφαιρικό αγώνα όπως και η πρωτοτυπία των ιδεών και των συνθημάτων για την υποστήριξη των ποδοσφαιριστών και την επικοινωνία συνολικά όλων των οπαδών με τον σύλλογο. Επιπλέον ως οργανωμένοι οπαδοί της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, ο συνεντευξιαζόμενος οργανωμένος οπαδός, περιοριζόμενος στην αναφορά για την κουλτούρα των ίδιων των Ανορθωσιατών οπαδών, ανέφερε ότι βασικό χαρακτηριστικό τους είναι η εκπαίδευση των μελών τους που δεν βασίζεται αποκλειστικά στο αθλητικό -οπαδικό χώρο αλλά συνδυάζεται με την ιστορία του συλλόγου που

παραπέμπει στην καταστατική βάση του συλλόγου το 1911 και προσαρμόζει τις τομές και τις αλλαγές που έχει κάνει ο σύλλογος στην εξέλιξη του. Επιπλέον βασικό χαρακτηριστικό που μπορεί να αναγνωριστεί για την δράση τους, ως οργανωμένων οπαδών προσφυγικής ομάδας είναι η αγωνιστική διάθεση τους για τον τερματισμό της Τουρκικής κατοχής της Κύπρου και ιδιαίτερα της Αμμοχώστου με την επιστροφή τους στην έδρα του συλλόγου στο κατεχόμενο Βαρώσι της Αμμοχώστου.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «ο οπαδισμός έχει άμεση σχέση με τη λαϊκή κουλτούρα, γεγονός που παράγει ένα είδος πολιτισμού των γηπέδων που διαμορφώνεται στα πλαίσια ενός αθλητικού συλλόγου. Αυτό σημαίνει ότι συνδέετε με μία συλλογική ταυτότητα όπου στα πλαίσια της τα άτομα συγκροτούν μία ομάδα με κοινά νοήματα και ήθη μεταξύ τους. Επιπλέον η ποδοσφαιρική κουλτούρα δεν ήταν ποτέ μια στατική υπόθεση που δεν αλλάζει δηλαδή. Η ποδοσφαιρική κουλτούρα αλλάζει καθώς οι τρόποι που στηρίζουν οι οπαδοί τον αθλητικό σύλλογο και η δομική οργανωτικότητα τους υπόκεινται συνεχώς σε αλλαγές καθώς εξαρτώνται άμεσα με άλλες κοινωνικό-ιστορικές επιρροές» (Stone, 2007:169-184). Όπως αποτυπώνετε στη βιβλιογραφία «η ανάπτυξη του οπαδισμού και οι αλλαγές στη κουλτούρα και την οργάνωση των επαγγελματικών σπορ στη σύγχρονη κοινωνία συνοδεύτηκε και από ένα πλουραλισμό ταυτοτήτων στο εσωτερικό των οπαδικών ταυτοτήτων όπου τα πρότυπα συμπεριφοράς και οι αξιακές προτιμήσεις είναι ποικίλα» (Ζαϊμάκης, 2017:7). Για παράδειγμα η ανοχή στη βία ή όχι είναι διαφορετική ανά συλλογικότητα οργανωμένων οπαδών, όπως και η κοινή ενδυμασία ή όχι ανάμεσα στους οργανωμένους οπαδούς μιας συλλογικότητας οργανωμένων οπαδών μιας ομάδας κατά την διάρκεια του αγώνα στο γήπεδο ή σε άλλες εκδηλώσεις στα πλαίσια υποστήριξης του συλλόγου της αθλητικής ομάδας ποδοσφαίρου. Επιπλέον σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, δεν είναι αρκετό για να κατανοήσουμε τις οπαδικές κουλτούρες να μένουν οι ακαδημαϊκές συζητήσεις μόνο γύρο από την αυθεντικότητα τους ή όχι. Αυτές οι συζητήσεις σύμφωνα με τη βιβλιογραφία εστιάζουν σε «πρότυπα υποστήριξης σε σχέση με κάποια έννοια παραδοσιακής συμπεριφοράς που είναι ανθεκτική στην αστική παρέμβαση και στα εταιρικά ιδανικά» (Stone, 2007:169-184) πράγμα που δεν αναδεικνύει το σύνολο των κοινωνικών προτύπων και χαρακτηριστικών των οπαδών ειδικά εκείνων που έχουν ριζοσπαστικές θέσεις αναφορικά με το ιδιοκτησιακό σύστημα των αθλητικών συλλόγων.

Στη ποιο πρόσφατη περίοδο της δεύτερης και τρίτης δεκαετίας του 21ου πρώτου αιώνα που διανύουμε ο οπαδισμός μετασχηματίζεται προς μία άμεση ή έμεση μορφή του και γίνεται μία κοινωνική διαδικασία υπό διαπραγμάτευση με διαφορετική έκφραση του ανά συλλογικότητα οπαδών. Ο τρόπος ομαδοποίησης και συγκρότησης της ταυτότητας τους είναι διαφορετικός ανά περίπτωση οργανωμένων οπαδών όπως και στη περίπτωση μας της Ανόρθωσης Αμμοχώστου από αυτή άλλων χωρών ή ακόμα και εντός μίας χώρας. Σύμφωνα με τον Μπρομπερζέ «οι διαφορετικοί τύποι ομαδοποίησης αντανakλούν την διαφορετικού τύπου κουλτούρα που έχουν οι οπαδοί καθώς άλλοι οπαδοί θεωρούν ως σύμπτωμα του κοινωνικού ιστού τη θεσμοποίηση τους και γι' αυτό προσπαθούν να διαφοροποιηθούν από αυτο» (Μπρομπερζέ, 2007:116), με τρόπους που προσάπτουν σε ορισμένες φορές σε αντισυμβατικά χαρακτηριστικά αν όχι παράνομα ή στα όρια της παρανομίας. Συγκροτώντας μία διαφορετική «πολιτισμική παράδοση συμμετοχής στα θεαματικά συμβάντα και ερχόμενοι να ενισχύσουν την αντίθεση αυτή» (Μπρομπερζέ, 2007:116) οι οπαδοί, διαμορφώνουν την ταυτότητα τους και κάνουν ορατές τις αξίες τους. Σε αυτή τη διαδικασία στη πρόσφατη περίοδο συμβάλλουν τα «νέα μέσα επικοινωνίας των ηλεκτρονικών κοινωνικών δικτύων με τη χρήση των οποίων από τους οπαδούς συμβάλλουν στη συγκρότηση συλλογικοτήτων οπαδών, οι οποίες συλλογικότητες μετέχουν σε αυτά τα δίκτυα με βάση μία συγκεκριμένη ιδεολογική ή αγωνιστική έλξη που ασκεί ένα αθλητικό σωματείο στον οπαδό» (Ζαϊμάκης, 2017:12). Αυτή η περίπτωση ομοιάζει με την περίπτωση του ιδεοτύπου οπαδών αθλητικών συλλόγων των followers όπως έχει αναφερθεί ο Giulianiotti.

Συγκεκριμένα ο Giulianiotti επιχειρεί να σκιαγραφήσει της οπαδικές κοινότητες έχοντας υπόψη του ότι αυτές «δρουν στα πλαίσια της καταναλωτικής κοινωνίας. Ακόμα ο ερευνητής εντοπίζει ότι οι κοινότητες των οργανωμένων οπαδών όχι μόνο δρουν στα πλαίσια της καταναλωτικής κοινωνίας του ύστερου καπιταλισμού αλλά και ότι ο αθλητισμός είναι μέρος αυτής της κοινωνίας της οποίας οι οπαδοί δρουν εντός αυτών των πλαισίων. Το ποδόσφαιρο που μας ενδιαφέρει για την περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου στη Κύπρο, είναι μέρος του αθλητισμού που δεν ξεφεύγει από αυτά τα πλαίσια και οι οπαδοί των ποδοσφαιρικών συλλόγων σχηματίζουν τις κοινότητες τους με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Ο Giulianiotti στην προσπάθεια του να ταξινομήσει τους οπαδούς τους έχει κατηγοριοποιήσει σε 4 κατηγορίες που όμως επειδή είναι ιδεότυποι, θεωρητικά σχήματα δηλαδή, μπορεί οι οπαδοί να ανήκουν σε περισσότερα από ένα τέτοια σχήματα κατά αυτή την ταξινόμηση.

Η πρώτη κατηγορία στο θεωρητικό σχήμα του Giulianiotti είναι οι οπαδοί «Supporters» δηλαδή οι οπαδοί που χαρακτηρίζονται ως παραδοσιακοί και ένθερμοι υποστηρικτές οι οποίοι «έχουν κάνει μακροχρόνια προσωπική και συναισθηματική επένδυση στην ομάδα και εκφράζουν με κάθε τρόπο την υποστήριξη και συμπαράσταση σε αυτή και τη στηρίζουν οικονομικά θυμίζοντας σχέση συγγένειας και φιλίας» (Ζαϊμάκης, 2017:11). Επιπλέον ο τόπος που εδρεύει η ομάδα καθώς και η καταγωγή της είναι σημαντικό για αυτούς, όπου και η υποστήριξη του κλαμπ της ομάδας είναι στις προτεραιότητες του οπαδού και αντιμετωπίζεται ως μία «βιωμένη εμπειρία ριζωμένη σε μία εδαφική ταυτότητα που αντανakλάται σε μία τοποφιλική στάση προς τον ιδιαίτερο χώρο όπου εδρεύει η ομάδα» (Ζαϊμάκης, 2017:11-12), με όλες τις τελετουργίες που φανερώνουν το πόσο συναισθηματικά δεμένοι και το πόσο αγαπούν την ομάδα μεταξύ άλλων με τα τραγούδια τους κατά τη διάρκεια των ποδοσφαιρικών αγώνων ή άλλων εκδηλώσεων που διοργανώνουν αυτοί ή η ομάδα τους. Αυτοί οι οπαδοί θυμίζουν με βάση αυτό τον ιδεότυπο σε πολύ μεγάλο βαθμό τους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης, τους Μαχητές. Είναι όπως θα αναφερθούμε αναλυτικά στο επόμενο κεφάλαιο ο οργανωτής της κερκίδας που «καταλαμβάνει» το νότιο πέταλο πίσω από το τέρμα στο στάδιο της προσωρινής έδρας του συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Αντώνης Παπαδόπουλος τους στη Λάρνακα.

Ο επόμενος ιδεότυπος του Giulianiotti είναι οι «followers», που έγινε αναφορά προηγουμένως όπου λέγονται οι «παραδοσιακοί» αλλά ταυτόχρονα και οι «ήπιοι» οπαδοί. Η οπαδική τους συγκρότηση λαμβάνει χώρα πολλές φορές σε διαφορετικές περιοχές από την έδρα του ποδοσφαιρικού συλλόγου που υποστηρίζουν, με κύριο παράγοντα συγκρότησης τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας κάτι που δεν ίσχυε με τον ιδεότυπο των «Supporters». Επιπλέον οι «followers» συγκροτούνται οπαδικά μέσω παραπάνω από ένα σωματεία. Δηλαδή συγκροτούνται οπαδικά στη βάση μίας κοινής ιδεολογικής ή ιστορικής επιρροής. Στη περίπτωση υποστηρικτών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου παρατηρείται να συνδέονται και να υποστηρίζουν άλλα προσφυγικά σωματεία της Ελλάδας όπως αυτά της ΑΕΚ, του ΠΑΟΚ ή του Πανιωνίου κ.α., σε ένα συνδυασμό της ταυτότητας, των ιδεολογικών συντεταγμένων και της προσφυγικής καταγωγής των σωματείων. Οι οπαδοί που αντιπροσωπεύουν τον ιδεότυπο των «followers», διαμορφώνουν επομένως «διασυλλογικές κοινότητες οπαδών ενισχύοντας τους δεσμούς ανάμεσα σε διαφορετικά κλαμπ και οπαδούς» (Ζαϊμάκης, 2017:12) συνδυάζοντας πολιτισμικές αξίες όπως αυτές αναδεικνύονται μέσα από παράδειγμα την σχέση τους με τη προσφυγιά.

Ο τρίτος ιδεότυπος του Giulianiotti είναι οι «fans», δηλαδή οι ένθερμοι θεατές που είναι ταυτόχρονα καταναλωτές που υποστηρίζουν την ομάδα τους από απόσταση. Είναι μία κατηγορία οπαδών συνυφασμένη με τα καταναλωτικά πρότυπα της εμπορευματοποιημένης μορφής του ποδοσφαίρου και δεν σχετίζετε με τον οπαδό που θεωρεί ότι πριν την εμπορευματοποίηση του ποδοσφαίρου μέσω του ιδιοκτησιακού καθεστώτος με της Ποδοσφαιρικές Ανώνυμες Εταιρίες από τη δεκαετία του 1970 και μετά που θεωρεί ότι αλλοίωσαν το ποδόσφαιρο και έχασαν το παράδεισο τους. Αντίθετα οι «fans» είναι συνδεδεμένοι σύμφωνα με τον Giulianiotti με το σωματείο υπό τη μορφή σχέσης επιχείρησης-σωματείο και πελάτη-καταναλωτή όπου ο πρώτος πουλάει

εμπορεύματα όπως είναι τα ρούχα, τα παπούτσια, τα ενθύμια, οι μετοχές της ομάδας, οι συνδρομές αθλητικών καναλιών, τα εισιτήρια για τον ποδοσφαιρικό αγώνα ώστε να του προσφέρει έναντι αντιτίμου ένα αθλητικό θέαμα προσαρμοσμένο σε τιμολογιακές κατηγορίες ανάλογα τη θέση στο γήπεδο. Αυτή η κατηγορία κάνει ορατή την ταξική κατηγοριοποίηση στους κόσμους των υποστηρικτών αφού κάνει πιο δύσκολη τη θέση ενός εργάτη να δει τον αγώνα σε θέσεις που προσφέρουν καλύτερη ορατότητα του αγωνιστικού χώρου στο γήπεδο από κάποιον μεγαλοεπιχειρηματία που μπορεί να διαθέσει το οικονομικό αντίτιμο για όποια θέση επιθυμεί στο γήπεδο ή από κάποιους που μπορούν να αγοράσουν ότι προϊόντα της ομάδας θέλουν όταν άλλοι περιορίζονται στην αγορά ελάχιστων ειδών. Οι «fans» είναι επομένως ένας «διαμορφωτικός παράγοντας της οικονομικής δυναμικής» (Ζαϊμάκης, 2017:13) όπου τα πλαίσια στα οποία δρουν οι ομάδες αυτές όλα γίνονται εμπορεύματα και το καθεστώς της ιδιοκτησίας του ποδοσφαιρικού συλλόγου επενδύει στο αθλητικό σώμα όπου οι διάσημοι αθλητές ανεβάζουν την εμπορική αξία του συλλόγου και οπαδοί γίνονται πελάτες- καταναλωτές.

Η τέταρτη κατηγορία οπαδών του Giulianotti είναι ο ιδεότυπος των «νομάδων», δηλαδή των ήπιων καταναλωτών θεατών οι οποίοι είναι οικονομικά εύπορα άτομα κυρίως άνδρες που η ταξική του θέση είναι στην αστική τάξη. Οι οπαδοί αυτοί δεν υποστηρίζουν συγκεκριμένη ομάδα και αγοράζουν προϊόντα από διάφορα κλαμπ οργανωμένων οπαδών κυρίως μετά από κάποια σημαντική επιτυχία του ποδοσφαιρικού συλλόγου. Μπορούμε να δούμε πολλές περιπτώσεις οπαδών στη κοινωνία της Κύπρου που αντιπροσωπεύουν αυτή τη κατηγορία οπαδών. Για παράδειγμα τη περίοδο του 2008 όταν η Ανόρθωση Αμμοχώστου προκρίθηκε στους ομίλους του Champions League, οπαδοί ανεξαρτήτως οπαδικής ταυτότητας και κουλτούρας στράφηκαν προς την υποστήριξη της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, για να έχει καλή επιτυχία στην πανευρωπαϊκή διοργάνωση των ποδοσφαιρικών συλλόγων. Η σχέση αυτή όμως των οπαδών με την Ανόρθωση Αμμοχώστου ήταν εφήμερη, καθώς κάνοντας ένα παραλληλισμό με την βιβλιογραφία μπορεί να εξηγηθεί «ως μία μη δεσμευτική πράξη, αλλά ως πράξη που σχετίζεται με το παράγοντα της συγκυρίας και της εμπορευματοποιημένης σχέσης των αθλητικών θεαμάτων» (Ζαϊμάκης, 2017:13). Οι εικόνες από τη τηλεόραση και η μεγάλη ακροαματικότητα των αγώνων αύξαναν τα κέρδη όσων επένδυαν από τη Κύπρο με τη τηλεοπτική κάλυψη των αγώνων για τους Κύπριους τηλεθεατές και η προβολή των αγώνων της Ανόρθωσης Αμμοχώστου ήταν επομένως ένας παράγοντας τόσο για κέρδος στην εμπορευματοποιημένη μορφή του ποδοσφαίρου αλλά και γοήτρου των οπαδών της Κύπρου με τοποφιλική στάση που υποστηρίζει της επιτυχίες οποιασδήποτε ομάδας σε κάποια διεθνή διοργάνωση.

Ο Giulianotti συνοψίζοντας τους ιδεότυπους βγάζει ορισμένα συμπεράσματα, όταν αναφέρετε σε οπαδούς που δρουν στα πλαίσια του εμπορευματοποιημένου αθλητισμού και της ατομικής λογικής παραβλέποντας αυτούς που υποστηρίζουν συλλογικά σχήματα αυτοοργανωμένων συλλόγων που δεν θέλουν να δρουν στα πλαίσια τη φιλελευθεροποίησης του ποδοσφαίρου. Επίσης η σχέση των οπαδών που εστιάζουμε, δηλαδή της Ανόρθωσης Αμμοχώστου με τα λεγόμενα του δεν είναι δεδομένη. Γι' αυτό το λόγο, ανεξάρτητα τα θεωρητικά σχήματα και τους ιδεότυπους, η ανάλυση λόγου από πρωτογενείς πηγές των οπαδών και η ποιοτική έρευνα με συνεντεύξεις και άρθρα τους που να εστιάζουν στους παράγοντες που συνέβαλαν προσωπικά στο κάθε άτομο να συγκροτηθούν οπαδικά θα οδηγήσουν σε κάποια ασφαλή συμπεράσματα για την ταυτότητα και την κουλτούρα τους, δηλαδή πως οι ίδιοι ταυτοποιούνται και πως το δικαιολογούν, τουλάχιστον από το χρόνο που έχουν ως αφετηρία έως τη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία που αποτυπώνουν μέσα από το λόγο τους τον αυτοπροσδιορισμό τους. Επιπλέον μπορούν να αναδειχτούν παράγοντες που διαμορφώνουν τις στάσεις και τις αντιλήψεις τους πέρα του κυρίαρχου ζητήματος της προσφυγιάς και προσφυγοποίησης καθώς οι νέοι σε ηλικία οπαδοί και φίλαθλοι του συλλόγου έως 49 χρονών δεν είναι πρόσφυγες αλλά μεταφέρουν τις «έξις» τους από γενιά σε γενιά.

Σε κάθε περίπτωση οι έρευνες είναι αυτές που αποτυπώνουν επακριβώς στη χρονική και τοπική

χωρική συγκυρία τη συμβολή, τη στάση, την επίδραση και την σημασία του θεατή-οπαδού στο γήπεδο για την εξέλιξη του αγώνα και το αποτέλεσμα του. Ο ερευνητής Ντέσμοντ Μόρις στο κείμενο του η «φυλή του ποδοσφαίρου» αναφέρει άλλωστε για την έρευνα που έκανε επί των ποδοσφαιρικών πρωταθλημάτων της Αγγλίας στο χρονικό διάστημα μεταξύ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και μέχρι τη δεκαετία του 1970, ότι «οι ομάδες που παίζουν στην έδρα τους έχουν δυόμισι φορές περισσότερες πιθανότητες να νικήσουν από όσες πιθανότητες έχουν αν παίζουν εκτός έδρας» (Μπογιόπουλος & Μηλάκας, 2016:68), περίοδο βέβαια που σε σχέση με τη σημερινή έχει, σε επιμέρους σημεία, αλλαγές στη πολιτική οικονομία του ποδοσφαίρου καθώς υπάρχουν ΠΑΕ οι οποίες προσανατολίζουν το σκοπό τους προς την επιδίωξη κέρδους μέσα από τις δραστηριότητες τους στο χώρο του αθλητισμού και των υποστηρικτών των αθλητικών αναμετρήσεων. Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής αναδεικνύουν την σημαντική αλληλεπίδραση που ασκούν οι οπαδοί τόσο στο γήπεδο κατά τη διάρκεια του αγώνα αλλά και της επικοινωνίας που έχουν με τους αθλητές και την διοίκηση και το πως αυτή μπορεί να ενισχύσει για την επιτυχία επί των επιδιώξεων κάθε φορά της ομάδας.

Πιο αναλυτικά το ποδόσφαιρο στη Κύπρο και την υπόλοιπη Ευρώπη από τη δεκαετία του 1960 και με αποκορύφωμα την υπόθεση Μποσμάν τη δεκαετία του 1990 έχει περιέλθει στις δυτικές κοινωνίες του ανεπτυγμένου καπιταλισμού σε φάση ελεύθερης μετακίνησης ποδοσφαιριστών και άλλων αθλητών σε πλαίσια που χαρακτηρίζονται για την επαγγελματοποίηση και τη μεγαλύτερη εμπορευματοποίηση των αθλητικών τους παρεχόμενων υπηρεσιών στους συλλόγους που αγωνίζονται. Άλλωστε το 1992 υπογράφηκε σύμφωνα με το lawspot.gr ανάμεσα σε 12 χώρες η συνθήκη του Μάαστριχ «η οποία αποτελεί τη πρώτη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου μεταξύ άλλων στο κεφάλαιο 1 και τα άρθρα 45-48 προβλέπετε η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων των πολιτών αυτών των χωρών μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα» (Αγνωστο, 2009) όπου και θα ακολουθήσει και η Κύπρος εντασσόμενη στην Ένωση το 2004 γεγονός που επηρεάζει μεταξύ άλλων και τον αθλητισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συνδυαστικά ή παράλληλα κατά ξεχωριστή περίπτωση, ενδεχομένως με τις αλλαγές της πολιτικής οικονομίας του ποδοσφαίρου που εμφανίζονται τουλάχιστον από τη δεκαετία του 1970 στην Ελλάδα με την μετατροπή των ποδοσφαιρικών συλλόγων σε Ανώνυμες Εταιρίες. Επιπλέον σύμφωνα με την βιβλιογραφία «από τις αρχές της δεκαετίας του 1960 η πολιτική οικονομία του ποδοσφαίρου στις προηγμένες χώρες της Δύσης θα γνωρίσει σημαντικούς μετασχηματισμούς και αστικοποίησης του αθλήματος ιδιαίτερα στην Αγγλία» (Ζαϊμάκης, 2013:33) Τα νέα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά δεδομένα που εμφανίστηκαν στο Κυπριακό ποδόσφαιρο και γενικά στο κυπριακό αθλητισμό κυρίως από τη δεκαετία του 1990 και ύστερα, οι οπαδοί της Ανόρθωσης θίγουν με τον δικό τους τρόπο και για τους ιδιαίτερους λόγους, όπως συμβαίνει μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα και τα blog που συμμετέχουν και επικοινωνούν αλλά και με τους αγώνες τους, όπως χαρακτηριστικά αναφέρετε σε συνέχεια της συνέντευξης των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου στο Ουγγρικό περιοδικό απαντώντας στην ερώτηση «τι πιστεύετε για τον σύγχρονο κόσμο του σήμερα; Αυτό επηρεάζει επίσης τους ultras χωρίς αμφιβολία. », η απάντηση που δόθηκε ήταν η εξής:

«Ο κόσμος προχωρά πάντα μπροστά και πάντα ο παλιός φαίνεται πιο ρομαντικός και απλός. Όμως κάθε γενιά είχε τις δικές της δυσκολίες, το ίδιο ισχύει και για τη δική μας γενιά. Πρέπει να αντιμετωπίσουμε τις δικές μας δυσκολίες στον σύγχρονο κόσμο μας. Οι καιροί αλλάζουν γρήγορα και η τεχνολογία παίζει σημαντικό ρόλο στη ζωή μας τώρα και δυστυχώς αυτό επηρεάζει την οπαδική νοοτροπία και τις βασικές αρχές. Πρέπει να είμαστε έξυπνοι και σοφότεροι και να προσαρμοστούμε στις αλλαγές χωρίς να θυσιάσουμε τις αρχές και τις πεποιθήσεις μας.

Βασικό σημείο για την ομάδα μας αυτής της μετάβασης στον σύγχρονο κόσμο και το σύγχρονο

ποδόσφαιρο ήταν η μετάβαση της ποδοσφαιρικής μας ομάδας σε εταιρεία, όπου συνολικά αντισταθήκαμε και καθυστερήσαμε τη διαδικασία όσο το δυνατόν περισσότερο. Δυστυχώς, όμως, το σύγχρονο ποδόσφαιρο, καθώς και η κακή διαχείριση της ομάδας και τα οικονομικά του συλλόγου τα τελευταία χρόνια, έκαναν αναπόφευκτη αυτή τη μετάβαση. Αν και αυτή η μετάβαση πέρασε, καταφέραμε επίσης να πετύχουμε κάποιους καλύτερους όρους για τον σύλλογό μας, συμπεριλαμβανομένου ενός συγκεκριμένου ποσοστού των μετοχών της εταιρείας να ανήκει στην Ανόρθωση για να έχουμε τον έλεγχο της ποδοσφαιρικής εταιρείας που διαχειρίζεται την ποδοσφαιρική ομάδα.

Παρόλα αυτά, ακόμη και σήμερα παρακολουθούμε στενά κάθε βήμα της εταιρείας και συνεχίζουμε να δηλώνουμε ως αντίπαλοι αυτού του ιδιοκτησιακού καθεστώτος της ομάδας μας. Δεν θέλουμε τα ηνία της ομάδας να πέσουν ποτέ στα χέρια ενός ξένου μεγαλοεπιχειρηματία, ο οποίος θα μετατρέψει τον σύλλογο μας σε εμπορική ποδοσφαιρική ομάδα και για χάρη των χρημάτων να αλλάξει για παράδειγμα το όνομα του συλλόγου, το όνομα του το γήπεδο κλπ. Ο σύλλογος μας δεν μοιάζει με κανέναν σύλλογο καθώς αντιπροσωπεύει πολύ περισσότερα πράγματα από το ποδόσφαιρο και τα χρήματα. Τα τρόπαια και οι διακρίσεις στον αθλητισμό για εμάς έρχονται σε δεύτερη μοίρα μετά το μεγαλείο αυτού του συλλόγου εκτός γηπέδων. Τρανό παράδειγμα η περσινή πρόταση της διοίκησης της εταιρείας, για εκσυγχρονισμό του εμβλήματος της ομάδας, που μας βρήκε απέναντι και μετά από μεγάλη πίεση από την πλευρά μας καταφέραμε να αποτρέψουμε αυτή την απόφαση.» (Άγνωστο, 2021)

Στη παραπάνω τοποθέτηση του οργανωμένου οπαδού της Ανόρθωσης Αμμοχώστου των Μαχητών σχετικά για τον σύγχρονο κόσμο του σήμερα και το γεγονός που αυτό επηρεάζει τους ultras σήμερα η απάντηση που δίνετε μπορεί να χαρακτηριστεί ως μία διαλεκτική αποτύπωση των αξιών και των πεποιθήσεων που καλείται να διαφυλάξει η κοινότητα των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, με τις επιταγές των κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών εξελίξεων που όπως αναφέρει η μετάβαση στο σύγχρονο ποδόσφαιρο του συλλόγου του, ήταν «αναπόφευκτη». Επιπλέον ξεχωρίζει η αναφορά του στο να «προσαρμοστούν στις αλλαγές χωρίς να θυσιάσουν τις αξίες και τις πεποιθήσεις τους», γεγονός που μπορεί να ερμηνευτεί ως μία αναγκαία αποδοχή της πολιτικής φιλελευθεροποίησης του ποδοσφαίρου και της συμμετοχής του συλλόγου στα σύγχρονα δεδομένα όποια και αν είναι αυτά. Όμως τα νέα δεδομένα δεν βρήκαν σύμφωνους τους οργανωμένους οπαδούς γι' αυτό και αντιστάθηκαν και εμπόδισαν την μετάβαση της ποδοσφαιρικής ομάδας σε εταιρία. Δηλαδή ο αγώνας τους ενάντια στο ιδιοκτησιακό καθεστώς του Συλλόγου παραμένει καθώς δηλώνουν «αντίθετοί αυτού του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και παρακολουθούν στενά κάθε βήμα της εταιρίας», αν και η κρητική και ο αγώνας τους απέναντι στους ιδιοκτήτες του συλλόγου όπως αναφέρονται σε άρθρα που εξετάζουμε σε αυτή την εργασία είναι αυτό που ξεχωρίζει..

Στα κοινωνικά πλαίσια της ρευστής νεωτερικότητας σύμφωνα με τον Stone, «υπάρχει απώλεια των κοινωνικών σταθερών που έκαναν την ταυτότητα να φαίνεται φυσική, προκαθορισμένη και αδιαπραγμάτευτη, γεγονός που οδηγεί το άτομο σύμφωνα με τον ερευνητή σε μία απεγνωσμένη αναζήτηση ενός εμείς μέσω του οποίου και σε σχέση με την αίσθηση του εαυτού του, μπορεί να διαπραγματευτεί» (Stone, 2007:169-184). Δηλαδή μέσα από μία αναζήτηση κοινωνικής συμβίωσης με άλλα άτομα του ίδιου χώρου, αυτού μίας αθλητικής ομάδας, τόσο δια ζώσης αλλά και μέσα από τα ηλεκτρονικά κοινωνικά δίκτυα όπως είναι τα blogs των συνδέσμων των οπαδών αθλητικών συλλόγων, επικοινωνούν και ανταλλάζουν απόψεις και θέσεις μέσω του λόγου τους για ζητήματα όπως αφορούν την επιλογή κατάλληλων παιχτών, ικανής διοίκησης ή το πως θα παρέμβουν στην διοίκηση της ομάδας για να μεταφέρουν τα αιτήματά τους και άλλα πολλοί λόγοι οι οποίοι μέσα από τις διαφορετικές προσεγγίσεις τους και αντιπαραθέσεις τους για το καλό της ομάδας τους,

σχηματίζουν τη ταυτότητα του κοινωνικού κόσμου των οπαδών. Δηλαδή μέσα από το τρόπο που σκέφτονται, τα ιδανικά που αναφέρουν ότι εκπροσωπούν, τις απόψεις τους και τις θέσεις τους για ζητήματα της κοινότητας τους και της κοινωνίας και του κόσμου συνολικά στο παγκόσμιο περιβάλλον που συμμετέχουν τόσο οι ίδιοι αλλά και η ομάδα τους συνολικά συνθέτουν τη διαπραγμάτευση του ατόμου για τη σχέση του εαυτού του με τους άλλους συμμετέχοντες- όμοιους τους. Συνεχίζοντας ο Stone αναφέρει ότι «η διαρκής σχέση μεταξύ των ποδοσφαιρικών ταυτοτήτων και των παραδοσιακών συσχετισμών κοινωνικής τάξης, φύλου και τόπου σημαίνει ότι οι τρέχουσες συζητήσεις γύρο από τη διάλυση τέτοιων συσχετισμών έχουν αντίκτυπο στον ρόλο του ποδοσφαίρου ως προς την κατασκευή και έκφραση ατομικών και κοινοτικών ταυτοτήτων, καθώς ενσωματώνονται επιτελεστικά, μέσα στη καθημερινή ζωή» (Stone, 2007:169-184). Η οπαδική κοινότητα επομένως για τους οπαδούς είναι πολύ σημαντική καθώς η υποστήριξη του συλλόγου τους εξελίσσεται σε μια καθημερινή ζωή όπου υπάρχει ανασφάλεια και προσωρινότητα και η δράση και συμμετοχή στην συλλογικότητα οπαδών που υποστηρίζουν την ομάδα τους είναι ουσιαστική ως προς την συγκρότηση και διαμόρφωση της προσωπικής ταυτότητας του ατόμου-οπαδού.

Ακόμα σύμφωνα με τη βιβλιογραφία η νέα πολιτική οικονομία του ποδοσφαίρου μεταφράζεται με την αναδιευθέτηση των λειτουργιών των ποδοσφαιρικών κόσμων των τοπικών κοινωνιών και τον επαναπροσδιορισμό των ταυτοτήτων τους. Από τα «μέσα της δεκαετίας του 1980 επιπλέον οι ποδοσφαιρικές κοινότητες ξεπερνούν τις κοινότητες διχοτομικές αντιθέσεις ανάμεσα στο τοπικό και το παγκόσμιο, το οικουμενικό και το ιδιαίτερο, την ομοιογένεια και την ετερογένεια εντοπίζοντας το σύνθετο χαρακτήρα των σύγχρονων κοινωνιών, όπου το τοπικό θεματοποιείται στο παγκόσμιο περιβάλλον μέσω της πολιτισμικής διάχυσης της τοπικής ή εθνικής διαφοροποίησης χαρακτηρίζοντας το επιστημονικά ως τοπικοπαγκοσμιοποίηση» (Ζαϊμάκης, 2013:43-44). Με αυτή την ανάλυση των ερευνητών τονίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας των σύγχρονων κοινωνιών, όπου το τοπικό, στη περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου είναι η ιδιαιτερότητα της προσφυγοποίησης του συλλόγου και η προσωρινή εγκατάσταση του μερικά χιλιόμετρα μακριά στο ίδιο νησί, όπου το «τοπικό θεματοποιείται ευρύτερα στο κόσμο μέσω της διάχυσης των πολιτισμικών χαρακτηριστικών του που εκτείνονται μέσα από το ιδιαίτερο τοπικό και εθνικό ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του συλλόγου» (Ζαϊμάκης, 2013:43-44).

Ένα παράδειγμα που με βάση το παραπάνω σχήμα δείχνει τη διάχυση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου στο παγκόσμιο περιβάλλον είναι η υιοθέτηση από ένα νέο αθλητικό σύλλογο το 2003 του ονόματος και του εμβλήματος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου από ένα αθλητικό σύλλογο στην Ισπανική πόλη Βιμιάνθο. Το ολοκληρωμένο όνομα του συλλόγου σύμφωνα με τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης «είναι Agrupación Deportiva Anorthosis Viminianzo (Αθλητικός Όμιλος Ανόρθωση Βιμιάνθο, ADAY)» (Άγνωστος, 2012) όπως δημοσιεύτηκε στο ιστοτόπο anorthosis24.net. Συγκεκριμένα όπως αναφέρετε χαρακτηριστικά «οι δύο αθλητικοί σύλλογοι της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και της Ανόρθωσης Βιμιάνθο είναι σε επικοινωνία μεταξύ τους, συνεργάζονται και ανταλλάσσουν αναμνηστικά καθώς και διοργανώνουν ταξίδια στις πόλεις που έχουν την έδρα οι σύλλογοι τους. Επιπλέον ο παράγοντας που οδήγησε την ισπανική ομάδα να ονομαστεί Ανόρθωση είναι το γεγονός ότι και «ο ισπανικός σύλλογος δεν μπορούσε να αγωνιστεί στο τόπο του. Στα πλαίσια αυτά ο κόσμος και οι παράγοντες του ισπανικού συλλόγου εμπνεύστηκαν το όνομα και το έμβλημα της Ανόρθωσης Αμμοχώστου από τη Κύπρο το οποίο εξέφραζε και εκφράζει το κόσμο του Ισπανικού συλλόγου» (Άγνωστος, 2012), όπως δημοσιεύτηκε στο ιστοτόπο anorthosis24.net. Επιπλέον σύμφωνα με την βιβλιογραφία όπως διαβάζουμε στον ιστοτόπο famagusta.news μία ακόμα ποδοσφαιρική ομάδα, στη Νορβηγία, εμπνεύστηκε το όνομα της από την Ανόρθωση Αμμοχώστου. Συγκεκριμένα το 2008 όταν «η Νορβηγική ομάδα αποφάσισε το όνομα που θα έδινε στο σύλλογο την ίδια περίοδο που η Ανόρθωση Αμμοχώστου είχε γίνει πολύ γνωστή στην Ευρώπη λόγω της παρουσίας της στο Champions League. Το επίτευγμα αυτό της Ανόρθωσης το θαύμασαν οι Νορβηγοί, και αφού έμαθαν κάποια πράγματα για την ιστορία της

ομάδας πρόσθεσαν στο όνομα της και το Famagusta δηλαδή Αμμόχωστος, γεγονός που το αποδέχτηκε η Ομοσπονδία της Νορβηγίας και στις 11 Σεπτεμβρίου 2008, ιδρύθηκε και επίσημα η Νορβηγική ομάδα με την ονομασία Fermað Famagusta» (Άγνωστος, 2019). Αυτή η εξέλιξη του συλλόγου στο ευρωπαϊκό πρωτάθλημα και η επιρροή που άσκησε σε παράγοντες του ποδοσφαίρου άλλων χωρών είναι ένα γεγονός που αντανάκλα ενδεχομένως την διάχυση στο παγκόσμιο περιβάλλον του ποδοσφαίρου της ιστορίας, της ταυτότητας και των κοινωνικοπολιτικών χαρακτηριστικών του Σωματείου.

2.6 Οπαδισμός και κοινωνική τάξη στη περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου

Η οπαδική συγκρότηση των υποστηρικτών της Ανόρθωσης και η συζήτηση αναφορικά με τη ταξική σύνθεση των οπαδών και το αν φαίνεται να υπάρχει κάποια αντιπαράθεση από μεμονωμένους οπαδούς ή σε συλλογικό επίπεδο με όρους ταξικούς είναι ένα ζήτημα που η αξιοποίηση των αναλυτικών εργαλείων από διαφορετικές θεωρίες και έρευνες κοινωνικών επιστημόνων θα δώσουν μία απάντηση στο αν μπορεί να ισχύσει στη περίπτωση των υποστηρικτών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου μια σχετική αναφορά τέτοιου τύπου διάκρισης και ταυτοποίησης. Αρχικά μία μελέτη που αναφέρετε με όρους ταξικής σύνθεσης είναι του Colin Robson ο οποίος αναφέρει ότι «οι μορφές ζωής της εργατικής τάξης δεν είναι απαραίτητα πρωταρχικές για την έκφραση της ταυτότητας του εαυτού των οπαδών που σημαίνει ότι η αίσθηση του εαυτού τους για κάποιους ενσωματώνεται μοναδικά στη σχέση τους με το ποδόσφαιρο και διαποτίζει ολόκληρη την αίσθηση της ύπαρξής τους» (Stone, 2007:169-184) διαμορφώνοντας μια ατομική ταυτότητα στα πλαίσια της συμβολικής αναπαράστασης της ατομικότητας και μιας συλλογικής πίστης ως εμπειρία των οπαδών» (Stone, 2007:169-184) στα πλαίσια της ρευστής καθημερινής κοινωνικής ζωής της νεωτερικότητας. Δηλαδή η διαμόρφωση ταξικής συνείδησης μπορεί να μην προηγηθεί ή να ακολουθήσει της οργανωμένης οπαδικής κοινωνικότητας οπότε να μην υπάρξει σε ένα μέρος των οπαδών παρόλο την ταξική κοινωνία στην οποία μετέχουν.

Τον 20ό αιώνα όπου αναπτύχθηκαν τα σπορ διεθνώς και ειδικά στη Κύπρο τη περίοδο εκείνη, τα σπορ είχαν όπως και έχουν διαταξική λειτουργία στη κοινωνία, όπου η αποικιοκρατική διοίκηση όπως είδαμε στο πρώτο κεφάλαιο τα προωθούσε στη Κύπρο και συνέβαλαν στη συγκρότηση μεταξύ άλλων, των ταξικών ταυτοτήτων. Συγκεκριμένα «τις αρχές του 20ού αιώνα τα σπορ αποτελούν συνήθεια της διασκέδασης στον ελεύθερο χρόνο και νεωτερικού τύπου ψυχαγωγίας όπου μέσω αυτών συγκροτούνται ταξικές ταυτότητες και προσδίδεται σε αυτά διαταξικός χαρακτήρας, καθώς επιτελούν το ιδεώδες του ανδρισμού όπως είναι η δύναμη, η σκληρότητα το θάρρος, η αντοχή, που έχει διαταξικό χαρακτήρα και συγκροτείται την εποχή των αρχών του 20ού αιώνα αλλά συμβάλουν επιπλέον και στις κοινωνικές διαιρέσεις» (Κουλούρη, 1998:417-418). Όπως είδαμε άλλωστε η πρόσβαση ή όχι στον αγώνα ή θέση στο γήπεδο κρίνεται με όρους οικονομικού κεφαλαίου πολλές φορές που επηρεάζει τις πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες στην ισότιμη σχέση με το ποδοσφαιρικό αγώνα. Επομένως οι κοινωνικές διαιρέσεις και η διαμόρφωση ταξικής ταυτότητας μέσω του αθλητισμού που μελετάμε έχει ιδιαίτερη σημασία για την ανάλυση της κοινωνική τάξης στη κοινωνία της Κύπρου και ειδικά στην Αμμόχωστο που είναι η έδρα του συλλόγου της Ανόρθωσης, καθώς αναδεικνύεται ο ρόλος που έχει η τοπική ελίτ στην υιοθέτηση της γυμναστικής και αθλητικής στη συνέχεια δραστηριότητα αλλά και την συσπείρωση της τοπικής κοινωνίας της Αμμοχώστου αλλά και των Ελευθέρων περιοχών της Κύπρου μετά το πόλεμο στο ίδιο το σωματείο. Δηλαδή πως από τους πρώτους αγώνες ποδοσφαίρου η κοινωνική τάξη με όρους ταξικούς διαμόρφωσαν το σύστημα αξιών και το στιλ της καθημερινότητας των υποστηρικτών της ποδοσφαιρικής ομάδας της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, όταν ειδικά μετά τη Μικρασιατική

καταστροφή ή γενικά μετά την περίοδο εκείνη δηλαδή των 1922 με 1930 αποτελεί περίοδος όπου διεξάγεται το πρώτο παγκόσμιο κύπελο ποδοσφαίρου και αποκτά σε διεθνή πλέον επίπεδο ευρύτερη απήχηση. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία άλλωστε από τη τρίτη δεκαετία του 20ού αιώνα «τα σπορ παύουν να αποτελούν ενασχόληση αποκλειστικά των μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων και κατακτούν ευρύτερα στρώματα του πληθυσμού τόσο ως πρακτική όσο και ως θέαμα» (Κουλούρη, 1998:418) όπου οι υποστηρικτές και οι οπαδοί κάνουν την εμφάνισή τους.

Ο κοινωνιολόγος John Williams παραθέτει ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα οπαδικής αφοσίωσης μίας οπαδού, της Πατ Σίμσον που ανήκε στη εργατική τάξη και όπως αναφέρεται στη σχετική βιβλιογραφία δεν επιρρεάστηκε από τις αλλαγές της πολιτικής οικονομίας του αθλήματος όταν το ποδόσφαιρο αντικατέστησε τους «παραδοσιακούς όσο και τους νεωτερικούς δεσμούς του τοπικισμού, της συγγένειας, της κοινότητας, του επαγγέλματος και του τόπου με τα πρότυπα κατανάλωσης και την παγκοσμιοποιημένη έκβαση του ποδοσφαίρου» (Williams, 2013:60). Η περίπτωση της Σίμσον, που ήταν οπαδός της Λέστερ Σίτι, αθλητικού συλλόγου της Αγγλίας, για 60 χρόνια, ήταν ότι παρέμεινε μέχρι το θάνατο της στα 78 μία ακλόνητη οπαδός που ταξίδευε σε όλο το κόσμο όπου είχε ποδοσφαιρικούς αγώνες η ομάδα της, πρόβαλλε και «διαφήμιζε στο εξωτερικό την αγάπη της για την όπως έλεγε ταπεινή, επαρχιακή ποδοσφαιρική ομάδα της, προσκόλληση όμως που ήταν σε μία τοπική αθλητική ομάδα που παρέμεινε έξω από τις σχέσεις της αγοράς που ίσος και τις αντικαθιστά αυτές τις σχέσεις» (Williams, 2013:59-60). Επιπλέον σύμφωνα με τον Williams η Σίμσον παρέμεινε μία ενεργή, αφοσιωμένη και ανεξάρτητη οπαδός τις δεκαετίες μεταξύ του 1950 μέχρι και τη δεκαετία του 2010, χρονική περίοδο που το ποδόσφαιρο μαζικοποιήθηκε και ο «σύγχρονος χουλιγκανισμός εγκαταστάθηκε στην Αγγλία που απέτρεπε πολλές γυναίκες από τα ποδοσφαιρικά γήπεδα» (Williams, 2013:60). Η μοναχική οπαδός με το θάνατο της ήθελε να εκφράσουν οι οπαδοί της ομάδας τα συναισθήματα τους για αυτή πενθώντας με τα χρώματα της ομάδας της και όλη η τελετή της κηδείας να έχει άμεση σχέση με την ομάδα της που ήταν μέρος της ζωής της. Το γεγονός αυτό της άμεσης σχέσης με το σύλλογο και της αφοσίωσης ακόμα και με το φυσικό θάνατο δείχνει ότι η οπαδική αφοσίωση δεν περιορίζεται στους χώρους των γηπέδων και των στεκιών των οπαδών αλλά είναι μέρος της κοινωνικότητας τους και της ταυτότητας τους. Είναι άλλωστε γεγονός ότι οι οπαδοί στα γήπεδα όταν κάποιος δικός τους φεύγει από τη ζωή τόσο στα μέσα επικοινωνίας και ενημέρωσης των οπαδών αλλά και στο γήπεδο γίνετε σύνθημα σε πανό ή σε τραγούδι και τιμούν τη μνήμη του θανόντος οπαδού αθλητικού συλλόγου.

Ακόμα όπως συνεχίζει ο Williams «ο φανατικός οπαδός της Λίβερπουλ και συγγραφέας Άλαν Ετζ αναφέρει ότι η υποστήριξη με μεγάλη αφοσίωση και ένταση μιας ποδοσφαιρικής ομάδας σημαίνει ότι κληρονομεί το ισοδύναμο ενός κοινωνικοπολιτισμικού γονιδίου ή μιας νεοθρησκευτικής φυλετικής ζέσης καθώς εισάγεται μία εθιστική, ευδαίμονα μορφή εκστατικού μαρτυρίου, που βασίζεται στον αποκλεισμό του άλλου» (Williams, 2013:61). Συνεχίζοντας ο Williams αναφέρει ότι σε θεωρητικό επίπεδο η «φύση» και το «νόημα» του «αθλητικού οπαδισμού στην ύστερη νεωτερικότητα» είναι ένα πεδίο που μελετάτε ακαδημαϊκά για να εντοπιστεί η γενικότερη αντίληψη ως προς την αθλητική αφοσίωση. Επιπλέον ο συγγραφέας αναφέρει ότι θεωρείται σήμερα ευρύτερα στην επιστημονική κοινότητα αλλά και σε μεγάλο μέρος των κοινωνιών ότι η «αθλητική αφοσίωση της νεωτερικότητας και το στιλ των οπαδών σε όλο το κόσμο που εκφράζουν παραδοσιακή μορφή αθλητικού οπαδισμού, αντικαθίστανται ταχύτατα από νέες και πιο σύνθετες μορφές αθλητικής προσκόλλησης» της «ύστερης νεωτερικότητας που διαμορφώνουν ρευστές και μεσολαβημένες από την τηλεόραση ταυτότητες των οπαδών-πελατών» (Williams, 2013:66). Αυτή η θεωρία σύμφωνα με τον Williams, βασίζεται στο γεγονός ότι τόσο η άμεση παρακολούθηση των αθλητικών αγώνων αλλά και τα κοινωνικά στρώματα ιδίως της εργατικής τάξης που παρακολουθούσαν από κοντά στο γήπεδο τους αγώνες από την γένεση του αθλήματος το 19ο αιώνα, διαμόρφωναν τις ταυτότητες τους, ως οπαδοί στο χώρο του γηπέδου και μόνο εκεί, παρά από απόσταση που ευνοεί η ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών και επομένως

δημιουργούν διαφορετικές μορφές ταυτοποίησης των οπαδών. Στη βάση αυτής της θεωρίας όμως για την ανάδειξη της συγκρότησης των οργανωμένων οπαδών χρειάζεται να εμβαθύνει τη σχετική μελέτη ενδεχομένως.

Επίσης με τις αλλαγές της πολιτικής οικονομίας του αθλήματος, ο τρόπος που αντιλαμβάνονται την δράση τους και δίνουν νόημα οι οπαδοί ως προς την υποστήριξη των ποδοσφαιρικών και άλλων αθλητικών συλλόγων αλλά και το ρόλο που αναλαμβάνουν για την επιτυχή έκβαση κάθε φορά του αθλητικού αγώνα και τη μετέπειτα αθλητική-ποδοσφαιρική πορεία του Συλλόγου, είναι ένα ζήτημα που απασχολεί τους κοινωνικούς επιστήμονες. Γι' αυτό και για να αναδειχτεί το υποκείμενο της δράσης «οπαδός», που μεταξύ του κόσμου των υποστηρικτών αθλητικών συλλόγων παρατηρείται κάποιες φορές να γίνεται μεγάλη κοινωνική αντιπαράθεση και να δημιουργούνται διχοτομίες αναφορικά για το ποιος είναι «αυθεντικός οπαδός» ή «μη αυθεντικός οπαδός» κοινωνικοί επιστήμονες προτείνουν οι οπαδικές κουλτούρες, που τροφοδοτούν αυτές τις αντιπαράθεσεις για την εννοιολόγηση του οπαδού και τον διαχωρισμό τους από άλλους υποστηρικτές, να θεωρούνται ως «φαντασιακές κοινότητες», που από τη φύση τους δεν υπόκεινται σε εκτιμήσεις για την εγκυρότητα της αλήθειας τους ως οπαδών αθλητικών συλλόγων. Οι οπαδοί δηλαδή διακρίνονται με γνώμονα τις οπαδικές κουλτούρες, με «ένα κράμα ιστορικών επεισοδίων, μύθων, παραδόσεων και ανακριβιών» στα πλαίσια «επινοημένων παραδόσεων για την ταυτότητα ορισμένων τύπων υποστηρικτών» (Stone, 2007). Επιπλέον σύμφωνα με τη βιβλιογραφία το ποδόσφαιρο είναι «ένα πολυδιάστατο και δυναμικό κοινωνικό πεδίο στα πλαίσια του οποίου εκφράζονται και ανατροφοδοτούνται οι μεταβαλλόμενες μορφές ταυτοποίησης στον αστικό χώρο, δηλαδή στα πλαίσια του ποδοσφαίρου υπάρχουν πολλαπλά, δυναμικά, και ρευστά χαρακτηριστικά των πολιτισμικών αναπαραστάσεων και των αντίστοιχων κοινωνικών πρακτικών» (Σπύρος, 2013:237,254).

Μέρος 3^ο

Η οπαδική συγκρότηση και κουλτούρα από τα τέλη του 20^{ου} αιώνα και ύστερα

3.1 το πλαίσιο διαμόρφωσης του οργανωμένου οπαδισμού

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, οι σύνδεσμοι και οι θύρες των οργανωμένων οπαδών είναι χώροι που αποτελούν «πεδία αντιπαλότητας που εκφράζουν για τους οργανωμένους οπαδούς την «δική μας» ομάδα σε αντίθεση με την ομάδα των «άλλων», των αντιπάλων μας» (Κυπριανός & Χουμεριανός, 2009:158). Ακόμα σύμφωνα με την βιβλιογραφία οι οργανωμένοι οπαδοί διακρίνονται «ως οργανωμένες ομάδες οπαδών που ξεχωρίζονται μεταξύ εκείνων που είναι ενταγμένοι σε συνδέσμους οι οποίοι ενώνονται με τοπικές και κοινωνικές συγγένειες και έχουν απροσδιόριστη ηλικία και από την άλλη διακρίνονται στους κομάντος, νέων ηλικιακά οπαδών που έχουν συγκροτηθεί στα πέταλα των γηπέδων» (Μπρομπερζέ, 2007:110). Επίσης χαρακτηριστικό γνώρισμα των οργανωμένων οπαδών, ανεξάρτητα αν μπορεί να επιβεβαιωθεί και σε ποιο βαθμό ή όχι σχετικά με τους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, είναι «η τοπικότητα που εκφράζουν και η οικειοποίηση ενός τόπου για να συνθέσουν και να ανασυνθέσουν συστήματα των αξιών τους» (Κυπριανός & Χουμεριανός, 2009:158). Οι αξίες και οι πεποιθήσεις των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές όπως είδαμε στο κεφάλαιο 2 είναι αδιαπραγμάτευτα σε κάθε περίοδο που διανύει το ποδόσφαιρο όπως και στη σημερινή περίοδο. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία κυριαρχεί «το ιδιοκτησιακό καθεστώς των συλλόγων και η εμπορευματοποιημένη σχέση απέναντι στους ποδοσφαιρικούς βίκοσμούς όπου δρουν πάνω τους οι κοινωνικοοικονομικές μεταβολές που μετέβαλαν τις λειτουργίες και τις ταυτότητες τους» (Ζαϊμάκης, 2013:27).

Στη περίπτωση των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και συγκεκριμένα του Πανελλήνιου Συνδέσμου Φιλάθλων και των Μαχητών 1994 official, προσδιορίζονται αυτές οι δύο οργανώσεις οπαδών ως ταυτόσημοι από τους Μαχητές αλλά και άλλους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου που έχουν δεσμούς και συνεργασία όπως τους Ultras Famagustas που δημοσιεύει ο ιστότοπος των Μαχητών άρθρα τους, παρατηρείται ο δεσμός με το τόπο της Αμμοχώστου που είναι η έδρα της ομάδας αλλά λόγω της Τουρκικής Κατοχής οι νέοι οργανωμένοι οπαδοί δεν έχουν βιώσει και συμμετέχει δια ζώσης στο τόπο αυτό που σε ερευνητικό επίπεδο είναι ιδιαίτερης σημασίας η περίπτωση αυτή σε σχέση με το διεθνές περιβάλλον των οργανωμένων οπαδών. Σύμφωνα με την βιβλιογραφία «η δράση των οργανωμένων οπαδών αποκτά άλλες διαστάσεις αναγκαστικά όταν μετακομίζει ένας σύλλογος από την ιστορική έδρα της ομάδας σε μία άλλη περιοχή καθώς το νέο στάδιο απομακρύνει τους οπαδούς από την κοινοτική ατμόσφαιρα της ιστορικής έδρας» (Τζούκας, 2013:261). Η διαφορά ως προς τα αποτελέσματα αυτής της έρευνας με την περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου είναι ότι ο Σύλλογος εγκατέλειψε την ιστορική έδρα της λόγω της εισβολής και κατοχής περιοχών της Κύπρου από το τουρκικό στρατό, μεταξύ αυτών και της Αμμοχώστου το 1974, αλλά και ότι δεν είχαν σχηματιστεί συσπειρώσεις οργανωμένων οπαδών τόσο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αλλά και άλλων οπαδών κυπριακών ομάδων την ίδια περίοδο, γεγονός που θα συμβεί τη δεκαετία του 1990, που όμως το γεγονός της κατοχής έχει ιδιαίτερο ρόλο ως προς την συγκρότησή τους τα επόμενα χρόνια. Ένα γεγονός που μπορεί να αποτελέσει βάση για προβληματισμό και είναι πιθανόν να αποτελεί ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου είναι ο τρόπος που κατανοούν, σκέφτονται και προβληματίζονται για την κοινοτική ατμόσφαιρα που μπορούν να διαμορφώσουν σε μία ενδεχόμενη επιστροφή στην ιστορική έδρα του Συλλόγου στην Αμμόχωστο με δεδομένο ότι οι οπαδοί της Ανόρθωσης του 1974 έχουν διαμορφώσει την οπαδική κουλτούρα την εποχή μετά τον πόλεμο και την κατοχή.

Με βάση την ιστορικότητα που έχει η αλλαγή της έδρας το 1974, που δεν οφείλετε σε παράγοντες στα πλαίσια της πολιτικής οικονομίας του ποδοσφαίρου αλλά της Τουρκικής εισβολής και κατοχής, και τα πλαίσια αυτής της κοινοτικής ατμόσφαιρας που αλλάζουν αυτές τις δεκαετίες της προσφυγιάς και είναι μετασχηματισμένα πως και εάν κρατάνε τους δεσμούς με τους παλαιότερους οπαδούς. Με βάση την επίσκεψη μου στο προσωρινό γήπεδο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Αντώνης

Παπαδόπουλος στη Λάρνακα στα πλαίσια της έρευνας μου για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας, συνάντησα από κοντά οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου όπου σύχναζαν στο καφενείο κυρίως οπαδοί του συλλόγου μεγαλύτερης ηλικίας και στο στέκι που είναι διαμορφωμένο ως μπαρ και ταβέρνα αλλά ενώνετε με το καφενείο, από οπαδούς κυρίως νεαρότερης ηλικίας. Στους χώρους αυτούς εκτίθενται ιστορικά ντοκουμέντα του Συλλόγου όπως κύπελα, μετάλλια και φωτογραφίες από διάφορες στιγμές της ποδοσφαιρικής ομάδας μετά την κατοχή, γεγονός που μπορεί να ερμηνευθεί κοινωνιολογικά ως μέσω επικοινωνίας παλαιότερων οπαδών με τους νεότερους οπαδούς και να διατηρηθεί η ιστορική μνήμη.

Όπως αναφέρεται στη βιβλιογραφία «βασικό κριτήριο για την επιλογή μιας ομάδας είναι η τοπικότητα, δηλαδή του να επιλέγουν την ομάδα μιας πόλης ή περιοχής που αποτελεί στοιχείο αυτοπροσδιορισμού και αλληλοαναγνώρισης δηλαδή συνιστά στοιχείο της ταυτότητας (Κυπριανός & Χουμεριανός, 2009:123). Αντίθετα όμως όπως είδαμε παραπάνω οι οργανωμένοι οπαδοί της Ανόρθωσης Αμμοχώστου δεν αποδέχονται τον όρο τοπικιστές ως προσδιορισμό για τους ίδιους, καθώς οι αξίες τους πηγάζουν από το έθνος που δεν επιδέχεται τοπικιστικό προσδιορισμό αλλά οικουμενικό όπου υπάρχουν Έλληνες στο κόσμο. Ποιο αναλυτικά σύμφωνα με τη βιβλιογραφία η κοινωνική έρευνα αναλύει την εμφάνιση των οργανωμένων οπαδών ως «ενός δυναμικού και διεκδικητικού κινήματος που αντανάκλαται στη παρουσία στηλών στις εφημερίδες και τα έντυπα της εποχής με κύριο χαρακτηριστικό το να υπενθυμίζουν τις δραστηριότητες των συνδέσμων και να ασκούν κριτική στις αποφάσεις της διοίκησης και την ανάδειξη των αγωνιστικών επιτευγμάτων της ομάδας» (Τζούκας, 2013:262).

(φωτογραφίες που έβγαλα κατά την επίσκεψη μου στο περιβάλλοντα χώρο του σταδίου Αντώνης Παπαδόπουλος τον Νοέμβριο του 2022)

Με την ανάλυση του λόγου των ανώνυμων οργανωμένων οπαδών αρθρογράφων στον ιστότοπο των Μαχητών 1994 official, αναδεικνύετε η συμβολική ή μη συμβολική ταύτιση του πρόσφυγα με την υιοθέτηση της προσφυγικής ταυτότητας ανεξάρτητα αν είναι πρόσφυγες ή όχι όπως είναι δυνατό να είναι οι μεγαλύτερης ηλικίας άνω των 50 χρόνων οπαδοί της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αν το 1974 που η έδρα του Συλλόγου καταλήφθηκε από τα Τουρκικά στρατεύματα αλλά ιστορικά οι οργανωμένοι οπαδοί εμφανίστηκαν τη δεκαετία του 1990 στη Κύπρο, από την τότε νέα γενιά οπαδών που δεν έχουν βιώσει δηλαδή την οπαδική ζωή στη κοινωνία της Αμμοχώστου. Σε αυτή τη περίπτωση οι παράγοντες που αναδεικνύουν την υιοθέτηση των πολιτισμικών χαρακτηριστικών που διαμορφώνουν τον Ανορθωσιάτη οργανωμένο οπαδό δίνει μία θεωρία η οποία αναφέρει ότι «σημαντικό βάρος για την επιλογή ομάδας διαδραματίζει το αίσθημα της συγγένειας. Αυτή η θεωρία χωρίζεται σε τρεις μορφές το αίσθημα της συγγένειας, διακρίνοντας πρώτα τις συγγενικές ιστορικές καταβολές και δεύτερον την εδαφική συγγένεια που αυτές οι δύο ανακαλούν διαδικασίες σχηματισμού συγγένειας και τρίτων την κοινωνική συγγένεια, πραγματική ή φαντασική όταν αποδίδονται από τους οπαδούς κοινών ή συγγενικών χαρακτηριστικών στους ίδιους και την ομάδα» (Κυπριανός & Χουμεριανός, 2009:132). Η επαλήθευση της θεωρίας αυτής μπορεί να συμβεί σε ένα

βαθμό μέσα από το λόγο των οργανωμένων οπαδών όταν στα στοιχεία του λόγου τους αναφέρονται στην ιστορία της ομάδας τους στην Αμμόχωστο και τις παραδόσεις που είχαν εκεί, αναδεικνύοντας αρχικά την σημασία που έχει η καταγωγή από αυτό το τόπο για τους οργανωμένους οπαδούς που είναι όλοι μη πρόσφυγες, και έπειτα την ανθεκτικότητα της στις εξελίξεις.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «τη δεκαετία του 1990 το ποδόσφαιρο πέρασε στη διαδικασία της υπερ-εμπορευματοποίησης του αποδιοργανωμένου μετανεωτερικού, μεταβιομηχανικού καπιταλισμού που χαρακτηρίζεται από εκτεταμένες ροές και αλληλεπιδράσεις ατόμων, ομάδων, αντικειμένων και θεσμών, που εξακτινώνονται ολόένα και περισσότερο πέραν των εθνικών συνόρων» (Ζαϊμάκης, 2013:35). Στο ποδόσφαιρο, τόσο στην Αγγλία αλλά και την Ευρώπη, επήλθαν νέα πρότυπα κατανάλωσης στα πλαίσια της εμπορευματοποιημένης σχέσης των σπορ. Αυτή η εξέλιξη ως μία τομή σε σχέση με το παρελθόν, οδήγησε στην εμφάνιση μίας νέας γενιάς υποστηρικτών ποδοσφαιρικών συλλόγων με οργανωτικά χαρακτηριστικά που αποτελούν τους νέους τρόπους στο να εκφράσουν την οπαδική ταυτότητα τους. Αντίθετα σύμφωνα με άλλες βιβλιογραφικές αναφορές, στο ποδόσφαιρο και συγκεκριμένα με τη «διεξαγωγή των παγκόσμιων Κυπέλων ποδοσφαίρου, έγινε εισαγωγή οικονομικών σχέσεων οι οποίες ευνόησαν την αναζήτηση κερδών και αναπόφευκτα έγινε οικονομική επιχείρηση αποφασιστικής σημασίας καθώς εγγράφει το ποδόσφαιρο στο μηχανισμό της αγοράς από το πρώτο παγκόσμιο κύπελλο στην Ουρουγουάη το 1930». Επιπλέον αναφέρεται ότι το άθλημα του ποδοσφαίρου αποκτώντας μεγάλη λαϊκή απήχηση διεθνώς, μέσω των Παγκόσμιων Κυπέλων ποδοσφαίρου, έκανε ορατό τη βαθμιαία παγκοσμιοποίηση των οικονομιών και των αγορών και συμπεραίνει ότι το θέαμα και η ψυχαγωγία, σε μία μοντέρνα κοινωνία, πληρώνονται και μπορούν να καταστούν πηγές επένδυσης, κερδοσκοπίας και κερδών, όπως για παράδειγμα ευνοεί «η μαζική μετακίνηση υποστηρικτών από το πρώτο παγκόσμιο κύπελλο ποδοσφαίρου το 1930 στην Ουρουγουάη από άλλες χώρες εντός ή εκτός της Λατινικής Αμερικής, με συνακόλουθη ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού και των σχετικών επιχειρήσεων που συστάθηκαν ειδικά με το Παγκόσμιο Κύπελλο του 1934 στη Ρώμη που πολλοί οπαδοί κυρίως της μεσαιας κοινωνικής τάξης ταξίδεψαν για τους αγώνες και συνέβαλαν στη διάδοση του ποδοσφαίρου» (Vigarelo, 2004:135-144). Επομένως το Κύπελλο, ως θέαμα και ψυχαγωγία και ως αφορμή για μαζικό τουρισμό από την δεκαετία του 1930, ήταν η αφετηρία ώστε να γίνει το ποδόσφαιρο οικονομική επιχείρηση, προς αναζήτηση κερδών στο μηχανισμό της αγοράς, όπως τονίζει ο κοινωνικός επιστήμονας, ο οποίος συνεχίζει λέγοντας ότι «τα Παγκόσμια Κύπελλα διδάσκουν την ευαισθησία του ποδοσφαίρου στις μυθικές επενδύσεις, στη φαντασιακή δυναμική και τους εθνικούς φανατισμούς, αλλά συνδέεται επίσης με την αλλαγή του οικονομικού περιβάλλοντος καθώς στηρίζεται από πληθυσμούς που έχουν τη δυνατότητα να ταξιδέψουν και οι οποίοι είναι νέοι καταναλωτές του ελεύθερου χρόνου, δηλαδή της ψυχαγωγίας, της αναψυχής και του θεάματος» (Vigarelo, 2004:135-144).

Οι οργανωμένοι οπαδοί της Ανόρθωσης, ανάγοντας την υπάρχουσα βιβλιογραφία, ενδεχομένως δηλώνουν μέσα από τα άρθρα τους, «το τι οπαδοί είναι και τον οριοθετημένο γεωγραφικό χώρο» (Σπύρος, 2017:2), αυτό του ελληνικού κράτους και έθνους αλλά και το παγκόσμιο περιβάλλον που υπάρχει ελληνισμός, για να γνωστοποιήσουν τι κοινότητα οπαδών είναι που όπως προβάλλουν δεν είναι τοπικιστική ομάδα αλλά ως κοινότητα οπαδών έχουν από την ίδρυση του συλλόγου το 1911 την ανόρθωση του ελληνικού έθνους που κάνοντας τη κριτική σε αυτή τη θέση η τοπικικότητα εντοπίζεται στο περιορισμό του έθνους- κράτους της Ελλάδας και του ελληνισμού της Κύπρου και όπου αλλού υπάρχουν ελληνικές κοινότητες (Άγνωστος, 2023). Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «οι έννοιες της κοινότητας και της κοινωνίας έχουν συμβολικό περιεχόμενο καθώς για τους κοινωνικούς επιστήμονες έχουν αναλυτική και όχι οντολογική αξία γι' αυτό και σήμερα πολλοί κοινωνικοί επιστήμονες περιγράφουν τις κοινότητες οπαδών με τον όρο της εθελοντικής συσσωμάτωσης ή κοινωνικού δικτύου και όχι κοινότητας» (Σπύρος, 2017:2-3) πράγμα που στη παρούσα εργασία εναλλακτικά καταγράφονται με όλες τις έννοιες.

Επιπλέον σύμφωνα με τη βιβλιογραφία άλλος «ένας παράγοντας που επηρεάζει στην επιλογή και την υποστήριξη κάποιας ομάδας είναι η οικογένεια και οι ομήλικοι καθώς η οριστικοποίηση της επιλογής και της υποστήριξης της ομάδας συμβαίνει στα παιδιά σε ηλικία 8 χρονών με την επιρροή του πατέρα να είναι η σημαντικότερη» (Κυπριανός & Χουμεριανός, 2009:136). Στη κυπριακή κοινωνία ο θεσμός της οικογένειας είναι στις σημαντικότερες θέσεις στο αξιακό σύστημα, που ως γεγονός η θεωρία μπορεί να αναδείξει ή και να επιβεβαιώσει ότι οι γονείς και κυρίως ο πατέρας ωθούν τα παιδιά να επιλέξουν την ομάδα τους. Ακόμα σύμφωνα με τη θεωρία «η ομάδα έχει ειδικό βάρος στη διαμόρφωση της ταυτότητας και η ταύτιση με την ομάδα αποτελεί παράγοντα αναφοράς και αναγνώρισης σε κάθε πτυχή της κοινωνικής ζωής του νεαρού ατόμου που δομεί την προσωπικότητα του μέσω της ταύτισης με την ομάδα» (Κυπριανός & Χουμεριανός, 2009:137). Τέλος η θεωρία αναφέρει ότι «η πορεία της ομάδας έχει καθοριστικό ρόλο στο να αυξήσει τους οπαδούς της όπου με βάση τις έρευνες που έχουν γίνει η αύξηση των οπαδών της ομάδας είναι αποτέλεσμα της προσέλκυσης νέων οπαδών που δεν υπήρξαν οπαδοί άλλων ομάδων παρά προσέλκυσης οπαδών που άλλαξαν ομάδα» (Κυπριανός & Χουμεριανός, 2009:141).

Στη περίπτωση των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, τα κοινωνικά δίκτυα οπαδών έχουν επηρεαστεί τόσο από τις νέες σχέσεις της διαμεσολάβησης από την τηλεόραση (συνδρομητική ή μη) και το διαδίκτυο αλλά και της αγοράς στα πλαίσια της οποίας προσαρμόζετε ο Σύλλογος τους από τη δεκαετία του 1990. Απέναντι σε αυτά τα πλαίσια οι οργανωμένοι οπαδοί αναπτύσσουν και προβάλλουν ένα πολυσυλλεκτικό λόγο με κοινωνικά και πολιτικά χαρακτηριστικά, απέναντι σε όσους διοικούν τον αθλητικό σύλλογο και οι οποίοι δεν συμπεριλαμβάνουν τους ίδιους στις λήψεις των αποφάσεων και τις δράσεις του Συλλόγου. Με αυτή τη νέα πραγματικότητα της αγοράς, ενδεχομένως οι οπαδοί αντί να εκλαμβάνονται ως υποστηρικτές του αθλητικού συλλόγου να αντιμετωπίζονται με την λογική του πελάτη-καταναλωτή, ο οποίος αγοράζει προϊόντα και υπηρεσίες από τον ποδοσφαιρικό σύλλογο που είναι ανώνυμη εταιρία και οποίος περιορίζεται στην κατανάλωση του ποδοσφαιρικού θεάματος. Στην ίδια κατεύθυνση κινούνται και οι δράσεις τους απέναντι σε κρατικούς φορείς, που παίρνουν αποφάσεις σχετικές με το τρόπο λειτουργίας των φορέων των οργανωμένων οπαδών και το τρόπο που διεξάγονται οι αθλητικές εκδηλώσεις με τη παρουσία θεατών. Σε αυτά τα πλαίσια κάνοντας ένα παραλληλισμό και ενδεχομένως συμφωνώντας εν μέρη με τη βιβλιογραφία, αναδεικνύονται οι σημασίες των ποιητικών της τοπικότητας και της εντοπιότητας, στο πλαίσιο των συλλογικοτήτων των συλλόγων και των συνδέσμων οπαδών. Δηλαδή αναδεικνύονται «οι ποιητικές των ρητορικών και των αναπαραστάσεων των οπαδών, αλλά και τα ρεπερτόρια δράσης και οι πρακτικές μέσα από τις οποίες παράγονται και αναπαράγονται οι φαντασιακές, συμβολικές και κοινωνικές σχέσεις των οπαδών της ομάδας με την τοπική ή και εθνική ιστορία» (Σπύρος, 2013:237). Η διαφορά που μπορεί να προκύψει, σε σχέση με τη βιβλιογραφία, είναι ότι οι «ποιητικές των ρητορικών και αναπαραστάσεων και η ανάδειξη των ρεπερτορίων δράσης και των πρακτικών» στη περίπτωση των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου εδράζεται σε υπερτοπικά πλαίσια συνεργασίας των οπαδών, καθώς ο τερματισμός της κατοχής περιοχών της Κύπρου από το Τουρκικό στρατό προϋποθέτει την συνεργασία και τον κοινό αντικατοχικό αγώνα. Επομένως το γεγονός της κατοχής ενδεχομένως να επηρεάζει τα τοπικιστικά αισθήματα των οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου για την αγάπη της πόλης της Αμμοχώστου παράλληλα με αυτά του έθνους και της πατρίδας.

Στη επίσημη ιστοσελίδα των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου <https://maxhtec94.com/>, πληροφορούμαστε για το πρώτο σύνολο οργανωμένων οπαδών στην εξέδρα του γηπέδου τη «Θύρα 10». Στην ιστοσελίδα αυτή των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αναγράφεται χαρακτηριστικά στο θεματικό ταμπλό «ιστορία» με τίτλο «η δικιά μας ιστορία» το εξής:

«την δεκαετία του '90 με την άρση του οπαδισμού στην Κύπρο, η αξέχαστη "Θύρα 10" έγραψε

ιστορία. Ονομασία που πήραμε από την πύλη ακριβώς πίσω από το σημείο που καταλάμβαναν τότε οι οργανωμένοι, στο κέντρο του πετάλου (βόρεια), με τον αριθμό 10. Ωστόσο σε κάποιους αγώνες και κυρίως στα ευρωπαϊκά, μεταφερόμασταν απέναντι στο νότιο πέταλο, λόγω χωρητικότητας. Εκείνη την εποχή, κάτι άρχισε να αλλάζει στο κόσμο της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ. Διαφορετικές ομάδες φίλων και γνωστών από όλες τις πόλεις της Κύπρου, συναντιόνταν και πορεύονταν πλάι πλάι για το γήπεδο όπου έπαιζε η αρρώστια. Η δράση μας χαρακτηριζόταν από μαζικές παρουσίες στους αγώνες εντός και εκτός, με ένα επεισοδιακό κυρίως χαρακτήρα. Φόβος και τρόμος για κάθε αντίπαλο και οι αγώνες να διακόπτονται ο ένας μετά τον άλλο. Πολλά πρωτοσέλιδα εφημερίδων αφιερώθηκαν τότε για τα «κακά παιδιά» της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ. Ιδιαίτερα στο ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, κάποιοι ούτε καν τολμούσαν να πατήσουν το πόδι τους εκείνη την εποχή!» (Άγνωστο, 2023).

Το απόσπασμα αυτό αποτυπώνει το βαθμό της οπαδική έκφρασης με τον σύλλογο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου ανεξάρτητα του τύπου όπου αγωνίζεται η ομάδα αλλά και της συνύπαρξης με άλλες ομάδες οπαδών του ίδιου συλλόγου την δεκαετία του 1990 που διαμόρφωσαν την οργανωμένη οπαδική κοινότητα στη συνέχεια.

Ακόμα την δεκαετία του 1990 οπαδοί της Ανόρθωσης Αμμοχώστου ίδρυσαν τον σύνδεσμο οργανωμένων οπαδών Μαχητές οι οποίοι σύμφωνα με την επίσημη ιστοσελίδα στο διαδίκτυο των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου <https://maxhtec94.com/>, πληροφορούμαστε στο θεματικό ταμπλό «ιστορία» και με τίτλο «η δικιά μας ιστορία» το ιστορικό πλαίσιο που υπήρχε τη περίοδο εκείνη και ενίσχυσε την διαδικασία ίδρυσης του συνδέσμου τους λέγοντας χαρακτηριστικά ότι:

«Το πρώτο πρωτάθλημα μετά την προσφυγιά άργησε να 'ρθει. Ήταν τη χρονιά 1994-1995, 32 ολόκληρα χρόνια μετά την τελευταία μας κατάκτηση. Ο κόσμος της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ κατέκλυζε ασφυκτικά τα γήπεδα, πιστεύοντας πια στο όνειρο. Όλο και περισσότεροι έδιναν το παρόν τους στο πέταλο, αποτελώντας το ενεργό κομμάτι του γενικού συνόλου. Ήταν καιρός να μουν οι βάσεις για μια καλύτερη οργάνωση, που θα έδινε την μέγιστη δυνατή στήριξη στην ομάδα σε αυτή την μεγάλη προσπάθεια που γινόταν. Αρχές της περιόδου εκείνης λοιπόν, ένα δειλινό, μια παρέα από αλάνια που αντάμωσαν στα τσιμέντα, από τις ελεύθερες περιοχές της Αμμοχώστου, την Λάρνακα και την Λεμεσό, πήρε την απόφαση για το μεγάλο βήμα. Η ιστορική συνάντηση έγινε στην Λεμεσό στο Σωματείο επί της οδού Αγίας Φυλάξεως. Η ιδέα ήταν η σύσταση ενός συνόλου, με καθαρά οπαδικό χαρακτήρα, όπου όλα τα κλιμάκια θα γίνονταν τελικά ένα! Σχεδιασμός πανιών, στήσιμο εισόδων, αλλά κυρίως φωνή, ήταν τα πρώτα θέματα που συζητήθηκαν, από τους τότε παρευρισκόμενους στο «δωματιάκι». Εκτός αυτών όμως, έπρεπε να δοθεί και μια ονομασία στο καινούργιο αυτό ξεκίνημα. Ένα προσφυγοαλάνι τότε απ' την παρέα, έβγαλε έξω το τετράδιο του σχολείου του και έδειξε στους υπόλοιπους ιδέες που είχε σκεφτεί για το βάπτισμα. Ανάμεσα στις μουντζούρες και τα σχέδια που υπήρχαν στις σελίδες, η ματιά ολονών εστίασε στην λέξη «MAXHTEC». Γραμμένη με βυζαντινούς χαρακτήρες, έμελλε να γίνει η νέα μας ταυτότητα! Όλοι συμφώνησαν ότι ήταν η κατάλληλη ονομασία για το σύνολο μας, με έμφαση στην καταγωγή μας και την βαθύτερη μας επιθυμία για Επιστροφή» (Άγνωστο, 2023)

Ο λόγος τους αποτυπώνει την ατμόσφαιρα που επικρατούσε τόσο στο γήπεδο κατά την διάρκεια των αγώνων την περίοδο εκείνη της δεκαετίας του 1990, λίγο πριν τη σύσταση του συνδέσμου, αλλά και στους χώρους όπου συγκεντρώνονταν οι οπαδοί όπου διαπραγματεύονταν την ταυτότητα τους, δίνοντας έμφαση στη προσφυγική καταβολή και την αισιοδοξία της επιστροφής. Επιπλέον στο παραπάνω λόγο των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου δεν εντοπίζουμε ενδεχομένως στοιχεία που να παραπέμπουν άμεσα σε κάποια επιρροή που τους ασκούσε τότε «η αλλαγή της πολιτικής οικονομίας του ποδοσφαίρου, όπως αναλύσαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο η

οποία θα μπορούσε να τους παρακινήσει ώστε να οργανωθούν μέσα από τους συνδέσμους τους για να αντιπαρατεθούν στις κοινωνικοοικονομικές μεταβολές που επιδρούσαν στις ταυτότητες των ποδοσφαιρικών βιόκοσμων» (Ζαϊμάκης, 2013:27), όπως συνέβη σε άλλα σωματεία του εξωτερικού. Ο λόγος τους σχετικά με την οργάνωση τους ως οπαδών επικεντρώνεται στην ανάγκη «μέγιστης δυνατής στήριξης» του συλλόγου όπου τονίζεται ότι ο σύλλογος είχε «32 ολόκληρα χρόνια να κατακτήσει το πρωτάθλημα» το οποίο κατέκτησε το 1994 γεγονός που προβάλετε μέσα από το λόγο των οργανωμένων οπαδών ως «καιρός» που θα «αποφασιστεί το «επόμενο βήμα» των οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου με «βάσεις» και «καλύτερη οργάνωση».

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία και με γνώμονα την ανάλυση της έρευνας που παραθέτει και αναδεικνύει τις «πολιτικές στάσεις και αντιλήψεις των οργανωμένων οπαδών τόσο συγχρονικά όσο και διαχρονικά στους οργανωμένους οπαδούς του Παναθηναϊκού και εφαρμόζοντας την ανάλυση αυτή, όπου γίνεται ανάλυση λόγου των οργανωμένων οπαδών του Παναθηναϊκού στην Ελλάδα σχετικά με τη πολιτική, γίνονται ορατές οι κινήσεις που κατευθύνονται προς τη συγκρότηση μιας θεσμικά κατοχυρωμένης συλλογικότητας φιλάθλων» (Τζούκας, 2013:259). Είναι οι κινήσεις που έθεσαν σε μία βάση σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες της συγκυρίας αυτής της δεκαετίας του 1990, την ανάπτυξη του ποδοσφαίρου στην Κύπρο. Συγκεκριμένα όπως παρατηρούμε σε απόσπασμα συνέντευξης που έδωσε εκπρόσωπος των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, το πλαίσιο διαμόρφωσης του οργανωμένου οπαδισμού έχει ευρύτερες κοινωνικές, πολιτικές και πολιτισμικές παραμέτρους. Συγκεκριμένα όπως διαβάζουμε πρόδρομος των οργανωμένων οπαδών ήταν ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Φιλάθλων Ανορθώσεως, που μπορεί ενδεχομένως να χαρακτηριστεί ως μία πρώιμη μορφή οργάνωσης των οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αλλά σαφώς που έχει συμβάλει στην οργάνωση τους η θύρα 10. Χαρακτηριστικά στη συνέντευξη αναφέρεται στην επιτυχία της κατάκτησης του πρωταθλήματος από την Ανόρθωση Αμμοχώστου την δημιουργία του συνδέσμου των Μαχητών μετά την κατάκτηση του πρωταθλήματος από την Ανόρθωση και την δημιουργία της «υποομάδας Ultras Famagusta που δημιουργήθηκε το 2008» καθώς και «στον αγώνα και την ιδεολογία» τους για την «επιστροφή στην Αμμόχωστο»:

«Μερικά χρόνια μετά τον πόλεμο και την κατοχή το 1974, που έκανε τους γονείς και τους παππούδες μας να χάσουν τα σπίτια τους και τους μετέτρεψαν σε πρόσφυγες στη χώρα τους, μια ομάδα υποστηρικτών δημιούργησε τον πρώτο «Σύλλογο Υποστηρικτών Ανόρθωσης» το 1980 με την επωνυμία “ΠΑ.ΣΥ.ΦΙ. ΑΝΟΡΘΩΣΕΩΣ” με στόχο να συγκεντρωθούν ξανά τα μέλη της Ανόρθωσης που ζούσαν τώρα διασκορπισμένα στο υπόλοιπο μέρος του νησιού.

Στις αρχές της δεκαετίας του '90, οι ποδοσφαιρόφιλοι στην Κύπρο άρχισαν να οργανώνουν ομάδες Ultras. Στη συνέχεια, το 1994, τη χρονιά που η Ανόρθωση Αμμοχώστου κατέκτησε το πρώτο της πρωτάθλημα μετά την τουρκική εισβολή, δημιουργήθηκε για πρώτη φορά ο σύνδεσμος μας με την επωνυμία MAXHTEC. Είχε σκοπό να στηρίξει την Ανόρθωση και να δημιουργήσει ατμόσφαιρα στους αγώνες με φωτοβολίδες, πανό και συνεχή παλμό. Από τότε, ο σύνδεσμος μας, πέρασε πολλά αντέχοντας πολλές δύσκολες στιγμές που μας έκαναν πιο δυνατούς και σοφότερους όλα αυτά τα χρόνια! MAXHTEC σημαίνει “Πολεμιστές” στα αγγλικά και αντιπροσωπεύει τον συνεχή αγώνα και την ιδεολογία μας για την επιστροφή στην πατρίδα μας την Αμμόχωστο.

Ισχυρή απήχηση στην κερκίδα μας είχε η υποομάδα με το όνομα Ultras Famagusta που δημιουργήθηκε το 2008 με κύριο σκοπό να αναδιαμορφώσει και να αναμορφώσει τον σύνδεσμο μας με τη νοοτροπία των ultras και να οργανώσει την κερκίδα μας κατά την υποστήριξη των αγώνων της Ανόρθωσης. Αμέσως, η οργάνωση και ο ενθουσιασμός στο πέταλο μας άρχισε να γίνεται πιο παθιασμένος και πιο δημιουργικός, παιχνίδι με παιχνίδι, για πολλά χρόνια. Τώρα έχουμε πολυάριθμα οργανωμένα κλιμάκια και υποομάδες σε όλο το νησί, υπό τον κύριο οργανισμό MAXHTEC.

Ο απώτερος στόχος μας είναι επιτέλους, μια μέρα να καταφέρουμε να επιστρέψουμε στην Αμμόχωστο και να έχουμε δικό μας σπίτι και βασικούς υποστηρικτές στη ΔΙΚΗ μας ΠΟΛΗ-ΑΜΜΟΧΩΣΤΟ! Σκοπός μας είναι να κρατήσουμε τη μνήμη της Αμμοχώστου και να εκπαιδεύσουμε τη νέα γενιά της Ανόρθωσης να γνωρίσει την ιστορία μας και τι πραγματικά αντιπροσωπεύει η Ανόρθωση!» (Άγνωστο, 2022). Συνέντευξη στο οπαδικό περιοδικό Vendégszektor - MAXHTEC (maxhtec94.com)

Στο παραπάνω κείμενο όπως έχει δημοσιευτεί στην επίσημη ιστοσελίδα των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητών, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι την δεκαετία του 1990, όπως αναφέρεται δημιουργήθηκαν ομάδες ultras στην Κύπρο. Ο αρθρογράφος κάνει μία αναφορά στις προσπάθειες να ενωθούν οι τα μέλη του Σωματείου μετά την Τουρκική εισβολή, τον πόλεμο και την κατοχή με τον ΠΑ.ΣΥ.ΦΙ το 1980. Επιπλέον αναφέρει πως ενώ οι παππούδες και οι γονείς τους είναι πρόσφυγες ο ΠΑ.ΣΥ.ΦΙ είχε σκοπό να ενώσει τον κόσμο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου. Στη συνέχεια αναφέρεται στην δημιουργία ομάδων ultras από ποδοσφαιρόφιλους της Κύπρου το 1990 και την δημιουργία του συνδέσμου των Μαχητών το 1994, χρονιά που πήρε η Ανόρθωση Αμμοχώστου το πρώτο πρωτάθλημα μετά την προσφυγιά.

Σύμφωνα με την βιβλιογραφία είναι «θεσμοποιημένες οργανωμένες ομάδες οπαδών που εκφράζονται με διάφορες μορφές θεαματικού και καμιά φορά με βίαιο πάθος. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο οι ομάδες ultras έχουν διαφορετικές χρονολογίες εμφάνισής τους στην κοινωνία όπως στην Αγγλία εμφανίστηκαν τη δεκαετία του 1960, στην Ιταλία τη δεκαετία του 1970 και στην Γαλλία τη δεκαετία του 1980. Οι ultras έχουν μία ποικιλία συμπεριφορών εκφραζόμενη από νεαρούς οπαδούς που έχει να κάνει με τον τρόπο οργάνωσης των ομάδων τους όπως στην Ιταλία, τη Γαλλία και την Ισπανία οι ultras συγκρατούν συνήθως εξαιρετικά οργανωμένους συνδέσμους με δικό τους χώρο όπου η εργασία αναφορικά με την προετοιμασία των πανό, την οργάνωση των μετακινήσεων κτλ. είναι προγραμματισμένη λεπτομερώς» (Μπρομπερζέ, 2007:110-116).

Στα πλαίσια των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, οι ultras σύμφωνα με την ιστοσελίδα, δημιούργησαν την υποομάδα Ultras Famagusta το 2008, όπου όπως διαβάζουμε στο παραπάνω κείμενο σχετικά με την οργάνωση της κερκίδας και το κλίμα που δημιουργούν κατά την διάρκεια των αγώνων «τελετουργικές μορφές υποστήριξης της ομάδας και απαξίωσης του αντιπάλου υποκατάστατη της άμεσης επίθεσης στον άλλο» (Μπρομπερζέ, 2007:116-117), όπου ανά σύλλογο και ανά χώρα και κυρίως στη περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, αντανakλούν διαφορετικά «στιλ κουλτούρας» καθώς απώτερος σκοπός είναι «η επιστροφή στην Αμμόχωστο», με την δραστηριοποίηση μέσω πολιτιστικών δράσεων μη βίαιων ενεργειών, δηλαδή όπως οπαδών ultras στην Αγγλία, εκφράζοντας με αυτό το τρόπο, τον κοινωνικό ιστό για επίλυση του Κυπριακού προβλήματος που θέτει τη λύση της Τουρκικής στρατιωτικής κατοχής, εν αντιθέσει επίσης με τους ultras οπαδούς άλλων χωρών όπως για παράδειγμα των ultras της Ιταλίας όπου το πέρασμα στον θεσμό είναι ένα σύμπτωμα μεταξύ άλλων, της συνέχειας του κοινωνικού ιστού» (Μπρομπερζέ, 2007:116).

Στο σάιτ των Ultras Famagusta (ultrasfamagusta.com) αναφέρεται χαρακτηριστικά γραμμένα στα αγγλικά, τι είναι οι ultras με χαρακτηριστικό τίτλο «η κληρονομία μας», μεταφράζοντας στα ελληνικά όσο γίνεται ακριβώς ως εξής:

«Ένας Ultra δεν έχει όνομα, μόνο οι καλοί φίλοι τον γνωρίζουν καλά. Ένας Ultra δεν έχει πρόσωπο, συνήθως, μια κουκούλα το καλύπτει. Ένας Ultra δεν ντύνεται όπως οι άλλοι και δεν ακολουθεί τη μόδα. Όταν περπατάτε στους δρόμους, ακόμη και όταν δεν φοράτε διακριτικά ομαδικά ρούχα, μπορείτε να τον αναγνωρίσετε. Ένας Ultra επιτίθεται μόνο όταν δέχεται επίθεση και βοηθά όταν χρειάζεται. Ένας Ultra δεν σταματά να είναι Ultra όταν βγάζει την κουκούλα του και επιστρέφει στο

σπίτι, μάχεται επτά ημέρες την εβδομάδα! Η ζωή μας γράφεται μέσα σε λίγες φράσεις. Μεγαλώνοντας στις ταρατσες και τους δρόμους αφιερώσαμε τη ζωή μας σε δύο μόνο πράγματα: την Ανόρθωση και το Ultras Mentality!

Όταν ξυπνάς και κοιμάσαι και το μόνο που σκέφτεσαι είναι το γήπεδο ποδοσφαίρου και όταν έρθει το γαμημένο Σαββατοκύριακο για να πας με τα αδέρφια σου στις βεράντες και να φωνάξεις για την ομάδα σου, αντί να κυνηγάς τις γυναίκες πίσω και να κάνεις όλες τις άλλες mainstream μαλακίες που κάνει η γενιά μας σήμερα, μέχρι τώρα συνειδητοποιείς πόσο διαφέρεις από όλους τους άλλους. Περιμένοντας ανυπόμονα να περάσετε πέντε ημέρες σε μια ρουτίνα σκατά για να εισέλθετε στον άλλο κόσμο, στον κόσμο όπου μπορείτε να εκφραστείτε όπως κανένας άλλος, στον κόσμο όπου ανήκετε. Να στέκεσαι δίπλα-δίπλα με τα αδέρφια σου στην εξέδρα τραγουδώντας μέχρι να καταστραφεί ο λαιμός σου. Κάθε φορά είναι διαφορετική και πιο έντονο συναίσθημα. Γι' αυτό αγωνιζόμαστε και έχουμε αφιερώσει τη ζωή μας για αυτόν τον σκοπό, για την υπερηφάνεια μας ως Ultras! » (Άγνωστο, 2023)

Επιπλέον στην ιστοσελίδα των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου μαχητές περιγράφεται μία θετική εξέλιξη που έλαβε η διοίκηση το 2004, όπως αναφέρουν οι οργανωμένοι οπαδοί της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές χαρακτηριστικά:

«Το καλοκαίρι του 2004 επιχειρήθηκε ανασύνταξη του Συλλόγου σε όλους τους τομείς. Η διοίκηση Παντελή πραγματοποίησε ένα πρωτοφανές άνοιγμα στον κόσμο, ο οποίος κλήθηκε να σώσει το Σωματείο από τη χρεοκοπία. Με πρωταρχικό ρόλο τότε, ο Παν.Συ.Φι. συνέδραμε τα μέγιστα στην επιχείρηση σωτηρίας της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ. Ήταν μια χρονιά αγνού Ανορθωσιάτικου μονιάσματος. Ήταν αυτό ακριβώς το μόνιασμα που έβαλε τον Παν.Συ.Φι. μπροστάρη στη διαφύλαξη των συμφερόντων του Σωματείου. Οι επιτυχίες του Συλλόγου μας εκείνα τα χρόνια ήταν ανεπανάληπτες. Πρωτάθλημα το 2005, αποκλεισμός Τραμπζονσπόρ το 2005, κύπελλο το 2007, αποκλεισμός Κλουζ το 2007, πρωτάθλημα το 2008 και πρώτη κυπριακή ομάδα στους ομίλους του Champions League την ίδια χρονιά».

Συνεχίζοντας την ιστορική αναδρομή των οργανωμένων οπαδών υποστηρικτών του Συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, οι Μαχητές αναφέρονται χαρακτηριστικά στην περίοδο μετά την επιτυχία συμμετοχής της ποδοσφαιρικής ομάδας της Ανόρθωσης Αμμοχώστου στους ομίλους του Champions League. Συγκεκριμένα παραθέτουν κάποια ονόματα παραγόντων του συλλόγου ως υπευθύνους της λεγόμενης «αποφράδας ημέρας του Νοεμβρίου του 2008» που η διοίκηση του Συλλόγου έλαβε ορισμένες αποφάσεις αναφέροντας αυτές οι οργανωμένοι οπαδοί ως «μάταιη προσπάθεια απομάκρυνσης τους από τα γήπεδα» περιγράφοντας ένα γεγονός εκ διαμέτρου αντίθετο από την διοίκηση του Συλλόγου το 2004. Συγκεκριμένα αναφέρουν στην ιστοσελίδα maxhtec94.com:

«Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει η ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ από την αποφράδα εκείνη μέρα του Νοέμβρη του 2008 μας έκαναν πιο δυνατούς. Εμπόδιο στα βρώμικα σχέδια της κλίκας που λιμπίστηκε την εξουσία και την δόξα της Ευρώπης, δεν σταματήσαμε ποτέ να στεκόμαστε απέναντι τους από την πρώτη κιόλας στιγμή. Η διοίκηση του Αντώνη Δημητρίου ήταν η πρώτη μετά τα γεγονότα του '08 που προσπάθησε μάταια να μας απομακρύνει από τα γήπεδα. Μια αποχή όμως ήταν αρκετή για να μας συσπειρώσει αλλά και να ευαισθητοποιήσει τον κόσμο της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ για το ποιοι είμαστε και πως είναι ένα γήπεδο χωρίς εμάς. Την προσπάθεια του Δημητρίου συνέχισε ο Κίκης Κωνσταντίνου, αναλαμβάνοντας ξανά τα ηνία της ομάδας μας. Απέτυχε όμως κι αυτός. Τρίτος στη σειρά ήρθε ο Σάββας Κακος, ο οποίος έχασε κι αυτός τον πόλεμο εναντίον μας. Όλοι αποχώρησαν με σκυμμένο

το κεφάλι, ο ένας μετά τον άλλο, με τον καλό ή τον κακό τρόπο. Εμείς όμως ήμασταν και είμαστε αυτοί που παραμένουμε πάντα δίπλα στην ομάδα, αγνοί παρ' όλα αυτά, με τα σημάδια από τα κτυπήματα που μας άφησε ο καιρός. Περήφανοι που αντισταθήκαμε και δεν επιτρέψαμε στους εν λόγω κυρίους να πράξουν ανενόχλητοι. Η αλήθεια είναι ότι πάμπολλες ήταν οι στιγμές που βρεθήκαμε σε αδιέξοδο μαχόμενοι μόνοι μας, αποκομμένοι από τον υπόλοιπο κόσμο της ΑΝΟΡΘΩΣΗΣ που για χρόνια εθελotuφλούσε. Όλο αυτό το σκηνικό όμως για κάποιο ανεξήγητο λόγο, αντί να μας ρίχνει μας ανέβασε όλο και πιο πολύ. Αυτό φάνηκε από τα άλματα προόδου που έγιναν σε όλους τους τομείς. Η στήριξη μας και η δράση μας γινόταν με τα χρόνια ολοένα και πιο έντονη, εντός και εκτός των γηπέδων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ίδρυση οικημάτων του Συνδέσμου σε Λάρνακα, Λεμεσό, Πάφο, Ξυλοφάγου, Παλαιχώρι, Αθήνα και Θεσσαλονίκη. (Άγνωστο, 2023)

3.2 Οι διαφορετικότητες στην έκφραση της οπαδικής ταύτισης στη μετανεωτερικότητα

Στη περίπτωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου η παραγωγή της ταυτότητας, μέσω αντιπαράθεσης μεταξύ των υποστηρικτών της ομάδας, φαίνεται με την έως τώρα μελέτη μου να μην βρίσκει πρόσφορο έδαφος να αναπτυχθεί καθώς στο συλλογικό ιδεώδες η ομάδα έχει συνδεθεί με ιδανικά που έχουν διασυλλογικό περιεχόμενο, που ξεφεύγουν από τα πλαίσια του αθλητικού θεσμού και επεκτείνονται στο έθνος, τη πατρίδα, τον αντικατοχικό αγώνα, που είναι κοινά για όλους τους οπαδούς του Συλλόγου και πάνω από κάθε αποτέλεσμα της ομάδας και αφορούν επίσης ευρύτερα την κοινωνία της Κύπρου και τον κόσμο των οπαδών όλων των συλλόγων της Κύπρου. Παραδείγματα που υποδηλώνουν το τρόπο που αντιλαμβάνονται τη θέση του συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου στην κοινωνία οι οργανωμένοι οπαδοί, εντοπίζουμε στην ηλεκτρονική ιστοσελίδα των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Μαχητών (maxhtec94.com), όπου προβάλλονται ανώνυμα από το 2009 μέχρι το 2019 που έγινε η τελευταία δημοσίευση άρθρου, οι αντιλήψεις αναφορικά με το τι είναι οπαδισμός, τι ultras κ.α. για τους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης Μαχητών και των ultras famagustas και οι αφηγήσεις τους αναφορικά με τα σημεία της ιστορίας τους που καθόρισαν τη πορεία του συλλόγου και των οπαδών του. Στην ιστοσελίδα ακόμα πληροφορούμαστε μέσω των ανακοινώσεων του, «για τις προσκλήσεις εκλογικής γενικής συνέλευσης του Πανελλήνιου Συνδέσμου Φιλάθλων Ανόρθωσης Αμμοχώστου των ετών 2020-2023 και ακόμα ανακοινώσεις για τις εγγραφές νέων μελών των ετών 2020-2023» (Άγνωστο, 2023).

Στο ιστότοπο των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές (maxhtec94.com) έχουν αναρτηθεί επιπλέον απόψεις και θέσεις αναφορικά με τους τρόπους λειτουργίας που θεωρούν ότι μπορούν να εφαρμοστούν προκειμένου να δράσουν στο σύγχρονο περιβάλλον του ιδιοκτησιακού καθεστώτος του συλλόγου και να υποστηρίξουν το σύλλογο τους. Επιπλέον αναδεικνύονται οι αντιλήψεις των οργανωμένων οπαδών αναφορικά με τη πολιτική οικονομία του ποδοσφαίρου από το 2009 μέχρι το 2019 που κυριαρχεί στη Κύπρο και το διεθνές περιβάλλον όπου γίνεται χρήση μεταξύ άλλων όρων όπως «χρηματιστήριο», «επενδυτές», «κόσμος του κεφαλαίου» και «ιδιοκτησιακό καθεστώς» για να περιγράψουν το τρόπο λειτουργίας του συλλόγου τους αλλά και γενικότερα του ποδοσφαίρου στην Ευρώπη και διεθνώς.

Συγκεκριμένα σε ένα άρθρο ενός ανώνυμου οργανωμένου οπαδού της Ανόρθωσης που δημοσιεύτηκε στον ιστότοπο (maxhtec94.com) τον Απρίλιο του 2019 με τίτλο «Η Ανόρθωση είναι ιδέα!» και είναι αναδημοσίευση από τον ιστότοπο των ULTRAS FAMAGUSTA (ultrasfamagusta.com), αναφέρεται ότι ο Σύλλογος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου είναι «μία κοινωνική ομάδα η οποία δεν έχει τοπικιστικά χαρακτηριστικά ξεχωρίζοντας ή διαφοροποιώντας το Σύλλογο του από τις υπόλοιπες ομάδες λόγω αυτής της μη τοπικιστικής σχέσης των οπαδών του και του αθλητικού συλλόγου. Επιπλέον ασκεί κριτική στο τρόπο λειτουργίας του συλλόγου καθώς

συμμετέχει στα πλαίσια της αγοράς των τελευταίων δεκαετιών» (Άγνωστο, 2019). Ο αθλητικός σύλλογος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου τονίζει ο οπαδός του Συλλόγου ότι είναι μία ομάδα που η βάση της είναι εκεί όπου υπάρχει ελληνισμός και το ελληνικό έθνος. Συγκεκριμένα ο αρθρογράφος οπαδός της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αναφέρει ότι «έχει εμπορευματοποιημένη σχέση το ποδόσφαιρο με τους οπαδούς» και «το κεφαλαίου διερωτάτε αν έχει τελικά υποδουλώσει το Σωματείο» ασκώντας μία πολύ αυστηρή κριτική προς το ιδιοκτησιακό καθεστώς που έχει ο Σύλλογος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, και αναφέροντας σε ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα από το άρθρο για το τι είναι η ιδέα της ομάδας, συγκεκριμένα λέει ότι:

«Είναι απ' αυτές τις μέρες που με διακατέχει ένα έντονα πικρό συναίσθημα, όχι για τις απανωτές αποτυχίες της ομάδας αυτή τη φορά αλλά για την κατάντια μας σαν μια κοινωνική ομάδα που έπρεπε να ξεχωρίζει από όλες τις υπόλοιπες.

Βρισκόμαστε ανάμεσα σε μια λεπτή γραμμή που διαχωρίζει την παλιά με την νέα εποχή. Μια πολύ λεπτή γραμμή, που διαχωρίζει τον κόσμο των αξιών και των ιδεών με τον σύγχρονο τρόπο ζωής της άρσης του κεφαλαίου, των αυξανόμενων κερδών για τους λίγους και την μετοχοποίηση των πάντων. Ίσως, το οριστικό τέλος στην εποχή των ρομαντικών και η υποδούλωση του ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ σε μεγιστάνες και επενδυτές» (Άγνωστο, 2019).

Επιπλέον ο αρθρογράφος αναφέρει:

«Τον μαύρο Μάιο του 2014 χάσαμε μια μεγάλη μάχη. Ένας μεγαλοεπενδυτής δήθεν σωτήρας μας ξεγέλασε. Έστησε εταιρεία κάτω από την επωνυμία του ένδοξου Σωματείου μας. Παρ' όλα αυτά, μέσω συνεχιζόμενων πιέσεων και έντονου πολέμου, καταφέραμε να κερδίσουμε πίσω την φωνή μας, μέσω των Γενικών Συνελεύσεων (τουλάχιστον). Τον πρώτο λόγο μέχρι αυτή τη στιγμή τον έχει το Σωματείο, ο κόσμος της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ δηλαδή, όλοι εμείς οι απλοί και παθολογικά άρρωστοι οπαδοί αυτής της ιδέας. Ωστόσο, ο ίδιος κύριος και βασικός μεγαλομέτοχος της εταιρείας που ίδρυσε, δεν τα βάζει κάτω και σε μια χρονική στιγμή που δεν είναι καθόλου απρομελέτητη κάνει ένα βήμα παραπέρα τώρα ώστε να ολοκληρώσει το όραμα του: να κάνει την ΑΝΟΡΘΩΣΗ ΜΑΣ δική του επιχείρηση!» (Άγνωστο, 2019).

Συνεχίζοντας αναφέρει ότι:

«Εμάς τους γνήσιους ΑΝΟΡΘΩΣΙΑΤΕΣ να ξέρετε, δεν μας τρομάζουν οι αποτυχίες, ούτε μας κάνουν να σκύβουμε κεφάλι. Ακόμα και κατηγορία να πέσουμε, η ΑΝΟΡΘΩΣΗ για μας θα παραμείνει η ίδια για μας όμορφη ΑΝΟΡΘΩΣΗ! Δεν μας φοβίζουν ούτε οι πιο αυστηρές κυρώσεις, ούτε τα εμπάργκο μεταγραφών, ούτε οι αφαιρέσεις βαθμών. Δεν πρόκειται αυτά τα μικρά και ασήμαντα να πειράζουν ούτε στο ελάχιστο την έννοια που δίνει σε μας αυτή η Ιδέα! Ίσα ίσα μια ΑΝΟΡΘΩΣΗ που δεν θα είναι πια εταιρεία και θα στελεχώνεται από βλαστάρια Αμμοχωστιανών προσφύγων, από τα νιάτα των ακαδημιών μας (σε περίπτωση κυρώσεων της φιφα/μάφια) θα είναι η απόλυτη κάβλα για μας που το ζούμε πραγματικά! Θα μας έδινε ένα παραπάνω λόγο να δίνουμε το παρόν μας σε όποιο γήπεδο αγωνίζεται, τότε που πραγματικά θα μας χρειάζεται, να τραγουδάμε ακόμα πιο δυνατά, να δίνουμε τον δικό μας αγώνα ακόμα πιο παθιασμένα... Αν πρέπει, ας γίνουμε στάχτη και σαν ένας ωραίος Φοίνιξ θα αναγεννηθούμε ξανά, όπως αρμόζει στο ιστορικότερο Σωματείο αυτού του νησιού! Από το 1911 μέχρι σήμερα, τα εμπόδια ήταν πάμπολλα και πολλά όντως καταστροφικά, αλλά ο σκληροτράχηλος κόσμος αυτού του Σωματείου κατάφερε να το κρατήσει ζωντανό και να το μεταφέρει από γενεά σε γενεά, με την μία και μοναδική του έννοια, ως φάρος Ελληνικού

πολιτισμού... » (Άγνωστο, 2019).

«Η προσφυγιά με γέννησε στη Λεμεσό, πολύ μακριά από την πόλη που με διαμόρφωσε σαν άνθρωπο. Η ιδέα της ΑΝΟΡΘΩΣΗΣ ήταν αυτή που με χειραγώγησε και γαλούχησε με τα ιδανικά της ζωής. Αν δεν υπήρχε αυτή, δεν θα ήμουν αυτός που είμαι σήμερα και αμφιβάλλω αν θα υποστήριζα κάποια άλλη ομάδα. Το μοντέρνο ποδόσφαιρο με αηδιάζει! Βλέποντας κάθε χρόνο αυτό το άθλημα να ξεφτιλίζεται όλο και περισσότερο, σιχαίνομαι ακόμα πιο πολύ θεσμούς και καταστάσεις. Μέσα σε αυτή τη μπόχα, ξεπροβάλλει και ξεχωρίζει η ΑΝΟΡΘΩΣΗ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ που στηρίζεται σε βαριά θεμέλια πολύ διαφορετικά από όλες τις άλλες ομάδες του κόσμου, που αποτελούν απλά τοπικιστικές επιλογές των ντόπιων κατοίκων της εκάστοτε πόλης. Η αλάνθαστη επιλογή μου λοιπόν, να υποστηρίξω αυτή την ιδέα, με έκανε να έχω γραμμένα τα τρόπαια και τις αγωνιστικές διαφορές με άλλες ομάδες. Με έκανε να κουβαλάω μέσα μου το πνεύμα του Αμμοχωστιανού, σε μια άλλη πόλη, έχοντας ως ταυτότητα μου το μοναδικό απομεινάρι μιας περήφανης καταγωγής, που έφεραν μαζί τους οι καταπονημένοι πρόσφυγες, οι παππούδες και οι γιαγιάδες μας, μετά την εισβολή του '74. Η ΑΝΟΡΘΩΣΗ με έκανε να βλέπω τα πράγματα ρομαντικά στη ζωή και όχι το αντίθετο. Με παρόμοιες βιογραφίες, φαντάζομαι ότι γεννήθηκαν και όλοι οι άλλοι αγνοί υποστηρικτές αυτής της ιδέας. Ας αναλογιστούμε όλοι εμείς λοιπόν, την επικινδυνότητα της στιγμής και όλοι μαζί να ενώσουμε τις φωνές μας ενάντια στο ξεπούλημα!»

«Ας λάβουν τώρα το ηχηρό μήνυμα όλοι τους, ότι η ΑΝΟΡΘΩΣΗ ΜΑΣ δεν έχει ανάγκη από τρόπαια για να διατηρήσει τον λόγο ύπαρξης της! Δεν έχει ανάγκη από εγωιστές που προσπαθούν να καλύψουν τα κενά τους απαιτώντας τις νίκες και τις πρωτιές για να συμβαδίζουν μαζί μας. Είναι η υπέρτατη ιδέα αυτή της ΑΝΟΡΘΩΣΗΣ, που σε μια λέξη συμπυκνώνει τις ανώτερες έννοιες του Ελληνικού Έθνους, του διακαή πόθου της Επιστροφής και του τρόπου ζωής του εκδιωγμένου Αμμοχωστιανού σε νέες πατρίδες! Αυτή η ιδέα που άντεξε και επικράτησε, σε πολέμους και αιματοχυσίες, εκδιωγμούς και απαγορεύσεις κατακτητών, 32 χρόνια χωρίς πρωτάθλημα και τόσες και τόσες σκληρές πραγματικότητες που κάποιοι από μας φαίνεται ότι όχι μόνο δεν έζησαν, αλλά και δεν πίστεψαν ποτέ πραγματικά! Αυτοί οι κάποιοι που μέσα σε μόλις δέκα χρόνια αγωνιστικών αποτυχιών, είναι έτοιμοι να προδώσουν και να παραδώσουν περισσότερο από ένα αιώνα ένδοξης Ιστορίας για την ελπίδα ότι τα λεφτά θα τους φέρουν δόξες! Ε λοιπόν, είστε πολύ μικροί φίλοι μου (και δεν σας λέω αδέρφια γιατί ποτέ δεν ήσασταν) για να φοράτε τις φανέλες με τον Φοίνικα στο στήθος! Θα είμαστε εδώ και καλά να το θυμάστε, ενάντια σε βολεμένους και ξεπουλημένους, ενάντια σε προσωπολάγνους και ανθρώπους άδειους, λιγόψυχους και προσκυνημένους! Θα γίνουμε για άλλη μια φορά η φωτιά που θα σας κάψει και θα δώσει ξανά στον Φοίνικα φτερά να πετάξει ψηλά, επιβλητικά και με γοητεία, σαν το διόλου τυχαίο έμβλημα που χαρακτηρίζει την πορεία του ένδοξου Συλλόγου μας στο πέρασμα των αιώνων» (Άγνωστο, 2019).

Η κριτική και η αντιπαράθεση επομένως επεκτείνεται προς τη διοίκηση του συλλόγου από τους οργανωμένους οπαδούς, κυρίως των Μαχητών και των ultras famagustas, λόγο της αλλαγής της δομικής οργάνωσης του ποδοσφαίρου με την επαγγελματικοποίηση του στη Κύπρο τη δεκαετία του 1990, όταν σύμφωνα με τους Μαχητές «σε αυτά τα νέα πλαίσια που διαμορφώθηκαν αναδύθηκε ο οπαδισμός στη Κύπρο την περίοδο εκείνη» (Άγνωστο, 2023). Επιπλέον αναλύοντας το λόγο του οργανωμένου οπαδού – αρθρογράφου και σύμφωνα με τη βιβλιογραφία αναδεικνύεται το αποτύπωμα που προκαλεί «η λογική της αγοράς στους ποδοσφαιρικούς βίοκοσμους καθώς και το πως κατανοούν οργανωμένοι οπαδοί τις λογικές της αγοράς που εισέρχονται στις τελετουργίες του αθλήματος» (Ζαϊμάκης, 2013:34), με τη χαρακτηριστική φράση «με αηδιάζει το μοντέρνο ποδόσφαιρο», που περικλείει την εμπορευματοποιημένη σχέση του ποδοσφαίρου και του αθλητισμού. Συγκεκριμένα η λογική της αγοράς για τον οργανωμένο οπαδό εφαρμόζεται από τη

διοίκηση του Συλλόγου με την μετοχοποίηση του κεφαλαίου που έχει η Ανόρθωση Αμμοχώστου όπως είναι της ιστορίας της, της παρουσίας της και των υποστηρικτών της ομάδας και όπως θα το αποκαλούσε ο κοινωνικός επιστήμονας Πιέρ Μπουρντιέ, αν κάνουμε ένα παραλληλισμό, του πολιτισμικού κεφαλαίου που μετατρέπεται σε οικονομικό κεφάλαιο για τον εκάστοτε επενδυτή. Ο οργανωμένος οπαδός -αρθρογράφος αναφέρει επιπλέον:

«Καλώ τους απανταχού αληθινούς υποστηρικτές της ιδέας της ΑΝΟΡΘΩΣΗΣ, όπως εγγραφούν μέλη στο Σωματείο ώστε να σταματήσουν οι λίγοι και πολύ μικροί να κάνουν ό,τι θέλουν υποθηκεύοντας το μέλλον της ΑΝΟΡΘΩΣΗΣ ΜΑΣ!» (Άγνωστο, 2019).

Σε αυτό το απόσπασμα αναδεικνύει ενδεχομένως το ρόλο των συλλογικοτήτων των οργανωμένων οπαδών κατά την μετατροπή των αθλητικών συλλόγων σε ανώνυμες εταιρίες, σε παράγοντα που διεκδικεί την συμμετοχή στις αποφάσεις του Συλλόγου. Ο τρόπος που αφηγούνται οι οργανωμένοι οπαδοί τις ιστορίες τους σε σχέση με την ιδιότητα τους ως οπαδών, παρουσιάζουν επιμέρους διαφοροποιήσεις και αναδεικνύονται διαφορετικές αφηγήσεις για τον ρόλο του Σωματείου τους και τη σημασία που προσδίδουν σε αξίες και ιδέες, όπως με το παραπάνω άρθρο του οργανωμένου οπαδού που ασκούσε κριτική στον εμπορευματοποιημένο αθλητισμό («της μετοχοποίησης, των κερδών για λίγους και άρσης του κεφαλαίου και υποδούλωση της Ανόρθωσης Αμμοχώστου σε μεγιστάνες και επενδυτές») και τη στάση άλλων οπαδών του Συλλόγου του («ήσαστε πολύ μικροί φίλοι μου, δεν σας λέω αδέρφια, που φοράτε φανέλες με το φοίνικα»), που όπως αναφέρει μπορεί να ερμηνευτεί ως σαν να έχασαν το νόημα της ύπαρξης του Συλλόγου στην νέα εποχή της λειτουργίας του συλλόγου στις σχέσεις της αγοράς και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, όπου όπως αναφέρει ο Σύλλογος τους «υποδουλώνετε σε μεγιστάνες και επενδυτές οι οποίοι δεν θέλουν να έχουν οι οπαδοί κάποιο ρόλο στις αποφάσεις που παίρνονται στο Σύλλογο» (Άγνωστο, 2019). Επιπλέον μέσα από την αφήγηση όπως αποτυπώνετε στο παραπάνω απόσπασμα του άρθρου του οπαδού, προβάλετε η διαδικασία μίας μετάβασης από μία εποχή σε μία άλλη για την ομάδα που επέφερε το αποτέλεσμα του να χάσουν οι οπαδοί το ρομαντισμό τους, ως προς το Σύλλογο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και επομένως να αλλοτριωθούν τα χαρακτηριστικά του οπαδού της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και της Ιδέας που όπως ανέφερε ο οργανωμένος οπαδός «είναι διαφορετικά από κάθε άλλη ομάδα καθώς δεν χαρακτηρίζονται για τοπικισμούς» (Άγνωστο, 2019).

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «το ποδόσφαιρο γνώρισε σημαντικούς μετασχηματισμούς τις τελευταίες δεκαετίες» (Ζαϊμάκης, 2013:27). Ενώ ιστορικά συνδέθηκε με το αθλητικό πνεύμα του ερασιτεχνισμού και τις παραδοσιακές ποδοσφαιρικές αξίες της αφοσίωσης στην «ιδέα» της ομάδας και του τόπου, στη περίπτωση της Ανόρθωσης του ελληνικού έθνους, εξελίχτηκε στη ναυαρχίδα της «αθλητικής βιομηχανίας». Το ποδόσφαιρο προσέλκυσε επιχειρηματικούς ομίλους που είδαν στο ποδόσφαιρο ένα δυναμικό χώρο για διαφήμιση, την προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών καθώς είχε και έχει μεγάλη δημοτικότητα και είδαν αυτό το σπορ ως μέσω επένδυσης και πώλησης προϊόντων. Επιπλέον αναφέρει ότι το σύγχρονο ποδόσφαιρο κάτω από αυτές τις οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες εμπορευματοποιήθηκε με αποτέλεσμα να οδηγήσει σε μία κατάσταση στην οποία «κοινωνικές πρακτικές, υπηρεσίες και αγαθά που συνδέονται με το άθλημα να αποκτήσουν ανταλλακτική αξία και να οδηγήσει στην φιλελευθεροποίηση του αθλήματος, ιδιαίτερα στη μετά Μποσμάν εποχή, που χαρακτηρίζεται για τη διεθνώς ελεύθερη διακίνηση κεφαλαίου, εργατικής δύναμης και υπηρεσιών » (Ζαϊμάκης, 2013:27).

Η ανάλυση του λόγου των οργανωμένων οπαδών έχει πρωτεύουσα σημασία στην έρευνα που κάνουμε στα πλαίσια της διπλωματικής εργασίας καθώς μεταφέρουν στο γραπτό λόγο τον τρόπο που σκέφτονται για τον κόσμο και τα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά και πολιτισμικά πλαίσια που συμμετέχει και επηρεάζει αυτόν το κόσμο. Με την ανάλυση του λόγου των οργανωμένων οπαδών όπως τον δημοσιεύουν στην επίσημη ιστοσελίδα τους MAXHTEC 1994 - ΠΑΝ.ΣΥ.ΦΙ.

ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ (maxhtec94.com), μπορούμε τόσο εμείς οι μεταπτυχιακοί φοιτητές τόσο και οι ερευνητές να διεισδύσουμε σε ένα βαθμό στα αξιακά συστήματα τους, και να προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε τον τρόπο που αντιλαμβάνονται την κοινωνική οργάνωση, τα οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά και πολιτισμικά πλαίσια λειτουργίας των θεσμών της Κυπριακής Δημοκρατίας αλλά και των υπερεθνικών οργανισμών που ασκούν επιρροή στον Σύλλογο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και τους ίδιους τους οργανωμένους οπαδούς, ακόμα και της δράσης του σωματείου την εποχή που αποτυπώνουν το λόγο τους. Η εποχή αυτή κοινωνιολογικά μπορεί να χαρακτηριστεί μεταξύ άλλων ως μετανεωτερικότητα και ύστερος καπιταλισμός όπου η διείσδυση των εμπορευματοποιημένων σχέσεων σε κάθε πτυχή της καθημερινότητας και των κοινωνικών σχέσεων είναι ένα υπαρκτό γεγονός το οποίο και οι οργανωμένοι οπαδοί διαπραγματεύονται τόσο μέσα από τα άρθρα τους αλλά και στο χώρο του γηπεδού.

Η περίοδος της μετανεωτερικότητας ή ύστερης νεωτερικότητας έχει αλλάξει επομένως τη πολιτική οικονομία του ποδοσφαίρου. Η πολιτική οικονομία άλλωστε του σύγχρονου ποδοσφαίρου σύμφωνα με τη βιβλιογραφία συνδέεται με τις «πολιτιστικές λειτουργίες του καπιταλισμού της ύστερης νεωτερικότητας και έχει παρατηρηθεί ότι έχει υποστεί σημαντικές δομικές αλλαγές σε διεθνές, εθνικό, και τοπικό επίπεδο και χαρακτηρίζετε για τη μετάβαση της στην τροχιά της υπερ-εμπορευματοποιημένης όπου το ποδόσφαιρο μετατρέπεται σε προϊόν όπου ως ευπροσάρμοστο εμπόρευμα καταναλώνεται και διακινείται» (Ζαϊμάκης, 2013:35). Σε αυτά τα πλαίσια δηλαδή το σύγχρονο ποδόσφαιρο αναπαράγεται από την ανεξέλεγκτη ανάγκη της οικονομίας για τη συνεχή παραγωγή νέων αγαθών, η οποία παραγωγή μετατρέπει το περιττό σε επιθυμητό, το πάθος σε κατανάλωση και την αξία χρήσης σε ανταλλακτική αξία» (Ζαϊμάκης, 2013:28).

Επιπλέον ο Ian Taylor αναφέρει ότι «τη περίοδο των δεκαετιών 1960 και 1970 μετασχηματίζεται η παραδοσιακή οπαδική κουλτούρα και η υποπολιτισμική ποδοσφαιρική συνείδηση στην Αγγλία, περιοχή που αναπτύχθηκε πρώτη φορά το ποδόσφαιρο και ήταν προσανατολισμένη στους παραδοσιακούς δεσμούς με τον τόπο της ομάδας(...), την ενεργητική συμμετοχή των οπαδών στους αγώνες και μια ανδροκεντρική κουλτούρα, αξίες που σταδιακά περιθωριοποιήθηκαν λόγω των στρατηγικών των ιδιοκτητών των ποδοσφαιρικών εταιριών» (Ζαϊμάκης, 2013:33-34). Η περίοδος αυτή επίδρασε σημαντικά στην ταυτότητα των οπαδών, καθώς κατά το παρελθόν αντιλαμβάνονταν τους εαυτούς τους ως οργανικά μέρη μιας συλλογικότητας με ισχυρούς δεσμούς αλληλεγγύης και αφοσίωσης. Την ίδια περίοδο το ποδόσφαιρο μετατρέπεται «σε προϊόν για αγορά και κατανάλωση και οι οπαδοί έχουν ασθενέστερες σχέσεις με το σωματείο και λιγότερες υποχρεώσεις απέναντι σε αυτό» (Ζαϊμάκης, 2013:33-34). Αυτά τα πλαίσια επομένως του σύγχρονου ποδοσφαίρου περιγράφονται με το δικό τους τρόπο από τους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, όπως διαβάζουμε μέσα από τα άρθρα τους και τις συνεντεύξεις τους που έχουν δημοσιεύσει στους επίσημους ιστότοπους τους και τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας τους.

Σε ένα ακόμα άρθρο που δημοσιεύτηκε στον ιστότοπο των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, Μαχητές maxhtec94.com το οποίο είναι αναδημοσίευση από το ιστότοπο ultrasfamagusta.com τον Οκτώβριο του 2015 με τίτλο «Θέλουμε πίσω τις Κυριακές μας» διαβάζουμε μία τοποθέτηση ενός ανώνυμου οργανωμένου οπαδού αναφορικά με κάποια συμβάντα της περιόδου εκείνης που σύμφωνα με τον οπαδό αφορούν ζητήματα κακοδιαχείρισης στο Σύλλογο αλλά και γενικά στον αθλητισμό της Κύπρου και των αναποτελεσματικών μέτρων καταπολέμησης της βίας και άλλων μορφών παραβατικών συμπεριφορών από οπαδούς, στελέχη συλλόγων, πολιτικούς, οικονομικά πλούσια άτομα και αθλητές που απαρτίζουν όσους έχουν κάποιο ρόλο στον αθλητισμό στη σύγχρονη υπερ-εμπορευματοποιημένη μορφή του. Συγκεκριμένα ο οργανωμένος οπαδός της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αναφέρει ότι «οι οπαδοί είναι κατ' επανάληψη τα εξίλαστήρια θύματα από τις βρωμιές που κάνουν οι συστημικοί, δηλαδή οι διοικήσεις των ομάδων, τα ΜΜΕ που προβάλλουν τους ποδοσφαιρικούς αγώνες, η πολιτεία και η αστυνομία που παίρνει μέτρα ενάντια στους οπαδούς». Επίσης αναφέρει ότι «το ποδοσφαιρικό σύστημα» όπως αποκαλεί το σύνολο των εμπλεκόμενων με

τη διοργάνωση των ποδοσφαιρικών αγώνων, ρημάζει τις Κυριακές που είναι μέρες για πολύ μεγάλο μέρος οπαδών της Κύπρου για δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου (Άγνωστο, 2015). Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία το ποδόσφαιρο αποτελεί «μέρος των κοινωνικών γεγονότων που δεν έχουν ανάγκη από οποιαδήποτε διαπιστευτήρια εγκυρότητας το οποίο χαρακτηρίζεται για τη μαζικότητα, τη διάδοση του σε όλο το κόσμο και τη διείσδυση του σε ευρύτερες σφαίρες της κοινωνικής ζωής όπως είναι η ψυχαγωγία, η οικονομία, ο ελεύθερος χρόνος, η πολιτική και η κουλτούρα» (Ζαϊμάκης, 2013:9-10). Επομένως οι Κυριακές για τον οπαδό είναι μέρες που βλέπουν ποδόσφαιρο, συζητούν αναφορικά με το ποδόσφαιρο και συμμετέχουν σε δραστηριότητες των οργανωμένων οπαδών πράγμα που ενδεχομένως οι μηχανισμοί κοινωνικού ελέγχου, οι επενδυτές και οι αθλητές που απλά παίζουν σε ένα ποδοσφαιρικό σύλλογο ως επαγγελματίες και όχι ως Ανορθωσιάτες έρχονται σε αντίθεση με την παραδοσιακή μορφή οπαδικής ζωής. Συγκεκριμένα ο αρθρογράφος του παραπάνω κειμένου αναφέρει:

«Δυστυχώς δεν εθελotuφλούν μόνο αυτοί που αποτελούν το ποδοσφαιρικό σύστημα, αλλά και μερίδα απ' αυτούς που πληρώνουν το τίμημα των βρωμιών που κάνουν οι συστημικοί. Κάποιοι οπαδοί άθελα τους τάσσονται υπέρ των βρωμιών που κάνουν οι εκάστοτε διοικήσεις τους. Γιατί πλέον, όλοι μας κοιτάμε μόνο τη πάρτη μας και όχι το γενικό πλαίσιο. Δεν πειράζει να τα κάνει η ομάδα μας, αλλά δεν αρεσκόμαστε όταν μας τα κάνουν εμάς!»

Σε αυτό το απόσπασμα κάνει μια αυτοκριτική ως οργανωμένος οπαδός που συμπεριλαμβάνει όλους τους άλλους οπαδούς του Συλλόγου και καλεί να δουν ότι μέσα από δόλια μέσα δεν ευνοείτε καμία ποδοσφαιρική ομάδα και καθώς και οι υποστηρικτές της κάθε ομάδας. Ακόμα παρακάτω συνεχίζει ο αρθρογράφος λέγοντας:

«Μειωμένα εισιτήρια, φραγκιούς στις κερκίδες, προκλήσεις και επεισόδια από παίκτες και στελέχη, αλλά οι φωτογραφίες των οπαδών είναι αυτές που «πουλάνε» στα ΜΜΕ (μέσα μαζικής εξαπάτησης). Η ίδια καραμέλα ξανά και ξανά.

Και διερωτόμαστε: Τόσες συλλήψεις οπαδών τα τελευταία χρόνια, που είδαμε έστω και μια μικρή βελτίωση στο ποδόσφαιρο μας; Μάλλον το αντίθετο συμβαίνει, με όλο και περισσότερους κόκκινους φακέλους να καταφθάνουν στο νησί αλλά παρόλα αυτά κανένα λαμόγιο να μην φυλακίζεται!

Σε ένα δέντρο που νοσεί, δεν φταίνει οι σκάρτοι καρποί που πέφτουν αλλά οι ρίζες του, από εκεί που προέρχεται το κακό. Πότε επιτέλους θα κάνετε το αυτονόητο; Πότε θα κατηγορήσετε τους ηθικούς αυτουργούς; Τους πραγματικούς φταίχτες των επεισοδίων;» (Άγνωστο, 2015).

Σε αυτό το απόσπασμα γίνεται φανερό ότι ασκεί κριτική στους παράγοντες που ευνοούν την παραβατική συμπεριφορά στο χώρο του αθλητισμού, υποστηρίζοντας ότι είναι δομικό το πρόβλημα που γεννά τα βίαια επεισόδια από οπαδούς αλλά και τις διαφορετικές μορφές παραβατικής συμπεριφοράς, από άτομα που έχουν σχέση με τον αθλητισμό, και πρέπει τόσο τα ΜΜΕ, οι κατασταλτικοί μηχανισμοί και οι ποδοσφαιρικοί σύλλογοι να δουν τις «ρίζες» που υπάρχουν και να το αντιμετωπίσουν ολόπλευρα και όχι εστιασμένοι στους «σκάρτους καρπούς», που απλά κάνουν έντονα ορατό το πρόβλημα. Επιπλέον ο αρθρογράφος και οργανωμένος οπαδός αναφέρει:

«Έχετε ριμάζει τις Κυριακές μας. Το ποδόσφαιρο έχει καταντήσει χρηματιστήριο για τους δυνατούς παίκτες. Δεν είναι τυχαίο που εμπλέκονται στον χώρο πολιτικοί και κάθε λογής ματσωμένοι, που δεν τους ενδιαφέρει η γνώμη του κοσμάκη παρά μόνο η τσέπη τους. Πάμε γήπεδο πλέον απλά για να πάμε, με την ελπίδα ότι φέτος θα αλλάξουν τα πράγματα αλλά κάθε χρόνο και χειρότερα!

Χάνονται εκατομμύρια από τα ταμεία των σωματείων, αλλά οπαδοί φυλακίζονται για οχλαγωγία. Στήνονται παιχνίδια μπροστά στα μάτια ολόκληρου του φίλαθλου κόσμου, οπαδοί πάλι είναι αυτοί που τιμωρούνται! Άλλοι κερδίζουν στο στοίχημα και άλλοι καταλήγουν στο κελί!

Σιχαθήκαμε το παρασκήνιο σας κύριοι. Στερέψαμε από υπομονή. Έχουμε αηδιάσει, φτάνει! Αν συνεχίσετε έτσι, θα αδειάσουν τα γήπεδα και μετά πώς θα κάνετε τις απατεωνιές σας; Απευθυνόμαστε προς όλους τους παράγοντες της ομοσπονδίας, όλες τις διοικήσεις και όλους τους φορείς που στελεχώνουν τον χώρο μας, τον χώρο του αθλητισμού! Απευθυνόμαστε και στον τελευταίο οπαδό που ζει με την καύλα των 90 λεπτών κάθε βδομάδα!» (Άγνωστο, 2015)

Στο απόσπασμα αυτό εντοπίζουμε την οικονομική έννοια του «χρηματιστηρίου», μέσα από την οποία αναδεικνύονται τα αποτελέσματα της εφαρμοζόμενης πολιτικής οικονομίας του ποδοσφαίρου της ελεύθερης αγοράς. Συγκεκριμένα αθλητές κάνουν μετέγγραφες ανάλογα το ποια ομάδα κάνει το μεγαλύτερο οικονομικά δυνατό συμβόλαιο, επιχειρηματίες αναζητούν ομάδες για να επενδύσουν το κεφάλαιο τους και να συνδέσουν άλλες επιχειρήσεις με το χώρο του αθλητισμού και να βρουν πελάτες – καταναλωτές μέσω της δραστηριοποίησης τους στον αθλητισμό, και πολιτικοί αναζητούν ψηφοφόρους και προσπαθούν να ενισχύσουν το πολιτικό κεφάλαιο τους μέσω της εκμετάλλευσης της οπαδικής αφοσίωσης του φίλαθλου αισθήματος και των δράσεων των οπαδών.

Οι οργανωμένοι οπαδοί μέσα από την αρθρογραφία τους στους ιστότοπους μεταφέρουν χαρακτηριστικά την αξία και τα νοήματα που έχουν για τους ίδιους τα συνθήματα, οι χωρογραφίες, τα πανό, τα τραγούδια και συνολικά ο ρυθμός που δίνουν πριν και κατά την διάρκεια του ποδοσφαιρικού αγώνα στο γήπεδο στην ομάδα τους. Χαρακτηριστικά στο άρθρο ενός οργανωμένου οπαδού με τίτλο «Για μια νέα αρχή», που δημοσιεύτηκε στον ιστότοπο των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, Μαχητές (maxhtec94.com) και είναι αναδημοσίευση από το ιστότοπο (ultrasfamagusta.com) τον Ιούνιο του 2018 γίνεται αναφορά στην ανάγκη που υπάρχει στο να είναι «οργανωμένη η κερκίδα» του γηπέδου και να δημιουργηθούν αδελφικές σχέσεις με οπαδούς άλλων ομάδων του εξωτερικού. Συγκεκριμένα ο αρθρογράφος αναφέρει:

«Πριν δέκα χρόνια τέτοια εποχή, καθόμασταν σε ένα τραπέζι μια παρέα από όλες τις πόλεις της Κύπρου και συζητούσαμε τα τελευταία θέματα πριν την επίσημη δημιουργία του γκρουπ μας, ULTRAS FAMAGUSTA. Παιδιά του μαθητικού οι πλείστοι μας τότε, με μπόλικη τρέλα και όρεξη, ήμασταν αποφασισμένοι για τη σύσταση ενός γκρουπ που θα έκανε τη διαφορά ο σκοπός μας ήταν η οργάνωση της κερκίδας σε θέματα οπαδισμού και όχι μόνο, μέσω ενός παγκύπριου συντονισμού των ατόμων του γκρουπ. Λόγω της ιδιαιτερότητας μας σαν οργανωμένοι οπαδοί της μεγαλύτερης αλλά εκτοπισμένης ομάδας της ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ, είχαμε και έχουμε τον πιο δύσκολο τρόπο λειτουργίας. Σε αυτό το κομμάτι λοιπόν, έπρεπε να γίνει ένα καθοριστικό βήμα, το οποίο κάναμε εμείς σαν γκρουπ και αλλάξαμε τα μέχρι τότε δεδομένα. Το πνεύμα της αδελφικότητας σαν οπαδοί της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ και βλαστάρια της ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ, ήταν αυτό που μας διακατείχε από τη πρώτη μέρα δράσης μας».

Συνεχίζοντας αναφέρει χαρακτηριστικά:

«οι βλέψεις μας ήταν να πρωτοπορήσουμε αλλά και να εντυπωσιάσουμε με τις χωρογραφίες μας τους πάντες. Παράλληλα, γράφαμε τα πρώτα μας συνθήματα και διαδίδαμε συνθήματα άλλων αδελφών, ώστε μια μέρα να τραγουδάμε μόνο ρυθμούς και στίχους που πηγάζουν από τη δική μας οπαδική ζωή Αναλαμβάναμε τον τομέα ενημέρωσης και προβολής, ώστε να υπάρχει σωστός συντονισμός αλλά και κάθε αγώνα τα επιτεύγματα μας να προβάλλονται σε όλο το κόσμο, σε βίντεο

και φωτογραφίες. Αναπτύσσαμε σχέσεις με οπαδούς απ' όλο τον κόσμο, ώστε να γνωρίσουμε νέες κουλτούρες και να συμβάλλουμε στο να γίνει γνωστή η δική μας οπαδική ταυτότητα και προσφυγική καταγωγή. Το σημαντικότερο όλων των δράσεων μας όμως, ήταν ο αγώνας που κάναμε για ενότητα, ώστε να μην επαναληφθούν ποτέ ξανά τα τραγικά συμβάντα του παρελθόντος που μας κρατούσαν στάσιμους και δεν μας επέτρεπαν να εξελιχθούμε σαν οπαδικό σύνολο. Όπως κι έγινε, μέχρι πρόσφατα όμως που αυτό άρχισε να αλλάζει...» (Άγνωστο, 2018).

3.3 Πολιτική έκφραση και οργανωμένοι οπαδοί στο σύλλογο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία «η πολιτική και οι συλλογικότητες οργανωμένων οπαδών συνδέονται, γεγονός που αποτελεί μία από τις πλέον κρίσιμες παραμέτρους που απασχολούν τους μελετητές του χώρου του ποδοσφαίρου όταν προσπαθούν να μελετήσουν τη σύνδεση της πολιτικής με τις συλλογικότητες των οργανωμένων οπαδών» (Τζούκας, 2013:259). Η σχέση των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου με την πολιτική στη κυπριακή κοινωνία αλλά και με άλλες χώρες ή και με ενώσεις κρατών είναι ορατή κατά τη αποδελτίωση των άρθρων, που έχουν δημοσιεύει στις ηλεκτρονικές ιστοσελίδες, όπως ενδεικτικά παρουσιάστηκαν και σε προηγούμενο κεφάλαιο της εργασίας αυτής. Συγκεκριμένα το συνδεσμιακό κίνημα στη Κύπρο εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1990, και η οπαδοί της Ανόρθωσης συμμετείχαν από τότε σε αυτό. Επιπλέον το 2002 σύμφωνα την επίσημη ιστοσελίδα των οργανωμένων οπαδών Μαχητές maxhtec94.com συστάθηκε ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Φιλάθλων. Πιο αναλυτικά όπως αναγράφεται στην ιστοσελίδα «στις 07 Φεβρουαρίου 2002, ο Πα.Συ.Φι. μετονομάζεται επίσημα σε Παν.Συ.Φι. (Πανελλήνιος Σύνδεσμος Φιλάθλων) και αλλάζει εξ ολοκλήρου πρόσωπο, με τους «MAXHTEC» και τον Παν.Συ.Φι. ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ να σημαίνουν το ίδιο πράγμα. Χωρίς την οποιαδήποτε παρεμβολή από την διοίκηση πια, ο Παν.Συ.Φι. αποτελείται ολοκληρωτικά από οργανωμένους και μόνο, με στόχο την σωστή καθοδήγηση του κόσμου της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ και την στήριξη στην ομάδα». (Άγνωστος, 2023). Αυτή η εξέλιξη αν τη δούμε παράλληλα με την έρευνα για τους οργανωμένους οπαδούς του Παναθηναϊκού όπως διαβάζουμε στη βιβλιογραφία «αντανακλά ένα δυναμικό φορέα των οργανωμένων της ομάδας της Ανόρθωσης Αμμοχώστου με παρεμβάσεις του στο δημόσιο χώρο είναι αξιοπρόσεκτες όπως άλλωστε αποτυπώνονται οι δράσεις τους μέσα από το λόγο των οργανωμένων οπαδών στα άρθρα που έχουν δημοσιεύσει στην ιστοσελίδα τους» (Τζούκας, 2013:262)

Επιπλέον ο λόγος των οργανωμένων οπαδών αναφορικά με την πολιτική και το αν θεωρούν ότι συμβάλει στην οργανωτικότητα τους γίνεται δυνατό να αναλυθεί με παράδειγμα από τη σειρά άρθρων στην επίσημη ιστοσελίδα τους. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία και την παράθεση αποτελεσμάτων έρευνας επί των οργανωμένων οπαδών του παναθηναϊκού, «οι συνδεσμήτες αρνούνται να εκφραστούν ξεκάθαρα υπέρ συγκεκριμένων κομματικών χώρων. Επιπλέον για τους συνδεσμήτες παραμένει εξαιρετικά σημαντικό το θέμα της εσωτερικής αντιπολίτευσης στην εκάστοτε διοίκηση της ΠΑΕ και παραμένει κεντρικό ζήτημα στις συζητήσεις καθώς η λειτουργία της ποδοσφαιρικής ομάδας παραμένει ένα τα πεδία της αντιπαράθεσης των οπαδών και η ανάγκη συσπείρωσης για την επίτευξη του κοινού στόχου» (Τζούκας, 2013:264-265). Συγκεκριμένα το άρθρο με τίτλο «No Political Party», δηλαδή όχι πολιτικά κόμματα, το οποίο δημοσιεύτηκε στον ιστότοπο των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, Μαχητές maxhtec94.com και είναι αναδημοσίευση από το ιστότοπο ultrasfamagusta.com, αναφέρει:

«Σαν οπαδοί αυτού του συλλόγου δηλώνουμε πιστοί στα ιδανικά που πηγάζουν μέσα από την ιστορία του. Ήρωες, αγώνες, πόλεμοι και ένα έμβλημα με εννιά γραμμές εναλλασσόμενου μπλε / άσπρου χρώματος, ταυτισμένο με την Σημαία του Έθνους. Αυτά κουβαλάμε από το παρελθόν και με αυτά μεγαλώσαμε. Η μεγάλη ιδέα του Ελληνισμού πρέπει να αποτελεί την υπέρτατη αξία για τον κάθε Ανορθωσιάτη!

Ωστόσο, θεωρούμε ότι τα πολιτικά συμφέροντα σε συνδυασμό με τον χώρο του στοιχήματος, είναι οι δύο κύριοι παράγοντες που προκάλεσαν την σημερινή κατάντια του ποδοσφαίρου! Όλοι θυμόμαστε τα πολύ πρόσφατα παραδείγματα όπου πολιτικές καταστάσεις ζημίωσαν την ομάδα μας και μας στοίχισαν ακόμα και πρωταθλήματα. Δυστυχώς σε χώρες όπως η Κύπρος, λόγω πρόσφατων ιστορικών γεγονότων, το ποδόσφαιρο είναι κομματικοποιημένο σε πολύ μεγάλο βαθμό και γι' αυτό τα γήπεδα μας πολύ συχνά μετατρέπονται σε προεκλογικές καμπάνιες κομμάτων. Εμείς λοιπόν τασσόμαστε ενάντια σε όποιον χρησιμοποιεί το όνομα και τον κόσμο της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ, για να προωθήσει προσωπικά του πιστεύω κυνηγώντας ψήφους!

Παράλληλα, η εμβάθυνση σε πολιτικό επίπεδο στα πέταλα και στους συνδέσμους, είναι βασική αιτία διχασμού των οργανωμένων συνόλων αλλά και ολόκληρου του φίλαθλου κόσμου μιας ομάδας πολλές φορές! Μια από τις πιο συμπαγείς στρατηγικές των μεγάλων, αυτή του «διαίρει και βασίλευε»! Χωρίς να το αντιληφθούμε, μας ωθούν σε μια συνεχής ρήξη με τους συναγωνιστές μας σε όλους τους τομείς, όχι μόνο στο κόσμο του ποδοσφαίρου. Αυτό γιατί πολύ απλά δεν μας θέλουν ενωμένους, γιατί δεν θα μπορούσαν να μας ελέγξουν μετά. Ας κρατήσουμε λοιπόν αυτά που μας ενώνουν και εκφράζουν απόλυτα ως ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ και ας αφήσουμε όσα μπορεί να προκαλέσουν την διχόνοια μεταξύ μας!

Εν τέλει, η ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ προϋπήρχε όλων των κομμάτων! Έδρασε, αγωνίστηκε, πολέμησε, ανατινάχτηκε πριν καν δημιουργηθεί η ίδια η Κυπριακή Δημοκρατία! Το σωματείο μας είναι αυτό που έχει προβάλει το πρόβλημα της Κύπρου στο εξωτερικό όσο κανένας άλλος οργανισμός ή κόμμα! Επομένως, ό,τι δεν είναι ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ για μας απλά περισσεύει. Καμία κομματική σκηνή δεν έχει θέση στο «Αντώνης Παπαδόπουλος». Στις κερκίδες μας πρέπει να ανεμίζουν μόνο σημαίες Ελληνικές και αυτές του Συλλόγου μας! Κανένα άλλο ξενόφερτο σύμβολο, κανένα κομματικό κωλοπανί! Το γήπεδο μας δεν είναι χώρος για καμία προπαγάνδα πολιτικού περιεχομένου!

Οφείλουμε όλοι μας λοιπόν, να το κατανοήσουμε αυτό και να πάψουμε να διαχωριζόμαστε εξυπηρετώντας τα συμφέροντα των μεγάλων! Ακολουθάμε την ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ και την Ιστορία της, μιας και τίποτα άλλο δεν μας εκφράζει περισσότερο!

ΕΞΩ ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΓΗΠΕΔΑ!»

(Άγνωστο, 2015)

Στο παραπάνω άρθρο ο κειμενογράφος περιγράφει μία πολιτική διάσταση με κομματικό περιεχόμενο που θεωρεί ότι έχουν οι ομάδες της Κύπρου. Σύμφωνα με τις διαθέσιμες πηγές «η πολιτική και ο αθλητισμός είναι δύο κοινωνικές λειτουργίες οι οποίες συνυπάρχουν, αλληλοϋποστηρίζονται και αλληλεπηρεγούνται, ως αποτέλεσμα των κοινών συμφερόντων και εξυπηρετήσεων που τους παρέχουν τα εμπλεκόμενα άτομα στην κοινή σχέση ως προς τους στόχους και την επίτευξή τους». Επιπλέον αναζητώντας πρωτίστως την αιτιατή καταβολή των συμβαινόντων στην αθλητική πραγματικότητα, βλέπουμε το κοινό στοιχείο τους που είναι το «χρήμα» και η «δημοσιότητα», «ως τροφοδοτικοί μηχανισμοί διαπλοκής του αθλητισμού και της πολιτικής». (Κωνσταντινάκος, 2015). Η παραπάνω θεωρία ενδεχομένως, κάνοντας ένα παραλληλισμό θα μπορούσε να συσχετιστεί σε ένα βαθμό σε σχέση με το επιχείρημα που παραθέτει ο οργανωμένος οπαδός-αρθρογράφος, καθώς θεωρεί ότι το στοίχημα, δηλαδή αυτός ο οικονομικός παράγοντας της επίτευξης κέρδους από τις στοιχηματικές εταιρίες μέσω των ποδοσφαιρικών διοργανώσεων προκαλεί την «κατάντια» στο ποδόσφαιρο. Δηλαδή σύμφωνα με το άρθρο η πολιτική και η οικονομία ως σχέσεις μεταξύ τους, προκαλούν τα προβλήματα στους συλλόγους και τις σχέσεις των οπαδών με αυτούς και στερούν πρωταθλήματα από την ομάδα της Ανόρθωσης Αμμοχώστου.

Ακόμα ο αρθρογράφος αναφέρετε στο ποδόσφαιρο της Κύπρου, χαρακτηρίζοντας το «κομματοποιημένο» δικαιολογώντας αυτό το λόγο του λέγοντας ότι σχετίζεται με ιστορικά γεγονότα που επέφεραν την κομματικοποίηση στη Κύπρο. Άλλωστε όπως αποτυπώθηκε σε αυτή τη μελέτη αναφορικά με τις διασπάσεις της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδοσφαίρου τη δεκαετία του 1940 και 1950 διατηρούν μετά την ανεξαρτησία της Κύπρου το 1960 και την νομιμοποίηση των πολιτικών κομμάτων μία ταύτιση συλλόγων με πολιτικές και συγκεκριμένα κόμματα. Ο αρθρογράφος επικαλούμενος την εθνική ταυτότητα του σωματείου αναφέρεται χαρακτηριστικά στη πίστη και τα ιδανικά του σωματείου τα οποία ταυτίζει με τη σημαία του ελληνικού έθνους, δηλαδή το περιεχόμενο που έχει η σημαία ως εθνικό σύμβολο, και τη Μεγάλη Ιδέα όπως παρουσιάστηκε στην υποενοότητα 'Ελευθέριος Βενιζέλος και Ανόρθωσις' στο πρώτο κεφάλαιο αυτής της εργασίας, για να προβάλλει την ταυτότητα του ανορθωσιάτη η οποία διακυβεύεται λόγω της ρήξης και της διχόνοιας που προκαλείται από τις πολιτικές συζητήσεις που γίνονται ανάμεσα στους οργανωμένους οπαδούς στα πέταλα και τους συνδέσμους.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, μία έρευνα που πραγματοποιήθηκε επί των οργανωμένων οπαδών του Παναθηναϊκού, ανέδειξε ότι «η πλειοψηφία τους αποφεύγουν τις σαφείς πολιτικές στρατεύσεις, ενώ συσχετισμοί με την πολιτική κατάσταση επιχειρούνταν μόνο όταν θεωρείτο ότι θίγονται τα συμφέροντα της ομάδας, στο πλαίσιο μίας αντίληψης που θέτει τα υποκείμενα-φορείς των οπαδικών ταυτοτήτων να ερμηνεύσουν την κοινωνική τους εμπειρία στη βάση της ανάδειξης της «ιδέας», δηλαδή των αξιών του συλλόγου» (Τζούκας, 2013:263). Αν ήθελε κανείς να δει, τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής μπορούν ενδεχομένως να επαληθευτούν σε ένα βαθμό και στους οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, καθώς η πολιτική δράση έχει ίσος ορθολογική αξία ως προς το σκοπό για τους οργανωμένους οπαδούς, όταν έχει ως ζητούμενο τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των οργανωμένων οπαδών, που επηρεάζονται από τις εκάστοτε πολιτικές για τον αθλητισμό και γενικά τα οπαδικά ζητήματα που χρειάζονται την παρέμβαση τους στη διοίκηση του συλλόγου και τους φορείς της πολιτείας από τους οργανωμένους οπαδούς .

Σε θεωρητικό επίπεδο αν ήθελε κανείς να δει τι περιεχόμενο έχει η δράση του οπαδού ξεχωριστά αλλά και η κοινωνική δράση ως σύνολο των οργανωμένων οπαδών και κοινότητας, θα μπορούσε ενδεχομένως να ανατρέξει στο έργο του διανοητή Μαξ Βέμπερ και να παρατεθεί με την αξιοποίηση του έργου του. Συγκεκριμένα σύμφωνα με την έως τώρα μελέτη μου, για τον Βέμπερ υπάρχουν κάποιοι συγκεκριμένοι τύποι δράσης, που περιλαμβάνουν όλα τα είδη ανθρώπινης συμπεριφοράς, στα οποία το δρών άτομο- υποκείμενο προσδίδει κάποιο υποκειμενικό νόημα, γι' αυτό «η δράση μπορεί να είναι είτε φανερή είτε πλήρως εσωτερικευμένη ή υποκειμενική. Επίσης η δράση μπορεί να

συνίσταται είτε στην ενεργητική παρέμβαση του υποκειμένου πάνω σε μια δεδομένη κατάσταση είτε στη συνειδητή αποφυγή μιας τέτοιας παρέμβασης ή στην παθητική αποδοχή της κατάστασης ως έχει» (Craib,2012:75). Για να δράσεις κάπου πρέπει να έχεις συνειδητοποιημένο νόημα και συνειδητοποιημένη σχέση με αυτό που κάνεις, δηλαδή στην περίπτωση των οργανωμένων οπαδών να έχουν επιλέξει τη συμμετοχή στις δράσεις των φορέων των οργανωμένων οπαδών έχοντας ένα σκοπό που περιλαμβάνει τα νοήματα και τις σχέσεις, ώστε να είναι συνειδητή η δράση. Η δράση σύμφωνα με τον διανοητή, «είναι κοινωνική δράση, επειδή επενδύεται από το άτομο ή τα άτομα με υποκειμενικό νόημα, και άρα λαμβάνει υπόψη τη συμπεριφορά των άλλων, και καθοδηγείται από αυτήν» (Craib,2012:75-76).

Με γνώμονα την επιχείρηση του παραλληλισμού του θεωρητικού πλαισίου του Βέμπερ, που έγινε μια μικρή προσπάθεια να αναδειχτεί με την ανάλυση του λόγου των οργανωμένων οπαδών, διαπιστώνεται ότι όταν αξιοποιούμε ερευνητικά την τυπολογία ανορθολογικής συναισθηματικής-συγκινησιακής δράσης που είναι κατάσταση που υπαγορεύεται από τη ψυχική κατάσταση του δράντος υποκειμένου οργανωμένου οπαδού, γίνετε να καταλάβουμε τις στιγμές της ιστορίας ως οργανωμένοι οπαδοί που έχουν βιώσει αθλητικά γεγονότα και άλλες εξελίξεις από άλλους τομείς της τοπικής ή διεθνούς κατάστασης και πως αυτές αποτυπώνονται στο ψυχισμό όταν της αναπολούν. Για παράδειγμα σε άρθρο οργανωμένου οπαδού της Ανόρθωσης Αμμοχώστου αναφέρεται χαρακτηριστικά στη περίπτωση του πως επέδρασε η ανακοίνωση της διοικητικού συμβουλίου της Ανόρθωσης μέχρι να περάσει στη διαδικασία της ορθολογικής δράσης. Συγκεκριμένα το άρθρο αυτό που δημοσιεύτηκε στον ιστότοπο των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, maxhtec94.com και είναι αναδημοσίευση από το ιστότοπο ultrasfamagusta.com, διαβάζουμε :

«Βράδι Σαββάτου, μια μέρα πριν τα 100χρονα. Το γλέντι για μας είχε αρχίσει μέρες πριν και όλο και φούντωνε όσο πλησίαζε η μέρα. Ξαφνικά κτυπά το τηλέφωνο. Μας παίρνουν να μας πουν τα νέα: «Η ΔΣ της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ ανακοίνωσε ότι δεν αναγνωρίζει τους οργανωμένους». Πάγωσα. Δεν απάντησα και έκλεισα το τηλέφωνο. Αμέσως βρεθήκαμε και με τα άλλα παιδιά. Στο ήφος των προσώπων τους μπορούσες να διακρίνεις την απογοήτευση. Μέσα στην ομίχλη που σκέπασε το μυαλό μας, ένας αδελφός σηκώνεται από την καρέκλα του και λέει: «Μάγκες, αύριο η ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ μας κλείνει 100. Αύριο όλοι μας γιορτάζουμε. Δεν έχει κανένας το δικαίωμα να μας το στερήσει αυτό, ούτε και μεις στον κόσμο μας!». Χωρίς πολλά λόγια όλοι συμφωνήσαμε. Και έτσι ήταν το σωστό άλλωστε.

Φύγαμε και πήγαμε μετά να συνεχίσουμε το «γλέντι μας» (το γλέντι σε εισαγωγικά πια). Περνούσαν οι ώρες και συζητούσαμε, γύρω από μια φωτιά που ανάψαμε για να ζεστενόμαστε. Όχι για τα 100 χρόνια που θα έκλεινε η μεγάλη μας αγάπη αλλά για εκείνο το «γιατί». Γιατί να μην μπορούμε να γιορτάσουμε εμείς; Μετά από λίγη ώρα δεν άντεξα και σηκώθηκα και έφυγα. Δεν είχα όρεξη να «γιορτάσω». Πήγα σπίτι και κλείστηκα στο δωμάτιο μου. Γεμάτος απορίες, γεμάτος πίκρα ξάπλωσα στο κρεβάτι μου και προσπάθησα να κοιμηθώ για να χαλαρώσω. Μάταια όμως. Η σκέψη μου πηγαινοερχόταν συνέχεια σε ένα «γιατί». Όλο το βράδι δεν έκλεισα μάτι.

Ξημέρωσε η Κυριακή, η μεγάλη μέρα. Ανθρώποι κάθε ηλικίας από κάθε γωνιά της Κύπρου και όχι μόνο, κατεύθαναν κατά χιλιάδες στο «Αντώνης Παπαδόπουλος». Σε λίγες ώρες θα υποδεχόμασταν τον νέο αιώνα ζωής της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ. Και δεν γινόταν να λήψει κανένας απ' αυτή την ιστορική μέρα. Έτσι και μεις, πήραμε το αυτοκίνητο και ξεκινήσαμε για το γήπεδο. Ο αυτοκινητόδρομος ήταν μπλε εκείνη τη μέρα. Ο κόσμος της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ γιόρταζε. Η ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ γιόρταζε. Παντού έβλεπες σημαίες της ομάδας και της Αμμοχώστου. Άκουγες τα κορναρίσματα των διερχομένων και τα συνθήματα που φώναζαν. Ένιωθες το γιορταστικό κλίμα που κυριαρχούσε.

Λίγο πρωτού φτάσουμε στο γήπεδο, λύγισα. Δεν μπορούσα άλλο να κρατήσω τα αισθήματα μου και

ξέσπασα σε δάκρυα. Για τα αδέρφια μου. Μπροστά στα πρόσωπα τους έβλεπα τις αμέτρητες θυσίες που έκαναν για να είναι σήμερα εδώ. Και από την άλλη άκουγα τα ασυναίσθητα λόγια κάποιων μεγάλων: «Δεν αναγνωρίζουμε τους οργανωμένους». Δεν αναγνωρίζετε τί; Την προσφορά μας τόσα χρόνια; Τις αμέτρητες θυσίες; Τον ιδρώτα μας που χύσαμε αφιλοκερδώς χρόνια τώρα, χωρίς να παραπονεθούμε ποτέ; Τα αδέρφια μαζί μου στο αυτοκίνητο γύρισαν και με κοίταξαν με απορία. Ο ένας ρώτησε «Τί έχεις ρε; Τί έπαθες;». Γύρισα τον κοίταξα στα μάτια και χωρίς να του μιλήσω, κούνησα το κεφάλι μου και του έδειξα έξω τον κόσμο που περπατούσε χαρούμενος για το γήπεδο από τη μια και από την άλλη εμάς μέσα στο αυτοκίνητο, άχαρους και σκεπτικούς. «Άσε, νομίζω κατάλαβα» μου απάντησε...

Φεύγοντας, ένιωσα αγωνία για το αύριο αλλά και μια ελπίδα ότι θα αλλάξει κάτι. Πάντως ήμουν σίγουρος, πως ό,τι και να γίνει εμείς θα είμαστε εκεί. Δίπλα στην ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ μας. Όπως μάθαμε από μικροί. Εμείς τα παιδιά της, τα παιδιά της Αμμοχώστου. Οι απογόνιοι που θα συνεχίσουν να φωνάζουν το όνομα της ομάδας όπου σταθούν κι όπου βρεθούν, αψηφώντας κινδύνους και συνέπειες. Προς απογοήτευση μερικών, δεν θα διαλύσουμε. Και να ξέρουν ότι όσο πάει, γινόμαστε όλο και πιο δυνατοί. Γιατί πολεμώντας τόσα χρόνια, μάθαμε. Ξέρουμε πια να αντιστεκόμαστε στα ύπουλα σχέδια τους.» (Άγνωστο, 2011)

Στο παραπάνω κείμενο περιγράφονται σύμφωνα με τον οργανωμένο οπαδό ακριβώς όπως ένιωσαν, αισθάνθηκαν και βίωσαν οι οργανωμένοι οπαδοί, το γεγονός της ανακοίνωσης του ΔΣ του συλλόγου, σχετικά με την απαγόρευση εισόδου τους στο γήπεδο τον Ιανουάριο του 2011, όταν ο Σύλλογος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου διοργάνωσε γιορτή στο στάδιο Αντώνης Παπαδόπουλος στη Λάρνακα για την επέτειο 100 χρόνων από την ίδρυση του. Αναδεικνύει δηλαδή ο παραλληλισμός αυτός ενδεχομένως, το πως προσπάθησαν να διαχειριστούν μία κατάσταση μεταξύ άλλων καταστάσεων, την οποία αναλύοντας κοινωνιολογικά σύμφωνα με τη θεωρία του Βέμπερ, συνέβη ενδεχομένως μία ανορθολογική δράση, που χαρακτηρίζεται έτσι λόγω της συναισθηματικής και συγκινησιακής δράσεις να σταματήσουν προς το παρόν τη γιορτή εορτασμού της επετείου των 100 χρόνων από τη ίδρυση του συλλόγου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, που γινόταν πριν την γιορτή στο στάδιο, από τους οργανωμένους οπαδούς. Αυτή η δράση ή αντίδραση του να σταματήσουν να γιορτάζουν, που προκύπτει από την απόφαση σε βάρος των οργανωμένων οπαδών, αλλά και τα αρνητικά λόγια που θεωρούν ότι περιέχει η ανακοίνωση του ΔΣ σε βάρος τους. Συγκεκριμένα σύμφωνα με την βιβλιογραφία «αν μια πράξη συνιστά νοσηματοδοτημένη κοινωνική δράση, όπως είναι αυτή της διοίκησης του συλλόγου που δεν θέλει τους οργανωμένους οπαδούς για τους δικούς της λόγους, συνιστά ορθολογικοποιημένη πράξη που όμως ορισμένοι εκπρόσωποι της σύγχρονης κοινωνικής θεωρίας υποστηρίζουν ότι τα συναισθήματα μπορούν να εκλαμβάνονται ως μέρος της βασικής δυναμικής της κοινωνικής διαντίδρασης» (Craib, 2012:81-83)

Αυτή η δράση των οπαδών ή διαντίδραση τους, κατά άλλους κοινωνικούς επιστήμονες, απέναντι στην απόφαση του ΔΣ του συλλόγου, ενδεχομένως μπορεί να ερμηνευτεί με βάση τη θεωρία του Βέμπερ «ως ανορθολογική μορφή δράσης, υπό την έννοια ότι εμείς ως παρατηρητές-κοινωνικοί επιστήμονες βλέπουμε να αντιδρούν σε μία αυθόρμητη ή ανεξέλεγκτη κατάσταση ή και ερέθισμα της ξαφνικής απαγόρευσης εισόδου στο γήπεδο, για τον εορτασμό των 100 χρόνων από τη ίδρυση του συλλόγου, που έχει τεράστια σημασιολογία για τους οργανωμένους οπαδούς Μαχητών, καθώς τα δρώντα υποκείμενα καθοδηγούνται και ετεροπροσδιορίζονται από την γραμμή απαγόρευσης των οργανωμένων οπαδών από το ΔΣ, και μέσα από το διάλογο τους με την κοινότητα των οργανωμένων οπαδών, όπως την μεταφέρουν στο άρθρο αυτό, προβαίνουν σε μία αποφόρτιση και εκτόνωση της συναισθηματικής κατάστασης, σχετικά συνειδητοποιημένης, και επομένως ετεροπροσδιορίζονται, και λαμβάνοντας υπόψιν την άποψη του καθενός ανάμεσα στους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου για αυτό το γεγονός της απαγόρευσης, εντοπίζουμε τη συγκρότηση μιας

κοινωνικής σχέσης, που έχει ως χαρακτήρα την φιλία, την αλληλεγγύη, την αλληλοκατανόηση και την συντροφικότητα μεταξύ τους που καταλήγει στη συναίνεση μεταξύ τους ως προς τη διαχείριση της απόφασης του ΔΣ, και την αποτύπωση ενός νοήματος που σύμφωνα με τον Βέμπερ έχει το χαρακτήρα της πλήρως ορθολογικής νοηματοδοτημένης δράσης, για την συνέχιση της οργανωμένης οπαδικής δράσης για την υποστήριξη της Ανόρθωσης υπό οποιεσδήποτε κοινωνικές συνθήκες και αποφάσεις σε βάρος τους, καθώς έχουν ως βάση την Ιδέα της ομάδας όπως αναλύετε σε αυτή την εργασία» (Craib, 2012:84). Τέλος, η κοινωνική συνοχή της θεσμικότητας που έχουν ως οργανωμένοι οπαδοί είναι απότοκο της μακροχρόνιας διατήρησης στη παράδοση, τη συνήθεια και τη ρουτίνα μετά από τις εκδηλώσεις τους, τα ταξίδια τους για να γνωρίσουν άλλες αδελφικές οπαδικές συλλογικότητες κ.α. και που έχουν αποτυπωθεί σε προηγούμενα άρθρα που παρατέθηκαν στην εργασία και που θα συζητήσουμε και αμέσως μετά.

Οι οργανωμένοι οπαδοί της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, όπως κάθε συλλογικότητας οργανωμένων οπαδών τοποθετούνται πολιτικά με γνώμονα τα συμφέροντα της ομάδας, όπως τα εννοούν κάθε φορά με βάση τις επίσημες τοποθετήσεις τους, αλλά και ως φορέας ενός τμήματος της κοινωνίας που πέρα από υποχρεώσεις έχει δικαιώματα και ελευθερίες. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία υπάρχουν διαφορετικές θεωρήσεις ως προς το ζήτημα της πολιτικότητας των οπαδών, που ανάλογα τις ευρύτερες κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις, στο κράτος και διεθνώς αλλάζουν. Συγκεκριμένα μπορεί οι αποκαλούμενες «συντηρητικές» τοποθετήσεις των οργανωμένων οπαδών, να στραφούν σε προοδευτικές διεκδικητικές για το σύνολο των ελευθεριών και δικαιωμάτων των πολιτών που όμως για να οδηγηθούμε σε ασφαλέστερα συμπεράσματα και να διαπραγματευτούμε το ζήτημα της πολιτικότητας, πρέπει «να απαιτηθούν συστηματικές εμπειρικές έρευνες για να αποκαλυφθούν κάθε φορά στοιχεία της πολιτικής ταυτότητας των οπαδών» (Τζούκας, 2013:268).

Στο παρακάτω άρθρο, με τίτλο «ενάντια στο μοντέρνο ποδόσφαιρο», που δημοσιεύτηκε στον ιστότοπο των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, Μαχητές maxhtec94.com και είναι αναδημοσίευση από το ιστότοπο ultrasfamagusta.com, αναδεικνύεται η διεθνοποιημένη πολιτική νοηματοδότηση του σύγχρονου ποδοσφαίρου από την πλευρά της κοινότητας των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές καθώς όπως αναφέρει το άρθρο στο τίτλο τους είναι «ενάντια στο μοντέρνο ποδόσφαιρο». Συγκεκριμένα στο άρθρο διαβάζουμε:

«Η εμπορευματοποίηση του ποδοσφαίρου και γενικότερα του αθλητισμού είναι ένα θέμα που απασχολεί όλο το φίλαθλο κοινό, σε όλες τις χώρες του κόσμου. Στις μέρες μας δυστυχώς, έχει χαθεί το πάθος να αγωνίζεσαι για την φανέλα που φοράς και έχει αντικατασταθεί από τον πόθο για περισσότερα λεφτά. Δεν πιστεύω να υπάρχει κάποιος που να μην νοσταλγεί εκείνες τις εποχές!

Δεν ήταν η πρώτη φορά που δείξαμε τις απόψεις μας πάνω σε αυτό το θέμα. Τρανό παράδειγμα ο αγώνας πρωταθλήματος με τον Ατρόμητο στο Παπαδόπουλος όπου πήραμε την απόφαση να καλύψουμε όλες τις διαφημιστικές πινακίδες του γηπέδου! Άσχετα αν αυτό είχε να κάνει έμμεσα με τη διαμάχη μας ενάντια στη διοίκηση, εμείς με αυτό τον τρόπο θέλαμε να δείξουμε ότι γουστάρουμε ένα αγωνιστικό χώρο «καθαρό από μπίζνες». Την ίδια εποχή πέρσι, είχαμε τις γνωστές κόντρες με άτομα της διοίκησης, λόγω των χορηγών μπροστά από το πέταλο μας. Τα ίδια και στην πετόσφαιρα πριν λίγο καιρό. Σε ποιόν άρεσε η φανέλα του τελικού, που η εταιρική επωνυμία «quality» ήταν κατά πολύ μεγαλύτερη από το σήμα της ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ; Αυτά είναι μόνο μερικά παραδείγματα από το πρόσφατο παρελθόν.

Πάντως φαίνεται ότι αυτή τη φορά δεν μείναμε απαρατήρητοι στα Μ.Μ.Ε. Το μήνυμα που στείλαμε ευαισθητοποίησε έστω και κάποιους δημοσιογράφους που τους έκανε να αναφερθούν σε αυτό. Πιο συγκεκριμένα, η εφημερίδα Sport Day που κυκλοφόρησε την Δευτέρα 23/02/09, αφιέρωσε μια στήλη για την (δεύτερη) είσοδο μας στον αγώνα με τον απόλλωνα.

Ναι λοιπόν, ίσως να είμαστε «ρομαντικοί» αλλά σίγουρα όχι οι μόνοι που ελπίζουμε... »

(Άγνωστο, 2009)

Στο άρθρο αυτό των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές, με τίτλο «ενάντια στο εμπορευματοποιημένο ποδόσφαιρο», αναπτύσσεται ενδεχομένως η πολιτική άποψη των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου σχετικά με τις αλλαγές της πολιτικής οικονομίας του ποδοσφαίρου αλλά και συνολικά του αθλητισμού που κορυφώθηκε στη Κύπρο την δεκαετία του 1990, όπως αποτυπώθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο σε αυτή την εργασία. Με την αξιοποίηση ενός ακόμα άρθρου των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές μπορούμε ενδεχομένως να δούμε καλύτερα το περιεχόμενο της πολιτικής τους τοποθέτησης και πολιτικότητας. Επιπλέον ενδεχομένως να μπορούμε να διακρίνουμε στοιχεία που σχετίζονται με τις κρατικές πολιτικές για τους οργανωμένους οπαδούς και τις αποφάσεις των ΔΣ των συλλόγων. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία ο λόγος των οργανωμένων οπαδών συναντά «το διεθνές κίνημα των οπαδών που επιμένει σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αντιμάχεται τον στιγματισμό και την περιθωριοποίηση των οπαδών στη σύγχρονη ευρωπαϊκή κοινωνία, θέτοντας παράλληλα και ζητήματα «εκδημοκρατισμού» του ποδοσφαίρου και αναβίωσης του «λαϊκού» χαρακτήρα του, στο πλαίσιο βέβαια που επιβάλλουν και οι μετανεωτερικοί οικονομικοί και κοινωνικοί μετασχηματισμοί του πλέον δημοφιλούς αθλήματος» (Τζούκας, 2013:270). Η θεωρία αυτή ίσως να συνδέεται με τους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου ή τουλάχιστον για ένα μεγάλο τμήμα τους. Συγκεκριμένα έχει δημοσιευτεί στον ιστότοπο των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, Μαχητές maxhtec94.com και είναι αναδημοσίευση από το ιστότοπο ultrasfamagusta.com των οργανωμένων οπαδών Μαχητές το άρθρο «όχι στον τρομονόμο» της 18 Αυγούστου 2017 το οποίο αναφέρει ότι:

«Βλέπουμε κατά καιρούς να εμφανίζονται διάφορες τακτικές περί ταυτοποίησης των οπαδών σε αθλητικούς χώρους. Κάποιοι “εγκέφαλοι” σκαρφίζονται μεθόδους καταστολής και όχι πρόληψης περί της βίας στα γήπεδα και μόνο από το γεγονός αυτό φανερώνουν τις προθέσεις τους. Προσπαθούν να εκφοβίσουν τους οπαδούς με “ταυτοποίηση” μαϊμού και μοναδικός τους σκοπός είναι να μας κρατήσουν εκτός γηπέδων. Είναι αυτοί οι “υπεύθυνοι” φορείς που έχουν αδειάσει τα γήπεδα έχοντας αλλότρια συμφέροντα πίσω από το μικρό τους μυαλούδάκι.

Μήπως η μέθοδος αυτή είναι ένας ακόμα τρόπος να εκμεταλλευτούν διάφοροι ακόμα περισσότερα προσωπικά μας στοιχεία, όπως τους συμφέρει κάθε φορά; Μήπως κάποιοι λειτουργούν με πολιτικά

συμφέροντα θέλοντας να προβάλουν τις νέες τους προεκλογικές δεσμεύσεις; Τα τηλεοπτικά συμφέροντα με τα υπέρογκα ποσά έχουν κάποιο ρόλο σε όλο αυτό το θέατρο; Μήπως, για μία ακόμη φορά, αντιγράφουν ένα ακόμα μέτρο από το εξωτερικό, για να πουν ότι κάτι κάνανε και ότι προσπάθησαν; Είναι το συνηθισμένο αυτό φαινόμενο που αντιγράφουμε σαν κράτος μόνο τα άσχημα, ενώ τα καλά να τα αφήνουν γιατί δεν μπορούν να τα εφαρμόσουν. Λες και για την πτώση του αριθμού των φιλάθλων στη χώρα μας φταίει η βία και όχι το σάπιο κατεστημένο και οι παράγκες που κυριαρχούν εδώ και χρόνια στο ποδόσφαιρο. Όχι, όλα είναι καλά και εμείς τα βλέπουμε στραβά. Αντί να διορθώσουν όλα αυτά κάποιοι αποφασίζουν ένα ακόμα μέτρο που θα ταλαιπωρήσει όλους μας και που θα παραδώσει όλα μας τα στοιχεία προς εκμετάλλευση στον καθένα. Για το παρακράτος στο χώρο του ποδοσφαίρου, μόνο οι φίλαθλοι και οι οπαδοί δεν φταίνε...

ΟΛΟΙ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΚΑΡΤΑ ΦΙΛΑΘΛΟΥ ΚΑΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗΣ.

ΚΑΝΕΙΣ ΝΑ ΜΗΝ ΔΩΣΕΙ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΙ ΕΝΑ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

ΑΝΤΙΣΤΕΚΟΜΑΣΤΕ ΣΕ ΚΑΘΕ ΝΟΜΟ ΠΟΥ ΠΑΡΑΒΙΑΖΕΙ ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΜΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΦΟΡΕΑ ΜΕ ΑΛΛΟΤΡΙΑ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΜΟΝΤΕΡΝΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΤΡΟΜΟΝΟΜΟ (Άγνωστο, 2017)

Στο παραπάνω άρθρο διαβάζουμε μία τοποθέτηση ενός οργανωμένου οπαδού όπως έχει αναδημοσιευτεί από τους Ultrasfamagusta, όπου προσπαθεί να αναλογιστεί τις πολιτικές αιτίες που προκαλούν την απομάκρυνση του κόσμου από τα γήπεδα, με αφορμή το όπως αποκαλεί «τρομονόμο», δηλαδή των πολιτικών ελέγχου και επιτήρησης των θεατών στα γήπεδα αλλά συνολικά των οργανωμένων οπαδικών συλλογικοτήτων αθλητικών συλλόγων της Κύπρου, παραθέτοντας ορισμένα ερωτήματα τα οποία το κάθε ένα ξεχωριστά μπορεί να έχει το ιδεολογικοπολιτικό πλαίσιο του για την πολιτική πρόληψη περί παραβατικών συμπεριφορών των οργανωμένων οπαδών από το κράτος. Επιπλέον τονίζει τα αιτήματα των οπαδών, χωρίς να παραθέτει στο συγκεκριμένο άρθρο τις δράσεις που έχουν κάνει ή που μπορούν να κάνουν οι οπαδοί, όπως με την ενδεχομένως διαπραγμάτευση και συζήτηση με τους αρμόδιους φορείς για την ικανοποίηση των αιτημάτων αυτών. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία υπάρχουν αναλύσεις που αναφέρονται στις «σύγχρονες τάσεις του ποδοσφαίρου, ως άθλημα που έχει διεισδύσει σε αυτό η οικονομία της αγοράς, όπου υπάρχει εμπορική εκμετάλλευση της αφοσίωσης του οπαδού σε ότι συμβολίζει το όνομα του Συλλόγου, το «brand name» όπως αποκαλείτε διεθνώς, και οι οπαδοί δημιουργούν κινήματα αντίστασης σε αυτές τις αλλαγές. Επιπλέον σύμφωνα με τη βιβλιογραφία σε διεθνές επίπεδο παρατηρείτε ότι οι επενδύσεις στα αθλητικά σωματεία είναι συνηθισμένες με τους συλλόγους να αντιμετωπίζονται όχι ως αθλητικά σωματεία που έχουν ιδιαίτερο συμβολικό κεφάλαιο αλλά ως κανάλια οικονομικών επενδύσεων» (Ζαϊμάκης, 2020:7-8).

Επιπλέον σύμφωνα με την βιβλιογραφία, οι κοινότητες οργανωμένων οπαδών, έχουν αναπτύξει ένα υβριδικό οπαδικό κίνημα, που κριτικάρει την αλλοτρίωση του ποδοσφαίρου από όσους υπερασπίζονται την αγορά, το οποίο εκφράζεται με μία φράση σε όλη την Ευρώπη όπως και στην Κύπρο από τους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου όπως αναδείξαμε με αφορμή το άρθρο που λέει «Ενάντια στο μοντέρνο ποδόσφαιρο» ή όπως το λένε στα αγγλικά «Against modern football» και συνοδεύεται και από άλλες σχετικές συνθηματικές εκφράσεις «Αγαπώ το ποδόσφαιρο Μισώ τις Μπίζνες» ή όπως το λένε στα αγγλικά «Love Football, Hate Business». Ακόμα σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, «οι οπαδοί αναζητούν ένα καταφύγιο κοινότητας και αντίστασης στην καταστροφή των συλλογικοτήτων στη νεωτερικότητα και διεκδικούν την ελεύθερη έκφραση συναισθήματος και την υπέρβαση των κωδικών αυτο-προσδιορισμού και καθωσπρεπισμού της κοινωνικής ζωής. Για την δράση τους οι οπαδοί σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τη πρακτικές πειθαρχικού

ελέγχου των φιλάθλων, κυρίως μέσα από την εισαγωγή της ηλεκτρονικής κάρτας φιλάθλου και της ηλεκτρονικής παρακολούθησης των γηπέδων, έχουν αναπτύξει σε όλη την Ευρώπη διαμαρτυρίες και ασκώντας κριτική στις εμπορευματοποιημένες όψεις του μοντέρνου ποδοσφαίρου και στη διάβρωση του από την κουλτούρα του καταναλωτισμού αναζητώντας μια επιστροφή στα ιδανικά των παραδοσιακών οπαδών» (Ζαϊμάκης, 2020:8-9). Αυτές οι δράσεις και η κριτική ενδεχομένως να γίνετε με διαφορετικό τρόπο και άλλη αφετηρία, παίρνοντας ως αφετηρία την ιδιαίτερη περίπτωση των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου που ο σύλλογος τους είναι προσφυγικός και οι αξίες τους ως οπαδών έχουν εθνικά χαρακτηριστικά.

Σύμφωνα με μία ακόμα έρευνα, η οποία κάνει μία εθνογραφική περιγραφή των ποδοσφαιρόφιλων και των αντικειμένων που χρησιμοποιούν τόσο ως φίλαθλοι αλλά και ως οργανωμένοι ή μη οργανωμένοι οπαδοί για την υποστήριξη του συλλόγου και της ποδοσφαιρικής ομάδας, αναφέρει ότι «αγοράζουν και καταναλώνουν σύνεργα σχετικά με το ποδόσφαιρο όπως κασκόλ, φανέλες καπέλα κ.α., που συνδέονται με τις λειτουργίες κατανάλωσης, δηλαδή της ταύτισης, της κοινωνικοποίησης, της έκφρασης και την ιεροποίηση» (Derbaix&Decrop, 2009:271-291). Οι λειτουργίες και οι έννοιες που διέπουν την αγορά και την κατανάλωση εμπορευμάτων που σχετίζονται με τις ποδοσφαιρικές ομάδες, συνεχίζουν οι ερευνητές, είναι αυτό που μπορεί να μας απασχολήσει. Συγκεκριμένα οι λειτουργίες και οι έννοιες της αγοράς και της κατανάλωσης μπορεί να εκφράζονται διαφορετικά από τους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης από ότι από τους φιλάθλους ή άλλους υποστηρικτές της ομάδας, όταν οι οργανωμένοι οπαδοί έχουν το δικό τους ηλεκτρονικό κατάστημα που μπορεί ο οποιοσδήποτε άνθρωπος που το επιθυμεί να προμηθευτεί έναντι κάποιου οικονομικού αντιτίμου προϊόντα των Μαχητών από το MAXHTEC ONLINE SHOP | ΠΑΝ.ΣΥ.ΦΙ. ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ (maxhtec94.com). Τα προϊόντα αυτά σύμφωνα με την ιστοσελίδα των οργανωμένων οπαδών είναι «επίσημα προϊόντα του Πανελλήνιου Συνδέσμου Φιλάθλων Ανόρθωσης Αμμοχώστου. Επιπλέον Τα προϊόντα των οργανωμένων οπαδών αναγράφουν το σήμα της οργανωμένης οπαδικής κοινότητας Μαχητές 1994 official και Μαχητές Ανόρθωσης μεταξύ άλλων» (Άγνωστο, 2023).

Επιπλέον σύμφωνα με την παραπάνω έρευνα, «το ποδόσφαιρο μπορεί να εξερευνηθεί για την κατανόηση νέων φαινομένων κατανάλωσης, όπου οι ερευνητές παρατηρούν ότι ένας μεγάλος αριθμός οπαδών προσπαθούν να ξεπεράσουν τους άλλους οπαδούς και να βελτιώσουν την ατμόσφαιρα του παιχνιδιού μέσα από τα ρούχα τους και τις θεαματικές εκδηλώσεις τους. Η εξερεύνηση αυτή όμως γίνεται στα πλαίσια ότι το ποδόσφαιρο είναι ψυχαγωγική δραστηριότητα και έχοντας ως βάση οι ερευνητές την εντόπιση των νοημάτων και των κινήτρων που συνδέονται με την κατανάλωση υλικών που σχετίζονται με το ποδόσφαιρο, εντός ή εκτός γηπέδων, τις ημέρες των αγώνων και σε κάθε άλλη περίπτωση με το ερευνητικό ενδιαφέρον να επικεντρώνεται στην εμπειρία της κατανάλωσης, παρά στη διαδικασία της αγοράς, δηλαδή του πως χρησιμοποιούνται τα προϊόντα και τι σημαίνει αυτή η κατανάλωση για τον ποδοσφαιρόφιλο» (Derbaix&Decrop, 2009:271-291). Η έρευνα τους έχει ως μεθοδολογία το συνδυασμό συνεντεύξεων με οπαδούς από τους ερευνητές ως πληροφοριοδότες που μεταφέρουν την προσωπική εμπειρία τους και τρόπο θέασης και των νοημάτων τους και της παρατήρησης των οπαδών στα γήπεδα. Τα ευρήματα της έρευνας είναι ότι «η κατανάλωση ειδών, που σχετίζονται με το ποδόσφαιρο από τους φιλάθλους-οπαδούς, ερμηνεύεται γύρο από τέσσερις κύριες λειτουργίες: της ταυτοποίησης, της κοινωνικοποίησης, της έκφρασης και της ιεροποίησης, που συνδέονται με τη δημιουργία και έκφραση του ιδιωτικού εαυτού μέσω της αφοσίωσης και της ιδιαιτερότητας, και του συλλογικού εαυτού μέσω της διαφοροποίησης και αφομοίωσης» (Derbaix&Decrop, 2009:271-291). Επιπλέον οι ερευνητές μεταξύ άλλων αναφέρουν ότι «τα σύνεργα των θαυμαστών, δηλαδή τα προϊόντα τους, βοηθούν τόσο να δημιουργήσουν όσο και να επιβεβαιώσουν τη ταυτότητα του εαυτού τους, ότι δηλαδή οι καταναλωτές είναι αυτό που καταναλώνουν και αντιστρόφως καταναλώνουν αυτό που είναι και η ταυτότητα μεταφράζεται άμεσα σε κατανάλωση και η κατανάλωση αποκαλύπτει την ταυτότητα, δηλαδή ο συμβολισμός που ενσωματώνεται στην υλική κατοχή του ποδοσφαίρου είναι ο πρωταρχικός λόγος για την κατανάλωση

τους» (Derbaix & Decrop, 2009:271-291). Επιπλέον μεταξύ άλλων στην έρευνα αυτή των Derbaix & Decrop αναλύεται μία «διάκριση ανάμεσα στους οπαδούς και τους υποστηρικτές. Συγκεκριμένα οι οπαδοί-υποστηρικτές αθλητικών συλλόγων κατά τις συνεντεύξεις τους, διακρίνονται ανάμεσα σε αυτούς που δεσμεύονται στην ομάδα τους ανεξάρτητα της επιτυχίας στο αγωνιστικό σκέλος και την παράλληλη αντίθεση τους με άλλες ομάδες, και σε αυτούς που όταν η ομάδα δεν έχει καλή πορεία και ταλαντεύονται στο να συνεχίσουν να την υποστηρίζουν, χαρακτηρίζοντας αυτούς που παρέμειναν πιστοί στην ομάδα ανεξάρτητα αν έχει υποβιβαστεί στη δεύτερη κατηγορία ως «αληθινούς υποστηρικτές» (Derbaix & Decrop, 2009:271-291).

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία ο «συνδεσμιακός χώρος αναδεικνύεται ως ένα πεδίο ανάπτυξης έντονης κοινωνικότητας, καθώς μέσω των συνδέσμων αναπτύσσει κοινωνικούς δεσμούς και κοινωνικοποιούνται πολλοί νέοι άνθρωποι» (Κοταρίδης, 2005:105). Επιπλέον το «συνδεσμιακό φαινόμενο συνδέεται με τη κατασκευή και την έκφραση διαφορετικών μορφών ταυτότητας, με τις ποδοσφαιρικές ταυτότητες να μην είναι φορείς μόνο πολιτισμικών νοημάτων, συμβολισμών και γεωγραφικών αναφορών, αλλά και κοινωνικών ή και πολιτικών διαφοροποιήσεων με τη φαντασιακή ή πραγματική σύνδεση των ποδοσφαιρικών σωματείων με διαφορετικές πολιτικές παρατάξεις και παραδόσεις» (Κοταρίδης, 2005:105). Όπως χαρακτηριστικά με το συνδεσμιακό χώρο που υποστηρίζει το σύλλογο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, όπου οι ταυτότητες των οπαδών συνδέονται με την κατεχόμενη πόλη της Αμμοχώστου και ταυτοποιούνται ως συλλογικότητα οργανωμένων οπαδών με τη συγκεκριμένη πόλη που ξεχωρίζει ως ταυτοποιητικός παράγοντας το γεγονός ότι είναι ακατοίκητος ο τόπος-πόλη, και η έδρα του συλλόγου εγκαταλελειμμένη από το καλοκαίρι του 1974. Επιπλέον ο σύλλογος όπου συνδέετε με τη πολιτική του Ελευθερίου Βενιζέλου, σε μία εποχή βέβαια που δεν είχε ακραιφνή αθλητικό χαρακτήρα ο σύλλογος ούτε είχαν σχηματιστεί οι κοινότητες υποστηρικτών αθλητικών συλλόγων αλλά είναι στοιχείο πολιτικής διαφοροποίησης ενδεχομένως της εποχής των αρχών του 20ού αιώνα, μέχρι τη τρίτη δεκαετία όταν και υπήρχαν αντικρουόμενες πολιτικές, όπως αποτυπώθηκαν ιστορικά μεταξύ των βενιζελικών και αντιβενιζελικών, αλλά η πολιτική διαφοροποίηση εντοπίζεται και τη σημερινή εποχή ανάμεσα στις αθλητικές ομάδες και τις κοινότητες οργανωμένων οπαδών.

Στα πλαίσια αυτής της διπλωματικής εργασίας απουσιάζουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν να δείξουν ένα οποιοδήποτε βαθμό κατανόησης του πως χρησιμοποιούνται και τι σημαίνουν τα προϊόντα που παράγουν οι οργανωμένοι οπαδοί της Ανόρθωσης Αμμοχώστου όπως θα μπορούσαν να αναφερθούν άμεσα οι ίδιοι οι οργανωμένοι οπαδοί ως πληροφοριοδότες ούτε η παράλληλη ερευνητική διαδικασία της παρατήρησης της συλλογικότητας τους καθώς δεν κατέστη δυνατό το χρονικό διάστημα που γραφόταν αυτή η εργασία. Για την όσο το δυνατόν καλύτερη κατανόηση και κάνοντας ένα βήμα σε αυτή την προσπάθεια μελέτης, ενδεχομένως με την ανάλυση του λόγου των οργανωμένων οπαδών μέσα από τα άρθρα τους, να κατανοήσουμε ορισμένες πτυχές σε συνδυασμό με την παραπάνω έρευνα. Συγκεκριμένα ένα άρθρο των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές 1994 official με τίτλο «η κουλτούρα μας δεν είναι προς πώληση» που έχει δημοσιευτεί στον ιστότοπο των οργανωμένων οπαδών της Ανόρθωσης Αμμοχώστου, Μαχητές maxhtec94.com και είναι αναδημοσίευση από το ιστότοπο ultrasfamagusta.com, αναφέρεται στο γεγονός της εμπορευματοποίησης των συμβόλων τους και την καταπάτηση των δικαιωμάτων των οπαδών έχοντας, ως βάση την «μεγάλη Ιδέα του συλλόγου» όπως έχει αναπτυχθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο αυτής της εργασίας. Το κείμενο έχει ως εξής:

«Αναρωτιούνται πολλοί τι εννοούν αυτοί οι «ρομαντικοί» με τα πανό και τα λεγόμενα τους για αυτό το θέμα. Γιατί κινητοποιούνται τόσο δραστήρια γύρω από το συγκεκριμένο θέμα αυτοί οι «αλήτες», οι «τραμπούκοι», οι «χούλιγκαν»; Και αυτοί θα σου απαντούσαν πολύ απλά ότι η ΑΝΟΡΘΩΣΙΣ βγάζει μέσα από το ιστορικό της, τον αγώνα της αλλά και της μεγάλης ΙΔΕΑΣ της στοιχεία αγάπης, ρομαντισμού, πάθους, έκφρασης, αξιοπρέπειας και άλλα τόσα, και γι' αυτό δεν χωράει καμιά

επιχείρηση που να λέγεται μοντέρνο ποδόσφαιρο στο να την πλησιάσει!

Και γι' αυτό ακριβώς είμαστε κάθετα εναντίων..

Στην καταπάτηση της ιστορίας των ομάδων, των χρωμάτων, στο όνομα, στα εμβλήματα και οτιδήποτε μπορεί να συνδέσει την σήμερα ημέρα με την ιστορία μιας ομάδας. Όλοι ανεξαιρέτως πρέπει να το εμπεδώσουν πως το ποδόσφαιρο και ο αθλητισμός γενικότερα χωρίς οπαδούς δεν έχει νόημα, είναι σαν να χορεύεις χωρίς μουσική (για να καταλάβουν οι «μη-ρομαντικοί»).

Στην προσβολή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των οπαδών και την παραβίαση των ελευθεριών τους, όπως οι μετακινήσεις τους στα εκτός έδρας παιχνίδια.

Στην εμπορευματοποίηση του ποδοσφαίρου και τον χαρακτηρισμό του ως προϊόν και όχι σαν πάθος και τρόπος ζωής.

Στα νέα μέτρα που υιοθετούνται από το σύστημα, όπως κάρτα οπαδού και κάμερες, για να μας βγάλουν για πάντα εκτός παιχνιδιού!

Στην βία που χρησιμοποιείται από τα ρομποτάκια του συστήματος και τις εξωφρενικές ποινές κατά οπαδών, ενώ στους δρόμους αλωνίζουν αυτοί οι κύριοι, οι σοβαροί, οι “καλοί” της κοινωνίας με τις γραβάτες που κάνουν ότι θέλουν με την συνοχή του συστήματος αλλά και του κρατούς και μένουν ανενόχλητοι!

Πρέπει σαν οπαδοί να καταλάβουμε πως όλοι έχουμε ένα κοινό και ένα κύριο σκοπό ύπαρξης. Την αγάπη και το πάθος μας για την ομάδα μας. Περιμένουμε ανυπομονητικά όλες τις μέρες της βδομάδας για να έρθει αυτή η γαμημένη Κυριακή για να ζήσουμε. Γιατί ο οπαδός μεταφορικά κάθε μέρα είναι πεθαμένος μέχρι να έρθει η Κυριακή.

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΜΟΝΤΕΡΝΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ – ΕΝΤΑΝΤΙΑ ΣΤΟΥΣ ΜΟΝΤΕΡΝΟΥΣ ΟΠΑΔΟΥΣ» (Άγνωστος, 2016).

Στο παραπάνω άρθρο αποτυπώνετε μια πολιτική διάσταση της ιστορικής συνέχειας του Σωματείου και πως την διαφυλάττουν οι νέοι υποστηρικτές του Σωματείου με επίκεντρο τους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου. Επιχειρηματολογεί ο αρθρογράφος αναφορικά με τις επιπτώσεις του «μοντέρνου ποδοσφαίρου» που θέτει προς πώληση οτιδήποτε σχετίζεται με αυτό. Επιπλέον ασκεί κριτική και στους «μοντέρνους οπαδούς» που δεν έχουν μια σταθερή σχέση με την ομάδα και το σύλλογο. Τέλος ο λόγος του αρθρογράφου συμπεριλαμβάνει όλες τις ομάδες και τους οπαδούς τους που επηρεάζονται από τις επιταγές της προσαρμογής των πολιτικών αναφορικά με τον αθλητισμό και τους υποστηρικτές αθλητικών συλλόγων που εφαρμόζουν μέτρα που ευνοούν το «μοντέρνο ποδόσφαιρο».

Συμπεράσματα

Στο πλαίσιο της μελέτης της ιστορίας της Ανόρθωσης Αμμοχώστου και του ερευνητικού προβλήματος της συγκρότησης της ταυτότητας των οργανωμένων της οπαδών, επιχειρήσαμε να αναδείξουμε ορισμένα στοιχεία που αφορούν την προσφυγική, πολιτική και ευρύτερα κοινωνική διάσταση του περιβάλλοντος του Συλλόγου. Για το σκοπό αυτό αξιοποιήσαμε τη βιβλιογραφία που επικεντρώνεται τόσο στην ιστορία του αθλητισμού στην Κύπρο, όσο και στην σύγχρονη επιστημονική συζήτηση του πεδίου της Κοινωνιολογίας του Αθλητισμού. Αυτό που λέμε ιστορία της Ανόρθωσης Αμμοχώστου είναι οι αναπαραστάσεις που αποτυπώνονται στους συλλογικούς τόμους του Σωματείου και στους ιστότοπους των οργανωμένων οπαδών του από όπου αντλήσαμε πολλές πληροφορίες από την ιστορική διαδρομή του Σωματείου και των οργανωμένων οπαδών.

Η εργασία αποπειράθηκε να διερευνήσει τα παραπάνω και παρατήρησε τα εξής: η ιστορία της Ανόρθωσης Αμμοχώστου είναι άμεσα συνυφασμένη με τους κοινωνικούς και πολιτικούς αγώνες, αλλά και τις ιδιαίτερες ιστορικές-πολιτικές διαδικασίες του 20ου και του 21ου αιώνα, με βασική της αναφορά την έννοια του «Εθνους». Το σωματείο, τα μέλη και οι υποστηρικτές του φαίνεται πως έχουν στον πυρήνα της συγκρότησης της ταυτότητάς τους την ανταποικιακή τους καταβολή και τη συμμετοχή τους στους αγώνες του ελληνικού έθνους. Επιπλέον, έως και τις μέρες μας είναι εμφανές στοιχείο η αντικατοχική στάση ζωής. Όλα αυτά ενισχύουν το περιεχόμενο της φίλαθλης και της οπαδικής ταυτότητας καθόλη την ιστορική εξέλιξη του Συλλόγου. Επιπλέον παρατηρήθηκε η διαφοροποίηση των οργανωμένων οπαδών, όχι από τις παραπάνω αρχές, αλλά από τις σύγχρονες εμπορευματοποιημένες δομές της πολιτικής οικονομίας του ποδοσφαίρου καθώς επίσης και οι δεσμοί, τόσο των οργανωμένων οπαδών, όσο και του επίσημου σωματείου με άλλους οργανωμένους οπαδούς και συλλόγους αντίστοιχα. Σε αυτό το πλαίσιο, μπορεί κανείς να παρατηρήσει την πέρα των εθνικών συνόρων αλληλεπίδραση, η οποία παρατηρείται τόσο σε αθλητικό, όσο και σε ευρύτερα πολιτισμικό – και πολιτικό – πλαίσιο. Βασικό στοιχείο του λόγου των οργανωμένων οπαδών είναι το ζήτημα της «επιστροφής» στην πόλη της Αμμοχώστου, το οποίο μετατρέπεται σε βασικό διαμορφωτικό στοιχείο της ταυτότητάς τους. Το ισχυρό προσφυγικό στοιχείο ενισχύεται μέσα από τις δράσεις των οργανωμένων οπαδών που αφορούν την ιστορία του Συλλόγου – αλλά και την κατοχή περιοχών της Κυπριακής Δημοκρατίας – και λαμβάνουν τη μορφή διαλέξεων, σεμιναρίων και λοιπών εκδηλώσεων.

Επιχειρήθηκε να μελετηθούν ορισμένα μόνο σημεία που αφορούν το ζήτημα της ταυτότητας και της κουλτούρας των οργανωμένων οπαδών. Η επεξεργασία των στοιχείων που αναφέραμε, σε καμία περίπτωση δεν είχε ως σκοπό την εξάντληση του υπό εξέταση ζητήματος. Τα ερευνητικά προβλήματα που μας απασχόλησαν παραμένουν ανοιχτά για περαιτέρω διερεύνηση.

Το σωματείο η Ανόρθωση Αμμοχώστου στην ιστορική διαδρομή του από το 1911 μέχρι τη σημερινή περίοδο μετασηματίστηκε από ένα πολιτιστικό σωματείο που έδινε ένα δευτερεύοντα ρόλο στις αθλητικές πρακτικές σε ένα αθλητικό σωματείο που είναι αναγνωρισμένο σήμερα κοινωνικά ως τέτοιο στα πλαίσια της ταυτότητας του οποίου περιλαμβάνονται ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Το σωματείο η Ανόρθωση Αμμοχώστου έχει διατηρήσει όλα αυτά τα χρόνια στην ταυτότητα του τον εθνικό, κοινωνικό, θρησκευτικό, ιδεολογικό και πολιτικό προσδιορισμό του έχοντας ως χρονική αφετηρία μία εποχή που τα σπορ και ο αθλητισμός αποκτούσαν όλο και μεγαλύτερη κοινωνική δυναμική αλλά και επιρροή και αναγνώριση στη κοινωνία και το ίδιο το Σωματείο το οποίο καλλιεργούσε στη Κυπριακή κοινωνία αυτές τις συνθήκες που βοήθησαν να αποκτήσουν κοινωνικό έρεισμα στη ιστορική πορεία ο αθλητισμός και τα σπορ.

Με την ανάπτυξη του αθλητισμού στη Κύπρο όλο και περισσότεροι άνθρωποι αρχίζουν να διαμορφώνουν κοινωνικές σχέσεις με επίκεντρο τις αθλητικές πρακτικές ιδίως με το ποδόσφαιρο και δημιουργούν φίλαθλες κοινότητες. Στην Ανόρθωση Αμμοχώστου η εμφάνιση της πρώτης

μορφής οργανωμένης κοινότητας υποστηρικτών της ομάδας έγινε το 1980, που είχε ως αιτία σύστασης της την προσφυγοποίηση του Σωματείου το 1974. Οι υποστηρικτές και τα μέλη του Σωματείου καθώς διασκορπίστηκαν σε όλες τις ελεύθερες περιοχές της Κύπρου κατά την Τουρκική εισβολή και κατοχή δημιούργησαν τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Φιλάθλων για να ενώσει το κόσμο της Ανόρθωσης Αμμοχώστου γεγονός που κάνει ιδιαίτερο αυτό το σύνδεσμο σε σχέση με αυτούς της Ελλάδας και την διεθνή εμπειρία.

Η συμμετοχή των μελών του σωματείου στους εθνικούς αγώνες της Κύπρου και της Ελλάδας τον 20ό αιώνα αποτελούν σημείο αναφοράς της συλλογικής μνήμης του κόσμου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου γενικά αλλά και των οργανωμένων οπαδών του συλλόγου ειδικά τον 21^ο αιώνα. Οι οργανωμένοι οπαδοί επιλέγουν συγκεκριμένες ιστορικές στιγμές και σύμβολα του ελληνικού έθνους αλλά και σημαντικές ιστορικές στιγμές του ίδιου του σωματείου που βοηθούν στην συγκρότηση της ταυτότητας τους γεγονός που στην μετανεωτερική κοινωνία των πέρα από χωρικά όρια υποστήριξης και οπαδικής συγκρότησης είναι ιδιαίτερη περίπτωση που βασίζεται στην προσωρινή προσφυγοποίηση του σωματείου αλλά και στους ιδρυτικούς καταστατικούς σκοπούς του σωματείου περί της Ανόρθωσης των Ελλήνων της Κύπρου στη βάση του πολιτικού και πρωθυπουργού των αρχών του 20ού αιώνα Ελευθερίου Βενιζέλου και της καλλιέργειας της εθνικής συνείδησης στα πλαίσια της διαμόρφωσης εθνικής συνείδησης.

Οι οργανωμένοι οπαδοί της Ανόρθωσης Αμμοχώστου ξεχωρίζουν ως συλλογικότητα, για την προσφυγική ταυτότητα τους, τις αξίες τους που εμφορούνται από τα εθνικά ιδανικά και τις δράσεις τους που έχουν τη βάση τους στους αγώνες ενάντια στην κατοχή των περιοχών της Κυπριακής Δημοκρατίας από το Τουρκικό στρατό και την επιστροφή τους στην έδρα του Συλλόγου στο κατεχόμενο Βαρώσι (Βαρώσια) της Αμμοχώστου. Το γεγονός ότι έχουν ως επίκεντρο των αναφορών τους ειδικά την κατεχόμενη πόλη της Αμμοχώστου και την επικείμενη επιστροφή στην έδρα του συλλόγου στο κατεχόμενο Βαρώσι της Αμμοχώστου αλλά τη δράση με συγκεκριμένες μορφές διαμαρτυρίας όπως η αποχή από τα γήπεδα ή τα συνθήματα τους στα γήπεδα που στρέφεται ενάντια στους μηχανισμούς ελέγχου και επιτήρησης στους αθλητικούς χώρους αλλά και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος του Συλλόγου καθιστά τους οργανωμένους οπαδούς του Σωματείου πολιτικά ενεργούς και αναδεικνύει την πολιτική τους ταυτότητα. Επιπλέον δεν παρατηρήθηκε να υπάρχει ένας σαφής προσδιορισμός ενάντια σε κάποια άλλη ομάδα από τους οργανωμένους οπαδούς της Ανόρθωσης Αμμοχώστου Μαχητές.

Ο σύλλογος της Ανόρθωσης Αμμοχώστου με τη μετατροπή του τη δεκαετία του 1990 σε Π.Α.Ε. επέφερε μια σειρά αλλαγές στο τρόπο που οι υποστηρικτές του και ο κόσμος συνολικά του σωματείου συμμετέχουν στη λειτουργία του και τις δραστηριότητες του όταν την ίδια περίοδο συστάθηκαν η Θύρα 10 και ο σύνδεσμος των Μαχητών και λίγο μετά οι Ultras Famagustas. Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται για την περεταίρω εμπορευματοποίηση του αθλητισμού. Σε αυτές τις συνθήκες όπου οι οπαδοί του Συλλόγου συνειδητοποιούσαν ότι ο ρόλος τους άρχισε να περιορίζεται στον ίδιο το Σύλλογο λόγω της επιχειρηματικής δράσης σε τοπικό και διεθνές επίπεδο σύμφωνα με την διεθνή εμπειρία, διεύρυναν τα οργανωτικά τους χαρακτηριστικά και απέκτησαν δεσμούς με οργανωμένους οπαδούς άλλων ομάδων άλλων χωρών. Η διατήρηση του χαρακτήρα του Σωματείου της Ανόρθωσης Αμμοχώστου με τα σύμβολα του, τα χρώματα του, την διεύρυνση των δεσμών και της συμμετοχής των υποστηρικτών του στα πλαίσια του Συλλόγου είναι το διακύβευμα που αντιμετωπίζουν οι οργανωμένοι οπαδοί σε μία περίοδο όπου τα σπορ και ο αθλητισμός σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο τείνει να περιθωριοποίηση τη λαϊκή βάση των σωματείων που είναι οι σταθεροί υποστηρικτές του και που η οργανωμένοι μορφή τους μέσω των συνδέσμων οπαδών ασκούν πολιτικές επικοινωνίας και συμμετοχής στο κέντρο λήψεως των αποφάσεων των εκάστοτε διοικήσεων και των ιδιοκτητών ΠΑΕ.

Βιβλιογραφία

Anthony G. (2009), Κοινωνιολογία Anthony Giddens, επιμ. Δημήτρης Γ. Τσαούσης, Αθήνα Gutenberg

Best S. (2013), Liquid fandom: Neo-tribes and fandom in the context of liquid modernity, 80-92

Γιαννακόπουλος Κ. (2005), Πόλεμοι μεταξύ ανδρών: ποδόσφαιρο, ανδρικές σεξουαλικότητες και εθνικισμοί, Σύγχρονα Θέματα, τ.88 Ιανουάριος-Μάρτιος 2005, σσ. 58-67.

Craib I. (2011), Σύγχρονη κοινωνική θεωρία, επιμ. Παντελής Ε. Λέκκας, Αθήνα: Τόπος

Derbaix C & Decrop A, (2009), Colours and scarves: an ethnographic account of football fans and their paraphernalia, <http://dx.doi.org/10.1080/02614367.2010.527356> pp. 271-291

Ελίας Ν. (1998), «Εισαγωγή». Στο *Αθλητισμός και ελεύθερος χρόνος στην εξέλιξη του πολιτισμού*, επιμ. Παντελής Κυπριανός, Αθήνα Δρομέας 1998, σσ. 39-63.

Ζαϊμάκης Γ. (2013) «Η πολιτική οικονομία του ποδοσφαίρου στην ύστερη νεωτερικότητα. Εμπορευματοποίηση, παγκοσμιοποίηση και αποικιοποίηση». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ν. Κοταρίδης (επιμ.) *Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών Αντιπαλότητες και πολιτικές της ταυτότητας*, Πλέθρον 2013, σσ. 27-58.

Ζαϊμάκης Γ. (2015), Θεωρητικά ρεύματα και προσεγγίσεις στην κοινωνιολογία του αθλητισμού. Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ε. Φουρναράκη (επιμ.) *Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα*, Αλεξάνδρεια 2015 επιμ. Ζαϊμάκης Γ. & Φουρναράκη Ε. σσ. 89-130.

Ζαϊμάκης Γ. (2017), Η κοινωνική συγκρότηση των οπαδικών αντιπαλοτήτων: κυριαρχίες και αντιστάσεις στους βιόκοσμους των σπορ, αδημοσίευτο κείμενο, ΕΑΠ 2017, σσ.1-24

Ζαϊμάκης Γ. (2018), «Συλλογική ταυτότητα, νεολαία και οπαδισμός. Η ανάδυση των «Θυρών» οργανωμένων οπαδών στην Ελλάδα την περίοδο της μεταπολίτευσης». Στο Κ. Κατσάπης (επιμ.) *οι Απείθαρχοι: Κείμενα για την Ιστορία της Νεανικής Αναίδειας τη μεταπολεμική περίοδο*, Αθήνα: Οκτώ, σσ. 39-72.

Ζαϊμάκης Γ. & Κοταρίδης Ν. (2013) «Εισαγωγή». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ν. Κοταρίδης (επιμ.) *Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών Αντιπαλότητες και πολιτικές της ταυτότητας*, Πλέθρον 2013, σσ. 9-24.

Ζαϊμάκης Γ. & Φουρναράκη Ε. (2015), «Εισαγωγή». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ε. Φουρναράκη (επιμ.) *Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα*, Αλεξάνδρεια 2015 επιμ. Ζαϊμάκης Γ. & Φουρναράκη Ε. σσ. 9-39.

- Hendry J. (2011), Οι κόσμοι που μοιραζόμαστε Εισαγωγή στην πολιτισμική και κοινωνική ανθρωπολογία, επιμ. Έλεια Πετρίδου, Αθήνα: Κριτική
- Hillen S. (1991), *The Myth of Primitivism*, London: Routledge Taylor & Francis Group
- Κόκκινος Γ. (2004). Ελληνική διανόηση και Ολυμπιακοί Αγώνες (1896, 1906) στο Αθήνα πόλη των Ολυμπιακών Αγώνων 1896-1996, επιμ. Χριστίνα Κουλούρη, Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία Αθήνα
- Κονδύλης Π. (1990), Η καχεξία του αστικού στοιχείου στη νεοελληνική κοινωνία και ιδεολογία στο *Τα ιστορικά*, Αθήνα: Μέλισσα, τόμος 7ος, Τεύχη 12, 13 - Ιούνιος, Δεκέμβριος 1990, σσ. 3-28.
- Κουλούρη Χ. (1997), Αθλητισμός και σπορ στο *Αθλητισμός και όψεις της αστικής κοινωνικότητας Γυμναστικά και Αθλητικά σωματεία 1870-1992*, Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών Ε.Ι.Ε. 1997, σσ. 400-419.
- Κουλούρη Χ. (1998), Η ώρα του σώματος. αθλητισμός, άσκηση και ψυχαγωγία στο ελληνικό κράτος (1870-1922), *Ανάτυπο από τα Πρακτικά του Διεθνούς Συμποσίου Οι χρόνοι της ιστορίας για μια ιστορία της παιδικής ηλικίας και της νεότητας*, Αθήνα 1998, σσ. 273-286
- Κουλούρη Χ. (2015), «Η ιστορία του Ελληνικού αθλητισμού: Σπορ, φυσική αγωγή και Ολυμπιακοί αγώνες». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ε. Φουρναράκη (επιμ.) *Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα*, Αλεξάνδρεια 2015, σσ. 43-87.
- Κυπριανός Π., Χουμεριανός, Μ. (2009). *Ανατομία των ποδοσφαιρικών παθών*. Αθήνα: Διόνικος
- Λέκκας Π. (2011), Η εθνικιστική ιδεολογία πέντε υποθέσεις εργασίας στην ιστορική κοινωνιολογία, Αθήνα: Παπαζήση
- Λιάκος Α. (1999), «Δοκίμιο για μιά ποιητική* της ιστορίας». Στο *Τα ιστορικά*, τόμος 16 τεύχος 31 Δεκέμβριος 1999, Αθήνα: Μέλισσα
- Μαρξ Κ. (2006), *Το Εβραϊκό ζήτημα*, Αθήνα: Δρόμων
- Μεγάλη κυπριακή εγκυκλοπαίδεια, τόμος δεύτερος 1985 σσ 203-204.
- Μιχαηλίδη Α. (1970), *Το παλιό Βαρώσι εικόνες μιας εποχής*, Λευκωσία 1970
- Μπαλτάς Α. (2020), *Προσφυγικά αθλητικά σωματεία στον μεσοπόλεμο: 1922-1940*. Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών.
- Μπογιόπουλος, Ν. & Μηλάκας, Δ. (2016). *Ποδόσφαιρο. Μια θρησκεία χωρίς απίστους*. Αθήνα: ΚΨΜ
- Μπρομπερζέ, Κ. (2007), *Ποδόσφαιρο σύμβολα, αξίες, φίλαθλοι*, Αθήνα βιβλιόραμα
- Ντιρκάιμ, Ε. (1978). *Οι κανόνες της κοινωνιολογικής μεθόδου*, Αθήνα: Gutenberg, επιμ. Α.Μ. Μουσούρου

- Παπαπολυβίου Π. (2009), «Βενιζέλος και Κύπρος, 1901-1909». Στο Γ. Καζαμιάς και Π. Παπαπολυβίου (επιμ.) *ο Ελευθέριος Βενιζέλος και η Κύπρος*, Αθήνα: Καστανιώτης, σσ.37-5
- Πολίτης Α. (2009), Ρομαντικά χρόνια ιδεολογίες και νοοτροπίες στην Ελλάδα του 1830-1880, Εταιρία μελέτης νέου ελληνισμού-μνημών
- Πρωτοπαπά Π. (1993), Η κατεχόμενη γη μας, Λευκωσία Υπουργείο Παιδείας-Υπηρεσία ανάπτυξης προγραμμάτων
- Parrish C. & Nauright J. (2012), Fútbol cantitos: negotiating masculinity in Argentina, *soccer and Society*,14(1), 1-19.
- Ρούσης, Γ. (2016). «Για το ποδόσφαιρο με αγάπη». Στο Μπογιόπουλος, Ν. & Μηλάκας, Δ. (2016). *Ποδόσφαιρο. Μια θρησκεία χωρίς απίστευτους*. Αθήνα: ΚΨΜ
- Σπύρος, Θ. (2013). «Ποδόσφαιρο και ποιητικές της τοπικότητας: Μια ανθρωπολογική προσέγγιση». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ν. Κοταρίδης (επιμ.). *Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών. Αντιπαλότητες και πολιτικές της ταυτότητας*. Αθήνα: Πλέθρον, σσ. 237-258
- Στυλιανού Π. (1998), 50 χρόνια Νέα Σαλαμίνα 1948-1998
- Συλλογικός τόμος (2005), Η Ανόρθωση και η Αμμόχωστος
- Συλλογικός τόμος, (2016), Ένας αιώνας Ανόρθωση Αμμοχώστου
- Stone C. (2007), *The Role of Football in Everyday Life, Soccer & Society* <https://doi.org/10.1080/14660970.2010.530059> pp. 169-184
- Τζαχρήστα Β. (2015), «Η επινόηση της αρχαιότητας στα εγχειρίδια ολυμπιακής παιδείας «Αθήνα 2004» ». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ελένη Φουρναράκη (επιμ.) *Κοινωνία και αθλητισμός στην Ελλάδα*, Αλεξάνδρεια 2015 επιμ. Ζαϊμάκης Γ. & Φουρναράκη Ε. σσ. 179-202
- Τζούκας Ε. (2013), «Λόγος περί πολιτικής στον «λόγο» των οργανωμένων οπαδών ποδοσφαίρου. Η περίπτωση του Παναθηναϊκού». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ν. Κοταρίδης (επιμ.). *Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών. Αντιπαλότητες και πολιτικές της ταυτότητας*. Αθήνα: Πλέθρον, σσ. 259-272.
- Τσιμπογιάννη, Μ. (2013). «Ταυτότητα και αντιπαλότητα στους οπαδούς του Ολυμπιακού. Γκράφιτι και τραγούδια». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ν. Κοταρίδης (επιμ.). *Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών. Αντιπαλότητες και πολιτικές της ταυτότητας*. Αθήνα: Πλέθρον, σσ. 273- 290.
- Vigarello G. (2004), Από το παιχνίδι στο αθλητικό θέαμα Η γέννηση ενός μύθου, επιμ.Νάσια Ντινοπούλου, Αθήνα: Αλεξάνδρεια
- Χατζηβασιλείου Α. (2004), Ιστορία του Κυπριακού αθλητισμού τόμος Α', από την Αρχαιότητα μέχρι το 1896, Λευκωσία 2004: Αρμίδα
- Χατζηβασιλείου Α. (2007), Ιστορία του Κυπριακού αθλητισμού τόμος Β', από το έτος 1897 μέχρι το 1919, Λευκωσία 2007: Αρμίδα

Χατζηβασιλείου Α. (2010), Ιστορία του Κυπριακού αθλητισμού τόμος Γ', από το έτος 1920 μέχρι το έτος 1940, Λευκωσία 2010: Αρμίδα

Williams J. (2013), «Είμαστε παράξενοι και το ξέρουμε. Αθλητικός οπαδισμός τον 21ο αιώνα». Στο Γ. Ζαϊμάκης και Ν. Κοταρίδης (επιμ.) *Ποδόσφαιρο και κοινότητες οπαδών Αντιπαλότητες και πολιτικές της ταυτότητας*, Πλέθρον 2013, σσ. 59-85.

Βιβλιογραφικές αναφορές από το διαδίκτυο

Άγνωστος, (2012) «Στην Ισπανία δημιούργησαν ομάδα με το όνομα Ανόρθωσις!» στο [anorthosis24.net/2012/11/στην-ισπανια-δημιουργησαν-ομαδα-με-το/](http://anorthosis24.net/2012/11/στην-ισπανια-δημιουργησαν-ομαδα-με-το-τελευταία-πρόσβαση-15/6/2023) τελευταία πρόσβαση 15/6/2023

Άγνωστος (2012), «Οι διασπάσεις και οι επανενώσεις», στο <https://www.kathimerini.gr/athletics/476588/oi-diaspaseis-kai-oi-epanenoseis/> , τελευταία πρόσβαση 15/6/2023

Άγνωστος (2021), «Revealed: 6,500 migrant workers have died in Qatar since World Cup awarded». Στο <https://www.theguardian.com/global-development/2021/feb/23/revealed-migrant-worker-deaths-qatar-fifa-world-cup-2022> , τελευταία πρόσβαση 15/6/2023

Δημητριάδης Α. (2023), «Youtubers μπήκαν στην περικλειστη πόλη και έκαναν παρκούρ». Στο <https://www.youtube.com/watch?v=F23kZHNsgFk> , τελευταία πρόσβαση 15/6/2023

Κακούρης Α. (2017), «Η επανάσταση των «μαχητών» του 1928!» στο <https://web.archive.org/web/20170204114140/http://goal.com.cy/i-epanastasi-ton-machiton-tou-1928/> , τελευταία πρόσβαση 15/6/2023

Κωνσταντινάκος Π. (2015), «Πολιτική και αθλητισμός» στο https://www.efsyn.gr/stiles/apopseis/29897_politiki-kai-athlitismos , τελευταία πρόσβαση 15/6/2023

Κυριακού Α. (2015), «Πώς ξεκίνησε το ποδόσφαιρο στην Κύπρο» στο <https://web.archive.org/web/20151104230829/http://www.sigmalive.com/sports/football/cyprus/a-league/224808/pos-ksekinise-to-podosfairo-stin-kypro> , τελευταία πρόσβαση στις 15/6/2023

Μορφίτης Α. (2023), «Youtubers μπήκαν στην περικλειστη πόλη και έκαναν παρκούρ». Στο <https://www.youtube.com/watch?v=F23kZHNsgFk>, τελευταία πρόσβαση 15/6/2023

Μπαλατσός Β (2022), «Μουντιάλ 2022: Οι σημαίες της LGBTQ+ κοινότητας θα κατάσχονται στο Κατάρ». Στο <https://www.gazzetta.gr/football/pagkosmio-kypello/2103678/moyntial-2022-oi-simaies-tis-lgbtq-koinotitas-tha-katashontai>, τελευταία πρόσβαση 15/6/2023

Παπαπολυβίου, Π. (2020), «Υπόδουλοι Ελευθερωταί Αδελφών Αλυτρώτων». Στο https://www.youtube.com/watch?v=Ds4oGPwvjc&ab_channel=%CE%A1%CE%B1%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CF%86%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82%CE%9C%CE%B1%CF%81%CF%84%CF%85%CF%81%CE%AF%CE%B5%CF%82, τελευταία πρόσβαση 15/6/2023

Φωτάκη Α. (2019), «Κύπρος 1974: Το προδοτικό πραξικόπημα, η εισβολή, το δράμα του λαού». Στο <https://www.in.gr/2019/07/20/plus/kypros-1974-prodotiko-praksikopima-eisvoli-drama-tou-kypriakou-laou/>, τελευταία πρόσβαση 15/6/2023

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης